

มาตรการทางอาญาเกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก

นายสันธิชัย สนิทไชย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

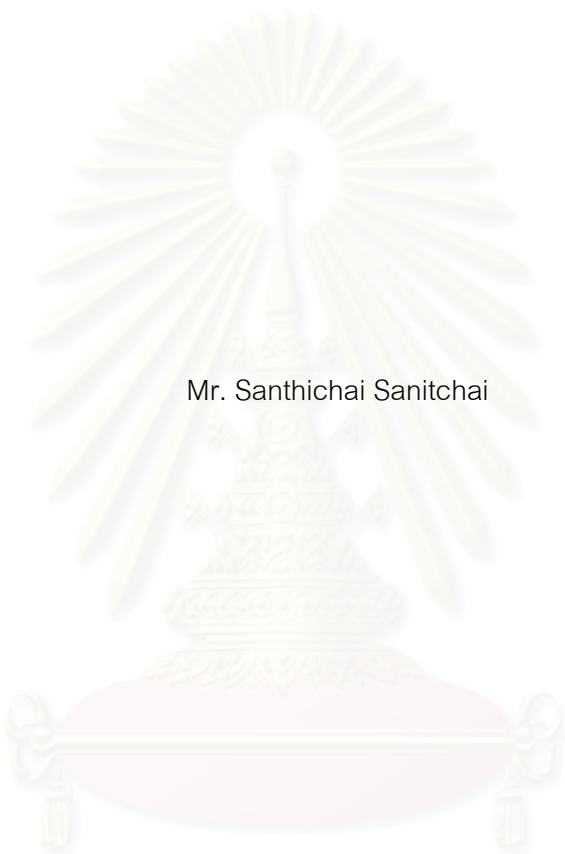
สาขาวิชานิติศาสตร์

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2551

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CRIMINAL MEASURES ON THE ACCESS TO INFORMATION ON THE INTERNET
INDECENT FOR CHILDREN

Mr. Santhichai Sanitchai

สถาบันวิทยบริการ

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws Program in Laws

Faculty of Law

Chulalongkorn University

Academic Year 2008

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

มาตรการทางอาญาเกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูล
บนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก

โดย

นายสันรัฐชัย สนิทไชย

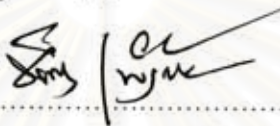
สาขาวิชา

นิติศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปาริณา ศรีวินิชย์

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นักศึกษานี้ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

คณบดีคณะนิติศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ธิตินันท์ เขื่อนบุญชัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(ศาสตราจารย์วิระพงษ์ บุญโญภาส)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปาริณา ศรีวินิชย์)

กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย

(นายดล บุญนาค)

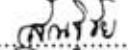
สภามหาวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

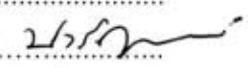
สันติชัย สนิทไชย : มาตรการทางอาญาเกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก. (CRIMINAL MEASURES ON THE ACCESS TO INFORMATION ON THE INTERNET INDECENT FOR CHILDREN) อ. ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : ผศ.ดร.ปวีณา ศรีวินิชย์, 206 หน้า.

ปัญหาเกี่ยวกับการกระทำความผิดของเด็กในขณะนี้ ส่วนหนึ่งเป็นผลจากการที่เด็กได้รับข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กจากอินเทอร์เน็ต โดยกฎหมายของประเทศไทยที่ใช้บังคับอยู่ยังไม่สามารถดำเนินการกับข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กได้ เนื่องจากปัญหาในเรื่องของการบัญญัติกฎหมายที่ไม่มีความครอบคลุมเพียงพอ ปัญหาเรื่องการบังคับใช้กฎหมาย และปัญหาความไม่ชัดเจนและซ้ำซ้อนในอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่และหน่วยงาน ทำให้ข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กยังคงอยู่และเด็กก็สามารถเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวได้โดยไม่มีมาตรการที่เหมาะสมมากำกับดูแล ส่งผลให้เด็กซึ่งเป็นผู้ที่ยังต้องพิจารณาและยังมีวุฒิภาวะไม่เพียงพอได้รับผลกระทบในทางลบต่อพัฒนาการและพฤติกรรม ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดการกระทำความผิดของเด็ก

ในต่างประเทศได้มีการวางมาตรการต่างๆ ออกมาเพื่อจัดการกับปัญหาเรื่องข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก เช่น สหภาพยุโรปได้มีการกำหนดแผนการสร้างอินเทอร์เน็ตที่ปลอดภัยกว่า ซึ่งวัตถุประสงค์หลักคือการป้องกันเด็กจากเนื้อหาที่เป็นอันตรายบนอินเทอร์เน็ต โดยได้มีการวางแนวทางปฏิบัติเอาไว้ เช่น การตั้งสายด่วน การใช้เครื่องมือทางเทคนิคเพื่อถ่วงดุลข้อมูล การจัดระดับความเหมาะสมของข้อมูล การส่งเสริมการดูแลตนเอง เป็นต้น และในอีกหลายประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย หรือเกาหลีใต้ ก็มีการวางมาตรการในการกำกับดูแลการเข้าถึงข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กเป็นการเฉพาะเช่นกัน โดยได้มีการกำหนดลักษณะและขอบเขตของข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กและวางมาตรการที่จะใช้ดำเนินการกับข้อมูลเหล่านั้นไว้โดยเฉพาะ

สำหรับประเทศไทย หากมีการกำหนดมาตรการทางอาญาเกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กขึ้นเป็นการเฉพาะ โดยให้ครอบคลุมในด้านของผู้ใช้อินเทอร์เน็ต เนื้อหาบนอินเทอร์เน็ต และผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต โดยตั้งหน่วยงานใหม่ขึ้นมาให้มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการกับข้อมูลที่ไม่เหมาะสมบนอินเทอร์เน็ตและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ก็จะเป็นอีกหนทางหนึ่งที่จะช่วยคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็กทั้งด้านพัฒนาการและพฤติกรรม อันจะส่งผลให้เป็นการลดและป้องกันการกระทำความผิดของเด็กไปในตัวด้วย

สาขาวิชา.....นิติศาสตร์.....ลายมือชื่อนิติ.....

ปีการศึกษา.....2551.....ลายมือชื่อ อ. ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....

5086042034 : MAJOR LAWS

KEY WORD: CRIMINAL MEASURE / ACCESS / INDECENT / CHILDREN / INTERNET

SANTHICHAI SANITCHAI : CRIMINAL MEASURES ON THE ACCESS TO INFORMATION ON THE INTERNET INDECENT FOR CHILDREN. THESIS ADVISOR : ASST.PROF.PAREENA SRIVANIT, S.J.D., 206 pp.

Juvenile delinquency is partly the result of indecent information on the internet which is harmful or unsuitable for children. This research finds that, in Thailand, the existing laws do not cover and cope with all issues involved. Besides, they are ineffectively enforced due to lacking of understanding and the obscure and duplicate power and function of the authorities. Consequently, the indecent information still appears on the internet and children could access without appropriate monitor and control. These cause children, who are inferior and immature, be exposed to the negative effect to their development and behavior that might cause the juvenile delinquency.

Many countries lay down measures to protect children from indecent information on the internet. For example, European Union created the Safer Internet Plus Programme to prevent against illegal content and to promote safer use of the Internet and other online technologies, particularly for children. The measure includes hotlines, filtering software, rating system and self-regulation. In the United State of America, Australia or the Republic of Korea, also, lay down the monitoring measure to protect children from indecent information on the internet by specifying what is indecent information for children and using specific measure to deal with it.

This research proposes that there should be the criminal measures related to the access of indecent information for children, covering issues of internet users, contents and service providers. Also, a new institution authorized should be established, to be in charge of monitoring indecent information and coordinating with other agencies. With these, children's well-being, both in development and behavior, could be protected from information on the internet that is indecent for them and would lead to the reduction and prevention of juvenile delinquency.

Field of study.....LAWS.....Student's signature.....*Santhichai*
Academic year.....2008.....Advisor's signature.....*P. Srivanit*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งของท่านศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญญากาศ และท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปาริณา ศรีวณิชย์ ซึ่งท่านได้กรุณาให้คำแนะนำ คำปรึกษาและแนวทางในการเขียนวิทยานิพนธ์ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านผู้พิพากษา ดล บุนนาค ที่ท่านได้ให้ความกรุณา รับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ โดยเฉพาะเป็นผู้ที่เป็นแรงบันดาลใจให้เกิดวิทยานิพนธ์นี้ขึ้น พร้อมทั้งให้คำปรึกษา และแนวทางการวิเคราะห์หาคำตอบที่จำเป็นและมีคุณประโยชน์อย่างยิ่ง อีกทั้งยังช่วยชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตและหลักการคิดที่ดีให้กับผู้เขียนด้วย

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านศาสตราจารย์วิทิต มันทาภรณ์ ที่ท่านกรุณาเสียสละเวลาให้บทสัมภาษณ์และหลักการเกี่ยวกับสิทธิเด็กและเยาวชน และช่วยแนะนำแนวทางของมาตรการที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับในสังคมปัจจุบัน

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ คุณยายและทุกคนในครอบครัว ผู้ที่มีพระคุณอย่างสูงสุดต่อผู้เขียน อีกทั้งยังเป็นแรงใจสำคัญที่ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สามารถประสบความสำเร็จได้อย่างมีคุณภาพภายในระยะเวลาอันรวดเร็ว

นอกจากนี้ ผู้เขียนขอขอบพระคุณอาจารย์สิพิมพ์ วิวัฒน์วัฒนาและคุณสุวรรณา มงคลรุ่งเรือง ที่คอยห่วงใยและให้ความช่วยเหลือตลอดมา ขอบพระคุณอาจารย์ฉันทนา จักรจิตภา ที่ให้คำแนะนำและช่วยปรับปรุงแก้ไขให้วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ขอบพระคุณเจ้าหน้าที่หลักสูตรนิติศาสตร์มหาบัณฑิตที่คอยเป็นธุระเรื่องข้อมูลที่เป็นต่างๆ ขอบคุณพี่รัชณี เรืองชนาบ ที่ช่วยวิเคราะห์และร่วมคิดแนวทางแก้ไขปัญหาตลอดมา รวมถึงตลอดถึงเพื่อนๆ ที่คอยเป็นกำลังใจและเป็นผู้ร่วมเดินสู่ความสำเร็จในครั้งนี้

หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีคุณค่าหรือประโยชน์ประการใดแล้ว ผู้เขียนขอให้สิ่งเหล่านี้มีส่วนในการปกป้องคุ้มครองเด็กจากข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก แต่หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีข้อบกพร่องประการใดแล้ว ผู้เขียนขออภัยไว้แต่เพียงผู้เดียว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฎ
สารบัญภาพ.....	ฏ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	2
1.2 สมมติฐานของการวิจัย.....	7
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	7
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	8
1.6 วิธีดำเนินการวิจัย.....	8
2 แนวความคิดในการคุ้มครองเด็กจากข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสม สำหรับเด็ก.....	9
2.1 ปัญหาพฤติกรรมเบี่ยงเบนและการกระทำความผิดของเด็กที่เกิดจาก ข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก.....	9
2.1.1 ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีและข้อมูลข่าวสารที่ส่งผลกระทบต่อ พฤติกรรมและพัฒนาการของเด็ก.....	9
2.1.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการกระทำความผิดของเด็ก.....	22
2.1.2.1 สาเหตุการกระทำความผิดของเด็ก.....	22
2.1.2.2 ความหมายของ “พฤติกรรมเบี่ยงเบน” “การกระทำ ความผิดของเด็ก” และ “อาชญากรรม”.....	29
2.1.2.3 ความสำคัญของวัยเด็กที่กฎหมายต้องเข้าแทรกแซง และคุ้มครอง.....	40
2.1.3 กรณีศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก.....	43

2.2 แนวคิดในการคุ้มครองสิทธิเด็กตามหลักการสากล.....	49
2.2.1 ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน.....	49
2.2.2 ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิเด็กและเยาวชน.....	51
2.2.3 อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก.....	52
2.2.4 กฎอันเป็นมาตรฐานขั้นต่ำของสหประชาชาติว่าด้วยการบริหารงาน ยุติธรรมเกี่ยวแก่คดีเด็กและเยาวชน.....	56
2.3 สิทธิเสรีภาพในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารกับการควบคุมดูแลเกี่ยวกับ การเข้าถึงข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก.....	59
2.3.1 สิทธิเสรีภาพกับความจำเป็นในการจำกัดสิทธิเสรีภาพ.....	59
2.3.2 ความแตกต่างของสิทธิเสรีภาพเด็กกับผู้ใหญ่.....	61
2.3.3 มุมมองด้านสิทธิเด็กต่อมาตรการเกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูล บนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก.....	63
3 กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองเด็กจากข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสม สำหรับเด็ก.....	66
3.1 กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองเด็กจากข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสม สำหรับเด็กของประเทศไทย.....	66
3.1.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย.....	66
3.1.2 ประมวลกฎหมายอาญา.....	68
3.1.3 พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับ คอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550.....	72
3.1.4 พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ.2551.....	77
3.1.5 พระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.2544.....	80
3.1.6 พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546.....	82
3.1.7 ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองเด็กจากข้อมูล บนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กของประเทศไทย.....	85
3.1.7.1 ปัญหาความไม่ครอบคลุมและความไม่เท่าทันของกฎหมาย...86	
3.1.7.2 ปัญหาการบังคับใช้กฎหมาย.....	89
3.1.7.3 ปัญหาความไม่ชัดเจนและซ้ำซ้อนในเรื่องของอำนาจหน้าที่....	91

3.2 กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองเด็กจากข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสม สำหรับเด็กของต่างประเทศ.....	93
3.2.1 EU Safer Internet Action Plan.....	93
3.2.2 ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	96
3.2.2.1 Communications Decency Act 1996.....	96
3.2.2.2 Child Online Protection Act 1998.....	98
3.2.2.3 Children’s Internet Protection Act 2000.....	102
3.2.3 ประเทศออสเตรเลีย.....	104
3.2.3.1 The Broadcasting Services Act 1992.....	106
3.2.3.2 Classification (Publications, Films and Computer Games) Act 1995.....	108
3.2.4 ประเทศสิงคโปร์.....	110
3.2.4.1 The Broadcasting (Class Licence) Notification 1996.....	111
3.2.4.2 Internet Code of Practice 1997.....	113
3.2.5 ประเทศเกาหลีใต้.....	115
3.2.5.1 Internet Content Filtering Ordinance 2001.....	116
3.2.5.2 The Youth Protection Act 1997.....	117
3.2.6 การเปรียบเทียบมาตรการเกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต ที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กของต่างประเทศ.....	120
4 วิเคราะห์มาตรการเกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสม สำหรับเด็ก.....	130
4.1 อายุขั้นต่ำของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตที่ควรให้ความคุ้มครองเป็นพิเศษ.....	130
4.2 นิยามหรือขอบเขตของ “ข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก”.....	136
4.3 มาตรการเกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก.....	140
4.3.1 มาตรการเกี่ยวกับผู้ใช้อินเทอร์เน็ต.....	140
4.3.1.1 ความหมายของ “ผู้ใช้อินเทอร์เน็ต”.....	141
4.3.1.2 มาตรการที่ใช้เพื่อควบคุมดูแลด้านผู้ใช้อินเทอร์เน็ต.....	144
4.3.1.3 มาตรการบังคับในกรณีที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนด....	149

4.3.2	มาตรการเกี่ยวกับเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ต.....	153
4.3.2.1	ความหมายของ “ผู้จัดทำเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ต”.....	154
4.3.2.2	มาตรการที่ใช้เพื่อควบคุมดูแลด้านเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ต....	156
4.3.2.3	มาตรการบังคับในกรณีที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนด....	161
4.3.3	มาตรการเกี่ยวกับผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต.....	163
4.3.3.1	ความหมายของ “ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต”.....	163
4.3.3.2	มาตรการที่ใช้เพื่อควบคุมดูแลด้านผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต....	168
4.3.3.3	มาตรการบังคับในกรณีที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนด....	170
4.4	หน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับดูแลมาตรการเกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต ที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก.....	174
4.4.1	ความจำเป็นที่จะต้องมีหน่วยงานรับผิดชอบโดยเฉพาะ.....	174
4.4.2	โครงสร้างที่สำคัญของหน่วยงานที่จะเข้ามาทำหน้าที่.....	176
4.4.2.1	องค์กรที่จะมาทำหน้าที่ในการควบคุมดูแลหน่วยงาน.....	176
4.4.2.2	เครื่องมือที่จำเป็นในการปฏิบัติงานของหน่วยงาน.....	177
4.4.2.3	คณะกรรมการและพนักงานเจ้าหน้าที่.....	178
4.4.2.4	อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการและพนักงานเจ้าหน้าที่.....	180
5	บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	184
5.1	บทสรุป.....	184
5.2	ข้อเสนอแนะ.....	189
	รายการอ้างอิง.....	202
	ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	206

สารบัญตาราง

๘

ตาราง		หน้า
1	การเข้าถึงเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมทางอินเทอร์เน็ตของเด็กและเยาวชน.....	3
2	การเปรียบเทียบมาตรการเกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต ที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กของต่างประเทศ.....	125
3	การเปรียบเทียบการกำหนดลักษณะข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก ในประเทศต่างๆ.....	139

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญญภาพ

๘

ภาพประกอบ

หน้า

- 1 การปรับใช้มาตรการเกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่สมสำหรับเด็ก..... 173

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันนี้ อินเทอร์เน็ตได้เข้ามามีบทบาทอย่างมากในทุกภาคส่วนของสังคม แม้กระทั่งกับเด็กที่นับวันก็ยิ่งจะเริ่มเรียนรู้เทคโนโลยีเร็วขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตนั้นก็ยังมีทั้งข้อมูลที่มีประโยชน์ เป็นแหล่งเรียนรู้และศึกษาค้นคว้าที่สำคัญของเด็ก แต่ในขณะเดียวกัน อินเทอร์เน็ตก็เป็นแหล่งรวมข้อมูลที่ไม่เหมาะสมต่างๆ มากมาย ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลที่ผิดกฎหมาย อย่างชัดเจน เช่น ภาพลามกอนาจาร ข้อความหมิ่นประมาท หรือการละเมิดลิขสิทธิ์ หรืออาจจะ เป็นข้อมูลที่ไม่เหมาะสมในด้านต่างๆ เช่น ภาพที่ส่อไปในทางลามกอนาจาร การกระทำที่ก้าวร้าว รุนแรง การเผยแพร่วิธีการทำระเบิด การสอนวิธีฆ่าตัวตาย เป็นต้น ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็น ข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กที่จะรับรู้ทั้งสิ้น ซึ่งขณะนี้ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายที่มีความ ครอบคลุมเพียงพอที่จะควบคุมการเข้าถึงหรือรับรู้ข้อมูลเหล่านี้ของเด็ก ทำให้เด็กได้รับผลกระทบ จากข้อมูลที่ไม่เหมาะสมนี้ทั้งทางด้านพัฒนาการและด้านพฤติกรรม

เด็กเป็นผู้ที่ยังด้อยซึ่งประสบการณ์และวุฒิภาวะจึงไม่สามารถที่จะแยกความ เหมาะสมของข้อมูลต่างๆ ที่ได้รับมาได้ บางครั้งอาจจะเกิดความสับสนกับสภาพความเป็นจริงได้ และในทางการแพทย์ก็เป็นที่ยอมรับกันแล้วว่าเด็กมีพัฒนาการของสมองและจิตใจที่ด้อยกว่า ผู้ใหญ่ ยังไม่สามารถที่จะเข้าใจสิ่งต่างๆ รอบตัวได้อย่างถ่องแท้ ไม่สามารถที่จะแยกแยะผิดถูกได้ มักจะถือเอาความคิดของตนเองเป็นศูนย์กลางจึงทำให้ได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมรอบตัวได้ง่าย ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดปัญหาตามมาอีกมากมาย เช่น พฤติกรรมเลียนแบบหนังหรือเกมที่มีความ รุนแรงที่มีการเผยแพร่บนอินเทอร์เน็ตอย่างอิสระเสรี อันอาจเป็นสาเหตุของการก่ออาชญากรรม เลียนแบบหนังหรือเกมนั้น หรือ พฤติกรรมที่เป็นการเลียนแบบหนังหรือสื่อลามกบนอินเทอร์เน็ต ก่อให้เกิดคดีข่มขืนที่เด็กเป็นผู้กระทำความผิดหรือการร่วมเพศของเด็กซึ่งอาจเป็นที่มาของปัญหา การตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรได้ ดังเช่นที่เป็นข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์ที่เด็กชายสามคน ได้ก่อคดีรุม โทรมเด็กหญิงอายุ 7 ขวบ ซึ่งสาเหตุมาจากการที่เด็กเข้าไปเล่นเกมในร้านอินเทอร์เน็ตแล้วพบกลุ่ม วัยรุ่นกำลังเปิดเว็บไซต์ลามก จึงไปยืนดูแล้วจذจำนำมาลอกเลียนแบบ เป็นต้น

เว็บไซต์ (Web Site) ต่างๆ บนอินเทอร์เน็ตประกอบไปด้วยข้อมูลที่หลากหลายแตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ของเจ้าของเว็บไซต์ ซึ่งข้อมูลดังกล่าวอาจจะเป็นทั้งข้อมูลที่ดีมีประโยชน์ เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษา การเรียนผ่านระบบอินเทอร์เน็ต การเผยแพร่ความรู้ การทำธุรกรรมทางการค้าการพาณิชย์ผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต เป็นต้น แต่ในอีกแง่หนึ่งก็อาจจะมีข้อมูลบางส่วนที่ไม่เหมาะสม ผิดไปจากศีลธรรมอันดีหรืออาจจะเป็นข้อมูลที่ละเมิดต่อกฎหมาย เช่น ภาพที่ยั่วยุอารมณ์ทางเพศ ข้อมูลที่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ การขายบริการทางเพศ การโชว์พฤติกรรมลามกอนาจารผ่านทางอินเทอร์เน็ต การเผยแพร่วิธีการทำระเบิด การยั่วยุให้ฆ่าตัวตาย เป็นต้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าอินเทอร์เน็ตถูกใช้ไปในหลากหลายทิศทาง ซึ่งถ้าใช้ไปในทางที่ดีก็จะเกิดเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ในทางตรงกันข้าม ถ้าอินเทอร์เน็ตถูกนำมาใช้ในทางที่ไม่เหมาะสมก็อาจเกิดภัยร้ายแรงต่อสังคมได้

ผลสำรวจจากการออกแบบสอบถามสำรวจความคิดเห็นของเครือข่ายองค์กรที่ทำงานร่วมกันเพื่อยุติการค้าประเวณีเด็ก สื่อลามกเด็ก และการค้าเด็กเพื่อธุรกิจทางเพศ (End Child Prostitution, Child Pornography and Trafficking of Children for Sexual Purposes (ECPAT)) ในหัวข้อ “การสำรวจเด็กไทยกับภัยออนไลน์” พบว่าเด็กและเยาวชนมีการเข้าถึงเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมในอินเทอร์เน็ต ดังนี้

สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 การเข้าถึงเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมทางอินเทอร์เน็ตของเด็กและเยาวชน

บริการเว็บไซต์			
1. การเข้าถึงเว็บไซต์ลามก	เด็กอายุ 7-11 ปี	เด็กอายุ 12-18 ปี	เด็กอายุ 19-25 ปี
- เข้าอย่างน้อย 1 ครั้ง	ไม่มีข้อมูล	58%	71%
- บางครั้งหรือบ่อยครั้ง	ไม่มีข้อมูล	38%	45%
2. การเข้าถึงเว็บไซต์ที่ทำให้ ตื่นเต้นตกใจ	เด็กอายุ 7-11 ปี	เด็กอายุ 12-18 ปี	เด็กอายุ 19-25 ปี
- เคยเจอ	43%	64%	63%
- ภาพโป๊เปลือย	21%	28%	20%
- เนื้อหาเกี่ยวกับเพศ	14%	17%	15%
- เนื้อหาเกี่ยวกับความรุนแรง	7%	6%	10%
- ถูกชักจูงให้มีเพศสัมพันธ์	7%	8%	8%
- ใช้ภาษาที่หยาบคาย	14%	6%	13%
- มีภาพน่าเกลียด	37%	34%	34%
บริการสายแช็ต			
1. เรื่องเพศในสายแช็ต			
- เคยถูกชวนให้พูดคุยเรื่องนี้	36%	59%	55%
2. สายแช็ตที่ทำให้ตกใจ			
- เคยประสบ	9%	39%	36%

จากตารางจะเห็นได้ว่า ในการใช้บริการอินเทอร์เน็ตเด็กส่วนใหญ่มีโอกาสในการรับรู้เนื้อหาทางเพศ จากการสอบถามพบว่าเด็กอายุ 12-18 ปี จำนวน 58% มีโอกาสเข้าถึงเว็บไซต์ลามกอย่างน้อย 1 ครั้งและในกลุ่มอายุเดียวกันเด็กจำนวนหนึ่งที่ตัดสินใจเข้าเว็บลามกในครั้งต่อไปจำนวน 38% นอกจากนี้จากสอบถามเกี่ยวกับเว็บที่ทำให้เด็กตกใจยังพบเพิ่มเติมอีกว่าเด็กมีโอกาสในการเข้าถึงเว็บไซต์ที่มีเนื้อหา ภาพโป๊เปลือย เนื้อหาเกี่ยวกับเพศ เนื้อหาเกี่ยวกับความรุนแรง ถูกชักจูงให้มีเพศสัมพันธ์ ใช้ภาษาที่หยาบคาย มีภาพน่าเกลียด เมื่อเด็กและเยาวชนได้เข้าสู่เนื้อหาที่ไม่เหมาะสมดังกล่าวแล้วพวกเขาบางส่วนเลือกที่จะเข้าสู่เนื้อหานั้นอีกครั้ง นอกจากนี้จากการทำวิจัยของเอแบคโพลล์เรื่องวันรุ่นไทยกับการใช้ห้องสนทนาบนอินเทอร์เน็ตเมื่อปี พ.ศ.

2542² พบว่า เด็กจำนวน 48 % เคยไปพบกับคู่สนทนาที่คุยกันทางอินเทอร์เน็ตมาแล้ว และจากการสำรวจของ ECPAT ในปี พ.ศ. 2545³ พบว่าเด็กอายุ 7-11 ปี จำนวน 24 % เคยพบเพื่อนทางอินเทอร์เน็ตอย่างน้อย 1 ครั้ง และเด็กอายุ 12-18 ปี จำนวน 29 % เคยพบ อีกทั้งยังระบุอีกว่าไม่เคยแต่อยากพบในกลุ่ม อายุ 7-11 ปี จำนวน 42 % และเด็กอายุ 12-18 ปี จำนวน 16 % ซึ่งการเริ่มต้นในการรับรู้และเข้าถึงข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กนี้ อาจจะเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของปัญหาเกี่ยวกับเด็กได้

จากความเป็นจริงดังกล่าว ทำให้เกิดประเด็นปัญหาสำคัญที่ต้องพิจารณาคือ เรื่องของมาตรการที่จะนำมาใช้ดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสมเหล่านั้น โดยเฉพาะในกรณีที่ข้อมูลนั้นเป็นข้อมูลที่ไม่ได้ผิดกฎหมายอย่างชัดเจน แต่เป็นข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กอันอาจส่งผลร้ายต่อเด็กได้หากได้รับรู้ แม้ในขณะนี้จะมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ซึ่งมีมาตรา 14 กำหนดฐานความผิดในการนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลที่ไม่มีความเหมาะสมในเรื่องต่างๆ เอาไว้ เช่น ข้อมูลคอมพิวเตอร์ปลอมหรือเท็จโดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น ข้อมูลอันเป็นความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงของราชอาณาจักรหรือเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา ข้อมูลอันมีลักษณะลามกซึ่งประชาชนสามารถเข้าถึงได้ เป็นต้น อีกทั้งยังกำหนดให้การเผยแพร่หรือส่งต่อข้อมูลดังกล่าวเป็นความผิดด้วยแล้วก็ตาม แต่กฎหมายฉบับนี้ก็ยังไม่มีการกำหนดขอบเขตหรือให้คำนิยามศัพท์ที่ชัดเจนและครอบคลุมเพียงพอที่จะสามารถคุ้มครองเด็กได้ เพราะยังมีข้อมูลอีกหลายประเภทที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กเป็นการเฉพาะ ซึ่งกฎหมายฉบับนี้ยังไม่ได้มีการบัญญัติไว้ ทำให้ยังคงมีข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กอีกมากที่กฎหมายยังไม่สามารถเข้าไปควบคุมดูแลได้

นอกจากพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ดังกล่าวแล้ว ยังมีกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองเด็กและเยาวชนและกฎหมายที่เกี่ยวกับการควบคุมดูแลเทคโนโลยีสารสนเทศที่สมควรนำมาพิจารณาด้วย ซึ่งจากการศึกษาพบว่ากฎหมายดังกล่าวก็ยังไม่สามารถที่จะนำมาปรับใช้เพื่อกำกับดูแลการเข้าถึงข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่

² เอกแพท อินเทอร์เน็ตเซ็นแนล, **คู่มือปกป้องน้องน้อยจากภัยออนไลน์** (กรุงเทพฯ: เอกแพท อินเทอร์เน็ตเซ็นแนล, 2543), หน้า 43.

³ เอกแพท อินเทอร์เน็ตเซ็นแนล, **ผลการสำรวจเด็กไทยกับภัยออนไลน์ กรณีศึกษาประเทศไทย** (กรุงเทพฯ: เอกแพท อินเทอร์เน็ตเซ็นแนล, 2546), หน้า 33.

ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กได้หรือยัง? ไม่มีความชัดเจนเพียงพอ เช่น พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 มีมาตรา 26 (3) กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดบังคับ ชู่เชิญ ชักจูง ส่งเสริมหรือยินยอมให้เด็กประพฤติตนไม่สมควรหรือน่าจะทำให้เด็กมีความประพฤติเสี่ยงต่อการกระทำความผิด ซึ่งยังไม่มี ความชัดเจนถึงขอบเขตของการปรับใช้ ต้องอาศัยการตีความซึ่งอาจจะไม่ครอบคลุมเพียงพอ หรือ พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 ได้มีการกำหนดมาตรการเรื่องของการขอ ใบอนุญาตเพื่อควบคุมร้านเกมคอมพิวเตอร์และร้านเกมออนไลน์ แต่ยังไม่ครอบคลุมถึงร้านที่ ให้บริการแต่อินเทอร์เน็ตเพียงอย่างเดียว ซึ่งเป็นแหล่งสำคัญที่เด็กอาจรับรู้ข้อมูลที่ ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กได้ง่าย เป็นต้น อีกทั้งข้อมูลบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตก็เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและ ตลอดเวลา จึงเป็นการยากที่กฎหมายที่มีอยู่จะสามารถตามไปควบคุมดูแลได้เท่าทัน ทำให้ข้อมูล ที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กยังคงอยู่และสามารถที่จะเข้าถึงได้ ส่งผลให้ผู้ที่ใช้บริการอินเทอร์เน็ต ได้รับข้อมูลข่าวสารที่ไม่เหมาะสมเหล่านั้นไป ไม่ว่าจะโดยตั้งใจหรือโดยบังเอิญก็ตาม ทั้งนี้ เพราะ บางเว็บไซต์นั้นใช้ชื่อของเว็บไซต์ที่ไม่ได้บ่งบอกลักษณะของเนื้อหาในด้านในหรือไม่ตรงกับ เนื้อหาในเว็บไซต์ ทำให้ในบางครั้งการเข้าเว็บไซต์โดยผ่านทาง Search Engines อาจจะมี เว็บไซต์ที่ไม่เหมาะสมปรากฏขึ้นมาด้วยและอาจจะทำให้เกิดการเข้าถึงข้อมูลที่ไม่เหมาะสมต่างๆ โดยไม่ตั้งใจได้ ซึ่งในเรื่องของการรับรู้ข้อมูลที่ไม่เหมาะสมเหล่านี้เป็นเรื่องที่เป็นปัญหาอย่างมากใน ปัจจุบันเพราะอาจส่งผลกระทบต่อเด็กซึ่งเป็นผู้ที่ยังด้อยประสบการณ์และวุฒิภาวะได้

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าเราจะมองว่าสวัสดิภาพของเด็กเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและ ควรที่จะพิทักษ์รักษาไว้ แต่เราก็ต้องพิจารณาว่าการกระทำเช่นนั้นไม่ควรที่จะไปลดรอนสิทธิ เสรีภาพของผู้ใหญ่ในการเข้าถึงซึ่งข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต เพราะผู้ใหญ่เป็นผู้ที่มีวุฒิภาวะและ ความสามารถเพียงพอที่จะแยกแยะถูกผิดได้แล้วและบางเว็บไซต์อาจจะมีข้อมูลที่ไม่เหมาะสม เฉพาะในกรณีที่ผู้รับรู้ข้อมูลเป็นเด็กเท่านั้น ในขณะที่ถ้าผู้ใหญ่ที่มีวุฒิภาวะเพียงพอแล้วเข้ามา รับรู้ข้อมูลดังกล่าวก็อาจจะไม่เกิดผลกระทบใดๆ ในทางเสียหายเลยก็เป็นได้ ดังนั้น จึงเป็นสิ่งที่ จะต้องมีการคิดพิจารณาเพื่อกำหนดว่าข้อมูลชนิดใดบ้างที่ไม่ควรที่จะมีการเข้าถึงได้ เพราะมี เนื้อหาที่ไม่เหมาะสมกับทุกคน หรือข้อมูลใดบ้างที่ผู้ที่จะเข้าถึงได้จะต้องเป็นผู้ที่มีวุฒิภาวะหรือเป็น ผู้ใหญ่แล้วเท่านั้น

ในต่างประเทศอย่างเช่นประเทศสหรัฐอเมริกาที่ประสบปัญหาเกี่ยวกับการใช้ อินเทอร์เน็ตของเด็กเช่นกัน โดยเฉพาะในเรื่องของการเข้าถึงเว็บไซต์ลามกของเด็กโดยทาง อินเทอร์เน็ต ทำให้ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นห่วงในเรื่องของศีลธรรมอันดีของเด็กเป็นอย่างมาก

จนกระทั่งมีความพยายามที่จะออกกฎหมายมาควบคุมการเข้าถึงสื่อที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก เหล่านี้ เช่น Children's Internet Protection Act ที่ออกมากำหนดให้ห้องสมุดหรือโรงเรียนที่รับทุนสนับสนุนจากรัฐบาลจะต้องจัดให้มีระบบซอฟต์แวร์เพื่อคัดกรองเว็บไซต์ที่มีเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กและเยาวชน โดยกำหนดให้ต้องทำเพื่อเป็นเงื่อนไขของการได้รับทุนสนับสนุนการดำเนินการจากรัฐบาล ซึ่งกฎหมายของสหรัฐอเมริกาฉบับนี้ศาลสูงของประเทศสหรัฐอเมริกาได้ให้การรับรองแล้วว่าไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ อันแสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่า ปัญหาการที่เด็กเข้าถึงข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กเป็นปัญหาสำคัญที่แม้กระทั่งประเทศที่ยึดมั่นในสิทธิเสรีภาพของปัจเจกชนอย่างมากเช่นประเทศสหรัฐอเมริกาเอง ก็ยังต้องมีการออกกฎหมายมากำกับดูแลการเข้าถึงสื่อที่ไม่เหมาะสมดังกล่าว

สำหรับประเทศไทย เทคโนโลยีต่างๆ ก็ได้รับการพัฒนาให้เจริญก้าวหน้ามากขึ้น ซึ่งเทคโนโลยีเหล่านั้นก็จะมาพร้อมกับการแพร่กระจายของข้อมูลข่าวสารสู่สังคมในทุกทิศทุกทาง โดยเฉพาะข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่คนทุกเพศทุกวัยสามารถเข้าถึงได้ ทำให้เรื่องของสิทธิเสรีภาพในการเผยแพร่และรับรู้ข้อมูลข่าวสารเติบโตขึ้นพร้อมๆ กันด้วย เราจึงไม่สามารถที่จะไปปิดกั้นการเผยแพร่และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของบุคคลทุกคนได้โดยเพียงอ้างว่าข้อมูลข่าวสารไม่เหมาะสมสำหรับเด็กเท่านั้น ประเทศไทยจึงควรที่จะมองถึงปัญหาที่อาจจะเกิดกับเด็กผู้ที่เป็นอนาคตของชาติ อันเกิดจากการที่เด็กได้รับรู้ข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก เราควรที่จะหามาตรการที่เหมาะสมที่จะนำมาดำเนินการเกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก โดยในขณะเดียวกันมาตรการดังกล่าวก็ต้องไม่ไปลดรอนสิทธิเสรีภาพของผู้ที่มีวุฒิภาวะเพียงพอในการที่จะเข้าถึงและรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้วย อันจะเป็นการช่วยวางแนวทางป้องกันไว้ก่อนที่ปัญหาเกี่ยวกับเด็กจะเกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นปัญหาในด้านของพัฒนาการ พฤติกรรมหรือการกระทำผิด วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงเขียนขึ้นมาเพื่อต้องการให้มีการคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็กไทย โดยมุ่งเสนอแนวทางในการกำหนดมาตรการทางอาญาเกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กโดยเฉพาะ ซึ่งในแต่ละบทของวิทยานิพนธ์จะศึกษาตั้งแต่ทฤษฎีที่แสดงถึงความเชื่อมโยงกันระหว่างเด็กกับอิทธิพลของอินเทอร์เน็ตที่สามารถส่งผลกระทบต่อพัฒนาการ พฤติกรรมและการกระทำผิดของเด็ก ศึกษาถึงปัญหาการบังคับใช้กฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันนี้ อันทำให้เด็กยังไม่ได้รับการปกป้องที่เพียงพอ พร้อมทั้งศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายของต่างประเทศที่เกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก เพื่อนำมาวิเคราะห์หาแนวทางและมาตรการที่เหมาะสมกับประเทศไทยต่อไป

1.2 สมมติฐานของการวิจัย

การมีมาตรการทางอาญาเกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสม สำหรับเป็นการเฉพาะ จะเป็นการคุ้มครองเด็กจากข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก อันจะช่วยป้องกันหรือลดการกระทำคามผิดของเด็ก และทำให้เด็กมีสวัสดิภาพที่ดีทั้งในด้าน พัฒนาการและด้านพฤติกรรม

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาปัญหาเกี่ยวกับข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาการ พฤติกรรมและการกระทำคามผิดของเด็ก
2. ศึกษากฎหมายของประเทศไทยที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันเกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก
3. ศึกษามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กของต่างประเทศ เพื่อหามาตรการที่อาจนำมาปรับใช้ได้กับประเทศไทย
4. ศึกษาวิเคราะห์มาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมกับประเทศไทยเกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก เพื่อเป็นแนวทางในการบัญญัติกฎหมายที่เหมาะสมกับประเทศไทยต่อไป

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับอิทธิพลของข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก ที่มีต่อพัฒนาการ พฤติกรรมและการกระทำคามผิดของเด็ก โดยจะศึกษาทั้งข้อมูลที่ต้องห้ามตามกฎหมายในการเผยแพร่บนอินเทอร์เน็ตและข้อมูลที่ไม่ต้องห้ามตามกฎหมาย แต่เป็นข้อมูลที่ไม่เหมาะสมในกรณีผู้ที่รับข้อมูลข่าวสารนั้นเป็นเด็ก ประกอบกับศึกษาถึงสิทธิเด็กที่จะเข้าถึงข้อมูล และสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองจากสิ่งที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็ก และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลการเข้าถึงข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กทั้งของไทยและต่างประเทศ โดยจะศึกษาช่วงอายุของเด็กที่สมควรจะได้รับการปกป้องคุ้มครอง ความหมายและขอบเขตของข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก มาตรการทางกฎหมายที่นำมาบังคับใช้ ตลอดจนหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับข้อมูลที่ไม่เหมาะสมบนอินเทอร์เน็ต เพื่อจะได้นำข้อมูลดังกล่าว มาเป็นแนวทางในการวางมาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมกับประเทศไทยต่อไป

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ได้ทราบถึงปัญหาเกี่ยวกับข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาการ พฤติกรรมและการกระทำความผิดของเด็ก
2. ได้ทราบถึงมาตรการและการบังคับใช้กฎหมายของประเทศไทยที่มีอยู่ในปัจจุบันเกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก
3. ได้ทราบถึงมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กของต่างประเทศ และรู้ถึงมาตรการที่อาจสามารถนำมาปรับใช้ได้กับประเทศไทย
4. ได้ทราบถึงแนวทางในการวางมาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมกับประเทศไทยเกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก เพื่อเป็นแนวทางในการวางบทบัญญัติของกฎหมายที่เหมาะสมกับประเทศไทยต่อไป

1.6 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยโดยใช้วิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ในเรื่องดังต่อไปนี้

1. ศึกษาทฤษฎีทางกฎหมาย ทางการแพทย์ ทางจิตวิทยา และทางอาชญาวิทยาเกี่ยวกับสาเหตุของการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน
2. ศึกษาทฤษฎีของต่างประเทศ และศึกษาถึงอนุสัญญาระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับสิทธิเด็ก การคุ้มครองเด็ก และการปฏิบัติที่เหมาะสมต่อเด็ก
3. ศึกษาบทความทางวิชาการ สถิติต่างๆ ของทางราชการและของภาคเอกชน ตลอดจนผลงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
4. สัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ เช่น พนักงานคุมประพฤติ พนักงานปราบปรามการกระทำความผิดต่อเด็ก เยาวชน และสตรี และผู้ทรงคุณวุฒิ เช่น ผู้พิพากษา พนักงานอัยการและผู้เชี่ยวชาญด้านสิทธิเด็ก เป็นต้น

บทที่ 2

แนวความคิดในการคุ้มครองเด็กจากข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต ที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก

2.1 ปัญหาพฤติกรรมเบี่ยงเบนและการกระทำความผิดของเด็กที่เกิดจากข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก

เด็กในสังคมที่เจริญก้าวหน้าขึ้นอย่างไม่หยุดหย่อนนี้กำลังได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีที่อยู่รายล้อมรอบตัวเด็ก ทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมเบี่ยงเบนและการกระทำความผิดของเด็กขึ้นมากมาย โดยเฉพาะในเรื่องของผลกระทบจากข้อมูลที่ไม่เหมาะสมที่หลั่งไหลมาพร้อมกับเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นเทคโนโลยีที่กล่าวได้ว่าเปิดกว้างสำหรับคนทุกคน ทุกเพศทุกวัยและทุกชนชั้น ทำให้เป็นช่องทางสำคัญสำหรับการเผยแพร่ข้อมูลและติดต่อสื่อสาร ข้อมูลข่าวสารบนอินเทอร์เน็ตจึงมีความหลากหลายตามวัตถุประสงค์ของเจ้าของเว็บไซต์ ทำให้ข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตมีทั้งข้อมูลที่ดีและเป็นประโยชน์แก่เด็กและข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กอันอาจส่งผลกระทบต่อทางลบ ก่อให้เกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนและการกระทำความผิดของเด็กได้ ทั้งนี้ เพราะมีปัจจัยหลายประการที่สามารถส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมและพัฒนาการของเด็กได้ ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยภายนอกหรือปัจจัยภายในร่างกายของเด็กก็ล้วนแต่มีความสำคัญทั้งสิ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับเทคโนโลยีและข้อมูลข่าวสารที่กำลังเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อเด็กในขณะนี้

2.1.1 ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีและข้อมูลข่าวสารที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมและพัฒนาการของเด็ก

จากการศึกษาในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับแล้วว่า ไม่ว่าจะ เป็นปัจจัยทางด้านชีวภาพหรือปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อมล้วนแต่สามารถส่งผลกระทบต่อมนุษย์ได้ทั้งสิ้น ทั้งในด้านของความคิดทัศนคติ พฤติกรรมหรือแม้กระทั่งพัฒนาการในตัวมนุษย์ โดยเฉพาะในเด็ก ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบจากอิทธิพลของสิ่งต่างๆ ได้ง่าย เพราะยังไม่มีวุฒิภาวะเพียงพอที่จะสามารถคิดวิเคราะห์หรือตัดสินใจโดยมีเหตุมีผลอย่างเช่นผู้ใหญ่ได้ อีกทั้งพัฒนาการในวัยเด็กก็เปิดกว้างรับการเรียนรู้โดยไร้ขีดจำกัดและยากที่จะควบคุมได้ ดังนั้น ถ้าการเรียนรู้ของเด็กเจือปนไปด้วยข้อมูล

ที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กก็อาจจะส่งผลให้พัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็กออกมาในแนวทางที่สังคมไม่พึงประสงค์ อันจะส่งผลกระทบระยะยาวต่อเด็กในอนาคตด้วย เราจึงต้องศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อตัวเด็ก ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยทางด้านชีวภาพหรือปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อมก็ตาม โดยจะต้องรู้ความหมายของพฤติกรรมและพัฒนาการของเด็กเพื่อจะได้เข้าใจผลกระทบด้านต่างๆ ที่เกิดกับตัวเด็กและแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการดูแลปัจจัยที่สามารถส่งผลกระทบต่อตัวเด็กให้อยู่ในสภาวะที่เหมาะสมและไม่เป็นอันตรายต่อเด็ก

2.1.1.1 ความหมายของ “พฤติกรรม” และ “พัฒนาการ”

คำว่า “พฤติกรรม” มีผู้ให้ความหมายไว้หลากหลายแนวคิด กล่าวคือ

สร้อยตระกูล (ติวยานนท์) อรรถมานะ ได้อธิบายความหมายของพฤติกรรมไว้ว่า พฤติกรรม (behavior) คือการกระทำหรืออาการที่แสดงออกของบุคคล (action) ทั้งนี้รวมถึงการงดเว้นการกระทำด้วย (inaction) นอกจากนั้นการตัดสินใจที่รู้สึกได้ของบุคคล กลุ่มหรือองค์การ หรือการกระทำที่ซ่อนเร้นแต่พร้อมที่จะแสดงออก อาทิ การมีความคิดริเริ่ม ก็นับเป็นการกระทำเช่นกัน ดังนั้น คำว่า “พฤติกรรม” จึงรวมถึงสิ่งที่บุคคล กลุ่มหรือองค์การประพฤติปฏิบัติ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่เปิดเผย (overt behavior) และยังรวมถึงพฤติกรรมที่ยังไม่แสดงออกหรือพฤติกรรมซ่อนเร้น (covert behavior) ทั้งนี้ รวมถึงกระบวนการภายในอื่น ๆ อันได้แก่ ความคิด ความรู้สึก ทักษะคิด เป็นต้น นอกจากนั้น ยังรวมถึงการงดเว้นการกระทำ หรือการไม่แสดงออกทั้งที่ตั้งใจและไม่ตั้งใจอีกด้วย¹

ประสาน-ทิพวรรณ หอมพุด ได้ให้ความหมายของคำว่า “พฤติกรรม” ไว้ว่า

1. หมายถึง การกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งสิ่งมีชีวิตและบุคคลอื่นสามารถสังเกตเห็นได้จากการกระทำกิจกรรมเหล่านั้น ซึ่งมีทั้งทางดีและทางไม่ดี เช่น การหัวเราะ การร้องไห้ เสียใจ การออกกำลังกาย เป็นต้น สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นผลจากกระบวนการทางจิตวิทยา ได้แก่ การจูงใจ การเรียนรู้ การจำ การลืม และความรู้สึกนึกคิด เป็นต้น

¹ สร้อยตระกูล (ติวยานนท์) อรรถมานะ, พฤติกรรมองค์การ ทฤษฎีและการประยุกต์ (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2541), หน้า 13-14.

2. หมายถึง กระบวนการต่าง ๆ ของบุคคลที่ปฏิบัติต่อสภาพแวดล้อมของบุคคลเหล่านั้นออกมาในรูปของการกระทำ หรือการแสดงออกของมนุษย์ โดยมีวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งอยู่ภายใต้กลไกของความรู้สึกนึกคิดของตนเอง

มนุษย์ทุกคนจะมีกระบวนการของพฤติกรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ทุกคนจะมีความต้องการและมีสาเหตุจูงใจเป็นของตนเองอยู่ตลอดเวลา และสามารถตัดสินใจที่จะทำการต่าง ๆ ด้วยความรู้สึกนึกคิดเป็นของตนเอง สิ่งที่ปรากฏออกมานั้นเป็นพฤติกรรมของมนุษย์²

ดร.สมโภชน์ เขี่ยมสุภาษิต กล่าวว่า พฤติกรรม (Behavior) หมายถึง สิ่งที่บุคคลกระทำ แสดงออก ตอบสนองหรือโต้ตอบต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ในสภาพการณ์ใดสภาพการณ์หนึ่งที่สามารถสังเกตเห็นได้ ได้ยิน อีกทั้งวัดได้ตรงกัน ด้วยเครื่องมือที่เป็นวัตถุวิสัย ไม่ว่าจะการแสดงออกหรือการตอบสนองนั้นจะเกิดขึ้นภายในหรือภายนอกร่างกายก็ตาม³

จึงสามารถสรุปได้ว่า พฤติกรรม หมายถึง การกระทำหรืออาการที่แสดงออกของมนุษย์ทั้งที่เห็นประจักษ์และที่อยู่ภายในความรู้สึกนึกคิด โดยการแสดงออกดังกล่าวเป็นผลมาจากการตอบสนองต่อปัจจัยที่มากกระทบตัวของมนุษย์ทั้งปัจจัยภายในร่างกายและปัจจัยภายนอกร่างกายหรือสิ่งแวดล้อม ซึ่งความแตกต่างของปัจจัยย่อมทำให้เกิดพฤติกรรมที่แตกต่างกัน

ส่วนคำว่า “พัฒนาการ” หมายถึง การเปลี่ยนแปลงด้านการทำหน้าที่ (function) และวุฒิภาวะ (maturation) ของอวัยวะต่างๆ รวมทั้งด้านบุคคล เป็นขบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิตมนุษย์ใช้เวลาประมาณ 20 ปี ในการพัฒนาร่างกาย สมอง จิตใจและการปรับตัวจนมีวุฒิภาวะเต็มที่ นอกเหนือจากการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว พัฒนาการในเด็กมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาเป็นขั้นตอน แต่อาจช้าเร็วต่างกัน ซึ่งพัฒนาการของมนุษย์จะแบ่งเป็น 4 ด้าน คือ ร่างกาย สติปัญญา จิตใจและอารมณ์ และสังคม แต่ละด้านมีความสัมพันธ์กันและดำเนินไปพร้อม ๆ กัน⁴

² ประสาน – ทิววรรณ หอมพุด, **จิตวิทยาทั่วไป** (กรุงเทพมหานคร: พิเศษการพิมพ์, 2537), หน้า 73-74.

³ สมโภชน์ เขี่ยมสุภาษิต, **การปรับพฤติกรรม** (กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, 2526), หน้า 2.

⁴ โรงพยาบาลไทยนครินทร์, สารานุกรม “จิตวิทยาเด็ก”, แหล่งที่มา:

ในทางจิตวิทยา “พัฒนาการ” หมายความว่าถึง ลักษณะการเปลี่ยนแปลงจากวัยหนึ่งไปสู่อีกวัยหนึ่งของมนุษย์ และเมื่อพัฒนาการและการเจริญเติบโตของมนุษย์ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งมีการพัฒนาไปถึงระดับสูงสุดก็จะเกิดสิ่งที่เรียกว่า “วุฒิภาวะ” ขึ้น⁵

ฮอฟมันน์ พารีสและฮอลล์ (Lois Hoffman, Scott Paris and Elizabeth Hall) ได้แบ่งช่วงระยะของพัฒนาการมนุษย์ไว้ ดังนี้⁶

1. วัยก่อนคลอด (Prenatal) คือ เริ่มจากการปฏิสนธิระหว่างไข่กับอสุจิจนถึงคลอด
2. วัยเด็กเล็ก (Infancy) ระหว่างแรกเกิดจนถึง 2 ปี
3. วัยเด็ก (Childhood) แบ่งเป็น 2 ช่วง คือ ระยะ Early มีอายุระหว่าง 2-6 ปี เป็นช่วงวัยก่อนเรียนและระยะ Later มีอายุระหว่าง 6-12 ปี เป็นช่วงของการเข้าเรียนในโรงเรียน
4. วัยรุ่น (Adolescence) มีอายุระหว่าง 12-20 ปี เป็นช่วงที่ร่างกายมีความพร้อมสมบูรณ์อย่างเต็มที่
5. วัยผู้ใหญ่ (Adulthood) มีอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป แบ่งเป็น 2 ช่วงคือ ช่วง Early มีอายุระหว่าง 20-40 ปี และช่วง Later คือผู้ที่อายุ 60 ปีขึ้นไปจนกระทั่งตาย

“เด็ก” ตามหลักการของจิตวิทยาพัฒนาการหมายถึง ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 12 ปีลงมา ซึ่งจำเป็นที่จะต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดและถูกต้องจากบิดามารดา ครู ผู้ปกครอง

เฮอร์ลอค (Hurlock) ได้แบ่งขั้นพัฒนาการเด็กตามลักษณะพัฒนาการและแบบแผนของพฤติกรรมเฉพาะในวัยเด็กไว้ ดังนี้

1. ระยะก่อนคลอด (Prenatal) เริ่มจากจุดเริ่มต้นชีวิตภายในครรภ์จนกระทั่งคลอด
2. ระยะวัยทารกแรกเกิด (Infancy) อายุตั้งแต่แรกคลอดจนถึงสิ้นสุดสัปดาห์ที่ 2 เป็นช่วงที่เด็กต้องมีการปรับตัวทางด้านการหายใจ การดูดกลืน การขับถ่าย และลักษณะอุณหภูมิที่มีการเปลี่ยนแปลง ถ้าเด็กปรับตัวไม่ได้อาจตายได้

⁵ อูบลรัตน์ เพ็งสถิต, จิตวิทยาพัฒนาการเด็ก (Developmental Psychology for Children), (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2542), หน้า 3.

⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 4-5.

3. วัยเด็กอ่อน (Babyhood) อายุ 2 สัปดาห์ถึง 2 ปี เป็นช่วงที่เด็กต้องได้รับการวางรากฐานที่ดีของชีวิตควรได้รับการฝึกฝนในเรื่องต่างๆ อย่างถูกต้อง
4. วัยเด็กตอนต้น (Early Childhood) อายุ 2-6 ปี เป็นช่วงระยะเวลาที่เด็กเตรียมพร้อมเข้าสู่โรงเรียน
5. วัยเด็กตอนปลาย (Later Childhood) อายุ 6-10 ปี หรือ 12 ปี เป็นช่วงที่เด็กพร้อมที่จะเข้าเรียนหนังสือเพื่อแสวงหาความรู้ทางวิชาการ

ดังนั้น คำว่า “พัฒนาการเด็ก” จึงหมายถึง การศึกษาลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ จิตใจและสังคมอย่างเป็นลำดับขั้นและมีกฎเกณฑ์ในเด็กที่มีอายุระหว่าง 0-12 ปี ซึ่งหลักการสำคัญของพัฒนาการมนุษย์มี 5 ประการ⁷ กล่าวคือ

1. หลักพัฒนาการแบบมีทิศทาง (Principle of Developmental Direction) มีแนวโน้มว่าพัฒนาการและการเจริญเติบโตจะเริ่มจากส่วนศีรษะไปสู่ปลายเท้า และเริ่มจากส่วนกลางหรือศูนย์กลางไปสู่ส่วนปลีกย่อย

2. หลักความต่อเนื่อง (Principle of Continuity) พัฒนาการและการเจริญเติบโตย่อมมีลักษณะต่อเนื่อง เป็นไปตามลำดับขั้นโดยไม่มีการหยุดยั้ง แม้ว่าจะมีการเจ็บป่วยทางด้านร่างกายก็ยังคงมีพัฒนาการต่อไป แม้ว่าลักษณะของพัฒนาการนั้นๆ จะมีลักษณะที่ผิดปกติก็ตาม

3. หลักการพัฒนาการจะเป็นไปตามลำดับขั้น (Principle of Developmental Sequence) พัฒนาการและการเจริญเติบโตย่อมเป็นไปตามกระบวนการอย่างเป็นลำดับขั้นสามารถนำผลของพัฒนาการที่เกิดขึ้นในขั้นแรกไปทำนายผลที่จะเกิดขึ้นในขั้นต่อไปได้

4. หลักของการมีวุฒิภาวะหรือความพร้อม (Principle of Maturation or Readiness) เมื่อเด็กมีความพร้อมหรือมีวุฒิภาวะ เด็กจะสามารถทำกิจกรรมหรือทำหน้าที่สำคัญต่างๆ ได้

5. หลักความแตกต่างระหว่างปัจเจกบุคคล (Principle of Individual Growth Pattern) พัฒนาการของแต่ละบุคคลจะต้องมีความแตกต่างกันไป แม้ว่าลักษณะพัฒนาการและการเจริญเติบโตของแต่ละบุคคลจะมีลักษณะคล้ายคลึงกันก็ตาม

⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 11-12.

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า พฤติกรรมและพัฒนาการมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน กล่าวคือ พัฒนาการสามารถส่งผลต่อรูปแบบของพฤติกรรมของมนุษย์ได้ โดยพัฒนาการของมนุษย์ทั้งภายในร่างกายและภายนอกร่างกายจะเป็นผู้ที่ก่อให้เกิดแนวทางการรับรู้สื่อกิจกรรมของแต่ละบุคคล อันจะก่อให้เกิดเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกมาในขั้นต่อไป ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมและพัฒนาการของมนุษย์ประกอบไปด้วยปัจจัยสำคัญ 2 ประการ คือ ปัจจัยทางด้านชีวภาพและปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อม⁸

2.1.1.2 ปัจจัยทางด้านชีวภาพและสิ่งแวดล้อม

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมและพัฒนาการของมนุษย์ประกอบไปด้วยปัจจัยที่เกิดจากสาเหตุภายในร่างกายของมนุษย์หรือปัจจัยทางด้านชีวภาพ และปัจจัยที่เกิดจากสาเหตุภายนอกตัวมนุษย์หรือปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อม กล่าวคือ⁹

1. ปัจจัยทางด้านชีวภาพ

ปัจจัยทางด้านชีวภาพประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญหลายลักษณะคือ พันธุกรรม อวัยวะ ร่างกาย และความต้องการของบุคคล

1) พันธุกรรม หมายความว่า

- (1) ลักษณะที่ถ่ายทอดจากบรรพบุรุษไปสู่ลูกหลานด้วยกระบวนการทางชีววิทยา โดยยีนส์
- (2) กระบวนการทางชีววิทยา ซึ่งสิ่งมีชีวิตหนึ่งจะถ่ายทอดหรือก่อให้เกิดอีกชีวิตหนึ่ง สิ่งที่เกิดขึ้นนั้น เป็นลักษณะโครงสร้างทั้งหมดของร่างกายด้วยการถ่ายทอดทางยีนส์ซึ่งเริ่มตั้งแต่มีการปฏิสนธิระหว่างอสุจิกับไข่
- (3) ลักษณะที่ลูกหลานได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษโดยผ่านทางสายเลือด
- (4) ลักษณะต่างๆ ของบรรพบุรุษที่ถ่ายทอดมายังลูกหลานโดยวิธีการสืบพันธุ์

⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 14-23.

⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 14-23.

ซึ่งสิ่งที่ถ่ายทอดทางพันธุกรรมไปสู่ลูกหลานมีทั้งลักษณะทางร่างกาย เช่น สีตาม อวัยวะต่างๆ สัดส่วนของร่างกาย ใบหน้า ลักษณะประจำเพศ เป็นต้น และลักษณะทางจิตใจ เช่น ความสามารถด้านสติปัญญา นิสัย อารมณ์และสัญชาตญาณต่างๆ ซึ่งอิทธิพลที่ได้รับจากการถ่ายทอดทางพันธุกรรมจะมีผลต่อความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านบุคลิกภาพ เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้

- (1) ความสามารถพื้นฐาน
- (2) ความสามารถทางเชาว์ปัญญา
- (3) ความรวดเร็วในการตอบสนองต่อสิ่งเร้า
- (4) การแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบต่อสิ่งเร้า
- (5) ทักษะในการเคลื่อนไหว
- (6) การใช้สัมผัสได้ถูกต้องและละเอียดลออ
- (7) นิสัยที่แสดงอารมณ์ประจำตัว เช่น เจ้าอารมณ์ ร่าเริง
- (8) ลักษณะอื่นๆ ที่เกิดจากการทำงานของระบบต่อมไร้ท่อ

2) อวัยวะของร่างกาย ไม่ว่าจะเป็นอวัยวะของร่างกายส่วนใดก็ตามทั้งที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ เช่น ตา หู จมูก หรือเกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหว เช่น กล้ามเนื้อ ต่อมในร่างกาย หรือเกี่ยวข้องกับลักษณะทั่วไป เช่น ระบบประสาทต่างๆ หากเกิดความบกพร่องขึ้นล้วนสามารถส่งผลกระทบต่อลักษณะพัฒนาการทางร่างกายและจิตใจของบุคคลนั้นๆ ได้โดยตรง

3) ความต้องการของมนุษย์ สามารถจำแนกความต้องการของมนุษย์ได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

- (1) ความต้องการทางร่างกาย ประกอบด้วย ความต้องการปัจจัยสี่ การทำกิจกรรม การพักผ่อนอย่างเพียงพอ การแสดงออกทางเพศอย่างเหมาะสม ฯลฯ
- (2) ความต้องการทางจิตใจ เป็นสิ่งที่มีผลกระทบต่อมนุษย์และต้องมีการเรียนรู้ ลักษณะความต้องการทางด้านจิตใจประกอบด้วย ความต้องการเป็นที่ยอมรับของสังคม ได้รับความรักความอบอุ่น ได้รับการฟังจากบุคคลอื่น มีชื่อเสียง ประสบความสำเร็จ ฯลฯ

2. ปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อม

“สิ่งแวดล้อม” คือ ผลรวมของกรณีแวดล้อมทั้งหมดที่รายล้อมตัวบุคคลหรือชุมชน รวมถึงทั้งสิ่งที่เป็นกายภาพ เช่น อากาศ น้ำ ก๊าซ และพื้นดิน และสิ่งที่เป็นเงื่อนไขทางด้านสังคม

และวัฒนธรรม เช่น จริยธรรม เศรษฐกิจ และความงาม ซึ่งล้วนเป็นสิ่งที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของบุคคลหรือชุมชน¹⁰ สิ่งแวดล้อมมีผลทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างบุคคลซึ่งสามารถแยกพิจารณาถึงอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมในแต่ละช่วงได้ คือ

1) สิ่งแวดล้อมก่อนคลอด ซึ่งสิ่งแวดล้อมก่อนคลอดหรือพัฒนาการภายในครรภ์จะมีผลต่อพัฒนาการของคนในเวลาต่อมา เช่น เรื่องของสารอาหาร การรับประทานอาหารของมารดา โรคของมารดา อายุของมารดา เป็นต้น

2) สิ่งแวดล้อมขณะคลอด เช่น การขาดออกซิเจนระหว่างคลอด วิธีการคลอด สภาพการคลอด เป็นต้น

3) สิ่งแวดล้อมภายหลังการคลอด เป็นเรื่องของการดูแลอบรมเลี้ยงดูเอาใจใส่หลังจากที่คลอดออกมา เช่น

- สิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม เป็นสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ภาษา ฯลฯ ซึ่งจะเป็นตัวที่หล่อหลอมให้คนมีพฤติกรรมและการกระทำตามที่แต่ละบุคคลได้รับประสบการณ์มา

- สภาพทางเศรษฐกิจ สังคมและครอบครัว หมายถึง สภาพความเป็นอยู่รายได้ บริเวณที่ตั้งของบ้าน จำนวนสมาชิกที่อาศัยอยู่ในครอบครัว ฯลฯ ซึ่งจะมีผลต่อพัฒนาการด้านร่างกายและจิตใจของบุคคลโดยตรง เป็นต้น

นักจิตวิทยาหลายท่านเชื่อว่าพันธุกรรมมีความสำคัญมากกว่าสิ่งแวดล้อม ในขณะที่นักจิตวิทยาอีกกลุ่มก็เชื่อว่าสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญมากกว่าพันธุกรรม อย่างไรก็ตามเราสามารถที่จะสรุปได้ว่าทั้งพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมล้วนแล้วแต่มีความสำคัญต่อพัฒนาการของมนุษย์ทั้งสิ้น ด้วยเหตุที่ว่า พันธุกรรมเป็นตัวที่กำหนดแนวโน้มของพัฒนาการ ส่วนสิ่งแวดล้อมก็จะเป็นตัวกระตุ้นหรือตัวเร้าให้มนุษย์มีพัฒนาการเร็วหรือช้าก็ได้ เช่น ในกรณีของเด็ก เด็กที่มีระดับสติปัญญาต่ำลงเนื่องจากพันธุกรรม สิ่งแวดล้อมที่ดีก็อาจจะเป็นตัวที่ผลักดันให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านสติปัญญาไปสู่ความสามารถสูงสุดได้ เป็นต้น

¹⁰ Edward A. Keller, *Environmental Geology*, 7th ed. (New Jersey: Prentice Hall, 1996), p. 3.

2.1.1.3 ความสำคัญของปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีและข้อมูลข่าวสาร

เทคโนโลยีและข้อมูลข่าวสารถือเป็นปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อมเช่นกัน ซึ่งปัจจุบันนี้เทคโนโลยีต่างๆ ได้สร้างสิ่งแวดล้อมของสังคมให้มีความเจริญก้าวหน้า ทันสมัย ก่อเกิดการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมที่รวดเร็ว เทคโนโลยีเป็นเสมือนเครื่องมือสำคัญในการดำเนินชีวิตในสังคมที่นอกจากจะทำให้สังคมที่แวดล้อมมีความเปลี่ยนแปลงไปแล้ว ยังเป็นสิ่งที่ทำให้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ สามารถส่งถึงกันได้อย่างง่ายดายอีกด้วย โดยเฉพาะเทคโนโลยีด้านอินเทอร์เน็ตที่ทำให้เด็กสามารถเข้าถึงข้อมูลต่างๆ อย่างแทบจะไร้ข้อจำกัด ซึ่งข้อมูลที่ได้จากอินเทอร์เน็ตนั้นสามารถส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมและพัฒนาการของเด็กได้ทั้งสิ้น เพราะข้อมูลสามารถส่งผลต่อการสร้างพฤติกรรม บุคลิกภาพ ความคิดและการกระทำของเด็ก ซึ่งเมื่อเด็กได้ผ่านกระบวนการเหล่านี้ไปแล้ว เด็กก็จะมีลักษณะที่เป็นการเฉพาะตัวของเด็กซึ่งจะเป็นสิ่งที่ติดตัวจนกระทั่งเป็นผู้ใหญ่ขึ้นมา อันเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ยากยิ่ง ดังนั้น เทคโนโลยีและข้อมูลข่าวสารที่รายล้อมเด็กจึงมีอิทธิพลอย่างมากต่อพฤติกรรมและพัฒนาการของเด็ก และอินเทอร์เน็ตก็เป็นสิ่งที่สำคัญที่เราจะต้องให้ความสำคัญ

เมื่อกล่าวถึงอินเทอร์เน็ตสิ่งที่เราจะต้องรู้เกี่ยวกับอินเทอร์เน็ตก็คือ ลักษณะของข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต บุคคลที่เกี่ยวข้องกับอินเทอร์เน็ต และกลุ่มผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ต ซึ่งจะช่วยให้เราเห็นถึงอิทธิพลของข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่อาจส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมและพัฒนาการในตัวเด็ก ทราบถึงบุคคลที่เกี่ยวข้องกับอินเทอร์เน็ตที่ควรจะมีบทบาทสำคัญในการปกป้องคุ้มครองเด็ก และทราบถึงแนวโน้มของการขยายตัวของกลุ่มผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตว่ามี การขยายตัวมากขึ้นเพียงใด และกลุ่มผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตที่เป็นเด็กมีมากน้อยเพียงใด ทั้งนี้ เพื่อที่จะได้สามารถคาดการณ์ถึงผลกระทบต่างๆ ที่จะตามมาเพื่อจะได้สามารถวางแนวทางป้องกันปัญหาได้

1. ลักษณะของข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต

เราสามารถจำแนกลักษณะของข้อมูลบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้ตามวัตถุประสงค์ของการใช้งานเว็บไซต์แต่ละเว็บไซต์ ซึ่งสามารถสรุปได้ ดังนี้¹¹

¹¹ ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, รายงานผลสำรวจกลุ่มผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2551 (Internet user profile of Thailand 2008) (กรุงเทพมหานคร: กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2551), หน้า 7-9.

- 1) เครือข่ายข้อมูล สารานุกรม และแหล่งความรู้ โดยผู้ใช้งานจะเขียนบทความและข้อมูลข่าวสารต่างๆ เผยแพร่ผ่านทางผู้ให้บริการเว็บ ซึ่งจะมีการจัดระเบียบของข้อมูลแยกเป็นหมวดหมู่ต่างๆ
- 2) เครือข่ายทางธุรกิจ เป็นเว็บไซต์ที่สร้างขึ้นเพื่อสร้างโอกาสทางธุรกิจและอาชีพการงาน
- 3) เครือข่ายเพื่อน มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างเครือข่ายเพื่อนทั้งเก่าและใหม่ เพื่อส่งข้อความ แลกเปลี่ยนความสนใจและทัศนคติซึ่งกันและกัน โดยมักจะเน้นการใช้บริการพูดคุยออนไลน์ (chat)
- 4) เครือข่ายแพร่ภาพและวิดีโอ หรือเรียกว่าอินเทอร์เน็ตวิดีโอ ซึ่งปัจจุบันผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเริ่มหันมานิยมการแพร่ภาพและวิดีโอบนสื่ออินเทอร์เน็ตเพิ่มมากขึ้น
- 5) เครือข่ายแลกเปลี่ยนรูปภาพ การฝากรูปออนไลน์บนเว็บที่ให้บริการทำให้ผู้ใช้งานได้รับความสะดวกสบายมากขึ้นในการจัดเก็บรูปภาพ ไม่สิ้นเปลืองพื้นที่ฮาร์ดดิสก์ในคอมพิวเตอร์ส่วนตัว และยังสามารถแลกเปลี่ยนรูปภาพและเปิดขายภาพออนไลน์ได้อย่างสะดวก
- 6) เครือข่ายซื้อขายสินค้าและประมูลออนไลน์ ส่วนใหญ่เว็บที่ให้บริการจะเป็นผู้ขายสินค้าออนไลน์หรือรับประมูลสินค้าออนไลน์อยู่เดิมแล้ว และได้มีการพัฒนาเพื่อสร้างเครือข่ายออนไลน์ขึ้นมา
- 7) เครือข่ายเกมออนไลน์หรือโลกเสมือน เป็นเกมที่ผู้เล่นสามารถสร้างโลกเสมือนจริง มีตัวตน ติดต่อกันสื่อสาร ทำกิจกรรมต่างๆ กับผู้อื่นที่อยู่ในเครือข่ายเดียวกัน
- 8) เครือข่ายเว็บสารบัญ เป็นเว็บไซต์ที่รวมลิงค์และเว็บไซต์ที่น่าสนใจจากแหล่งต่างๆ ผ่านทางออนไลน์ ผู้ใช้สามารถเก็บรายการเว็บที่ชอบหรือเว็บไซต์ที่ต้องการกลับมาเยี่ยมชมอีกครั้งหนึ่งในอนาคต โดยสามารถแบ่งปันรายการเว็บไซต์เหล่านั้นร่วมกับคนอื่นๆ จากทั่วทุกมุมโลก

2. บุคคลผู้เกี่ยวข้องกับอินเทอร์เน็ต

ด้วยการที่อินเทอร์เน็ตมีลักษณะเป็นเครือข่ายที่เชื่อมโยงทุกคนในสังคมเข้าหากัน ทำให้มีบุคคลต่างๆ เข้ามาเกี่ยวข้องกับระบบอินเทอร์เน็ต ซึ่งสามารถแยกเป็นประเภทใหญ่ๆ ดังนี้

- 1) ผู้ใช้คอมพิวเตอร์ ซึ่งเชื่อมต่อกับระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต
- 2) ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตหรือ ISP (Internet Service Provider) ซึ่งผู้ใช้อินเทอร์เน็ตจะไม่ได้เข้าใช้อินเทอร์เน็ตโดยตรง แต่จะทำผ่านผู้ให้บริการเข้าใช้อินเทอร์เน็ต (Access Provider) ซึ่งแบ่งออกเป็น ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต (Internet Service Provider) ผู้ให้บริการการเข้าใช้อินเทอร์เน็ต (Internet Access Provider) และผู้ให้บริการออนไลน์ (On-Line Service Provider) ซึ่งในปัจจุบัน ผู้ให้บริการออนไลน์มักให้บริการการเข้าใช้อินเทอร์เน็ตด้วย
- 3) ผู้จัดทำเนื้อหา (Internet Content Provider) อาจเป็นผู้จัดทำฐานข้อมูล ผู้ประพันธ์เรื่อง ผู้พิมพ์หรือโฆษณาข้อความของตนลงสู่อินเทอร์เน็ต บริษัทที่มีการลงโฆษณาในเว็บ ซึ่งผู้จัดทำข้อมูลในอินเทอร์เน็ตไม่ได้จำกัดเฉพาะเพื่อการค้า บุคคลทั่วไปก็สามารถเป็นผู้จัดทำข้อมูลได้โดยส่งข้อความลงในกลุ่มข่าวหรือจัดทำเว็บเพจของตนเอง ซึ่งทำให้ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตสามารถเข้าถึงผู้อ่านหรือผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตได้ทั่วโลก
- 4) ผู้ทำการลิงค์ (Link) ข้อมูลในเครือข่ายอินเทอร์เน็ต
- 5) เจ้าของเว็บไซต์หรือเจ้าของโฮมเพจ
- 6) เว็บมาสเตอร์ (Web Master) คือผู้ที่ทำหน้าที่ดูแลเว็บเพจต่างๆ เรียกว่า Administrator ของเว็บเพจ ส่วนใหญ่จะใช้เรียกผู้ที่สร้างเว็บเพจ
- 7) ผู้ดูแลหรือเจ้าของเซิร์ฟเวอร์ต่างๆ

3. กลุ่มผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตในประเทศไทย

ผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตในประเทศไทย สามารถแบ่งกลุ่มเป็น 3 ประเภท¹² คือ

- 1) ผู้ใช้ที่เป็นบุคคลธรรมดาทั่วไป หรือนิติบุคคล หรือหน่วยงานต่างๆ ที่สมัครเป็นสมาชิกแบบ Dial up กับผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตหรือไอเอสพี
- 2) ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตผ่านสถาบันการศึกษา หน่วยงานรัฐ หรือองค์กรต่างๆ รวมทั้งบริษัทเอกชนทั่วไป โดยผู้ใช้อินเทอร์เน็ตจะมีบัญชีอินเทอร์เน็ตใช้ภายใต้ชื่อโดเมนเนมของหน่วยงานนั้นๆ ผู้ใช้ไม่ได้เป็นผู้จ่ายค่าอินเทอร์เน็ตให้แก่ผู้ให้บริการโดยตรง
- 3) ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตแบบไม่เป็นทางการ โดยใช้อินเทอร์เน็ตร่วมกับผู้อื่นที่มีบัญชีอินเทอร์เน็ต เช่น ใช้ร่วมกับบุคคลในครอบครัว ใช้บัญชีอินเทอร์เน็ตของเพื่อน เป็นต้น

¹² กนกวรรณ ว่องวัฒนสิน, "การศึกษาผ่านอินเทอร์เน็ต", ผู้จัดการรายวัน (27 มีนาคม 2544), หน้า 2.

ในปัจจุบัน ประเทศไทยมีจำนวนผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี พ.ศ.2550 มีอัตราการแพร่กระจายของการใช้อินเทอร์เน็ตอยู่ที่ร้อยละ 20.5 คิดเป็นจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ต 13.4 ล้านคน¹³ โดยอินเทอร์เน็ตได้ถูกใช้ไปในการทำกิจกรรมต่างๆ มากมาย ซึ่งจากการสำรวจสามารถบอกถึงกิจกรรมต่างๆ บนอินเทอร์เน็ต โดยจากรายงานผลการสำรวจกลุ่มผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2551 สามารถแสดงให้เห็นถึงกิจกรรมที่นิยมกระทำบนอินเทอร์เน็ต โดยเรียงลำดับจากกิจกรรมที่ได้รับความนิยมมากไปน้อยได้ดังนี้

1. ค้นหาข้อมูล (Information search)
2. ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail)
3. ติดตามข่าว (News, timely report)
4. เขียนบล็อกหรือไดอารี่ (Blogs/Diary)
5. สนทนา (Chat)
6. ฟังเพลงออนไลน์ (Online Music)
7. ส่งรูปขึ้นเว็บ (Upload Photo)
8. เล่นเกมออนไลน์ (Game Online)
9. ดาวน์โหลดละครหรือภาพยนตร์ (Movie Download) และการอ่านหรือแสดงความคิดเห็นในเว็บบอร์ด (Web Board)
10. ดาวน์โหลดซอฟต์แวร์ (Software Download)
11. ชมทีวีออนไลน์ (TV Online)
12. ชมนสินค้า (Shopping)
13. ดาวน์โหลดเพลง (Music Download)
14. อื่นๆ เช่น การประชุมทางไกล (Video Conference) การสร้างเว็บของตนเอง (Web Site) หรือการเรียนรู้ผ่านอินเทอร์เน็ต (E-learning) เป็นต้น

จากการสำรวจยังพบว่าการค้นหาข้อมูลยังคงเป็นกิจกรรมที่กระทำกันมากที่สุดบนอินเทอร์เน็ต นอกจากนี้ ในปี 2551 พบว่าผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตให้ความสำคัญกับการติดตามข่าวผ่านทางอินเทอร์เน็ตกับการเขียนบล็อก ไดอารี่ เว็บบอร์ดเพิ่มขึ้นมากกว่าปีที่ผ่านมา และเมื่อ

¹³ ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, รายงานผลสำรวจกลุ่มผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2551 (Internet user profile of Thailand 2008), หน้า 10.

วิเคราะห์กิจกรรมที่ทำมากที่สุดจำแนกตามอายุพบว่า กลุ่มอายุต่ำกว่า 20 ปี มีแนวโน้มทำกิจกรรมด้านการบันเทิงมากกว่ากลุ่มอื่นๆ

ทั้งนี้ เหตุผลสำคัญที่ทำให้อินเทอร์เน็ตได้รับความนิยมแพร่หลาย คือ

1. การสื่อสารบนอินเทอร์เน็ตไม่จำกัดระบบปฏิบัติการของเครื่องคอมพิวเตอร์ คอมพิวเตอร์ที่ต่างระบบปฏิบัติการกันก็สามารถติดต่อสื่อสารกันได้ เช่น คอมพิวเตอร์ที่มีระบบปฏิบัติการแบบ Windows XP สามารถสื่อสารกับคอมพิวเตอร์ที่มีระบบปฏิบัติการแบบ Macintosh ได้
2. อินเทอร์เน็ตไม่มีข้อจำกัดในเรื่องของระยะทาง ไม่ว่าจะอยู่ภายในอาคารเดียวกัน หรือห่างกันคนละทวีป ข้อมูลก็สามารถส่งผ่านถึงกันได้
3. อินเทอร์เน็ตไม่จำกัดรูปแบบของข้อมูล ซึ่งมีได้ทั้งข้อมูลที่เป็นข้อความอย่างเดียวหรืออาจมีภาพประกอบ รวมไปถึงข้อมูลชนิดมัลติมีเดียที่มีทั้งภาพเคลื่อนไหวและมีเสียงประกอบด้วยได้

จากลักษณะของข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต ผู้ที่เกี่ยวข้องกับอินเทอร์เน็ตและกลุ่มผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตแสดงให้เห็นว่า ปัจจุบันนี้เทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของคนในสังคมมากขึ้น โดยเฉพาะในด้านของข้อมูลข่าวสาร จะเห็นได้ว่า ข้อมูลข่าวสารที่เราติดต่อกันผ่านทางอินเทอร์เน็ตมีความหลากหลาย ครอบคลุมเกือบทุกภาคส่วนของกิจกรรมในสังคม และจากผลสำรวจผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตในปี 2551 ก็แสดงให้เห็นว่าผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตที่เป็นเด็กมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นและมีแนวโน้มว่าจะสูงขึ้นเรื่อยๆ จึงหลีกเลี่ยงไม่พ้นอย่างแน่นอนกับการที่อินเทอร์เน็ตจะส่งผลกระทบต่อเด็ก เพราะปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีและข้อมูลข่าวสารที่ถือเป็นปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อมนี้ก็เป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและพัฒนาการของเด็กอยู่แล้ว เมื่อมาผนวกกับอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นสื่อกลางที่เชื่อมคนทุกคนเข้าด้วยกันและเป็นสื่อที่มีความหลากหลายด้านข้อมูล ย่อมส่งผลกระทบต่อเด็กอย่างแน่นอน และจากลักษณะของสังคมในปัจจุบันที่พัฒนาอย่างไม่หยุดยั้งก็ทำให้เห็นแนวโน้มว่าอินเทอร์เน็ตจะมีการพัฒนาไปอย่างไม่หยุดยั้งเช่นกันและอิทธิพลที่จะส่งผลต่อเด็กก็จะมีเพิ่มมากขึ้นด้วย

2.1.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการกระทำความผิดของเด็ก

2.1.2.1 สาเหตุการกระทำความผิดของเด็ก

การที่เด็กกระทำความผิดนั้นมีหลายสาเหตุประกอบกัน ซึ่งการจะพิจารณาถึงสาเหตุจะต้องพิจารณาถึงองค์ประกอบด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นองค์ประกอบทางสังคม พัฒนาการของเด็ก บุคลิกภาพและลักษณะนิสัย ความเชื่อ แรงจูงใจ และองค์ประกอบอื่นๆ ควบคู่กัน ซึ่งสาเหตุที่เด็กกระทำความผิดสามารถแยกเป็นสาเหตุต่างๆ ตามสำนักความคิดทางอาชญาวิทยาได้ดังนี้

1. **สำนักชีวภาพ (Biological School)** สำนักนี้เชื่อว่าสาเหตุของการกระทำความผิดเกิดมาจากสาเหตุภายในตัวผู้กระทำความผิด ซึ่งมีแนวความคิดที่กล่าวถึงสาเหตุของการกระทำผิดของเด็ก ดังนี้¹⁴

1) ความบกพร่องทางจิต (Mental Deficiency)¹⁵ โดยแนวความคิดนี้ตั้งอยู่บนสมมติฐานที่ว่า อาชญากรมีสมองที่เล็กกว่าคนทั่วไปส่งผลให้ระดับสติปัญญาต่ำ แข่งขันกับคนอื่นด้วยวิธีการปกติไม่ได้จึงหันไปใช้การประกอบอาชญากรรมแทน

โดยเฉพาะในกรณีของเด็ก เมื่อมีการคิดค้น I.Q. Test ขึ้นมาแล้วนำมาใช้เป็นตัวทดสอบปรากฏว่า พบว่าเด็กที่ทำผิดจะมีไอคิวน้อยกว่าเด็กอื่นเสมอ ซึ่งส่งผลต่อแนวความคิดในการแยกดำเนินคดีกับเด็กขึ้นมา แต่ปัจจุบันแนวความคิดนี้ก็ถูกโจมตีว่าเป็นการทดสอบแค่คนในกลุ่มสังคมหนึ่งเท่านั้น และในปัจจุบันก็ปรากฏให้เห็นอยู่เนืองๆ ว่าอาชญากรมักจะฉลาดกว่าคนทั่วไป โดยเฉพาะพวกอาชญากรคอมพิวเตอร์

2) ความบกพร่องทางพันธุกรรม (Hereditary Defective) แนวความคิดนี้เริ่มมาจากการที่ชาร์ล ดาร์วิน อธิบายว่า ลักษณะทางพันธุกรรมจะถูกถ่ายทอดจากพ่อแม่มาสู่ลูก และเมนเดลก็มีการค้นพบโครโมโซมที่เป็นตัวถ่ายทอดพันธุกรรม ทำให้มีการหยิบยกเอาทฤษฎีเหล่านี้มาอธิบาย โดย Goring เชื่อว่าลักษณะของความเป็นอาชญากรสามารถถ่ายทอดทางพันธุกรรมได้ สิ่งแวดล้อมมีผลน้อยมาก และต่อมา Raine ก็ได้นำมาทำการทดลองกับเด็กฝาแฝด

¹⁴ George B. Vold, Thomas J. Bernard and Jeffrey B. Snipes, *Theoretical Criminology*, 5th ed. (New York: Oxford University Press, Oxford, 2002), pp. 32-38.

¹⁵ Ibid., pp. 55-69.

ไขใบเดียวกันซึ่งพบว่ามีโอกาสสูงถึง 77% ที่ฝาแฝดนี้จะเป็นอาชญากรเหมือนกัน แต่อย่างไรก็ตาม แนวความคิดนี้ก็ยังคงถูกโจมตีว่า พฤติกรรมอาชญากรรมดังกล่าวของเด็กน่าจะมีส่วนจากสภาพแวดล้อมที่เด็กเติบโตขึ้นมาด้วย เพราะแม้จะเอาลูกของอาชญากรไปทดสอบโดยให้คนอื่นเลี้ยงดู ก็อาจจะเป็นไปได้ว่าครอบครัวที่รับเลี้ยงดูเด็กนั้นอาจใช้วิธีการเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมจนส่งผลให้เด็กกลายเป็นอาชญากรได้¹⁶

3) ทฤษฎีทางจิตวิทยา (Psychiatric Theory)¹⁷ ทฤษฎีนี้เชื่อว่าคนที่ทำ ความผิดจะมีความบกพร่องทางจิต ซึ่งความบกพร่องนั้นเกิดจากความผิดปกติของสมองและประสาท โดยจากการศึกษาแบบจิตวิเคราะห์ (Psycho Analysis) ของ Sigmund Freud พบว่า ปัญหาจิตของคนเราเป็นเรื่องเกี่ยวกับทางเพศเป็นส่วนมาก ซึ่งพฤติกรรมดิบที่มนุษย์แสดงออกมานั้นเป็นสิ่งที่มนุษย์พยายามที่จะปกปิดเอาไว้ เขาจึงได้ตั้งทฤษฎีความขัดแย้งทางจิตขึ้น โดยสัญชาตญาณดิบที่เหมือนสัตว์ที่อยู่ในตัวคนก็คือ Id ซึ่งแม้จะไม่ได้มีการแสดงออกมาอย่างชัดเจน ก็จะมีพฤติกรรมที่เป็นสัญชาตญาณบ่งบอกได้ เช่น การดูหนังแสดงถึงการขาดความอบอุ่น คนที่ชอบนั่งเขย่าขาแสดงถึงความไม่มั่นใจในตนเอง เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตาม จากการที่มีการศึกษาในเด็ก กลับพบว่า พฤติกรรมของเด็กจะไม่มี ความแตกต่างกันมากนัก ทำให้พฤติกรรมของเด็กที่แสดงออกมาไม่สามารถบ่งชี้ความผิดปกติในทางจิตได้

2. สำนักวัฒนธรรม (Cultural School) เชื่อว่าสาเหตุของการก่ออาชญากรรม มาจากปัจจัยภายนอกร่างกายมนุษย์ โดยมีทฤษฎีต่างๆ ดังนี้

1) ทฤษฎีเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ (Economic Conditions)¹⁸ จากแนวความคิดของ Karl Mark ที่มองว่าปัญหาความขัดแย้งของคนในสังคมเกิดมาจากความไม่เท่าเทียมกันของคนในสังคม การจะขจัดความขัดแย้งจึงต้องทำให้คนในสังคมเท่าเทียมกัน ทั้งนี้โดยที่ยังไม่มีการกล่าวถึงเรื่องของอาชญากรรม จนกระทั่ง Hirst และ Bonger ได้นำทฤษฎีนี้มาอธิบายต่อว่า เมื่อคนเท่าเทียมกันแล้วอาชญากรก็จะมี ทำให้มีการพิสูจน์ว่าเศรษฐกิจมีความเกี่ยวข้องกับอาชญากรรม ซึ่งได้ผลว่า ในช่วงที่เศรษฐกิจไม่ดีอาชญากรรมเกี่ยวกับทรัพย์สินจะสูง การทำร้ายร่างกายจะต่ำ ส่วนในช่วงที่เศรษฐกิจดีจะได้ผลตรงกันข้าม

¹⁶ Ibid., pp. 38-43.

¹⁷ Ibid., pp. 69-76.

¹⁸ Ibid., pp. 84-99.

แต่ในกรณีของเด็กผลกลับออกมาตรงกันข้ามกับผู้ใหญ่ กล่าวคือ ช่วงที่เศรษฐกิจดีเด็กจะมีการกระทำความผิดมากกว่า เพราะในช่วงที่เศรษฐกิจดีพ่อแม่จะไม่ค่อยมีเวลาดูแลลูก ทำให้ลูกมีโอกาสที่จะกระทำความผิดได้มาก และยังมีนักทฤษฎีที่เสริมว่าการกระทำความผิดของเด็กไม่ได้ขึ้นกับเศรษฐกิจเท่านั้น แต่การเรียนเก่งของเด็กกับอาชญากรรมยังเป็นเหตุเป็นผลต่อกันด้วย ซึ่งการจะเก่งหรือไม่เป็นมาตรฐานที่สังคมหนึ่งๆ ตั้งขึ้นมา ซึ่งในบางครั้งเด็กไม่ได้เก่งในมาตรฐานนั้นทำให้เกิดจุดด้อยที่อาจจะผลักดันเด็กไปสู่การกระทำความผิดได้

2) ทฤษฎีทางนิเวศวิทยา (Ecology Crime) เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงประชากรในพื้นที่หนึ่งๆ ที่เกิดขึ้นเสมอ ไม่มีใครที่จะอยู่คงที่ ทำให้ประชากรมีความแตกต่างกันในหลายๆ ด้าน ไม่เคารพซึ่งกันและกัน ไม่สนใจที่จะดูแลกันและกัน ทำให้ในสังคมนั้นขาดการควบคุมทางสังคม (Social Control) เมื่อเห็นใครทำผิดก็ไม่กล้ายุ่ง ไม่กล้าเตือน คิดว่าไม่ใช่เรื่องของตนเอง เช่น เวลาเห็นเด็กที่อยู่ข้างบ้านกระทำความผิด แทนที่จะช่วยห้ามปรามกลับไม่สนใจ หรือไม่กล้ายุ่งเพราะคิดว่าธุระไม่ใช่ ทำให้เกิดการกระทำความผิดของเด็กขึ้น

3) สภาวะไร้ระเบียบ (Anomie Tradition)¹⁹ โดย Durkheim เจ้าของทฤษฎีนี้ได้อธิบายว่า อาชญากรรมเกิดจากการที่สังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทำให้คนในสังคมไม่รู้ว่าจะต้องปฏิบัติอย่างไรจึงจะเหมาะสมกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้เกิดภาวะไร้ระเบียบขึ้น

แต่สำหรับ Merton ได้อธิบายทฤษฎีนี้ว่า สภาวะไร้ระเบียบเกิดขึ้นตลอดเวลา แม้แต่ในสังคมที่ปกติถ้าวิธีการ (Mean) ที่ไปสู่เป้าหมาย (Goal) ไม่ถูกต้องสัมพันธ์กัน โดยได้นำมาอธิบายในกรณีของเด็กว่า เป้าหมายของเด็กก็คือการยอมรับของสังคม ซึ่งวิธีการก็คือ การเรียนดี มีมารยาทดี ซึ่งเป็นสิ่งที่สังคมกำหนดขึ้นมา ไม่ใช่ว่าเด็กทุกคนจะสามารถทำได้เหมือนกันหมด เพราะเด็กแต่ละคนอาจจะเก่งคนละอย่าง ทำให้เด็กบางคนต้องกลายเป็นเด็กที่ล้มเหลวซึ่งอาจจะถูกชักชวนให้กระทำความผิดได้ง่าย

4) พฤติกรรมการเรียนรู้ตามปกติวิสัย (Normal Learn Behavior)²⁰ เชื่อว่าการเป็นอาชญากรเกิดจากการเรียนรู้ โดยมองว่าอาชญากรก็เป็นสถาบันทางสังคมอย่างหนึ่งที่มีการกระทำความผิดเป็นอุดมการณ์และมีเทคนิควิธีเฉพาะเป็นของตนเอง ซึ่งต้องมีการถ่ายทอด

¹⁹ Ibid., pp. 100-116.

²⁰ Ibid., pp. 154-176.

เหมือนกับสถาบันอื่นๆ ทั่วไป ซึ่งถือเป็นการเรียนรู้ตามปกติ ดังนั้น ถ้าเด็กได้มีการเรียนรู้อุดมการณ์ และเทคนิคเหล่านั้น เด็กก็มีแนวโน้มที่จะกระทำความผิดสูง

Gabriel Tarde นักอาชญาวิทยาทฤษฎีนี้ได้นำเรื่องของพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ตามปกติมาพัฒนาและเสนอเป็น “กฎของการเลียนแบบ (Law of Imitation)” โดยกล่าวไว้ว่าการเลียนแบบนั้นจะเกิดขึ้นมากน้อยเพียงใดขึ้นกับปัจจัยในด้านของความใกล้ชิดสนิทสนมกับผู้ที่เป็นตัวต้นแบบ ความมีอิทธิพลของต้นแบบต่อตัวผู้ที่เลียนแบบ และความใหม่และน่าสนใจของรูปแบบที่ปรากฏ เช่น ถ้าเด็กเห็นพ่อแม่ทะเลาะวิวาทกันย่อมส่งอิทธิพลต่อการเลียนแบบของเด็กอย่างมาก หรือเกมที่ออกมาใหม่ๆ น่าสนุกเร้าใจก็สามารถส่งผลให้เด็กเกิดพฤติกรรมเลียนแบบได้เช่นกัน ซึ่งต่อมา Sutherland ก็ได้นำทฤษฎีนี้ไปพัฒนาเป็นทฤษฎีเกี่ยวกับการคบหาสมาคมด้วย

3. สำนักอาชญาวิเคราะห์ (Critical Criminology School) สำนักนี้ไม่ได้ดูที่ตัวบุคคล แต่มุ่งดูว่าทำไมกฎหมายจึงบัญญัติว่าเป็นความผิด กล่าวคือ ดูสาเหตุของการเกิดฐานความผิดหรือกระบวนการที่ทำให้เกิดฐานความผิดนั้น ซึ่งมีทฤษฎีที่ควรพิจารณา คือ

ทฤษฎีปฏิกริยา (Inter-Actionist Perspective)²¹ ซึ่งมองว่าพฤติกรรมใดที่ไม่ตรงกับบรรทัดฐานทางสังคมหรือพฤติกรรมเบี่ยงเบน สังคมจะมีปฏิกริยาปฏิเสธต่อพฤติกรรมนั้น ซึ่งพฤติกรรมที่สังคมมีปฏิกริยาตอบโต้ที่รุนแรงที่สุดก็คือ อาชญากรรม อันจะเป็นการจะช่วยอธิบายว่า การกระทำความผิดทางอาญากับการเป็นอาชญากรมีความแตกต่างกัน เพราะอาชญากรนั้นไม่ได้มีเพียงแต่โทษทางอาญาเท่านั้น แต่จะมีปฏิกริยาต่อต้านที่สังคมแสดงออกมาด้วย ซึ่งเมื่อนำมาปรับกับเรื่องการกระทำความผิดของเด็กก็จะพบได้ว่า สังคมมีปฏิกริยาต่อการกระทำความผิดของเด็กต่างไปจากการกระทำความผิดของผู้ใหญ่ เพราะสังคมมองว่าเด็กยังไม่มีวุฒิภาวะเพียงพอที่จะสามารถแยกผิดถูกและรับผิดชอบการกระทำของตนเองได้อย่างเต็มที่ เด็กอาจจะถูกชักจูงให้กระทำความผิดหรือถูกใช้เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิดได้ง่าย ดังนั้น สังคมจึงมีปฏิกริยาไปในทางให้โอกาสเด็กในการกลับตัว มากกว่าที่จะมุ่งลงโทษให้สาสมกับการกระทำความผิด ทำให้เมื่อเด็กมีการกระทำความผิดจึงไม่เรียกเด็กว่าเป็นอาชญากรแต่เรียกว่าเป็นผู้กระทำความผิด

นอกจากในด้านของอาชญาวิทยาแล้ว ทางด้านสังคมวิทยาก็ได้มีการศึกษาถึงสาเหตุของการกระทำความผิดของเด็กเช่นกัน โดยพบว่า การกระทำความผิดของเด็กมิได้มีสาเหตุ

²¹ Ibid., pp. 209-226.

มาจากสาเหตุใดสาเหตุหนึ่งโดยเฉพาะเท่านั้น แม้การกระทำผิดอย่างเดียวกันก็อาจมีสาเหตุที่แตกต่างกันไป ซึ่งมีทฤษฎีที่ควรนำมาพิจารณา ดังนี้

1. ทฤษฎีเกี่ยวกับพัฒนาการในวัยเด็ก

ทฤษฎีนี้ให้ความสำคัญกับความผิดปกติของพัฒนาการในวัยเด็ก ซึ่งความผิดปกติดังกล่าวอาจได้แก่ ความบกพร่องในการตอบสนองความต้องการหรือความผิดปกติลักษณะอื่นๆ

1) วิลเลียม ฮีลีย์ (William Healy) ซึ่งเป็นหัวหน้าสถาบันพฤติกรรมต่อต้านสังคมของเยาวชนในเมืองชิคาโก ได้ศึกษาพฤติกรรมการกระทำผิดของเด็กอย่างใกล้ชิด วิธีการคือ การศึกษาประวัติย้อนหลังเกี่ยวกับการพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจในอดีต โดยมีแนวความคิดพื้นฐานที่ว่า พฤติกรรมการกระทำผิดเป็นผลจากการที่เด็กผิดหวังและคับข้องใจ ในความพยายามที่จะตอบสนองแรงขับพื้นฐาน เช่น ความต้องการในความมั่นคงในความสัมพันธ์ทางสังคมภายในและภายนอกครอบครัว ความต้องการในการยอมรับและความเป็นอิสระในการดูแล โดยการศึกษาจากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า กลุ่มที่กระทำผิดจะมีปัญหาเกี่ยวกับความบกพร่องทางบุคลิกภาพมากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้กระทำผิด²²

2) ลอเรนซ์ โคลเบิร์ก (Lawrence Kohlberg) ได้ใช้ทฤษฎีการพัฒนาทางจริยธรรมมาอธิบาย ซึ่งทฤษฎีดังกล่าวไม่ได้กล่าวถึงเฉพาะเรื่องจริยธรรมเท่านั้น แต่ได้กล่าวถึงพฤติกรรมการกระทำผิดด้วย โดยมีแนวความคิดว่าจริยธรรมเป็นรากฐานในการควบคุมจิตใจของมนุษย์ ขั้นตอนของการพัฒนาของจริยธรรมสามารถอธิบายพฤติกรรมการกระทำผิดได้ โดย Kohlberg ได้อธิบายถึงทฤษฎีพัฒนาการทางศีลธรรมจรรยาไว้ คือ²³

ขั้นตอนที่หนึ่ง (อายุประมาณ 4 – 11 ปี) เป็นระยะก่อนการมีศีลธรรมจรรยาตามขนบธรรมเนียมประเพณีนิยม (Pre-Conventional Morality) ประกอบด้วย 2 ขั้น คือ

²² Sue Titus Reid, *Crime and criminology*, 4th ed. (New York: Holt, Rinehart and Winston, 1985), pp. 116-117.

²³ Lawrence Kohlberg, Moral stages and moralization: The cognitive development approach, In T. Lickona ed. *Moral development and behavior: Theory, research and social issues* (New York: Holt, Rinehart and Winston, 1976), pp. 31-53.

ขั้นที่ 1 การเชื่อฟังทำตามกฎเกณฑ์เพราะกลัวถูกทำโทษ

ขั้นที่ 2 ทำตามกฎเกณฑ์เพื่อหวังว่าจะได้รับรางวัล หรือได้รับการแลกเปลี่ยนที่สมน้ำสมเนื้อ

ขั้นตอนที่สอง (วัยรุ่นหรือวัยผู้ใหญ่อายุ 12-15 ปี) เป็นขั้นที่มีศีลธรรมจรรยาตามขนบธรรมเนียมประเพณี (Conventional Morality) ประกอบด้วย 2 ขั้น คือ

ขั้นที่ 3 ทำตามศีลธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี เพราะอยากเป็นเด็กดี หรืออยากได้รับความนิยมนิยมชื่น

ขั้นที่ 4 ทำตามกฎระเบียบของสังคม เพื่อให้สังคมเป็นปกติสุข

ขั้นตอนที่สาม (วัยผู้ใหญ่อายุ 16-25 ปี) เป็นขั้นหลังมีศีลธรรมจรรยาตามขนบธรรมเนียมประเพณี (Post-Conventional Morality) ประกอบด้วย 2 ขั้น คือ

ขั้นที่ 5 ตระหนักว่ากฎระเบียบ ประเพณีนิยมขึ้นกับกลุ่มที่ตั้งสิ่งนี้ขึ้นมาและยินดีที่จะปฏิบัติตาม

ขั้นที่ 6 เข้าใจและทำตามกฎเกณฑ์ทางศีลธรรมที่เป็นสากล เช่นไม่ลักขโมยของที่เจ้าของเขาไม่ให้ และเลือกศีลธรรม ค่านิยม เพื่อปฏิบัติตามที่ตนเห็นเหมาะสมบุคคลที่พัฒนาศีลธรรมจรรยามาถึงขั้นที่ 6 แล้ว ก็จะแสวงหาเหตุผลในเรื่องความยุติธรรม สิทธิ และความเสมอภาค การนับถือความเป็นมนุษย์ของบุคคล และจะเลือกทำตามเหตุผลทางนามธรรมเหล่านี้ที่ถูกต้องเหมาะสมอย่างมีคุณค่า

อย่างไรก็ตาม หลักการสำคัญของนักคิดกลุ่มนี้ยังคงเน้นการพัฒนาการในวัยเด็ก โดยต้องให้มนุษย์สืบเนื่องขั้นตอนการพัฒนาโดยไม่บกพร่อง และหากกระทำไม่ได้โดยสมบูรณ์แล้ว การกระทำผิดก็จะมีไม่เกิดขึ้นเพราะมนุษย์จะสามารถควบคุมตนเองได้ โดยไม่จำเป็นต้องอาศัยกฎเกณฑ์ต่างๆ ทางสังคม

2. ทฤษฎีเกี่ยวกับโครงสร้างทางสังคม

จากแนวความคิดและการศึกษาด้านโครงสร้างทางสังคมถือเป็นการศึกษาปัจจัยทางสังคมระยะแรก ซึ่งได้นำไปสู่คำอธิบายของพฤติกรรมการกระทำความผิด กล่าวคือ²⁴

1) ความเครียด (Strain) แนวคิดนี้มองว่าสังคมมักมีคุณค่าทางสังคมอย่างหนึ่งที่ยึดถือเอาความสำเร็จของบุคคลเป็นเกณฑ์ ซึ่งคุณค่านี้ทำให้เด็กและเยาวชนโดยเฉพาะในกลุ่มชนชั้นต่ำตกอยู่ในภาวะเครียด เนื่องจากความเอื้ออำนวยหรือโอกาสมีน้อยกว่าชนชั้นกลางและชั้นสูง ในภาวะเครียดดังกล่าวจะทำให้บุคคลทำทุกวิถีทางเพื่อให้ตนเองมีสถานะภาพที่สังคมยอมรับ แม้กระทั่งการกระทำความผิดก็ตาม จากการศึกษาในกรุงเฮก ประเทศเนเธอร์แลนด์ แสดงให้เห็นว่ากลุ่มเด็กชายที่เตรียมพร้อมที่จะมุ่งหวังสู่ความสำเร็จทางการเรียน เมื่อผิดหวังก็จะหาทางทดแทนซึ่งทางหนึ่งที่เด็กเลือกก็คือ การเข้าหากลุ่มเพื่อนที่มีพฤติกรรมกระทำความผิด

2) วัฒนธรรมรอง (Subculture) แนวคิดนี้สืบเนื่องมาจากแนวคิดที่เยาวชนแก้ปัญหาความเครียดของตนด้วยวิธีการที่ผิดกฎหมาย แต่แนวความคิดนี้จะให้ความสำคัญกับกลุ่มเยาวชนหรือวัยรุ่นที่กำหนดวัฒนธรรมของกลุ่มชนชั้นขึ้น เพื่อเป็นแบบแผนให้สมาชิกปฏิบัติตาม ซึ่งถือเป็นวัฒนธรรมรองเพราะเป็นแนวทางของพฤติกรรมเฉพาะกลุ่ม และที่สำคัญมีลักษณะที่ไร้คุณประโยชน์ สมาชิกของกลุ่มจะถูกควบคุมให้แสดงพฤติกรรมการกระทำผิดในลักษณะที่เดียวกัน ซึ่งสมาชิกของกลุ่มแต่ละคนจะมีความอ่อนไหวกับทัศนคติของคนที่ตนสังกัดอยู่ด้วย สมาชิกแต่ละคนต้องคอยตอบสนองต่อความคิดเห็นและการตัดสินใจของกลุ่มเพื่อนในการประกอบอาชญากรรมมากกว่าการตอบสนองต่อสังคมโดยรวม

จากแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการกระทำความผิดของเด็กทั้งทางอาชญาวิทยาและทางสังคมวิทยาแสดงให้เห็นถึงสาเหตุต่างๆ ของการกระทำความผิดของเด็ก ซึ่งจากการศึกษาทฤษฎีดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยมีความเห็นว่า การที่เด็กกระทำความผิดนั้นมีได้มีสาเหตุเพียงจากสาเหตุใดสาเหตุหนึ่งเท่านั้น เพราะไม่ว่าจะเป็นสาเหตุที่เกิดจากภายในตัวของเด็กเองหรือสาเหตุที่เกิดจากภายนอกตัวเด็ก ก็ล้วนแต่สามารถส่งผลต่อพฤติกรรมและการกระทำความผิดของเด็กได้ทั้งสิ้น ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับว่าเด็กแต่ละคนจะได้รับผลจากสาเหตุใดมากน้อยต่างกันเท่านั้น ซึ่งสาเหตุภายในร่างกายของเด็กจะควบคุมได้ยากกว่าสาเหตุภายนอกร่างกาย ซึ่งก็ปฏิเสธไม่ได้เช่นกันว่า

²⁴ ปัทมปาณี พลวัน, "ความรับผิดชอบทางอาญา: ศึกษากรณีเกณฑ์อายุขั้นต่ำและชั้นสูงของเด็กและเยาวชน", (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545), หน้า 16-17.

วัฒนธรรมแวดล้อมซึ่งถือว่าเป็นสาเหตุภายนอกประการหนึ่งก็สามารถเป็นสาเหตุของการกระทำ ความผิดของเด็กได้ โดยข้อมูลต่างๆ ที่มีการเผยแพร่อยู่บนอินเทอร์เน็ตก็เป็นวัฒนธรรมแวดล้อม ทางสังคมอย่างหนึ่งที่เด็กสามารถรับรู้และได้รับผลกระทบจากข้อมูลข่าวสารนั้นๆ ได้ ดังนั้น คุณค่าหรือคุณภาพของข้อมูลข่าวสารจึงเป็นสิ่งที่สำคัญต่อการรับรู้ของเด็กอย่างยิ่ง จึงมีความ จำเป็นที่จะต้องมีการควบคุมข้อมูลที่มีการเผยแพร่และเข้าถึงได้อย่างอิสระ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่เด็กสามารถเข้าถึงได้อย่างง่ายดายและปราศจากการควบคุมที่เหมาะสม ทำให้เกิดความเสียหายอย่างมากที่เด็กจะได้รับอิทธิพลจากข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กที่อาจจะ ปราบกฏอยู่บนอินเทอร์เน็ต จึงมีความจำเป็นที่เราจะต้องวางมาตรการที่เหมาะสมเพื่อมากำกับดูแล การเข้าถึงข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กดังกล่าว

2.1.2.2 ความหมายของ “พฤติกรรมเบี่ยงเบน” “การกระทำ ความผิดของเด็ก” และ “อาชญากรรม”

การที่เราจะสามารถเข้าใจได้ว่าข้อมูลที่ไม่เหมาะสมบนอินเทอร์เน็ตส่งผลกระทบต่อเด็กอย่างไร ในทิศทางใด มากน้อยเพียงใด และเพราะเหตุใดเราจึงมองว่าเด็กที่กระทำความผิด ไม่ใช่อาชญากร เราจำเป็นที่จะต้องทราบความหมายของคำว่า “พฤติกรรมเบี่ยงเบน” “การกระทำ ความผิดของเด็ก” และ “อาชญากรรม” เพื่อให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างเด็กที่กระทำความผิด กับอาชญากรและรู้ถึงระดับอิทธิพลของข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กที่สามารถ ส่งผลกระทบต่อเด็กได้

1. ความหมายของพฤติกรรมเบี่ยงเบน

ในสังคมแต่ละสังคมจะมีบรรทัดฐานทางสังคมที่จะเป็นกฎเกณฑ์กำหนดขอบเขต และกรอบพฤติกรรมที่พึงงามและเป็นประโยชน์เอื้ออำนวยต่อการอยู่รอดของสังคม ซึ่งบรรทัดฐาน ทางสังคมดังกล่าวมีอยู่ 3 ประการ คือ วิถีประชา ประเพณีและกฎหมาย²⁵ ผู้ที่ปฏิบัติในขอบเขต ของบรรทัดฐานดังกล่าวจะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมปกติ ส่วนผู้ที่ไม่ประพฤติปฏิบัติในขอบเขตก็จะได้ ชื่อว่าเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน (deviant behaviors)

มีผู้ให้ความหมายของพฤติกรรมเบี่ยงเบนต่างๆ กัน ดังนี้

²⁵ ศูนย์การส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัย กรมการศึกษานอกโรงเรียน, การจัดระเบียบทางสังคม:

โคเฮน²⁶ กล่าวว่า พฤติกรรมเบี่ยงเบน ได้แก่ พฤติกรรมใดๆ ที่ไม่ได้เป็นไปตาม ความคาดหวังของสังคมหรือกลุ่มในสังคม ความเบี่ยงเบนเป็นการผิดแปลกออกไปจากบรรทัดฐาน ซึ่งจะปรากฏเมื่อการปฏิบัติของปัจเจกบุคคลหรือกลุ่ม ไม่เป็นไปตามมาตรฐานของสังคม โดยทั่วไปแล้วเรามักจะคิดว่าพฤติกรรมเบี่ยงเบนเป็นพฤติกรรมในทางลบ เช่น อาชญากรรม และพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมไม่ควรทั้งหลาย

ดร.เสริน ปุณณะทิตานนท์²⁷ กล่าวว่า พฤติกรรมเบี่ยงเบนหมายถึง ความประพฤติที่คนกลุ่มหนึ่งพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นอันตรายหรือน่าอายหรือบาดเจ็บตามากจนต้องจัดการเอาตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษ หรือ พฤติกรรมที่คนบางพวกในสังคมหนึ่งๆ เห็นว่าเป็นการกระทำที่ผิด น่ารังเกียจและเป็นการกระทำที่กระตุ้นให้คนเหล่านั้นแสดงความไม่พอใจ โกรธเกลียด ประณาม หรือต้องการให้ลงโทษผู้กระทำผิด

พฤติกรรมหรือการกระทำใดจะถือว่าเบี่ยงเบน หรือไม่ขึ้นอยู่กับการใช้ความหมายของบรรทัดฐานสังคมซึ่งยึดถือกันในสังคมนั้น การกระทำซึ่งเป็นที่ชื่นชอบและเป็นที่ยอมรับในสังคมหนึ่ง อาจไม่เป็นที่ชื่นชอบและไม่เป็นที่ยอมรับกันในอีกสังคมหนึ่ง เช่น การมีความสัมพันธ์ทางเพศก่อนการแต่งงานในหมู่คนหนุ่มสาว เป็นเรื่องเสียหายและยอมรับไม่ได้ในสังคมไทย แต่เป็นที่ยอมรับและเห็นว่าเป็นเรื่องธรรมดาในสังคมตะวันตก หรือในสมัยหนึ่งหญิงไทยคนใดแต่งตัวเก๋ แต่งหน้าเข้มทาปากสีสด สูบบุหรี่ ดื่มสุรา อาจถูกมองว่าเป็นคนไม่ดี ไม่มีใครอยากคบหาสมาคมด้วย แต่ในปัจจุบันอาจเป็นเรื่องธรรมดา หรือ ความผิดปกติทางเพศ สังคมไทยสมัยก่อนถือเป็นเรื่องปกปิดและถือเป็นเรื่องน่าอับอาย แต่ในปัจจุบันไม่มีการปิดบังซ่อนเร้น สังคมให้การยอมรับกันมากขึ้น หรือ เจ้าหน้าที่ตำรวจยิงคนร้ายเสียชีวิตในระหว่างการต่อสู้กัน ถือว่าเป็นการป้องกันตัว และได้รับการยกย่องในความกล้าหาญเด็ดเดี่ยว ในขณะที่อาชญากรที่ฆ่าคนตายจะต้องได้รับโทษตามกฎหมายและถูกสังคมประณาม

พฤติกรรมเบี่ยงเบนจึงไม่ใช่สิ่งที่กำหนดได้แน่นอนหรือตายตัว พฤติกรรมใดเป็นการเบี่ยงเบนหรือไม่ขึ้นอยู่กับมุมมองหรือการตัดสินของสังคมและการตัดสินของสังคมจะแตกต่างกันไปในแต่ละกลุ่ม แต่ละเวลา หรือแต่ละสถานการณ์

²⁶ George B. Vold, Thomas J. Bernard and Jeffrey B. Snipes, *Theoretical Criminology*, 5th ed. pp. 141-144.

²⁷ เสริน ปุณณะทิตานนท์, *การกระทำผิดในสังคม : สังคมวิทยาอาชญากรรมและพฤติกรรมเบี่ยงเบน*, (กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523), หน้า 88-89.

แบบของพฤติกรรมเบี่ยงเบนสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ประเภท ดังนี้²⁸

1) การกระทำเบี่ยงเบน (Deviant acts)

(1) อาชญากรรม (Crimes) คือ การกระทำผิดกฎหมายอาญา เช่น ฆ่าคนตาย ลักทรัพย์ ทำร้ายร่างกาย ข่มขืน ปลอมแปลงหนังสือ หมิ่นประมาท เป็นต้น

(2) การเบี่ยงเบนทางเพศ (Sexual deviance) เป็นพฤติกรรมทางเพศที่ผิดปกติ เช่น รักร่วมเพศ โสเภณี รวมถึงการมีความสัมพันธ์ทางเพศระหว่างผู้สืบสายโลหิตเดียวกัน (Incest)

(3) การฆ่าตัวตาย (Suicide) การฆ่าตัวตายนี้ส่วนใหญ่มักจะมีอาการทางจิตไม่ปกติ (Insanity) หรือเป็นโรคประสาท (Neurosis) หรืออาจเกิดขึ้นกับคนปกติธรรมดาแต่ได้รับความกระเทือนทางจิตใจ หรือผิดหวังในชีวิตอย่างรุนแรง การฆ่าตัวตายเป็นเรื่องเศร้าสลดใจ และเป็นปัญหาสังคม เป็นการเสียหายแก่สังคม ทำให้สังคมขาดกำลังคน บางสังคมถือว่าการฆ่าตัวตายเป็นพฤติกรรมที่น่าตำหนิแสดงถึงความซื่อสัตย์ ไม่ยอมสู้ปัญหาแต่บางสังคมอาจยกย่อง

2) นิสัยเบี่ยงเบน (Deviant habits)

เป็นพฤติกรรมที่เกิดจากอุปนิสัยใจคอของบุคคล และความเคยชินที่ไม่สามารถขจัดออกไป เช่น การดื่มสุราเป็นอาเจิน การติดยาเสพติด การพนัน เป็นต้น พฤติกรรมดังกล่าวอาจนำไปสู่ปัญหาสังคมได้ในที่สุด

3) การเบี่ยงเบนทางจิตวิทยา (Deviant psychology)

ในสังคมปัจจุบันมีผู้คนเป็นจำนวนมากที่ประสบปัญหาความพิการทางจิต หรือเป็นโรคประสาท มีความตึงเครียดทางอารมณ์มาก ซึ่งนำไปสู่ปัญหาอย่างหนึ่งของสังคม

4) วัฒนธรรมเบี่ยงเบน (Deviant culture)

เป็นพฤติกรรมที่กลุ่มคนยึดถือวิถีชีวิตผิดแผกไปจากคนทั่วไปในสังคม หรือพวกที่ต่อต้านวัฒนธรรมของคนส่วนใหญ่ เช่น พฤติกรรมพวกฮิปปี้ ฟังก์ กลุ่มลัทธิศาสนาใหม่ เป็นต้น

²⁸ จ้างง อติวัฒนสิทธิ์, เฉลียว ฤกษ์จุฬิมล, ประพีร์ วิริยะสมบุญ, เสาวคนธ์ สุดสวาท, สุดา ภิมย์แก้ว และสุรพันธ์ เพชรภา, **สังคมวิทยา**, พิมพ์ครั้งที่ 8 (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2540)

พฤติกรรมเบี่ยงเบนที่เกิดขึ้นในสังคมอาจมีประโยชน์หรือมีการหน้าที่เชิงบวกต่อสังคมบ้าง เช่น ช่วยตัดปัญหาความล่าช้าในการปฏิบัติงาน (cutting red tape) การทำหน้าที่เป็น “ลิ้นนिरภัย” ให้แก่สังคม (acting as a safety valve) เช่น การมีโสเภณี แม้ว่าจะผิดกฎหมายและผิดจารีตประเพณี แต่การมีโสเภณีจะช่วยป้องกันปัญหาความล่าช้าทางเพศ ป้องกันปัญหาอาชญากรรมทางเพศ เป็นต้น สร้างความชัดเจนให้กับกฎระเบียบแบบแผนของสังคม (clarifying rules) เช่น การที่คนทำผิดกฎจราจรโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ เมื่อเจ้าหน้าที่จราจรลงโทษ คนอื่นๆ ก็พลอยรับรู้ด้วยว่าการกระทำเช่นนั้นผิดกฎหมาย เป็นต้น เป็นสัญญาณเตือนภัย (acting as a warning signal) ให้เห็นว่าบรรทัดฐานสังคมไม่ได้รับการปฏิบัติและจำเป็นต้องพิจารณาหาข้อบกพร่องและหาทางแก้ไข²⁹

แม้ว่าพฤติกรรมเบี่ยงเบนจะมีส่วนคืออยู่บ้างดังกล่าว แต่โดยส่วนใหญ่แล้วพฤติกรรมเบี่ยงเบนมักจะก่อให้เกิดความเสียหาย ความเดือดร้อนรำคาญแก่คนในสังคม พฤติกรรมเบี่ยงเบนบางประเภทจะกลายเป็นปัญหาที่สังคมต้องช่วยกันหาทางแก้ไขเรียกว่า เป็นปัญหาสังคม (Social Problems) ตัวอย่างพฤติกรรมเบี่ยงเบนที่ถือว่าเป็นปัญหาสังคม เช่น ปัญหาโสเภณี ปัญหายาเสพติด ปัญหาการล่าช้าทางเพศ ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาฉ้อราษฎร์บังหลวง ปัญหาการฆ่าตัวตาย ปัญหาการหย่าร้าง เป็นต้น

เมื่อเกิดปัญหาพฤติกรรมเบี่ยงเบนขึ้นในสังคม มีวิธีการหลายวิธีที่สมาชิกในกลุ่มใช้ลงโทษผู้มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนและเพื่อให้ผู้คนในสังคมปฏิบัติตามบรรทัดฐานของสังคม เช่น การใช้มาตรการทางกฎหมายโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ ศาล และราชทัณฑ์ แต่ก็ยังมีวิธีการหรือแหล่งที่มาของการควบคุมซึ่งใช้สาธารณชนเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย 3 วิธี ได้แก่ การขัดเกลาทางสังคม การใช้พลังงานของกลุ่ม และการใช้มาตรการบังคับทางสังคม

1) การขัดเกลาทางสังคม (Socialization)

การขัดเกลาทางสังคม หรือการอบรมให้เรียนรู้ระเบียบของสังคม มีบทบาทอย่างสำคัญในการควบคุมไม่ให้สมาชิกละเมิดบรรทัดฐานของสังคม เพราะผู้ที่ได้รับการขัดเกลาทางสังคมจะรู้จักควบคุมตนเองไม่ให้กระทำผิด รู้ผิดชอบชั่วดี รู้บาปบุญคุณโทษ จนกลายเป็นสำนึกติด

²⁹ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, “พฤติกรรมเบี่ยงเบน”, **หลักสังคมวิทยา**, แหล่งที่มา: http://edu.nstru.ac.th/~social_edu/index.php?option=com_content&task=view&id=53&Itemid=46 [29 พฤศจิกายน 2551]

ตัว และคอยควบคุมตนเองอยู่เสมอ อาจเรียกได้ว่าเป็นการควบคุมภายใน (Internal Control) ซึ่งถือว่าเป็นการควบคุมสังคมที่ได้ผลที่สุด การขัดเกลาทางสังคมในวัยเด็กที่มีน้อยเกินไป จะมีผลกระทบในระยะยาวต่อบุคลิกภาพอันจะนำไปสู่พฤติกรรมเบี่ยงเบนได้ เช่น การเป็นเด็กพาลเกรง พฤติกรรมรักร่วมเพศ การผิดปกติทางจิต เหล่านี้เป็นต้น

2) การผลักดันของกลุ่มอย่างไม่เป็นทางการ (Informal Group Pressure)

วิธีการใช้พลังของกลุ่มที่ไม่เป็นทางการจะใช้ได้ผลที่สุดในบุคคลวัยรุ่น เพราะธรรมชาติของวัยรุ่นถือว่าการยอมรับของเพื่อนเป็นสิ่งสำคัญที่สุด ด้วยเหตุนี้เองพฤติกรรมของเด็กเกรงจะมีต้นเหตุมาจากกลุ่มเพื่อนมากกว่าจะเป็นพฤติกรรมที่มีสาเหตุจากพฤติกรรมของตัวเอง โดยลำพัง ในทำนองเดียวกัน พลังของกลุ่มเพื่อนก็จะเป็นวิธีการสำคัญมากที่สุดวิธีหนึ่งในการควบคุมสังคมและอาจจะทรงอิทธิพลมากกว่าการชี้แนะของพ่อแม่ผู้ปกครองเสียอีก จากจุดนี้เองโรงเรียนอาจใช้กลไกของกลุ่มเพื่อนเพื่อนการควบคุมพฤติกรรมของเด็กวัยรุ่น

3) การใช้มาตรการบังคับทางสังคม (Social Sanctions)

มาตรการบังคับทางสังคมเป็นวิธีที่สังคมปฏิบัติในเชิงให้คนให้โทษแก่ผู้ละเมิด หรือฝืนบรรทัดฐานเพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติ มาตรการบังคับทางสังคมมีทั้งมาตรการบังคับเชิงบวกอันเป็นการให้รางวัลตอบแทน เช่น การยกย่องชมเชย การประกาศเกียรติคุณ การให้เหรียญตรา การให้ความดีความชอบ ฯลฯ ซึ่งเป็นการจูงใจให้คนปฏิบัติอยู่ในกรอบของบรรทัดฐาน และมาตรการบังคับเชิงลบอันเป็นการลงโทษแก่ผู้ละเมิดบรรทัดฐาน โทษที่ลงอาจเป็นโทษทางสังคม คือคนในกลุ่มคุมกันเอง โดยไม่ต้องอาศัยกลไกของบ้านเมืองมาเกี่ยวข้อง โทษเหล่านี้อาจมีมาตั้งแต่การว่ากล่าวตักเตือน การนินทา การเยาะเย้ยถากถาง หรืออาจจะถึงขั้นตัดขาดจากการคบหาสมาคม ส่วนโทษอีกลักษณะหนึ่งคือโทษทางกฎหมาย ในกรณีที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนที่เข้าข่ายผิดกฎหมาย อาจมีตั้งแต่การปรับ การจำคุก การเนรเทศ การประหารชีวิต เป็นต้น ความรุนแรงของโทษนั้นขึ้นอยู่กับลักษณะของพฤติกรรมเบี่ยงเบนนั้น

2. ความหมายของการกระทำผิดของเด็ก

การกระทำผิดของเด็กโดยพื้นฐานแล้วจะมีลักษณะคล้ายกับการกระทำผิดของผู้ใหญ่ ซึ่งถ้าเป็นในกรณีที่ผู้ใหญ่เป็นผู้กระทำความผิดเราจะเรียกว่า “อาชญากร (criminal)” แต่ในกรณีที่เด็กกระทำความผิดนั้น สังคมจะยอมรับว่าเด็กเป็นเพียง “ผู้กระทำความผิด

กฎหมาย (delinquency)” ไม่ได้เป็นอาชญากร (criminal) ทั้งนี้เพราะเราใช้สถานะของบุคคลและอายุเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาความแตกต่าง โดยเฉพาะในเรื่องของอายุที่ถือเป็นเส้นแบ่งสำคัญของความรู้สึกผิดชอบและการลงโทษ เพราะระดับอายุมีผลต่อความคิดและการตัดสินใจรวมทั้งเรื่องของจริยธรรมในการกระทำความผิด เรื่องความสามารถในการแยกความดีกับความชั่ว ตลอดจนมีผลต่อบุคลิกภาพทางสังคมด้วย ซึ่งเป็นที่ยอมรับทางการแพทย์แล้วว่าผู้ใหญ่จะมีความสามารถในด้านต่างๆ ดังกล่าวมากกว่าเด็ก ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนแตกต่างกันไป ดังนี้

“การกระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด เป็นการกระทำผิดทางอาญา แต่เนื่องจากผู้กระทำผิดเป็นเด็กหรือเยาวชน กฎหมายยังไม่ลงโทษแต่ใช้วิธีการพิเศษซึ่งต่างไปจากผู้ใหญ่ที่กระทำผิดกฎหมาย”³⁰

“เด็กหรือเยาวชนที่ศาลได้พิสูจน์และพบความผิดว่าได้กระทำการละเมิดพระราชบัญญัติของประเทศหรือของท้องถิ่น เขาอาจถูกตำรวจจับ หรือถูกส่งไปยังศาลโดยพ่อแม่หรือโรงเรียน”³¹

อย่างไรก็ตาม ในการพิจารณาเรื่องของความหมายของการกระทำผิดของเด็กสามารถแบ่งการพิจารณาออกเป็น 3 แนวทางใหญ่ๆ คือ³²

1) Legal Approach เป็นแนวความคิดทางด้านกฎหมาย ซึ่งจะมองการกระทำผิดของเด็กกว้างและคลุมเครือกว่าความหมายของอาชญากรรม โดยมีหลักเกณฑ์การพิจารณาคือ

(1) เกณฑ์อายุ พิจารณาตามเกณฑ์อายุของเด็ก โดยมีการกำหนดอายุขั้นต่ำที่จะถือว่าเด็กเริ่มที่จะมีความรับผิดชอบทางอาญา และอายุขั้นสูงที่จะกำหนดว่าถ้าพ้นเกณฑ์ดังกล่าวแล้วก็จะถือว่าเด็กนั้นเป็นผู้ใหญ่ ไม่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวอีกต่อไป ซึ่งการกำหนดอายุของแต่ละประเทศนั้นจะมีความแตกต่างกันไปตามความเหมาะสมของแต่ละประเทศ

³⁰ สุพจน์ สุโรจน์, “พฤติกรรมเบี่ยงเบนของเด็กและเยาวชนในสังคมไทย”, วารสารสุขุทัยธรรมมาธิราช 3 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2523): หน้า 62.

³¹ Bernard Russel, *Juvenile delinquency: The new book of knowledge vol. 7* (New York: 1977), p. 162.

³² ประเทือง ธนนิยผล, *อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา*, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพมหานคร: แสงจันทร์การพิมพ์, 2538), หน้า 123-126.

(2) เกณฑ์การกระทำผิด ซึ่งการกระทำผิดของเด็กไม่ได้มีความหมายแคบเฉพาะการกระทำผิดกฎหมายเท่านั้น แต่รวมไปถึงการประพฤติที่ไม่สมควรกับวัยของเด็กด้วย โดยจะพิจารณาจากหลักเกณฑ์ดังนี้

1. เด็กกระทำผิดกฎหมายอาญาทั่วไป
2. เด็กกระทำผิดที่เป็นการกระทำผิดของเด็กโดยเฉพาะหรือที่เรียกว่าเด็กที่ไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับบรรทัดฐานทางสังคมหรือบรรทัดฐานทางการศึกษา ซึ่งความผิดเหล่านี้ถ้ากระทำโดยผู้ใหญ่จะไม่ถือว่าเป็นความผิด เช่น การหนีออกจากบ้าน การไม่เชื่อฟังพ่อแม่
3. เด็กไม่ได้กระทำผิด แต่เด็กมีลักษณะที่จะต้องได้รับการสงเคราะห์คุ้มครอง เช่น เด็กอนาถา เด็กที่พ่อแม่ทอดทิ้ง มิฉะนั้น เด็กเหล่านี้อาจจะกระทำผิดได้

2) Personalistic Approach เป็นการมองด้านสถานภาพ ถือว่าเป็นหน้าที่หนึ่งของกฎหมายที่จะกำหนดสถานภาพของบุคคลว่าบุคคลที่ประพฤติตนเช่นไรที่ควรจะอยู่ในความควบคุมและอำนาจของศาล จึงทำให้สาธารณชนให้ความหมายของคำว่า “อาชญากร” และ “เด็กกระทำความผิด” ไม่แตกต่างกัน ทั้งที่ในความเป็นจริงแล้วมีความแตกต่างกันมาก

3) Behavior Approach เป็นการมองในด้านพฤติกรรมว่ากิจกรรมที่มีลักษณะแบบใดเป็นการกระทำผิด ซึ่งเด็กที่กระทำผิดก็คือเด็กที่กระทำกิจกรรมเหล่านั้น เด็กที่ไม่ได้กระทำก็คือเด็กดี

คำนิยามที่กฎหมายกำหนดเอาไว้ในเรื่องของเด็กกระทำความผิดกำลังเป็นอุปสรรคขัดขวางไม่ให้เราเห็นความแตกต่างระหว่างเด็กดีกับเด็กที่กระทำความผิด เนื่องจาก

1. บ่งลักษณะของการกระทำความผิดไว้เป็นการทั่วไปมาก คลอบคลุมกิจกรรมที่อาจจะเป็นไปได้หรืออาจจะเกิดขึ้นได้มากมายหลายชนิด หรือ
2. กรณีที่มีการชี้เฉพาะเจาะจง ก็มักจะทำให้การกระทำผิดที่ระบุไว้ไม่แตกต่างไปจากสิ่งที่ยาวจนทั้งหลายกระทำอยู่ในขณะใดขณะหนึ่ง ตัวอย่างเช่น การที่บัญญัติเอาความประพฤติที่มีความหมายอย่างกว้างๆ อาทิ การไม่เคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ ประพฤติตนเลวขอรวมเข้าไว้กับการกระทำที่มีลักษณะเฉพาะ เช่น สูบบุหรี่ในที่สาธารณะ ในฐานะที่เป็นการกระทำ

ผิดกฎหมายด้วยกัน ทำให้ในที่สุดการกระทำผิดของเด็กก็คือ พฤติกรรมอะไรก็ได้ที่สร้างความกังวลใจให้แก่ผู้ใหญ่ที่เกี่ยวข้อง

ดังนั้น ในการที่สังคมจะกำหนดนิยามของคำว่า เด็กกระทำผิดความผิด จึงจำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงขอบเขตของการกำหนดความหมาย กล่าวคือ หากกำหนดความหมายโดยไม่มี การเจาะจงลักษณะของการกระทำก็จะทำให้ความหมายของการกระทำผิดของเด็ก กว้างมากเกินไป ทำให้ไม่สามารถที่จะระบุถึงการกระทำที่ไม่เหมาะสมได้อย่างแท้จริง ในขณะที่เดียวกัน ถ้ามีการกำหนดโดยเฉพาะเจาะจงลงไปถึงการกระทำที่เป็นการกระทำผิดของเด็ก โดยเฉพาะแต่การกระทำนั้นมิได้มีการแยกระดับของลักษณะพฤติกรรม ก็จะทำให้ความหมายของการกระทำผิดของเด็กมีความหมายที่กว้างและไม่เหมาะสมเช่นกัน

3. ความหมายของอาชญากรรม

คำว่า “อาชญากรรม” มาจากการสมาสคำระหว่างคำว่า “อาชญา” กับ “กรรม” ซึ่งอาชญา หมายถึง อำนาจหรือโทษ ส่วนกรรม หมายถึง การกระทำที่สนองผลที่ได้ทำไว้แต่ปางก่อน³³ ซึ่งคำว่าอาชญากรรมตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Crime ซึ่งมีรากศัพท์มาจากภาษาละติน คำว่า Crimen หรือ Criminis ซึ่งตามความหมายดั้งเดิมหมายถึง การตัดสิน คำพิพากษา การจับกุมหรือลงโทษ แต่ต่อมาความหมายได้เปลี่ยนไปหมายถึง ความผิดหรือการร้องทุกข์จากผลของความผิด³⁴ ซึ่งพลตำรวจตรีชาย เสวิกุล ได้ให้ความหมายของคำว่าอาชญากรรม คือ อาการที่แสดงถึงความไม่สมบูรณ์และความบกพร่องของระเบียบของสังคม³⁵

จึงสามารถสรุปได้ว่า “อาชญากรรม” เป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบนชนิดหนึ่งที่ฝ่าฝืนบรรทัดฐานของสังคมและพฤติกรรมนั้นมีความร้ายแรงจนสังคมเกิดปฏิกิริยาตอบโต้ที่รุนแรง เพราะคนในสังคมเห็นว่าพฤติกรรมที่เป็นอาชญากรรมได้สร้างความเสียหายอย่างมากต่อสังคม และมีความจำเป็นที่จะต้องมีการลงโทษที่รุนแรงเพื่อปราบปรามอาชญากรรมนั้นด้วย และเมื่อพิจารณาในกรณีที่ได้กระทำผิด ซึ่งเราไม่เรียกว่าเป็นอาชญากรรมก็เพราะว่าสังคมมี

³³ ไสภา ขปิลมันน์, **อาชญากรรม: ปัญหาที่ควรแก้ไขในสังคมปัจจุบัน** (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชจำกัด, 2537), หน้า 6.

³⁴ อรัญ สุวรรณบุปผา, **หลักอาชญาวิทยา** (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชจำกัด, 2518), หน้า 19.

³⁵ ชาย เสวิกุล, **อาชญาวิทยาและทัณฑ์วิทยา** (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2527), หน้า 1.

ปฏิกริยาต่ออากรกระทำคามผิดของเด็กต่างจากผู้ใหญ่กระทำคามผิด โดยอยู่บนความคิดที่ว่าเด็กยังไม่สามารถแยกแยะผิดถูกได้อย่างเช่นผู้ใหญ่ และอาจถูกหลอกหรือใช้เป็นเครื่องมือในการกระทำคามผิดได้ง่าย ปฏิกริยาของสังคมจึงไม่มองว่ากรกระทำคามผิดของเด็กเป็นสิ่งที่ร้ายแรงดังนั้น จึงเรียกรรณที่เด็กกระทำคามผิดเพียงว่า กรกระทำคามผิดของเด็ก

เมื่อเรากล่าวถึงคำว่าอาชญากรรม จะเห็นได้ว่าในยุคปัจจุบันนี้อาชญากรรมได้มีการพัฒนารูปแบบไปอย่างมาก โดยเฉพาะอาชญากรรมที่มาพร้อมกับเทคโนโลยีที่ถูกพัฒนาขึ้นมาอย่างอาชญากรรมอินเตอร์เน็ต หรือ Cyber Crime ซึ่งเป็นการกระทำคามผิดบนเครือข่ายอินเตอร์เน็ตที่สร้างปัญหาอย่างมากในขณะนี้ โดยอาชญากรรมอินเตอร์เน็ตหมายรวมถึงการกระทำคามผิดโดยใช้คอมพิวเตอร์ที่ได้กระทำลงบนเครือข่ายอินเตอร์เน็ตด้วย แต่ไม่รวมถึงการกระทำคามผิดต่อฮาร์ดแวร์หรือเครือข่ายอื่นที่ไม่ใช่อินเตอร์เน็ต³⁶ ซึ่งเราสามารถแยกประเภทของอาชญากรรมอินเตอร์เน็ตได้เป็น 9 ประเภท³⁷ คือ

1. การลักลอบขโมยใช้บริการสารสนเทศ (Theft of Information Service) เป็นการขโมยข้อมูลเพื่อที่จะใช้ประโยชน์ในการลักลอบเข้าไปใช้บริการโทรคมนาคม เช่น การขโมยข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์โทรศัพท์เพื่อที่จะควบคุมการใช้โทรศัพท์ของหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งเพื่อนำข้อมูลนั้นมาเป็นประโยชน์แก่ตน เช่น การลักลอบใช้โทรศัพท์ฟรี การขโมยข้อมูลจากผู้ให้บริการอินเตอร์เน็ตเพื่อขโมยใช้บริการ หรือขโมยการรับบริการจากประชาชนทั่วไป เป็นต้น

2. การใช้อินเตอร์เน็ตอำนวยความสะดวกแก่การประกอบอาชญากรรมรูปแบบดั้งเดิม (Communication in Furtherance of Criminal Conspiracies) คือ การที่ผู้กระทำคามผิดนำเอาเทคโนโลยีการสื่อสารผ่านทางเครือข่ายอินเตอร์เน็ตมาใช้ในการกระทำคามผิดรูปแบบเดิม เช่น อาชญากรรมเกี่ยวกับการค้ายาเสพติด ใช้การสื่อสารผ่านอินเตอร์เน็ตในการประกอบอาชญากรรม รวมถึงการใช้คอมพิวเตอร์ในการปกปิดหรือกลบเกลื่อนการกระทำคามผิด

³⁶ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, รายงานการศึกษาวิเคราะห์ โครงการพัฒนากฎหมาย ICT ที่ใช้ควบคุมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ขัดต่อกฎหมายและศีลธรรมอันดี (กรุงเทพมหานคร: คณะนิติศาสตร์ จุฬาฯ, 2551), หน้า 48-50.

³⁷ Dr. Peter Grabosky, "Crime in cyberspace", รายงานสัมมนาทางวิชาการในโครงการ "เวทีความคิดเพื่อการพัฒนากระบวนการยุติธรรมไทย", สถาบันกฎหมายอาญา คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจร่างกฎหมายอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ และศูนย์ข้อมูลอาชญากรรมทางธุรกิจ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วันที่ 1-18 สิงหาคม 2541, น.11-13.

ของตนด้วยวิธีการที่เรียกว่า Encryption หรือการตั้งรหัสการสื่อสารขึ้นมาระหว่างผู้ร่วมกระทำ ความผิดด้วยกันซึ่งผู้อื่นไม่สามารถเข้าใจได้

3. การละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual Property Piracy) เป็นการใช้ เครื่องข่ายอินเทอร์เน็ตในการละเมิดลิขสิทธิ์ การปลอมแปลงทั้งด้านรูป เสียง หรือการปลอมแปลง สื่อทางคอมพิวเตอร์ที่เรียกว่า มัลติมีเดีย รวมทั้งการปลอมแปลงโปรแกรมคอมพิวเตอร์

4. การเผยแพร่สิ่งผิดกฎหมาย (Pornography and Other Offensive Content) เป็นการใช้อินเทอร์เน็ตและการสื่อสารผ่านทางคอมพิวเตอร์ซึ่งมีเครือข่ายทั่วโลกเผยแพร่ภาพ ลามกอนาจาร ซึ่งขึ้นอยู่กับสังคมและวัฒนธรรมของแต่ละสังคมในการชี้วัดคุณค่าของข้อมูลและ ข้อมูลที่ไม่เหมาะสม เช่น วิธีการในการก่ออาชญากรรม หรือสูตรในการผลิตระเบิด

5. การฟอกเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Money Laundering) ซึ่งใช้ อุปกรณ์ทางคอมพิวเตอร์และการสื่อสารเป็นเครื่องมือทำให้สามารถกลบเกลื่อนอำพรางตัวตนของ ผู้กระทำความผิดได้ง่ายขึ้น

6. การทำลายและการก่อการร้ายทางอินเทอร์เน็ต (Electronic Vandalism and Terrorism) ซึ่งไม่เพียงแต่เฉพาะผู้มีจิตใจชั่วร้ายเป็นอาชญากรเท่านั้นที่กระทำสิ่งเหล่านี้ แต่ยังมี พวกชอบความท้าทายทางเทคนิค อียากรวัดความสามารถของตนเองโดยวัดจากการเข้าไป แทรกแซงระบบข้อมูลคอมพิวเตอร์ของผู้อื่นได้มากน้อยเพียงใด มีการเข้าไปทำลายข้อมูล ตัดต่อ ดัดแปลงภาพ หรือทำสิ่งไม่สมควรต่างๆ เพื่อรบกวนผู้อื่น นอกจากนั้นยังรวมไปถึงผู้ก่อการร้าย (Terrorist) ที่ใช้อินเทอร์เน็ตในการเผยแพร่ข้อมูลข่มขู่ผู้อื่น ที่น่ากลัวที่สุดเกี่ยวกับการก่อการร้าย โดยใช้เครื่องมือสื่อสารผ่านคอมพิวเตอร์คือ การเข้าไปแทรกแซงทำลายระบบเครือข่ายของ สาธารณูปโภค ซึ่งส่วนใหญ่จะควบคุมโดยระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งผู้ก่อการร้ายจะเข้าไปแทรกแซง และทำให้ระบบเหล่านี้พิการได้

7. การหลอกลวงในการขายสินค้าและการลงทุนผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ เป็นการค้าขายหรือชวนลงทุนโดยหลอกลวงผ่านทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์ มีการประกาศโฆษณาโดย ไม่ได้ให้บริการจริง หรือชักชวนให้เข้าร่วมลงทุนแต่ไม่ได้มีกิจการเหล่านั้นจริงๆ ซึ่งบางครั้งจะ สามารถสังเกตเห็นได้ว่าโฆษณาหลายอย่างดีเกินกว่าที่จะเป็นเรื่องจริง

8. การเข้าแทรกแซงข้อมูลและนำเอาข้อมูลเหล่านั้นมาเป็นประโยชน์ต่อตนโดยมิชอบ เช่น การที่สามารถผ่านอินเทอร์เน็ตเข้าไปแล้วเข้าไปเจาะล้วงเอาความลับเกี่ยวกับรหัสหมายเลขของบัตรเครดิต เพื่อนำมาเป็นประโยชน์ในการก่ออาชญากรรมต่อไป หรือแม้กระทั่งการล้วงความลับทางการค้าซึ่งสามารถทำได้โดยผ่านทางอินเทอร์เน็ตซึ่งอาจเป็นลักษณะของการดักฟังข้อมูลเพื่อที่จะนำมาเป็นประโยชน์กับกิจการของตนเอง

9. การโอนเงินโดยไม่มีสิทธิโดยชอบด้วยกฎหมาย โดยเมื่อสามารถเข้าไปในเครือข่ายคอมพิวเตอร์ของธนาคารได้แล้ว จะใช้เทคโนโลยีทางคอมพิวเตอร์ไปเปลี่ยนแปลงตัดแปลงข้อมูล และโอนทรัพย์สินหรือเงินจากบัญชีหนึ่งเข้าไปอีกบัญชีหนึ่งได้โดยที่ไม่ต้องมีการเปลี่ยนถ่ายทรัพย์สินกันจริง แต่ผลคือสามารถได้ทรัพย์สินนั้นมาด้วยวิธีการผ่านทางคอมพิวเตอร์

จะเห็นได้ว่าอาชญากรรมในยุคแห่งข้อมูลข่าวสารได้อาศัยอินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือสำคัญในการประกอบอาชญากรรม ซึ่งถ้ามองในด้านประโยชน์ของอินเทอร์เน็ตแล้ว อินเทอร์เน็ตได้เข้ามามีส่วนร่วมในการสื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อมูลก่อให้เกิดประโยชน์มากมาย เช่น ด้านการติดต่อสื่อสาร การแลกเปลี่ยนข้อมูล การส่งไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ การพูดคุยด้วยการส่งสัญญาณภาพและเสียง ระบบสื่อสารพื้นที่จำลอง ระบบการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต การค้นหาข้อมูลผ่านบริการ World Wide Web การบริการทางธุรกิจ เช่น สั่งซื้อสินค้าหรือการโฆษณาสินค้าต่างๆ หรือการบริการด้านการบันเทิงต่างๆ เช่น การดูภาพยนตร์ การฟังเพลงในระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต การเล่นเกมออนไลน์ เป็นต้น แต่ในขณะเดียวกันอินเทอร์เน็ตก็ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการก่ออาชญากรรม ไม่ว่าจะในเรื่องของการเป็นแหล่งข้อมูลที่ไม่เหมาะสมต่างๆ เป็นแหล่งซื้อขายของผิดกฎหมาย เป็นช่องทางขายบริการทางเพศ เป็นที่รวมและแพร่กระจายของไวรัสคอมพิวเตอร์และอื่นๆ ทั้งนี้ เนื่องจาก

1. อินเทอร์เน็ตเป็นระบบอิสระ ไม่มีเจ้าของ ทำให้การควบคุมกระทำได้ยาก
2. มีข้อมูลที่ไม่เหมาะสมเผยแพร่อยู่ปริมาณมากจนไม่สามารถจัดการได้หมด
3. ไม่มีระบบจัดการข้อมูลที่ดี ทำให้การค้นหาข้อมูลกระทำไม่ได้ดีเท่าที่ควร
4. อินเทอร์เน็ตเติบโตเร็วเกินไป จนกฎหมายที่มีอยู่ไม่สามารถตามได้ทัน
5. ความประมาทเลินเล่อของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตที่ไม่มีการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลหรือเว็บไซต์ที่ตนเชื่อมต่อ และไม่มีการวางมาตรการป้องกันภัยที่เหมาะสมสำหรับเครื่องคอมพิวเตอร์ของตนเอง

ดังนั้น การที่จะสามารถใช้อินเทอร์เน็ตไปในทางที่พัฒนาและเกิดประโยชน์อย่างสูงสุดโดยไม่ให้อินเทอร์เน็ตกลายเป็นเครื่องมือในการก่ออาชญากรรม เราจำเป็นต้องอาศัยมาตรการต่างๆ มาช่วยในการควบคุมดูแล ส่งเสริมและป้องกัน โดยต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับอินเทอร์เน็ต ผู้ที่เกี่ยวข้องกับอินเทอร์เน็ตจะต้องไม่มองแต่ประโยชน์ส่วนตนในทางการค้าหรือการแสวงหากำไรเท่านั้น แต่จะต้องมองถึงผลเสียต่างๆ ที่อาจจะตามมาจากการกระทำที่ไม่ชอบต่างๆ บนอินเทอร์เน็ต และผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเองจะเป็นผู้ที่สำคัญที่สุดที่จะต้องเรียนรู้ถึงวิธีการใช้อินเทอร์เน็ตที่ถูกต้อง เรียนรู้วิธีการป้องกันตนเองจากความเสียหายบนอินเทอร์เน็ต โดยเฉพาะในกรณีที่ใช้ใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเด็กหรือเยาวชนที่ยังไม่มีวุฒิภาวะเพียงพอที่จะแยกแยะข้อมูลต่างๆ บนอินเทอร์เน็ตได้ ผู้ปกครองที่เป็นผู้ดูแลและผู้ที่เกี่ยวข้องกับอินเทอร์เน็ตจะต้องคอยดูแล สอดส่อง ให้คำแนะนำ เพื่อให้เด็กสามารถใช้อินเทอร์เน็ตได้อย่างถูกต้องและช่วยลดความเสี่ยงต่อการตกเป็นเหยื่อของอาชญากรรมอินเทอร์เน็ต

2.1.2.3 ความสำคัญของวัยเด็กที่กฎหมายต้องเข้าแทรกแซงและคุ้มครอง

เนื่องจากพัฒนาการในวัยเด็กเป็นสิ่งที่เราจะต้องให้ความสำคัญ เพราะพฤติกรรมของมนุษย์เมื่อเติบโตขึ้นมาส่วนหนึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากการเรียนรู้และประสบการณ์ในวัยเด็ก เนื่องจากสมองส่วนต่างๆ จะเริ่มมีความสามารถในการทำหน้าที่ในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน ฉะนั้นการเรียนรู้ทักษะบางอย่างจะเกิดขึ้นและพัฒนาได้ดีที่สุดก็เฉพาะช่วงเวลาหนึ่งเท่านั้น (Sensitive Period) การอบรมเลี้ยงดู การจัดสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมแก่เวลาจะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้และพัฒนาได้ดีและถูกต้อง³⁸ จึงมีความจำเป็นที่กฎหมายในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของบรรทัดฐานของสังคมควรที่จะเข้ามาควบคุมดูแลพัฒนาการของเด็กที่มีความสำคัญนี้

การเรียนรู้ของเด็กในช่วงอายุ 10-12 ปี จะใช้ประสาทสัมผัสทั้งหมดร่วมกันเรียนรู้ในกระบวนการทั้งหมดที่เกิดขึ้น ในระหว่างนั้นเด็กจะมีกระบวนการที่เรียกว่า การจดจำบันทึกข้อมูล เพราะวิธีการทำงานของสมอง คือ การจัดการเก็บข้อมูล ข้อมูลต่างๆ จะผ่านเข้าทางประสาทสัมผัส โดยสมองจะทำหน้าที่จัดการเก็บข้อมูลเหล่านี้ไว้เป็นการจดจำและก็จะเกิดการเรียนรู้ขึ้น ถ้ามีการทำซ้ำก็จะมีกระบวนการเรียนรู้สิ่งที่ทำซ้ำนั้น แต่ในขณะที่มีการเรียนรู้ด้วยการจดจำและทำซ้ำกับบางสิ่ง เด็กก็จะมีสติปัญญาที่สนใจกับสิ่งใหม่ๆ ซึ่งถือเป็นการอยากรู้ของเด็ก เมื่อมีสิ่งใหม่เข้ามาเด็กก็จะสนใจกับสิ่งใหม่ๆ และสะสมข้อมูลการเรียนรู้เหล่านี้ไปเรื่อยๆ พฤติกรรมของเด็ก

³⁸ โรงพยาบาลไทยนครินทร์, สารานุกรม "จิตวิทยาเด็ก", แหล่งที่มา:

เช่นนี้จะช่วยให้สมองสร้างความเป็นตัวตนของเด็กขึ้นจากกระบวนการและประสบการณ์ที่เด็กสะสมมาจากการรับรู้และการเรียนรู้ สมองจะทำงานตลอดเวลาเพื่อวิเคราะห์ว่าการเรียนรู้ใดที่ควรจะได้รับรักษาความเชื่อมโยงเอาไว้หรือว่าควรจะทำลายสิ่งใด ซึ่งเป็นเรื่องธรรมชาติของกระบวนการของสมอง³⁹

แต่ปัญหาที่ตามมาก็คือ ประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมทำให้เด็กเลือกเก็บในสิ่งที่ควรเก็บ และทำลายในสิ่งที่ควรทำลายหรือไม่ จะต้องทำอย่างไรให้เด็กเก็บสิ่งที่ดีที่ควรเก็บและทำลายสิ่งที่ไม่เหมาะสมหรือไม่ควรเก็บ ซึ่งในช่วงปลายของเด็กวัยเรียนจะพบว่าการเชื่อมต่อของสมองที่เด็กสร้างมาตั้งแต่ช่วงวัยเด็กเล็กจะมีการเรียนรู้และมีความแข็งแรงขึ้นเรื่อยๆ ดังนั้น ในช่วง 10 ขวบปีแรกจึงมีความหมายมาก เพราะว่าหากการเรียนรู้ไปถึงจุดหนึ่งเครือข่ายและการเชื่อมต่อของสมองจะมีความแข็งแรงมาก สิ่งที่ไม่ได้ใช้จะถูกขจัดไปจากกระบวนการทางสมองของเด็กแต่ละตนเอง ซึ่งบอกได้ยากกว่าเด็กเลือกที่จะรับหรือเอาอะไรออกไป ตัวอย่างเช่น มีคนไปศึกษาว่าในกระบวนการอ่านนิทานให้เด็กฟัง เช่น เรื่องหนูกับสิงโต เราอาจจะพยายามอยากให้เด็กจดจำภาพของหนู แต่เด็กอาจจะเลือกที่จะจำสิงโต มันเป็นกระบวนการที่มีความเป็นตัวตนของเด็กมาก ซึ่งเด็กแต่ละคนจะมีกระบวนการทางสมองของตนเอง และจะวางเป็นแบบแผนของตัวเองเมื่อโตขึ้น

เมื่อเด็กโตขึ้นไปเป็นวัยรุ่นอายุมากกว่า 10 หรือ 12 ปีไปแล้ว พบว่าสมองของเด็กวัยรุ่นสนใจสิ่งใหม่ๆ เสมอ เพราะเด็กได้ผ่านกระบวนการจดจำและทำซ้ำมาแล้ว พอถึงวัยรุ่นก็จะไม่กลับไปทำซ้ำอีก แต่จะมองหาสิ่งที่ท้าทายพัฒนาการของสมอง ซึ่งสิ่งที่ท้าทายก็คือ สิ่งใหม่ๆ เรื่องแปลกๆ บางทีอาจจะไปสนใจในสิ่งที่ไม่น่าสนใจ แต่ที่สนใจเพราะเป็นเรื่องใหม่ ช่วงนี้เป็นช่วงที่สำคัญอย่างมากของแนวคิดในเรื่องของสมองว่าจะใช้หรือทำลาย (use it or lose it) ช่วงวัยรุ่นเป็นช่วงที่สมองทำงานในเรื่องนี้มากที่สุด เป็นกระบวนการที่เรียกว่า “ความเสี่ยงกับกระบวนการทำลาย” ที่เด็กจะเลือกทำลายบางอย่างออกไปจากสมองและเมื่อเด็กได้ทำลายบางอย่างออกไปแล้วก็จะเป็นรูปแบบที่ยากจะเปลี่ยนแปลง ไม่เหมือนในช่วงวัยเด็กก่อนหน้านี้ที่ยังสามารถยอมรับหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลที่เข้าไปได้อยู่ โดยเฉพาะถ้าเป็นวัยรุ่นที่ผ่านช่วงวัยไปช่วงหนึ่งถ้ามีการตอกย้ำรูปแบบของสิ่งใด สิ่งนั้นก็กลายเป็นบุคลิกภาพซึ่งเปลี่ยนแปลงค่อนข้างยาก⁴⁰

³⁹ พรพนพิมล หล่อตระกูล, “เลี้ยงลูกได้ฉลาดเปรื่อง ถ้ารู้เรื่องของสมอง (จิตวิทยา – สมองกับการเรียนรู้)”, ประชุมวิชาการ การพัฒนาสติปัญญาเด็กไทย ครั้งที่ 2 เรื่อง สมองและการเรียนรู้, 2548, หน้า 7-9. แหล่งที่มา: http://www.iqeqdekthai.com/project/research_view.php?id=146 [19 กันยายน 2551].

⁴⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 9.

ในเด็กวัยรุ่นมีพัฒนาการทางสมองที่สามารถอธิบายพฤติกรรมหลายอย่างได้ คือ สมองในส่วนที่เป็นด้านของอารมณ์กับการแสดงออกของพฤติกรรม ซึ่งจะมีการทำงานที่เชื่อมโยงกันเหมือนถามตอบกลับไปมาและสัมพันธ์กันอย่างมาก จนกระทั่งออกมาเป็นบุคลิกภาพ ความรู้สึกของเด็กและความหมายที่เด็กให้ต่อสิ่งต่างๆ ที่เกิดจากการเรียนรู้ ถ้าสิ่งใดที่เด็กคิดว่าใช่ เด็กก็จะเก็บสิ่งนั้นเอาไว้และจะกลายเป็นรูปแบบของตัวเอง ซึ่งจะทำให้พฤติกรรมของเด็กชัดเจนขึ้นไปเรื่อยๆ อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี สมองของเด็กวัยรุ่นยังสามารถที่จะสร้างสิ่งใหม่ๆ ดังนั้นเราจึงยังสามารถสร้างการเรียนรู้ใหม่ให้กับเด็กได้ โดยเฉพาะกระบวนการการเรียนรู้ที่สร้างเครือข่ายเส้นใยประสาทของสมองส่วนหน้า ซึ่งเป็นสมองส่วนที่เราเรียกว่า ศูนย์บัญชาการ (Executive Brain) เป็นที่สั่งการเกี่ยวกับการตัดสินใจและการใช้วิจารณญาณ ทำหน้าที่ถามตอบกลับไปกลับมากับสมองส่วนอารมณ์ตลอดเวลา บางครั้งในเด็กวัยรุ่นบางคนกระบวนการในเรื่องอารมณ์และวิธีคิดยังไม่สมบูรณ์ เป็นเพราะสมองส่วนหน้าพัฒนาได้ไม่สมบูรณ์ในช่วงที่มีการพัฒนา พบว่าวัยรุ่นเป็นช่วงที่มีความเสี่ยงเรื่องการพัฒนาของสมองส่วนนี้ ถ้าวัยรุ่นได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมและกระบวนการเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนาสมองให้ทำงานได้ดี ก็จะทำให้วัยรุ่นมีความสามารถในการคิดตัดสินใจและใช้วิจารณญาณได้อย่างถูกต้อง

ในช่วงวัยผู้ใหญ่จะมีการเชื่อมต่อระหว่างอารมณ์และเหตุผลที่สมบูรณ์ จะมีความรู้สึกที่ละเอียดอ่อน ซึ่งอาจจะรวมถึงความรู้สึกที่สัมพันธ์กับคุณธรรมและจริยธรรม มีความเป็นเหตุเป็นผลที่มีความเชื่อมโยงกันอย่างสมบูรณ์ ซึ่งความสามารถนี้ขึ้นอยู่กับการเรียนรู้และพัฒนาการในช่วงวัยรุ่น ซึ่งถ้าการพัฒนาเป็นไปอย่างเต็มที่ก็就会有ความสามารถในการวางแผนและตัดสินใจพฤติกรรม จะมีกระบวนการของการคิดวิเคราะห์ ในผู้ใหญ่จะมีสิ่งหนึ่งเกิดขึ้น คือ ผู้ใหญ่สามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา แต่สมองและการเรียนรู้จะมีกรอบของการเรียนรู้เดิมเข้ามา กำหนดเสมอ จะมีการกลับมาค้นความทรงจำเพื่อหาความหมายของสิ่งต่างๆ ที่เราเคยกำหนดเอาไว้ และเมื่อเข้าสู่วัยผู้ใหญ่อายุ 20 ปีขึ้นไป พัฒนาการทางสมองจะอยู่ช่วงถดถอยลง อารมณ์และความตึงเครียดจะมีผลอย่างมากกับการเรียนรู้ใหม่ๆ ของผู้ใหญ่ด้วย⁴¹

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าพัฒนาการในวัยเด็กมีความสำคัญอย่างมาก เพราะการเรียนรู้ การรับรู้และกระบวนการทำงานของสมองของมนุษย์เริ่มต้นตั้งแต่ในวัยเด็ก และจากการพัฒนาในวัยเด็กก็จะมีผลสืบเนื่องไปถึงการพัฒนาในขั้นต่อไป ด้วย ดังนั้น ถ้าในช่วงวัยเด็กซึ่งเป็นช่วงที่มีการเรียนรู้สิ่งต่างๆ มีการเลือกที่จะเก็บเอาไว้หรือเลือกที่จะทำลายสิ่งที่ได้เรียนรู้มา ซึ่งเราไม่

⁴¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 10.

สามารถที่จะรู้ได้เลยว่าเด็กจะเลือกที่จะเก็บสิ่งใดไว้ และสิ่งที่เด็กเลือกเป็นสิ่งที่สมควรหรือถูกต้องหรือไม่ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่เราจะต้องควบคุมสิ่งที่เด็กจะรับรู้ว่าเป็นสิ่งที่ดีและเหมาะสมแล้ว เป็นสิ่งที่เราคิดว่าถ้าเด็กมีการเลือกรับรู้ เรียนรู้หรือเลือกที่จะเก็บข้อมูลหรือการเรียนรู้นั้นไว้จะไม่เป็นผลเสียต่อเด็กต่อไปในอนาคต เพราะเมื่อการเรียนรู้มาถึงในระดับช่วงอายุหนึ่งแล้ว เด็กจะมีการสร้างรูปแบบบุคลิกภาพเป็นของตนเอง มีพฤติกรรมตามที่ได้มีการเรียนรู้และเลือกเก็บจดจำมา ซึ่งจะเป็นการยากที่เราจะเข้าไปเปลี่ยนแปลงรูปแบบของพฤติกรรมหรือบุคลิกภาพที่เด็กสร้างขึ้นนั้น ดังนั้น พัฒนาการของเด็กไม่ว่าจะเป็นช่วงใดก็ล้วนแต่มีความสำคัญและมีความจำเป็นที่เราจะต้องเข้าไปควบคุมดูแลความเป็นไปของพัฒนานั้น ทั้งนี้ ก็เพื่อให้สามารถมั่นใจได้ว่าเด็กจะได้เรียนรู้และเก็บจดจำสิ่งที่ดีและเหมาะสมที่จะพัฒนาไปเป็นบุคลิกภาพของเขาในอนาคตจริงๆ

โดยเฉพาะในยุคข้อมูลข่าวสารนี้ ความสะดวกสบายจากการมีอินเทอร์เน็ตทำให้ข้อมูลต่างๆ สามารถแพร่กระจายไปอย่างรวดเร็วและไร้ขีดจำกัดมากขึ้น ซึ่งข้อมูลที่มีอยู่บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตก็มีความหลากหลาย เด็กในสังคมปัจจุบันจึงถูกแวดล้อมด้วยข้อมูลเหล่านี้ซึ่งก็มีทั้งข้อมูลที่ดีและข้อมูลที่ไม่เหมาะสมต่างๆ และที่สำคัญที่สุดคือ ข้อมูลเหล่านี้ล้วนแล้วแต่สามารถส่งผลกระทบต่อพัฒนาการของเด็กได้ทั้งสิ้น เพราะเมื่อเด็กได้เข้าถึงข้อมูลและรับรู้ข้อมูลนั้นไป สมองของเด็กก็จะเริ่มกระบวนการในการเรียนรู้และกระบวนการเลือกเก็บ ซึ่งดังที่กล่าวมาแล้วว่าเราไม่สามารถที่จะรู้ได้เลยว่าเด็กจะเลือกเก็บสิ่งใดไว้บ้าง ดังนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องมีการควบคุมเด็กมิให้เข้าถึงข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก เพื่อไม่ให้ข้อมูลที่ไม่เหมาะสมเหล่านั้นไปกระทบต่อพัฒนาการของเด็ก อันจะทำให้เด็กเกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมขึ้นมาได้

2.1.3 กรณีศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กบนอินเทอร์เน็ต

2.1.3.1 กรณีศึกษา “3 เด็กชายรุมโทรมเด็กหญิงอายุ 7 ปีเลียนแบบเว็บไซต์ในบนอินเทอร์เน็ต”⁴² โดยสามารถสรุปข้อเท็จจริงได้ดังนี้

เด็กชาย 3 คน ได้ก่อคดีรุมโทรมเด็กหญิงอายุ 7 ขวบในป่ากล้วย ช้างสนามเด็กเล่นในหมู่บ้าน เรื่องทราบถึงเจ้าพนักงานตำรวจเพราะชวนกันทั้งหมด 5 คน แต่อีก 2 คน ไม่ร่วมด้วยจึงกลับไปบอกพ่อแม่ให้มาช่วยเด็กหญิงที่ตกเป็นเหยื่อพาไปส่งบ้าน หลังจากนั้นผู้ปกครอง

⁴² “ดูเว็บไซต์ในร้านเน็ต 3 เด็กชาย เลียน รุมโทรมเด็กหญิง 7 ขวบ”, ข่าวสด (26 เมษายน 2551), แหล่งที่มา: http://matichon.co.th/khaosod/view_news.php?newsid=TUROd01ERXdNakkyTURRMU1RPT0=§ionid=TURNd01RPT0=&day=TWpBd09DMHdOQzB5Tmc9PQ== [5 กันยายน 2551].

ของเด็กหญิงก็พาเด็กเข้าแจ้งความต่อตำรวจ ตำรวจจึงขออนุมัติหมายศาลตามจับเด็กทั้ง 3 คน ในข้อหากระทำชำเราเด็กหญิงอายุไม่เกิน 13 ปี โดยร่วมกันกระทำความผิดลักษณะโทรมเด็กหญิง และพวกรักเด็กอายุยังไม่เกิน 15 ปี ไปจากบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแลเพื่อการอนาจาร โดยในเบื้องต้นเด็กชายผู้ต้องหาทั้ง 3 คน ให้การรับสารภาพว่าร่วมกันข่มขืน เนื่องจากก่อนหน้านี้เคยเข้าไปเล่นเกมในร้านอินเทอร์เน็ตพบกลุ่มวัยรุ่นกำลังเล่นเว็บไซต์ลามก จึงไปยื่นดูแล้วจดจำนำมาลอกเลียนแบบ ด้านผู้ปกครองของเด็กชายทั้ง 3 คน ในเบื้องต้นยืนยันว่าบุตรชายไม่ได้ก่อเหตุดังกล่าว และจากข้อมูลยังพบว่าเด็กชายที่เป็นแกนนำอายุเพียง 11 ปี และเคยกระทำการข่มขืนเหยื่อมาก่อนแล้ว

นายสรรพสิทธิ์ คุ้มทรัพย์ประพันธ์ ผอ.มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็กและกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ กล่าวถึงปัญหาพฤติกรรมทางเพศของเด็กว่า เป็นปัญหาเดิมๆ ที่พบเห็นบ่อยมากขึ้น เนื่องจากเด็กอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ชักจูงให้สนใจเรื่องเพศตั้งแต่เด็ก เช่น พ่อแม่เล่าโลมหรือร่วมเพศให้เด็กเห็น สื่อลามกให้เด็กเข้าถึงง่าย ขณะที่เด็กไม่ได้เรียนรู้ในการควบคุมตัวเองในเรื่องเพศเลย ทำให้แสดงพฤติกรรมออกมาในรูปแบบต่างๆ ทำให้เมื่อเด็กโตขึ้น เวลาที่เด็กเกิดมีอารมณ์ไม่สามารถยับยั้งซึ่งใจตัวเองได้ จะทำทุกทางเพื่อสนองความต้องการทางเพศ การแก้ปัญหาต้องป้องกันแก้ไขตั้งแต่วัยเด็ก โดยการสร้างสภาพแวดล้อมที่ไม่ช่วยยั่วทางเพศ สอนเด็กให้เรียนรู้เรื่องเพศที่ถูกต้อง สอนการยับยั้งอารมณ์เพศและหันไปทำกิจกรรมเชิงบวก ส่วนเด็กที่เกิดปัญหาแล้วต้องบำบัดฟื้นฟูให้เกิดความคิดที่ถูกต้อง มีกิจกรรมบำบัด และมีตัวอย่างที่ดีให้เด็กได้เห็น ถ้าดูตามกฎหมายแล้วต้องส่งเด็กที่ข่มขืนเข้าสถานพินิจฯ แต่ยังไม่มียุทธศาสตร์แก้ปัญหาเรื่องเพศโดยตรง และในกรณีเด็กข่มขืนเด็ก พ่อแม่ผู้ปกครองทั้ง 2 ฝ่าย เข้าข่ายไม่เอาใจใส่ทำให้อยู่ในภาวะเสี่ยง โดยเฉพาะพ่อแม่เด็กผู้กระทำต้องปรับปรุงการเลี้ยงดูเด็กใหม่ ไม่ควรมีสื่อลามกในบ้าน ให้เด็กเห็นหรือปล่อยให้เด็กไปพบเห็นหรือถูกกระตุ้นเรื่องเพศนอกบ้านโดยไม่ดูแล โดยเฉพาะช่วงปิดเทอม ไม่มีผู้ใหญ่คอยดูแลเด็กยิ่งเสี่ยงให้เกิดพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับเด็ก ทั้งนี้ ผู้ปกครองอาจขอความร่วมมือโรงเรียนจัดกิจกรรม เข้าค่าย ที่มีผู้ใหญ่ดูแล อย่างไรก็ตาม หากผู้ปกครองไม่สามารถดูแลเด็กให้ปลอดภัยได้ พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กที่มีอยู่ทุกจังหวัดจะช่วยผู้ปกครองดูแล

กลุ่มเครือข่ายผู้ปกครองได้มีการเรียกร้องขอให้ดำเนินการคุ้มครองเด็กและเยาวชนในร้านเกมอินเทอร์เน็ต เนื่องจากจากสถานการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในร้านเกม ไม่ว่าจะเป็นการละเมิดทางเพศ การขู่อัดเงิน การทำร้ายร่างกาย และการใช้สารเสพติดภายในร้าน ใน

ขณะเดียวกัน ร้านเกมก็มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นโดยปราศจากการควบคุมดูแล และยังคงพบเห็นการละเมิดกฎหมายของผู้ประกอบการ ทั้งการอนุญาตให้เด็กและเยาวชนใช้บริการเกินกว่าเวลาที่กฎหมายกำหนด คือ ห้ามเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ใช้บริการก่อน 14.00 น. และหลัง 22.00 น. ลักษณะทางกายภาพของร้านไม่เหมาะสม และยังพบพฤติกรรมสุ่มเสี่ยงภายในร้านเกมอีกด้วย โดยได้มีการยื่นข้อเรียกร้องต่อกระทรวงมหาดไทย กระทรวงวัฒนธรรม กรุงเทพมหานคร และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในฐานะผู้บังคับใช้กฎหมาย ให้คุ้มครองเด็กและเยาวชนในร้านเกม ดังนี้

1. ควบคุมเวลาเพื่อคุ้มครองเด็กเล็ก โดยเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี หรือยังไม่มีบัตรประชาชน ไม่ควรใช้บริการร้านเกมอินเทอร์เน็ตภายหลังจากเวลา 20.00 น. และเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ไม่ควรใช้บริการภายหลังจากเวลา 22.00 น. โดยเด็กและเยาวชนไม่ควรใช้เวลาเล่นเกมเกิน 3 ชั่วโมง
2. ให้ร้านเกมอินเทอร์เน็ตที่ยังไม่จดทะเบียนดำเนินการจดทะเบียนให้ถูกต้องตามกฎหมาย
3. ควบคุมสภาพแวดล้อมภายในร้านให้ปลอดภัยและถูกสุขลักษณะ โปร่งใส ไม่มีดีท็อกซ์ ตามระเบียบ และเน้นตรวจเยี่ยมภายในร้าน และ
4. จัดระดับความเหมาะสมของเกม เพื่อจำแนกเนื้อหาของเกมให้เหมาะสมตามวัยของผู้เล่น โดยจัดทำระบบลงทะเบียนการเล่นผ่านหมายเลขบัตรประชาชน เช่นเดียวกับประเทศเกาหลี เพื่อป้องกันพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมจากการเล่นเกม และควบคุมเวลาการเล่นของเด็ก

เหตุการณ์ดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กบนอินเทอร์เน็ตสามารถส่งผลกระทบต่อเด็กเป็นอย่างมาก ดังที่ปรากฏจากกรณีศึกษา การที่เด็กกระทำความผิดเป็นผลกระทบจากการที่เด็กได้เห็นเว็บไซต์ที่ผู้อื่นเปิดดู ทำให้มีการจดจำมาเลียนแบบ อันแสดงให้เห็นถึงปัญหาหลายประการ คือ

1. ปัญหาเว็บไซต์ที่มีข้อมูลที่ไม่เหมาะสมและผิดกฎหมายที่ยังไม่มีการควบคุมดูแลอย่างจริงจัง ทำให้ยังคงมีเว็บไซต์ผิดกฎหมายปรากฏอยู่ทั่วไปและบุคคลต่างๆ สามารถเข้าถึงได้ไม่ว่าจะเด็กหรือผู้ใหญ่
2. ปัญหาเรื่องมาตรการทางกฎหมายที่ใช้ควบคุมร้านอินเทอร์เน็ตยังไม่สามารถบังคับได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้เด็กสามารถเข้าไปใช้บริการได้โดยไม่มีการจำกัดเรื่องของ

อายุ ระยะเวลาในการใช้งาน รวมถึงลักษณะของร้านที่ไม่เหมาะสมทำให้เด็กได้รับผลกระทบจากข้อมูลที่อยู่บนอินเทอร์เน็ตที่มีข้อมูลที่ไม่เหมาะสมต่างๆ ปนอยู่ด้วย อีกทั้งการที่ไม่มีการจัดรูปแบบร้านที่เหมาะสมทำให้เด็กเห็นเว็บไซต์ที่เด็กไม่ควรเข้าถึงจากการเข้าถึงของผู้ใหญ่ในร้านอินเทอร์เน็ต ทำให้เกิดผลกระทบในทางลบต่อความคิด พัฒนาการและพฤติกรรมของเด็ก

3. ปัญหาเกี่ยวกับการควบคุมการจัดตั้งร้านอินเทอร์เน็ต ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว จนทางรัฐไม่สามารถที่จะควบคุมได้อย่างทั่วถึง ทำให้มีร้านอินเทอร์เน็ตอีกมากมายที่ไม่มีลักษณะตรงตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อเด็กโดยตรง

4. ปัญหาเกี่ยวกับบทบาทในการควบคุมดูแลเด็กของผู้ปกครอง ที่อาจจะยังไม่มี ความใกล้ชิดกับบุตรหลานของตนอย่างเพียงพอ ทำให้เด็กไม่ได้รับการอบรมสั่งสอนที่ถูกต้อง จึง ตกเป็นเหยื่อของภัยจากข้อมูลที่ไม่เหมาะสมบนอินเทอร์เน็ตได้ง่าย

2.1.3.2 กรณีศึกษา “ม.3 มอบตัวทำระเบิดเอง บี้มโรงเรียนเชียงใหม่”⁴³ โดยสามารถสรุปข้อเท็จจริงได้ดังนี้

เมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2549 ผู้ปกครองได้นำตัวลูกชายวัย 15 ปี ซึ่งเป็นนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ เข้ามอบตัวโดยรับสารภาพว่า เป็นคนทำระเบิดตั้งเวลานำไปวางไว้ที่โรงเรียนจนเกิดการระเบิดขึ้น ทำให้ครูและนักเรียนทั่วโรงเรียนเกิดความแตกตื่น แต่ไม่มีใครได้รับอันตรายเนื่องจากระเบิดไม่มีสะเก็ด โดยเด็กชายผู้กระทำความผิดยอมรับว่า ศึกษาวีธีการทำระเบิดด้วยตนเองจากอินเทอร์เน็ตและหนังสือจนชำนาญ ตำรวจได้ลงให้เด็กคนดังกล่าวประกอบระเบิด ปรากฏว่าเด็กสามารถประกอบระเบิดได้สำเร็จอย่างชำนาญ โดยใช้เวลาไม่ถึง 3 ชั่วโมง ซึ่งวิธีการประกอบจะใช้ดินระเบิดหรือดินเทา ที่สามารถหาซื้อได้ทั่วไป บรรจูลงในกระป๋องกาแฟ ส่วนตัวจุดระเบิดทำจากขั้วหลอดไฟ ต่อสายไฟเข้ากับตัวควบคุมที่ดัดแปลงจากพัดลมตั้งโต๊ะ แล้วต่อเข้ากับนาฬิกาปลุกเป็นตัวจุดระเบิด ซึ่งสาเหตุที่กระทำการดังกล่าวเป็นเพราะความคึกคะนองและทำพนันกับเพื่อน ไม่มีเบื้องหน้าเบื้องหลังใดๆ

เด็กชายผู้กระทำความผิดให้การว่า ตนสนใจศึกษาเรื่องวงจรอิเล็กทรอนิกส์ด้วยตัวเอง เคยต่อวงจรรถบังคับมาหลายครั้ง สำหรับการทำระเบิดครั้งนี้ทำขึ้นตั้งแต่วันที่ 4-5

⁴³ “ม.3 มอบตัวทำระเบิดเอง โรงเรียนเชียงใหม่”, ข่าวสด (1 ธันวาคม 2549), แหล่งที่มา:

พฤศจิกายน ซึ่งเป็นช่วงวันลอยกระทง หลังจากนั้นอีก 2 วันก็นำระเบิดไปซ่อนไว้ใต้โต๊ะหินอ่อนใกล้บ้านพักครู ถัดมาอีก 1 วันจึงนำระเบิดไปไว้ในที่เกิดเหตุโดยตั้งนาฬิกาให้ระเบิดเวลา 10.00 น. ซึ่งเป็นช่วงที่นักเรียนชั้นเรียนไปแล้ว โดยก่อนหน้านี้เกิดการทำทนายและวางเดิมพันกับเพื่อนในกลุ่ม 2-3 คน ว่าหากระเบิดทำงานจะได้เงิน 200 บาท อย่างไรก็ตาม เด็กยืนยันว่าไม่ได้มุ่งทำร้ายหรือสร้างสถานการณ์ใดๆ ทำไปด้วยความคึกคะนอง เจ้าหน้าที่จึงตั้งข้อหาทำหรือมีไว้ซึ่งวัตถุระเบิดโดยไม่ได้รับอนุญาต และทำให้เกิดระเบิดจนเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่ทรัพย์สินผู้อื่น

กรณีศึกษานี้ ได้แสดงให้เห็นถึงผลกระทบจากการที่เด็กได้รับรู้ข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กจากอินเทอร์เน็ต คือ วิธีการทำระเบิด ผิดกับกรที่เด็กไม่ได้รับคำแนะนำที่ถูกต้องจากผู้ดูแลเกี่ยวกับการเรียนรู้ในสิ่งที่ตนเองสนใจ ทำให้เกิดการเรียนรู้และนำไปใช้ในทางที่ไม่ถูกต้อง และด้วยความเป็นเด็กซึ่งมีลักษณะคึกคะนองและยังไม่มีวุฒิภาวะที่เพียงพอในการตัดสินใจทำสิ่งต่างๆ จึงทำให้เกิดการกระทำความผิดดังกล่าวขึ้น ซึ่งในกรณีนี้ ถ้าผู้ปกครองและทางโรงเรียนให้การดูแลเด็กอย่างใกล้ชิด ให้คำแนะนำที่ถูกต้องในสิ่งที่เด็กสนใจ จัดกิจกรรมที่สร้างสรรค์ให้เด็กทำ การกระทำผิดที่เกิดจากความรู้อาจไม่ถึงการณ์หรือความคึกคะนองนี้อาจจะไม่เกิดขึ้น

นอกจากข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กที่อยู่บนอินเทอร์เน็ตแล้ว อินเทอร์เน็ตยังมีโทษอีกมากมายหลายประการ โดยเฉพาะที่เป็นปัญหาสำหรับผู้ปกครองอย่างมากในขณะนี้ก็คือโรคติดอินเทอร์เน็ต (Webaholic) ซึ่งนักจิตวิทยาชื่อ Kimberly S. Young ได้ศึกษาพฤติกรรมของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตอย่างมาก จำนวน 496 คน โดยเปรียบเทียบกับบรรทัดฐานซึ่งใช้ในการจัดว่าผู้ใดเป็นผู้ที่ติดการพนัน การติดการพนันประเภทที่ถอนตัวไม่ขึ้น มีลักษณะคล้ายคลึงกับการติดอินเทอร์เน็ต เพราะทั้งสองอย่างเกี่ยวข้องกับการล้มเหลวในการควบคุมความต้องการของตนเองโดยไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสารเคมีใดๆ (อย่างสุรา หรือยาเสพติด) คำว่า “อินเทอร์เน็ต” ในการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ หมายรวมถึง ตัวอินเทอร์เน็ตเอง ระบบออนไลน์อย่างเช่น AmericaOn-line, Compuserve, Prodigy หรือระบบ BBS (Bulletin Board Systems) และการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ระบุว่า ผู้ที่มีคุณลักษณะดังต่อไปนี้ อย่างน้อย 4 ประการ เป็นเวลานานอย่างน้อย 1 ปีถือได้ว่า มีอาการติดอินเทอร์เน็ต คือ⁴⁴

⁴⁴ “โทษของอินเทอร์เน็ต”, แหล่งที่มา:

1. รู้สึกหมกมุ่นกับอินเทอร์เน็ต แม้ในเวลาที่ไม่ได้ต่อกับอินเทอร์เน็ต
2. มีความต้องการใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเวลานานขึ้น
3. ไม่สามารถควบคุมการใช้อินเทอร์เน็ตได้
4. รู้สึกหงุดหงิดเมื่อต้องใช้อินเทอร์เน็ตน้อยลงหรือหยุดใช้
5. ใช้อินเทอร์เน็ตเป็นวิธีในการหลีกเลี่ยงปัญหาหรือคิดว่าการใช้อินเทอร์เน็ตทำให้ตนเองรู้สึกดีขึ้น
6. หลอกคนในครอบครัวหรือเพื่อน เรื่องการใช้อินเทอร์เน็ตของตัวเอง
7. การใช้อินเทอร์เน็ตทำให้เกิดการเสี่ยงต่อการสูญเสียงาน การเรียน และความสัมพันธ์
8. ยังใช้อินเทอร์เน็ตถึงแม้ว่าต้องเสียค่าใช้จ่ายมาก
9. มีอาการผิดปกติ อย่างเช่น หดหู่ กระวนกระวายเมื่อเลิกใช้
10. ใช้เวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตนานกว่าที่ตัวเองตั้งใจไว้

สำหรับผู้ใช้อินเทอร์เน็ต ที่ไม่เข้าข่ายข้างต้นเกิน 3 ข้อในช่วงเวลา 1 ปี ถือว่ายังเป็นปกติ จากการศึกษาวิจัย ผู้ที่ใช้อินเทอร์เน็ตอย่างหนัก 496 คน มี 396 คนซึ่งประกอบไปด้วยเพศชาย 157 คน และเพศหญิง 239 คน เป็นผู้ที่เราเรียกว่า "ติดอินเทอร์เน็ต" ในขณะที่อีก 100 คน ยังนับเป็นปกติ ประกอบด้วยเพศชาย และเพศหญิง 46 และ 54 คน ตามลำดับ สำหรับผู้ที่จัดว่า "ติดอินเทอร์เน็ต" นั้นได้แสดงลักษณะอาการของการติด และการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างหนัก เหมือนกับการติดการพนัน ความผิดปกติในการกินอาหาร หรือสุราเรื้อรัง มีผลกระทบต่อการศึกษา อาชีพ สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของบุคคลนั้น ถึงแม้ว่าการวิจัยที่ผ่านมาได้แสดงให้เห็นว่าการติดเทคโนโลยีอย่างเช่น การติดเล่นเกม ส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นกับเพศชายแต่ผลลัพธ์ข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ผู้ที่ติดอินเทอร์เน็ต ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงวัยกลางคนและไม่มียานทำ

ภัยที่เกิดขึ้นจากสังคมอินเทอร์เน็ตยังมีผลกระทบที่ก่อปัญหาให้กับสังคมภายนอก ซึ่งมีมูลค่าความเสียหายทางด้านสังคม วัฒนธรรมประเพณี มากกว่าในเรื่องของเทคนิค ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ และจิตใจของเด็ก โดยภัยดังกล่าวมาในรูปแบบของการใช้อินเทอร์เน็ตเป็นสื่อกลางสำหรับเผยแพร่ เช่น ภาพลามกอนาจาร การขายของผิดกฎหมายผ่านเว็บไซต์ การสร้างกิจกรรมล่อลวงเพื่อลวงละเมิดทางเพศหรือทรัพย์สิน การเผยแพร่สิ่งผิดศีลธรรม หรือการสร้างความบันเทิงทำให้เยาวชนใช้เวลาหมดไปโดยเปล่าประโยชน์ เป็นต้น ซึ่งรูปแบบและวิธีการเผยแพร่ง่ายๆนี้ ทุกคนต้องพึงระวังป้องกันเด็กจากสิ่งเหล่านี้ เพื่อความปลอดภัยในสวัสดิภาพ

ของเด็กและเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมอันดีงามของประเทศให้คงอยู่ หลีกเลี่ยงการรับค่านิยมที่ไม่ดีงามซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาแก่เด็กตามมา⁴⁵

2.2 แนวคิดในการคุ้มครองสิทธิเด็กตามหลักการสากล

ประชาคมโลกในขณะนี้ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของเด็กอย่างมาก เพราะเด็กเป็นผู้ที่จะเติบโตขึ้นมาขับเคลื่อนประเทศชาติต่อไปในภายภาคหน้า และคุณภาพและสวัสดิภาพของเด็กจะเป็นตัวชี้ให้เห็นถึงอนาคตว่าจะดำเนินไปในทิศทางใด ดังนั้น ทุกประเทศจึงได้มีความพยายามที่จะทำให้เด็กของตนมีความมั่นคงในทุกๆ ด้าน ได้รับการพัฒนาอย่างสมบูรณ์และพร้อมที่จะเติบโตอย่างมีคุณภาพและเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณค่าในอนาคต ในเวทีโลกจึงได้มีการออกปฏิญญาและอนุสัญญาหลากหลายฉบับเพื่อรับรองความสำคัญของเด็กและสนับสนุนให้ทุกประเทศทั่วโลกหันมาให้ความสำคัญและคุ้มครองปกป้องทรัพยากรเด็กอย่างจริงจัง โดยได้มีการวางแนวทางในการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุณภาพของเด็กในด้านต่างๆ ไว้เป็นกรอบกว้างๆ เพื่อให้ประเทศต่างๆ นำไปออกเป็นกฎหมายรองรับให้เหมาะสมกับประเทศของตน ซึ่งกรอบของการคุ้มครองเด็กดังกล่าวได้คำนึงถึงสิทธิเสรีภาพทั้งในด้านร่างกาย ทรัพย์สิน การแสดงออก การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร พัฒนาการ พฤติกรรม ตลอดจนคุณภาพของครอบครัวอันเป็นพื้นฐานที่สำคัญของเด็ก อีกทั้งยังสนับสนุนให้ประเทศต่างๆ รับรองว่าสิทธิเสรีภาพต่างๆ ของเด็กดังกล่าวจะต้องได้รับการคุ้มครองโดยกฎหมายที่มีประสิทธิภาพและการจำกัดสิทธิเสรีภาพดังกล่าวจะกระทำได้อีกโดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ

2.2.1 ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights หรือ UDHR) มีขึ้นเพื่อใช้เป็นมาตรฐานร่วมกันของทุกประเทศ เพื่อจุดมุ่งหมายที่ว่า ปัจเจกบุคคลทุกคนและทุกส่วนของสังคมจะมุ่งส่งเสริมการเคารพสิทธิและอิสรภาพของมนุษยชน ด้วยการสอนและการศึกษา และให้มีการยอมรับและยึดถือในปฏิญญานี้อย่างเสมอภาค ปรบใช้กับทั้งสมาชิกของประเทศตนเองและต่างประเทศ และด้วยการที่เด็กก็ถือเป็นมนุษยชนคนหนึ่ง จึงควรที่จะได้รับความคำนึงถึงและปกป้องคุ้มครองภายใต้ปฏิญญาฉบับนี้เช่นกัน

⁴⁵ “รัฐจักอาชญากรรมในโลกอินเทอร์เน็ต”, โครงการอินเทอร์เน็ตสีขาวเพื่อเยาวชน, แหล่งที่มา:

ปฏิญญาฉบับนี้มีหลักเกณฑ์สำคัญที่มุ่งคุ้มครองมิให้บุคคลถูกแทรกแซงในความเป็นส่วนตัว สิทธิในครอบครัว ที่อยู่อาศัย การสื่อสาร เกียรติยศชื่อเสียง⁴⁶ การแสดงความคิดเห็น การแสดงออก และไม่ถูกปิดกั้นโดยพรมแดน⁴⁷ โดยกฎหมายจะต้องแสดงบทบาทสำคัญในการคุ้มครองดังกล่าว และทุกคนในฐานะสมาชิกของสังคม มีสิทธิในหลักประกันทางสังคม และย่อมมีสิทธิในการบรรลุสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม อันจำเป็นสำหรับศักดิ์ศรีและการพัฒนาบุคลิกภาพของตนอย่างอิสระ โดยได้รับการสนับสนุนจากรัฐและความร่วมมือระหว่างประเทศ⁴⁸

อย่างไรก็ตาม ด้วยการที่ทุกคนก็ต้องมีหน้าที่ต่อชุมชนเช่นกัน ดังนั้น การพัฒนาบุคลิกภาพของตนอย่างอิสระและเต็มที่จะทำได้เฉพาะในสังคมของตนเท่านั้น โดยการใช้สิทธิและอิสรภาพจะต้องอยู่ภายใต้ข้อจำกัดเพียงเท่าที่มีกำหนดไว้ตามกฎหมาย เพื่อวัตถุประสงค์ของการได้มาซึ่งการยอมรับและการเคารพสิทธิและอิสรภาพอันควรของผู้อื่น และเพื่อให้สอดคล้องกับศีลธรรมอันดี ความสงบเรียบร้อยของประชาชน และสภาพของสังคมที่เป็นประชาธิปไตย⁴⁹

จากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่า สิทธิมนุษยชนของทุกคนจะต้องได้รับการคุ้มครอง ไม่ถูกกลั่นแกล้งและแทรกแซงไม่ว่าในทางใด เว้นแต่ การเข้าไปจำกัดหรือแทรกแซงนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาไว้ซึ่งการเคารพต่อสิทธิเสรีภาพอันควรของบุคคลอื่น และด้วยเหตุผลอันสมควรทางด้านของศีลธรรมและความสงบเรียบร้อยของประชาชน ซึ่งในกรณีของการวางมาตรการเกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กก็เป็นการเข้าแทรกแซงและจำกัดสิทธิเสรีภาพของเด็ก โดยอาศัยเหตุผลคือเพื่อรักษามาตรฐานด้านศีลธรรมจรรยา เพื่อป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดจากข้อมูลที่ไม่เหมาะสมต่อตัวเด็กทั้งในด้านของพฤติกรรมและพัฒนาการซึ่งสามารถส่งผลกระทบต่อตัวเด็กทั้งในปัจจุบันและอนาคตเมื่อเด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ และด้วยการที่เด็กเป็นส่วนหนึ่งของสังคม หากเด็กได้รับการคุ้มครองที่ดี เติบโตอย่างมีคุณค่า สังคมก็จะได้สมาชิกที่ดีและเป็นกำลังที่สำคัญในการพัฒนาสังคมต่อไป ดังนั้น จึงจำเป็นที่กฎหมายจะต้องเข้าแทรกแซงเพื่อพิทักษ์รักษาเด็กเอาไว้ แต่อย่างไรก็ตาม การเข้าแทรกแซงของกฎหมายดังกล่าวควรที่จะคำนึงถึงความสามารถในการตัดสินใจของเด็กด้วย กล่าวคือ ถ้าข้อมูลใดเป็นข้อมูลที่เด็ก

⁴⁶ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน, ข้อ 12.

⁴⁷ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน, ข้อ 19.

⁴⁸ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน, ข้อ 22.

⁴⁹ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน, ข้อ 29.

อาจจะสามารถคิด ตัดสินใจเองได้ก็ควรที่จะให้สิทธิเสรีภาพแก่เด็กในการตัดสินใจดังกล่าว ทั้งนี้ก็เพื่อให้สิทธิเสรีภาพของเด็กได้รับการปกป้องไว้ให้มากที่สุด

2.2.2 ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิเด็กและเยาวชน

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิเด็กและเยาวชน (Universal Declaration of Children's Rights) มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการย้ำให้เห็นถึงความสำคัญของเด็กและเยาวชนที่จะต้องได้รับการปฏิบัติที่คำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ในขณะที่เดียวกันก็ต้องคำนึงถึงลักษณะของความเป็นเด็กด้วย ซึ่งปฏิญญานี้มุ่งให้เด็กและเยาวชนได้รับการพิทักษ์คุ้มครองเป็นพิเศษอันจะช่วยให้เด็กสามารถพัฒนาทั้งทางร่างกาย สมอง และจิตใจเพื่อให้อยู่ร่วมในสังคมได้อย่างปกติสุข⁵⁰ อีกทั้ง เด็กและเยาวชนพึงได้รับความมั่นคงทางสังคม เติบโตอย่างสมบูรณ์⁵¹ ได้รับความรัก และความเข้าใจอันจะช่วยพัฒนาบุคลิกของตน โดยเติบโตอยู่ในความรับผิดชอบของบิดามารดาของเด็กเอง และในทุกกรณีเด็กจะต้องอยู่ในบรรยากาศที่เต็มไปด้วยความรักความอบอุ่นปลอดภัย⁵²

เด็กและเยาวชนจะเป็นบุคคลแรกที่ได้รับการคุ้มครองและสงเคราะห์ในทุกกรณี⁵³ ต้องได้รับการปกป้องให้พ้นจากการถูกทอดทิ้ง จากความโหดร้ายทารุณ และการถูกข่มเหง รังแกทุกชนิด เด็กจะต้องไม่กลายเป็นสินค้า ไม่ว่าในรูปใดจะต้องไม่มีการรับเด็กเข้าทำงานก่อนวัยอันสมควร ไม่มีการกระทำใด ๆ อันจะมีชกฉุนหรืออนุญาตเด็กให้จำต้องรับจ้างทำงาน ซึ่งอาจจะเป็นผลร้ายต่อสุขภาพของเด็ก หรือเป็นเหตุให้การพัฒนาทางกายทางสมองและทางจิตใจของเด็กต้องเสื่อมลง⁵⁴

ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ได้มีการให้ความสำคัญและเล็งเห็นถึงลักษณะของความเป็นเด็กที่ต้องให้ความเอาใจใส่ต่อพัฒนาการทั้งทางกาย สมอง และจิตใจเป็นสำคัญ โดยที่ผู้ปกครองจะเป็นผู้ที่มีบทบาทในการคุ้มครองดูแลเด็กมากที่สุด และรัฐจะต้องเป็นผู้ออกกฎหมายมาส่งเสริมและควบคุมดูแลเป็นการเฉพาะด้วย เพราะมาตรการที่ใช้กันเป็นการทั่วไป อาจมีวัตถุประสงค์ไม่เหมาะสมในกรณีที่ผู้ที่จะคุ้มครองเป็นเด็ก เพราะกฎหมายที่จะออกมาบังคับใช้จะต้องคำนึงถึง

⁵⁰ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิเด็กและเยาวชน, ข้อ 2.

⁵¹ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิเด็กและเยาวชน, ข้อ 4.

⁵² ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิเด็กและเยาวชน, ข้อ 6.

⁵³ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิเด็กและเยาวชน, ข้อ 8.

⁵⁴ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิเด็กและเยาวชน, ข้อ 9.

พัฒนาการของเด็กในด้านต่างๆ และความแตกต่างจากผู้ใหญ่ของเด็กด้วย เพื่อให้ได้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับเด็กมากที่สุด

2.2.3 อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child) เริ่มต้นจากการดำเนินถึงหลักสำคัญ 5 ประการ คือ สิทธิพลเมือง การเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม สำหรับเรื่องสวัสดิภาพและการคุ้มครองพิทักษ์สิทธิเด็กที่กำหนดไว้ในปฏิญญาเจนีวา ในปี พ.ศ.2466 (ค.ศ.1923) โดยสหภาพกองทุนช่วยเหลือเด็กระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นความพยายามครั้งแรกที่จะรวบรวมเงื่อนไขต่างๆ เกี่ยวกับสิทธิเด็กไว้ภายใต้เอกสารฉบับเดียวกัน โดยต่อมาได้รับการทบทวนและเพิ่มเติมในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนเมื่อปี พ.ศ. 2491 (ค.ศ. 1948) ซึ่งได้กลายมาเป็นพื้นฐานของข้อความทั้งสิบข้อในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิเด็ก ซึ่งสมัชชาใหญ่องค์การสหประชาชาติได้ลงมติเป็นเอกฉันท์ เมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน พ.ศ. 2502 (ค.ศ.1959)

ความจำเป็นที่จะต้องมีอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กเป็นส่วนสำคัญของสิทธิมนุษยชน ซึ่งเป็นสิทธิที่กำหนดไว้ภายใต้ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน พ.ศ.2491 และกติกาสากลต่างๆ รวมทั้งเอกสารอื่นๆ ที่มีผลบังคับทางกฎหมาย ก็เพื่อให้มีการเสริมสร้างและพิทักษ์สิทธิมนุษยชนอย่างแท้จริง ดังนั้น การพิทักษ์สิทธิเด็กก็ควรจะต้องอยู่บนพื้นฐานของกฎหมายที่แน่นอนเป็นที่ยอมรับโดยทัดเทียมกันด้วย ภูมิภาคดังกล่าวนี้เองประเทศโปแลนด์จึงได้เสนอให้มีอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กขึ้นก่อนปีเด็กสากล (พ.ศ.2522) ซึ่งความคิดริเริ่มนี้เป็นโอกาสและแรงผลักดันให้มีการตั้งคำนิยามที่ชัดเจนขึ้นเกี่ยวกับมาตรฐานสิทธิมนุษยชนสำหรับเด็ก ตลอดจนนำเอาข้อมูลที่มีอยู่แล้วมาปรับรวมเข้าด้วยกัน และลดข้อบกพร่องที่มีอยู่ในข้อความต่างๆ แล้วมีการประเมินผลโดยละเอียด เพื่อนำไปบรรจุไว้ในเอกสารระหว่างประเทศเพียงฉบับเดียวที่จะมีผลบังคับใช้ทางกฎหมายได้

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กจึงได้มีการจัดทำขึ้นโดยองค์การสหประชาชาติ หลังจากที่ประเทศโปแลนด์นำเสนอร่างอนุสัญญาเมื่อปี 2521 โดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติได้พิจารณาทบทวนอย่างละเอียด และได้ตั้งคณะทำงานร่างอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนจากประเทศสมาชิกของคณะกรรมการด้านสิทธิมนุษยชน 43 ประเทศ ผู้แทนจากประเทศอื่นๆ ที่เป็นภาคีองค์การสหประชาชาติอาจจะเข้าร่วมประชุมด้วยใน

ฐานะ “ผู้สังเกตการณ์” และอาจมีส่วนร่วมในการอภิปรายได้อย่างเต็มที่ นอกจากนี้ องค์การระหว่างประเทศและองค์กรเอกชน ซึ่งมีการติดต่อปรึกษางานกับคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติก็อาจจะส่งผู้แทนเข้าร่วมประชุมได้ด้วย ทั้งนี้ ผู้แทนจากองค์กรเอกชนได้รับความยินยอมให้เข้าร่วมด้วยอย่างเต็มที่ในการหารือเรื่องอนุสัญญาฉบับนี้ อนึ่ง การประชุมต่างๆ ของคณะทำงานได้เปิดให้สาธารณชนได้รับรู้ด้วย โดยอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ได้ผ่านการพิจารณาของคณะทำงานขององค์การสหประชาชาติ และได้รับการรับรองจากประเทศต่างๆ ในการประชุมสมัชชาใหญ่สหประชาชาติในเดือนพฤศจิกายน 2532 ซึ่งเป็นปีครบรอบปีที่ 10 ของปีเด็กสากล และครบรอบปีที่ 10 ของการเริ่มกระบวนการร่างอนุสัญญา นอกจากนี้ ยังครบรอบปีที่ 30 ของการประกาศปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิเด็กอีกด้วย

โดยตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กได้คำนึงถึงว่า เด็กโดยเหตุที่ยังไม่เติบโตเต็มที่ ทั้งทางร่างกายและจิตใจ จึงต้องการการพิทักษ์และการดูแลเป็นพิเศษ รวมถึงต้องการการคุ้มครองทางกฎหมายที่เหมาะสมทั้งก่อนและหลังการเกิด โดยตามอนุสัญญานี้ “เด็ก” หมายถึง ผู้ที่อายุต่ำกว่าสิบแปดปี เว้นแต่ จะบรรลุนิติภาวะก่อนนั้นตามกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่⁵⁵

ในการกระทำทั้งปวงที่เกี่ยวกับเด็ก ไม่ว่าจะกระทำโดยสถาบันสังคมสงเคราะห์ของรัฐหรือเอกชน ศาลยุติธรรม หน่วยงานฝ่ายบริหาร หรือองค์กรนิติบัญญัติ ผลประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสิ่งที่ต้องคำนึงถึงเป็นลำดับแรก⁵⁶ โดยรัฐภาคีจะต้องประกันอย่างเต็มที่เท่าที่จะทำได้ ให้เด็กสามารถอยู่รอดและมีพัฒนาการที่ดี⁵⁷ และเด็กจะต้องมีสิทธิเสรีภาพในการแสดงออก ซึ่งรวมถึงเสรีภาพที่จะแสวงหา ได้รับ หรือถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร และความคิดทุกลักษณะโดยไม่ถูกจำกัดโดยเขตแดน ไม่ว่าจะโดยวาจา ลายลักษณ์อักษร หรือการตีพิมพ์ในรูปของศิลปะหรือผ่านสื่ออื่นใดตามที่เด็กเลือก แต่การใช้สิทธิของเด็กดังกล่าวอาจอยู่ภายใต้ข้อจำกัดของกฎหมายบางประการเฉพาะเท่าที่จำเป็นเพื่อการเคารพต่อสิทธิและชื่อเสียงของบุคคลอื่น การรักษาความมั่นคงแห่งชาติ หรือความสงบเรียบร้อยหรือสาธารณสุข หรือศีลธรรมของประชาชน⁵⁸ แต่อย่างไรก็ตาม รัฐภาคีจะต้องเคารพต่อสิทธิของเด็กที่จะมีเสรีภาพทางความคิด มโนธรรมและศาสนา เคารพต่อสิทธิและหน้าที่ของบิดามารดา และผู้ปกครองตามกฎหมาย ในกรณีที่เหมาะสมในอันที่จะให้

⁵⁵ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก, ข้อ 1.

⁵⁶ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก, ข้อ 3.

⁵⁷ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก, ข้อ 6.

⁵⁸ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก, ข้อ 13.

แนวทางแก่เด็กในการใช้สิทธิของตนในลักษณะที่สอดคล้องกับความสามารถที่พัฒนาตามวัยของเด็ก⁵⁹

ในเรื่องของการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร อนุสัญญาฉบับนี้กำหนดให้รัฐภาคีต้องยอมรับในหน้าที่อันสำคัญของสื่อมวลชน และจะประกันว่าเด็กสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและวัสดุจากแหล่งต่างๆ กัน ทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลข่าวสารและวัสดุที่มุ่งส่งเสริมความผาสุก ทั้งทางสังคม จิตใจ และศีลธรรม ตลอดจนสุขภาพกายและจิตของเด็ก โดยรัฐภาคีจะให้การส่งเสริมให้สื่อมวลชนเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและวัสดุ ที่จะมีประโยชน์ทางสังคมและวัฒนธรรมแก่เด็ก ส่งเสริมการพัฒนาแนวทางที่เหมาะสมสำหรับการป้องกันเด็ก จากข้อมูล ข่าวสารและวัสดุที่เป็นอันตรายต่อความอยู่ดีกินดีของเด็ก⁶⁰

อนึ่ง รัฐภาคีจะต้องพยายามให้การประกันว่า บิดามารดาหรือผู้ปกครองจะต้องเป็นผู้ที่รับผิดชอบเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กร่วมกัน โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นพื้นฐาน รัฐภาคีจะต้องให้ความช่วยเหลือแก่บิดามารดาหรือผู้ปกครองโดยจัดให้มีการอำนวยความสะดวกและบริการที่เหมาะสมในการเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กดังกล่าว⁶¹ และจัดให้มีกฎหมายเพื่อคุ้มครองเด็กจากความรุนแรง ทั้งทางร่างกายและจิตใจ การทำร้ายหรือการกระทำอันมิชอบ การทอดทิ้ง หรือการปฏิบัติโดยประมาท การปฏิบัติที่ผิดหรือการแสวงประโยชน์ การกระทำอันมิชอบทางเพศ ขณะอยู่ในความดูแลของบิดามารดา ผู้ปกครองตามกฎหมาย หรือบุคคลอื่นใดซึ่งเด็กนั้นอยู่ในความดูแล⁶² การแสวงประโยชน์ทางเศรษฐกิจและการทำงานใดที่นำไปจะเป็นการเสี่ยงอันตราย หรือที่ขัดขวางการศึกษาของเด็ก หรือเป็นอันตรายต่อสุขภาพ หรือการพัฒนาทางร่างกาย สมอง จิตใจ ศีลธรรม และสังคมของเด็ก⁶³ และรัฐภาคีจะคุ้มครองเด็กจากการถูกแสวงประโยชน์ในทุกรูปแบบอื่นทั้งหมดที่เป็นผลร้ายต่อสวัสดิภาพของเด็กไม่ว่าในด้านใดและยอมรับสิทธิของเด็กทุกคน ในอันที่จะได้รับมาตรฐานของการดำรงชีวิตที่เพียงพอสำหรับการพัฒนาด้านร่างกาย สมอง จิตใจ ศีลธรรมและสังคมของเด็ก⁶⁴

⁵⁹ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก, ข้อ 14.

⁶⁰ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก, ข้อ 17.

⁶¹ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก, ข้อ 18.

⁶² อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก, ข้อ 19.

⁶³ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก, ข้อ 32.

⁶⁴ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก, ข้อ 27, 36.

นอกจากนี้ ยังมีพิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กเรื่องการค้าเด็ก การค้าประเวณี และสื่อลามกที่เกี่ยวกับเด็ก (Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on the Sale of Children, Child Prostitution and Child Pornography) ที่ออกมาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะให้บรรลุถึงความมุ่งประสงค์ของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก และการปฏิบัติตามข้อบทของอนุสัญญา จึงเห็นเป็นการสมควรที่จะขยายมาตรการที่รัฐภาคีควรดำเนินการเพื่อที่จะป้องกันการคุ้มครองเด็กจากการค้าเด็ก การค้าประเวณีเด็กและสื่อลามกที่เกี่ยวกับเด็ก ซึ่งในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กได้มีการยอมรับถึงสิทธิของเด็กที่จะได้รับการคุ้มครองจากการแสวงประโยชน์ทางเศรษฐกิจ และจากการทำงานใดที่น่าจะเป็นอันตราย หรือที่ขัดขวาง ครอบคลุมต่อการศึกษาของเด็ก หรือที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพหรือต่อพัฒนาการทางร่างกาย จิตใจ จิตวิญญาณ ศีลธรรมหรือสังคมของเด็กด้วย

ผนวกกับในขณะนี้สื่อลามกที่เกี่ยวกับเด็กเพิ่มมากขึ้นในอินเทอร์เน็ต และจากการประชุมระหว่างประเทศว่าด้วยการปราบปรามสื่อลามกที่เกี่ยวกับเด็กในอินเทอร์เน็ตซึ่งจัดขึ้นที่กรุงเวียนนาในปี ค.ศ. 1999 โดยเฉพาะข้อสรุปของการประชุมที่เรียกร้องให้ถือเป็นความผิดอาญาทั่วโลกในการผลิต การแจกจ่าย การส่งออก การส่งต่อ การนำเข้า การมีไว้ในครอบครองโดยเจตนา และการโฆษณาสื่อลามกที่เกี่ยวกับเด็ก โดยเน้นถึงความสำคัญของความร่วมมือที่ใกล้ชิดยิ่งขึ้น และการทำงานร่วมกันระหว่างรัฐบาลทั้งหลายกับอุตสาหกรรมอินเทอร์เน็ต ซึ่งทุกฝ่ายมีความเชื่อมั่นว่า การขจัดการค้าเด็ก การค้าประเวณีเด็ก และสื่อลามกที่เกี่ยวกับเด็ก จะได้รับการอำนวยความสะดวกด้วยการรับเอาแนวทางที่เป็นองค์รวม กล่าวถึงปัจจัยเกี่ยวพัน ซึ่งรวมถึงความด้อยพัฒนา ความยากจน ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ โครงสร้างทางเศรษฐกิจ สังคมที่ไม่เป็นธรรม ครอบครัวยุคใหม่ในการปฏิบัติหน้าที่ การขาดการศึกษา การอพยพจากชนบทสู่เมือง การเลือกปฏิบัติทางเพศ พฤติกรรมทางเพศที่ขาดความรับผิดชอบของผู้ใหญ่ การปฏิบัติทางวัฒนธรรมที่เป็นอันตราย ความขัดแย้งกันด้วยกำลังอาวุธ และการลักลอบค้าเด็กคำนึงถึงความสำคัญของค่านิยมทางประเพณีและวัฒนธรรมของแต่ละบุคคลในการคุ้มครองและการพัฒนาอย่างกลมกลืนของเด็ก จึงเห็นควรที่จะมีการบัญญัติพิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กเรื่องการค้าเด็ก การค้าประเวณี และสื่อลามกที่เกี่ยวกับเด็กขึ้นมาเสริมด้วย ซึ่งจากอนุสัญญาและพิธีสารดังกล่าว ก็แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนถึงการเล็งเห็นความสำคัญที่เด็กจะต้องได้รับการปกป้องเป็นพิเศษจากสิ่งที่อาจจะส่งผลร้ายต่อตัวเด็กไม่ว่าจะเป็นด้านของพัฒนาการ ความคิด หรือการกระทำ ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้รัฐต่างๆ ต้องวางมาตรการเพื่อคุ้มครองเด็กโดยเฉพาะ

2.2.4 กฎอันเป็นมาตรฐานขั้นต่ำของสหประชาชาติว่าด้วยการบริหารงานยุติธรรมเกี่ยวแก่คดีเด็กและเยาวชน

กฎอันเป็นมาตรฐานขั้นต่ำของสหประชาชาติว่าด้วยการบริหารงานยุติธรรมเกี่ยวแก่คดีเด็กและเยาวชน (United Nations Standard Minimum Rules for the Administration of Juvenile Justice) หรือ กฎแห่งกรุงปักกิ่ง (The Beijing Rules) ได้ถูกจัดทำขึ้นเพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายและเจตนารมณ์ของระบบคดีเด็กและเยาวชนในทุกรัฐของโลก กฎนี้มุ่งจัดทำสิ่งซึ่งยอมรับกันว่าเป็นหลักปฏิบัติทั่วไปที่ดีในการบริหารงานยุติธรรมเกี่ยวแก่คดีเด็กและเยาวชนคือ เป็นเงื่อนไขขั้นต่ำที่สหประชาชาติยอมรับว่า ไม่ว่าจะอยู่ภายใต้ระบบใดก็เหมาะสมสำหรับการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดที่เป็นเด็กและเยาวชน อีกทั้งกฎนี้ยังได้ให้การยอมรับว่า เด็กและเยาวชนอยู่ในวัยเริ่มต้นของมนุษย์ที่กำลังพัฒนาจึงต้องได้รับการดูแลช่วยเหลือเป็นพิเศษทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และการพัฒนาทางสังคม ทั้งต้องการการปกป้องทางกฎหมายภายใต้เงื่อนไขแห่งสันติภาพ เสรีภาพ ศักดิ์ศรี และความมั่นคงปลอดภัย โดยหลักการทั่วไปที่เป็นแนวความคิดพื้นฐานของกฎนี้ได้วางแนวความคิดที่ว่า ประเทศสมาชิกควรหาทางส่งเสริมความเป็นอยู่ของเด็กและเยาวชน พร้อมทั้งครอบครัวให้ดียิ่งขึ้นตามเกณฑ์ของการให้ความช่วยเหลือทั่วไปของแต่ละประเทศและพยายามพัฒนาสภาพที่จะทำให้เด็กและเยาวชน ซึ่งอยู่ในวัยเสี่ยงต่อการกระทำผิดได้มีชีวิตอยู่ในชุมชนอย่างมีความหมายและมีคุณค่า โดยดูแลกระบวนการของพัฒนาการและการศึกษาให้ปลอดภัยจากอาชญากรรมและการกระทำผิดให้มากที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ โดยใช้มาตรการทางบวกส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีของเด็กและเยาวชน นำทรัพยากรของชุมชน ได้แก่ ครอบครัว อาสาสมัคร กลุ่มบุคคล โรงเรียน หรือสถาบันอื่น ๆ มาใช้ เพื่อลดความจำเป็นในอันที่จะต้องใช้กฎหมายสำหรับเด็กและเยาวชนที่มีปัญหาจะต้องใช้วิธีการที่เที่ยงธรรม มีมนุษยธรรม และมีประสิทธิผล โดยถือว่าความยุติธรรมเกี่ยวแก่คดีเด็กและเยาวชนเป็นสิ่งที่ขาดเสียไม่ได้ในกระบวนการพัฒนาชาติของแต่ละประเทศ อันจะเป็นการคุ้มครองเด็กและเยาวชนและรักษาความสงบสุขของสังคมในเวลาเดียวกัน ซึ่งการนำกฎนี้ไปปรับใช้ต้องดูตามความเหมาะสมของสภาพเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมในแต่ละประเทศสมาชิก และการให้บริการความยุติธรรมแก่เด็กและเยาวชน ควรมีการประสานงานและพัฒนาอย่างเป็นระบบโดยมุ่งที่จะปรับปรุงและดำรงความสามารถของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการ รวมถึงเรื่องระเบียบการปฏิบัติงานวิธีการทำงาน และทัศนคติของบุคลากรเหล่านั้นด้วย⁶⁵

⁶⁵ กฎแห่งกรุงปักกิ่ง, ข้อ 1.1-1.6.

จากแนวความคิดพื้นฐานดังกล่าว ซึ่งให้เห็นบทบาทสำคัญของนโยบายสังคมที่สร้างขึ้นสำหรับเด็กและเยาวชน ซึ่งนอกจากเด็กและเยาวชนจะได้รับประโยชน์ในด้านต่าง ๆ แล้ว ยังเป็นการป้องกันการก่ออาชญากรรมและการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนด้วย ซึ่งแนวความคิดพื้นฐานอันกว้างขวางเหล่านี้ หมายถึง นโยบายสังคมโดยรวมที่มุ่งให้สวัสดิการแก่เด็กและเยาวชนให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ซึ่งจะทำให้การใช้ระบบความยุติธรรมเกี่ยวแก่คดีเด็กและเยาวชนมีความจำเป็นน้อยลง ทั้งจะลดความเสียหายที่เกิดขึ้นเนื่องจากการใช้ระบบความยุติธรรมมาตุการเอาใจใส่ดูแลเด็กและเยาวชนตั้งแต่ก่อนกระทำผิดเช่นนี้ เป็นสิ่งจำเป็นของนโยบายพื้นฐานซึ่งกำหนดขึ้นเพื่อทำให้ความจำเป็นของการใช้กฎหมายหมดสิ้นไป

กฎอันเป็นมาตรฐานขั้นต่ำนี้จะใช้กับเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่แบ่งแยกเผ่าพันธุ์ สีผิว เพศ ภาษา ศาสนา แนวความคิดทางการเมืองหรือความคิดเห็นอื่น ๆ รวมทั้งต้นกำเนิดของชาติหรือสังคม ทรัพย์สิน การเกิดหรือสถานภาพอื่น ๆ⁶⁶ โดยกฎฉบับนี้ได้ให้คำนิยามคำว่า เด็กและเยาวชน คือ เด็กหรือเยาวชน ซึ่งตามระบบกฎหมายที่เกี่ยวข้องอาจถูกดำเนินคดีสำหรับความผิดด้วยวิธีการที่แตกต่างไปจากของผู้ใหญ่⁶⁷ ฟังสังเกตว่ากรอบอายุของเด็กและเยาวชนตามกฎฉบับนี้ไม่ได้มีการกำหนดไว้อย่างตายตัว เพราะกรอบอายุดังกล่าวถูกกำหนดโดยระบบกฎหมายแต่ละระบบที่เกี่ยวข้อง จึงต้องเคารพต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และกฎหมายของประเทศสมาชิก กฎนี้จึงจัดทำขึ้นเพื่อใช้กับกรอบอายุที่หลากหลาย ภายใต้คำนิยามของคำว่า เด็กและเยาวชน ซึ่งมีอายุระหว่าง 7 ถึง 18 ปี หรือ มากกว่า เนื่องจากความแตกต่างในกฎหมายของชาติต่างๆ ความหลากหลายของอายุจึงไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ และมีได้ทำให้ความสำคัญของกฎอันเป็นมาตรฐานขั้นต่ำลดน้อยลงแต่อย่างใด⁶⁸ แต่อย่างไรก็ตาม ในเรื่องอายุของความรับผิดชอบทางอาญาของเด็กและเยาวชน ไม่ควรกำหนดขอบเขตการเริ่มต้นของอายุให้ต่ำเกินไป โดยฟังคำนี้ถึงข้อเท็จจริงเรื่องวุฒิภาวะทางอารมณ์ จิตใจและปัญญาประกอบด้วย เพราะถ้ากำหนดอายุต่ำเกินไปหรือไม่กำหนดเสียเลย คำว่ารับผิดชอบก็จะไร้ความหมาย ซึ่งโดยทั่วไปแล้ว คำว่า รับผิดชอบทางอาญาหรือความผิด จะมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับสิทธิทางสังคมและความรับผิดชอบอื่นๆ เช่น สถานภาพทางการเมือง บวรลุนิติภาวะ เป็นต้น⁶⁹

⁶⁶ กฎแห่งกรุงปักกิ่ง, ข้อ 2.1.

⁶⁷ กฎแห่งกรุงปักกิ่ง, ข้อ 2.2.

⁶⁸ กฎแห่งกรุงปักกิ่ง, บันทึกเพิ่มเติมท้ายข้อ 2.

⁶⁹ กฎแห่งกรุงปักกิ่ง, ข้อ 4.1.

ทั้งนี้ ในเขตอำนาจศาลของแต่ละประเทศ ควรจัดทำกฎหมาย กฎ หรือ บทบัญญัติพิเศษที่ใช้เฉพาะกับผู้กระทำผิดที่เป็นเด็กและเยาวชน สถาบันอบรมหรือหน่วยงานที่ได้รับมอบอำนาจให้ทำงานด้านบริหารงานยุติธรรมเกี่ยวกับคดีเด็กและเยาวชน โดยกำหนดให้ตอบสนองความต้องการต่างๆ ของผู้กระทำผิดที่เป็นเด็กและเยาวชน ในเวลาเดียวกันก็คุ้มครองสิทธิขั้นมูลฐานของเด็กและเยาวชนและช่วยตอบสนองความต้องการของสังคม โดยจะต้องปรับใช้กฎนั้นอย่างทั่วถึงและยุติธรรม⁷⁰ และบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับกฎนี้ไม่ควรจะใช้กับผู้กระทำผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนเท่านั้น แต่ควรใช้ในกรณีที่เด็กและเยาวชนถูกดำเนินคดีด้านความประพฤติอันใดอันหนึ่ง ซึ่งหากเป็นการกระทำของผู้ใหญ่แล้วจะไม่ถูกลงโทษด้วย⁷¹

นอกจากที่กล่าวมาแล้ว กฎฉบับนี้ยังได้บัญญัติแนวทางเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมของเด็กและเยาวชนในขั้นตอนต่างๆ ไว้อีกมากมาย เช่น ขอบข่ายของการใช้ดุลพินิจของศาลและเจ้าพนักงาน สิทธิของเด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรม การรักษาความลับ แนวทางการสอบสวนและฟ้องร้องคดี การควบคุมตัว การมีที่ปรึกษากฎหมาย สถานฝึกอบรม เป็นต้น ซึ่งแม้ว่ากฎแห่งกรุงปักกิ่งนี้จะมุ่งในเรื่องของการบริหารงานยุติธรรมแก่เด็กและเยาวชน โดยไม่ได้กล่าวถึงเรื่องของการปกป้องคุ้มครองเด็กจากข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กบนอินเทอร์เน็ตไว้โดยตรง แต่เราสามารถเห็นแนวความคิดดังกล่าวโดยอ้อมได้จากสาระสำคัญดังกล่าวข้างต้น ซึ่งจากหลักการต่างๆ ของกฎนี้มุ่งชี้ให้เห็นความสำคัญของความเป็นเด็กและเยาวชนที่จำเป็นต้องได้รับการคำนึงถึงเป็นพิเศษ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องอายุของเด็กและเยาวชนที่จะมีความรับผิดชอบ การบัญญัติกฎหมายและขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมที่ควรจะมีขึ้นสำหรับเด็กโดยเฉพาะ โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญก็คือ การมีสวัสดิภาพที่ดีทั้งทางด้านพัฒนาการ สังคม ความรู้ความสามารถ ครอบครัวยุ โดยดูแลกระบวนการต่างๆ ให้ปลอดจากอาชญากรรมและการกระทำผิดให้มากที่สุดอันจะเป็นการป้องกันก่อก่ออาชญากรรมและการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนนั่นเอง

⁷⁰ กฎแห่งกรุงปักกิ่ง, ข้อ 2.3.

⁷¹ กฎแห่งกรุงปักกิ่ง, ข้อ 3.1.

2.3 สิทธิเสรีภาพในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารกับการควบคุมการเข้าถึงข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก

2.3.1 สิทธิเสรีภาพกับความจำเป็นในการจำกัดสิทธิเสรีภาพ

แนวความคิดพื้นฐานเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของปัจเจกชนได้มีวิวัฒนาการมาเรื่อยๆ โดยมีการยอมรับว่าสิทธิเสรีภาพเป็นเรื่องที่มนุษย์ทุกคนจะต้องมีควบคู่กันทั้งสองอย่าง โดยจะต้องมีความเสมอภาคเท่าเทียมกันด้วย โดยในกฎบัตรสหประชาชาติเมื่อวันที่ 26 มิถุนายน ค.ศ. 1945 ได้ให้การยอมรับถึงสิทธิเสรีภาพของมนุษย์ ซึ่งเป็นต้นแบบให้ประเทศสมาชิกใช้เป็นแนวทางในการให้ความคุ้มครองและรับรองสิทธิเสรีภาพของประชาชน

“สิทธิ” หมายถึง อำนาจที่กฎหมายให้แก่บุคคลในอันที่จะมีเจตจำนงหรือประโยชน์ที่กฎหมายคุ้มครองให้ ในปัจจุบันมีการยอมรับกันว่า สิทธิเป็นทั้งอำนาจและประโยชน์ โดยสิทธิและหน้าที่เป็นของคู่ให้แก่กัน โดยบุคคลอื่นมีหน้าที่จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามสิทธินั้น⁷²

“เสรีภาพ” หมายถึง ประโยชน์ซึ่งบุคคลได้มาโดยปราศจากหน้าที่ในทางกฎหมายต่อตนเอง เป็นสิ่งที่บุคคลกระทำได้ตามใจชอบโดยไม่ถูกป้องกันขัดขวางหรือจำกัดโดยกฎหมาย คือ การใช้อิสรภาพที่จะกระทำการใดๆ หรืองดเว้นกระทำการใดๆ ได้ แต่การใช้เสรีภาพก็อาจไปรบกวนบุคคลอื่น ดังนั้น กฎหมายก็มีความจำเป็นที่จะต้องมีการจำกัดขอบเขตของการใช้เสรีภาพไว้ภายในกรอบเช่นกัน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้วางบทบัญญัติรับรองสิทธิเสรีภาพของประชาชนชาวไทยที่เป็นหลักทั่วไปเอาไว้ โดยวางกรอบการใช้อำนาจขององค์กรของรัฐทุกองค์กร ให้ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์สิทธิและเสรีภาพ ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ⁷³ อีกทั้งยังวางกรอบการใช้สิทธิเสรีภาพของบุคคลเอาไว้ว่า บุคคลย่อมอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน⁷⁴ ซึ่งการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติ

⁷² วรวิทย์ ฤทธิพิศ, *สื่อมวลชนกับความรับผิดชอบตามกฎหมาย* (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ดอกหญ้า, 2538), หน้า 15-16.

⁷³ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550, มาตรา 26.

⁷⁴ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550, มาตรา 28.

แห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้ โดยกฎหมายที่จะออกมาบังคับใช้นั้นต้องใช้บังคับเป็นการทั่วไป และไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย⁷⁵ ซึ่งบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่เป็นหลักการทั่วไปนี้มุ่งที่จะคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลในกรอบกว้างๆ ไม่ได้เฉพาะเจาะจงถึงสิทธิเสรีภาพเรื่องใดโดยเฉพาะ

ในส่วนของสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับการติดต่อสื่อสาร การแสดงออกหรือเข้าถึงข้อมูลข่าวสารบนอินเทอร์เน็ต รัฐธรรมนูญก็ได้บัญญัติคุ้มครองไว้ว่า บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการสื่อสารถึงกันโดยทางที่ชอบด้วยกฎหมาย การตรวจ การกัก หรือการเปิดเผยสิ่งสื่อสารที่บุคคลมีติดต่อถึงกัน รวมทั้ง การกระทำด้วยประการอื่นใดเพื่อให้ล่วงรู้ถึงข้อความในสิ่งสื่อสารทั้งหลายที่บุคคลมีติดต่อถึงกันจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ หรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน⁷⁶ และบุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น การจำกัดเสรีภาพดังกล่าวจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพเกียรติยศ ชื่อเสียง สิทธิในครอบครัวหรือความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันหรือระงับความเสื่อมทรามทางจิตใจหรือสุขภาพของประชาชน⁷⁷

จากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าวที่ให้การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนจะเห็นได้ว่า หัวใจหลักของรัฐธรรมนูญก็คือการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนแต่ในขณะเดียวกัน รัฐธรรมนูญก็เล็งเห็นถึงความจำเป็นบางประการที่สิทธิเสรีภาพของประชาชนดังกล่าวจะต้องถูกจำกัด รัฐธรรมนูญจึงได้วางบทบัญญัติที่เป็นข้อยกเว้นเอาไว้ในท้ายของมาตราแต่ละมาตราที่ให้การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพนั้นๆ ทำให้รัฐสามารถที่จะอาศัยบทบัญญัติที่เป็นข้อยกเว้นนั้นเพื่อออกกฎหมายหรือกฎเกณฑ์ต่างๆ มาจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนได้ แต่ทั้งนี้กฎหมายหรือกฎเกณฑ์ต่างๆ ที่รัฐจะบัญญัติออกมานั้นจะต้องอยู่บนพื้นฐานความชอบตาม

⁷⁵ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550, มาตรา 29.

⁷⁶ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550, มาตรา 36.

⁷⁷ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550, มาตรา 45.

รัฐธรรมนูญด้วย กล่าวคือ ในเรื่องของสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับการติดต่อสื่อสาร การแสดงออกหรือเข้าถึงข้อมูลข่าวสารบนอินเทอร์เน็ต รัฐจะจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนได้ก็แต่โดยอาศัยเหตุเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ หรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน เพื่อคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ เกียรติยศ ชื่อเสียง สิทธิในครอบครัวหรือความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลอื่น หรือเพื่อป้องกันหรือระงับความเสื่อมทรามทางจิตใจ หรือสุขภาพของประชาชน ออกกฎหมายโดยระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการออกกฎหมายนั้นด้วย แต่ทั้งนี้กฎหมายนั้นจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมีได้

โดยเฉพาะในปัจจุบันนี้ การที่อินเทอร์เน็ตได้ทวีความสำคัญมากขึ้น เป็นแหล่งรวมของข้อมูลข่าวสารแทบทุกประเภท ซึ่งข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตมีทั้งข้อมูลที่ดีและข้อมูลที่ไม่เหมาะสม ทำให้รัฐมีความจำเป็นที่จะต้องวางบทบัญญัติของกฎหมายเพื่อคุ้มครองประชาชนจากข้อมูลที่ไม่เหมาะสมบนอินเทอร์เน็ต เนื่องจากข้อมูลที่ไม่เหมาะสมเหล่านั้นสามารถส่งผลกระทบต่อประชาชนได้ โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนซึ่งเป็นบุคคลที่ยังไม่มีวุฒิภาวะเพียงพอและได้รับอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมได้ง่าย รัฐจึงจำต้องอาศัยอำนาจตามข้อยกเว้นเรื่องการจำกัดสิทธิเสรีภาพตามที่รัฐธรรมนูญเปิดช่องไว้ให้กระทำได้มาวางบทบัญญัติของกฎหมายเพื่อวัตถุประสงค์ในการธำรงไว้ซึ่งความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อย ศีลธรรมอันดีของประชาชน รวมถึงสิทธิ เสรีภาพ เกียรติยศ ชื่อเสียง สิทธิในครอบครัวหรือความเป็นอยู่ส่วนตัว หรือเพื่อป้องกันหรือระงับความเสื่อมทรามทางจิตใจ หรือสุขภาพของประชาชน ซึ่งถ้าการกระทำของรัฐประกอบด้วยความจำเป็นดังกล่าวแล้ว กฎหมายที่รัฐออกมาก็เป็นกฎหมายที่ถูกต้องและได้รับการรับรองว่าสามารถกระทำได้โดยรัฐธรรมนูญเช่นกัน

2.3.2 ความแตกต่างของสิทธิเสรีภาพเด็กกับผู้ใหญ่

บนพื้นฐานของหลักเรื่องความเสมอภาคตามรัฐธรรมนูญที่บัญญัติไว้ว่า บุคคลย่อมเสมอภาคกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน ทั้งชายและหญิงต่างก็มีสิทธิเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญจะกระทำไม่ได้ แต่ทั้งนี้ มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ไม่ถือว่า

เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้⁷⁸ ย่อมเป็นการประกันถึงการที่ประชาชนจะได้รับการปฏิบัติจากรัฐอย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งก็รวมถึงการได้รับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพด้วย ดังนั้น ไม่ว่าจะ เป็นชายหรือหญิง เด็กหรือผู้ใหญ่ ต่างก็ต้องได้รับการคุ้มครองอย่างเท่าเทียมกันโดยปราศจากการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม

เมื่อพิจารณาถึงการคุ้มครองอย่างเท่าเทียมแล้วจะเห็นได้ว่า การที่เด็กจะได้รับความคุ้มครองเท่าเทียมกับผู้ใหญ่โดยใช้มาตรการหรือนโยบายในการคุ้มครองระดับเดียวกัน เป็นไปได้ยาก เพราะเด็กกับผู้ใหญ่มีวุฒิภาวะที่แตกต่างกัน ความสามารถของเด็กในเรื่องต่างๆ ยังไม่สมบูรณ์ การตัดสินใจยังไม่เป็นเหตุเป็นผลเพียงพอ จึงทำให้การที่นักกฎหมายที่บัญญัติขึ้นโดยไม่ได้คำนึงถึงความเป็นเด็กมาบังคับใช้เพื่อคุ้มครองเด็กด้วยนั้น ไม่อาจที่จะสัมฤทธิ์ผลได้ตามวัตถุประสงค์ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการบัญญัติกฎหมายที่เหมาะสมกับเด็กโดยเฉพาะ เพื่อช่วยให้เด็กได้รับความคุ้มครองในระดับเดียวกับผู้ใหญ่ ซึ่งกฎหมายที่คำนึงถึงความเป็นเด็กที่ต้องได้รับการคุ้มครองเป็นพิเศษมีตัวอย่างให้เห็น ไม่ว่าจะเป็นกฎหมายภายในประเทศ เช่น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ก็ได้มีการวางบทบัญญัติเรื่องความสามารถของบุคคลเอาไว้ โดยกำหนดให้ผู้เยาว์หรือผู้ที่อายุต่ำกว่า 20 ปีจะทำนิติกรรมใดๆ ต้องได้รับความยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรมก่อน การใดๆ ที่ผู้เยาว์ทำโดยปราศจากความยินยอมเช่นว่านั้นเป็นโมฆียะ (มาตรา 21) ซึ่งการกำหนดดังกล่าวนี้เป็นการคุ้มครองผู้เยาว์ที่ยังมีวุฒิภาวะไม่เพียงพอที่จะตัดสินใจทำสิ่งต่างๆ ได้อย่างสมเหตุสมผล กฎหมายจึงเห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องมีผู้แทนโดยชอบธรรมเป็นผู้ที่จะคอยคุ้มครองดูแล หรือในกฎแห่งกรุงปักกิ่งก็ได้มีการกำหนดเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กเอาไว้เป็นพิเศษ เช่น ประเทศสมาชิกควรบัญญัติกฎหมาย กฎหรือบทบัญญัติพิเศษที่ใช้กับผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชน หรือสถาบันอบรมหรือหน่วยงานที่ได้รับมอบอำนาจให้ทำงานด้านบริหารการยุติธรรมเกี่ยวแก่คดีเด็กและเยาวชนโดยเฉพาะ เนื่องจากกฎฉบับนี้แล้เห็นเห็นว่าเด็กและเยาวชนอยู่ในวัยเริ่มต้นของมนุษย์ที่กำลังพัฒนา จึงต้องได้รับการดูแลช่วยเหลือเป็นพิเศษทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และการพัฒนาทางสังคม ทั้งยังต้องการการปกป้องทางกฎหมายด้วย

จากบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวจะสังเกตเห็นได้ว่า การที่เด็กจะได้รับการปกป้องที่เพียงพอ จำเป็นที่จะต้องมีการกำหนดมาตรการพิเศษสำหรับเด็กโดยเฉพาะ ซึ่งการจะกระทำดังกล่าวได้จำเป็นที่จะต้องจำกัดสิทธิเสรีภาพของเด็กบางประการ เพื่อให้สามารถวาง

⁷⁸ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550, มาตรา 30.

มาตรการคุ้มครองเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพและเพื่อให้เด็กได้รับความคุ้มครองเท่าเทียมกับผู้ใหญ่ การวางมาตรการสำหรับเด็กดังกล่าวจึงไม่ใช่เป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมอันเป็นข้อห้ามตามรัฐธรรมนูญ แต่อย่างไรก็ตาม บทบัญญัติกฎหมายที่ออกมาเพื่อจำกัดสิทธิเสรีภาพของเด็กดังกล่าวต้องอาศัยเหตุตามที่รัฐธรรมนูญเปิดช่องไว้ให้ คือ เพื่อที่จะรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ เกียรติยศ ชื่อเสียง สิทธิในครอบครัวหรือความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันหรือระงับความเสื่อมทรามทางจิตใจหรือสุขภาพของประชาชนนั่นเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีของเด็ก เรื่องที่สำคัญคือ การรักษาไว้ซึ่งศีลธรรมอันดีและป้องกันความเสื่อมทรามทางจิตใจหรือสุขภาพของเด็กเอง เพราะข้อมูลที่ไม่เหมาะสมบนอินเทอร์เน็ตสามารถที่จะส่งผลกระทบต่อเด็กทั้งในด้านของพฤติกรรมและพัฒนาการ ทำให้เด็กมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เกิดการทำความผิดและทำให้เด็กมีบุคลิกภาพที่ไม่พึงปรารถนาของสังคมเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ทั้งนี้ เนื่องจากเด็กยังไม่อาจพิจารณาได้ว่าอะไรเป็นสิ่งที่เหมาะสมหรือไม่เหมาะสม สมควรหรือไม่สมควร ถ้าปล่อยให้เด็กสามารถรับรู้ข้อมูลได้ทุกประเภทดังที่ผู้ใหญ่ซึ่งเป็นผู้ที่มีวุฒิภาวะแล้วรับรู้ ก็อาจจะส่งผลร้ายต่อเด็กได้ทั้งในปัจจุบันและอนาคต ดังนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องมีการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของเด็กเป็นการเฉพาะแตกต่างจากผู้ใหญ่ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ

2.3.3 มุมมองด้านสิทธิเด็กต่อมาตรการเกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กบนอินเทอร์เน็ต

เมื่อกล่าวถึงการคุ้มครองและการจำกัดสิทธิเด็กสิ่งที่จะต้องพิจารณาถึงก็คือ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ซึ่งเป็นอนุสัญญาหลักที่ให้การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของเด็กให้รัฐภาคีทุกรัฐต้องมีการรับรองสิทธิเสรีภาพของเด็กที่จะสามารถเติบโตขึ้นได้อย่างมีคุณภาพ โดยในเรื่องของมาตรการเกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กบนอินเทอร์เน็ตนี้ ท่านศาสตราจารย์วิทิต มันทาภรณ์ นักวิชาการด้านสิทธิมนุษยชน ได้ให้ความเห็นในกรณีเกี่ยวกับการกำหนดมาตรการมาเพื่อคุ้มครองเด็กจากข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กบนอินเทอร์เน็ตซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้⁷⁹

ในส่วนของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กจะเห็นว่าตามอนุสัญญาได้กำหนดเรื่องของการมีสิทธิเสรีภาพในการแสดงออกของเด็กเอาไว้ ซึ่งรวมถึงเสรีภาพที่จะแสวงหา ได้รับ หรือ

⁷⁹ สัมภาษณ์ วิทิต มันทาภรณ์, อาจารย์คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 25 กุมภาพันธ์

ถ่ายถอดข้อมูลข่าวสาร และความคิดทุกลักษณะโดยไม่ถูกจำกัดโดยเขตแดน ไม่ว่าจะโดยวาจา ลายลักษณ์อักษร หรือการตีพิมพ์ในรูปของศิลปะหรือผ่านสื่ออื่นใดตามที่เด็กเลือก แต่อย่างไรก็ตาม ในอนุสัญญาดังกล่าวก็ได้เปิดช่องทางเฉพาะเท่าที่จำเป็นเพื่อการเคารพต่อสิทธิและชื่อเสียงของบุคคลอื่น การรักษาความมั่นคงแห่งชาติ หรือความสงบเรียบร้อยหรือสาธารณสุข หรือศีลธรรมของประชาชนที่จะสามารถออกกฎหมายมาจำกัดสิทธิของเด็กได้บางประการ เช่น ในเรื่องของ Child Pornography ที่เป็นเรื่องที่ผิดกฎหมาย เราก็สามารถห้ามเด็กได้เช่นกัน ซึ่งเรื่อง Child Pornography นี้จะต้องแยกการพิจารณาออกจากสิ่งอื่นๆ เพราะเป็นสิ่งที่ทุกคนยอมรับว่าไม่เหมาะสมอย่างชัดเจนอยู่แล้ว ทำให้การปิดกั้นไม่ค่อยที่จะมีข้อโต้แย้งมากนัก ส่วนสิ่งอื่นนั้นการที่จะพิจารณาว่าเหมาะสมกับเด็กที่จะรับรู้หรือไม่ก็ต้องดูว่าแต่ละสังคมให้ความสำคัญกับสิ่งอื่นนั้นมากน้อยเพียงใด เช่น ในบางประเทศการ์ตูนสำหรับเด็กแม้จะประกอบไปด้วยภาพลามกก็ไม่ต้องห้าม แต่โดยมีข้อแม้ว่าจะต้องไม่ได้เขียนมาจากเด็กที่มีตัวตนจริงๆ เป็นต้น อีกทั้ง การที่จะออกกฎหมายมาจำกัดสิทธิเด็กในการเข้าถึงสิ่งที่ไม่เหมาะสมต่อระดับวัยไม่ให้ไปกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของผู้ใหญ่ เพราะในปัจจุบันนี้กฎหมายหลายฉบับที่มุ่งที่จะคุ้มครองเด็กต้องตกไปเพราะว่าไปกระทบสิทธิเสรีภาพของผู้ใหญ่มากเกินไป วิธีที่น่าจะเหมาะสมในขณะนี้ น่าจะเป็นการสร้างแรงจูงใจให้กับภาคอุตสาหกรรมในการที่จะออก Industry Code of Conduct เพื่อมาเป็นแนวทางในการช่วยกันควบคุมดูแล อีกทั้งเรื่องของการส่งเสริม Self-regulation และการส่งเสริมความร่วมมือกันในการควบคุมดูแลก็น่าจะเป็นแนวทางที่เหมาะสม หรือการใช้การ Filtering ก็ น่าจะพอทำได้ โดยต้องดูว่าการกลั่นกรองนั้นควรจะให้ใครเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ เช่น ผู้ปกครองหรือครู อาจารย์ เป็นต้น ซึ่งการที่จะหาวิธีการที่เหมาะสมที่สุดจำเป็นที่จะต้องมองหลายๆ ด้านประกอบกัน เพื่อจะได้รู้ข้อดีข้อเสีย จะได้สามารถเลือกใช้ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมมากที่สุด

จะเห็นได้ว่า ในมุมมองด้านของสิทธิมนุษยชนและสิทธิเด็กนั้น การสร้างมาตรการเกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กบนอินเทอร์เน็ตอาจไปกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของเด็กบางประการ ซึ่งสิทธิดังกล่าวเป็นสิ่งที่กฎหมายให้ความคุ้มครอง แต่ทั้งนี้ กฎหมายก็ได้เปิดช่องให้สามารถกระทำได้โดยอยู่บนหลักพื้นฐานและหลักเหตุผลที่กฎหมายบัญญัติไว้ กล่าวคือ เพื่อการเคารพต่อสิทธิและชื่อเสียงของบุคคลอื่น การรักษาความมั่นคงแห่งชาติ หรือความสงบเรียบร้อยหรือสาธารณสุข หรือศีลธรรมของประชาชน อีกทั้งเรื่องของการส่งเสริมการพัฒนาแนวทางที่เหมาะสมสำหรับการป้องกันเด็ก จากข้อมูลข่าวสารและวัสดุที่เป็นอันตรายต่อความอยู่ดีกินดีของเด็ก ก็เป็นอีกภารกิจหนึ่งที่อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กกำหนดให้รัฐภาคีควรต้องดำเนินการด้วย ซึ่งมุมมองในเรื่องของสิทธิเด็กนี้ อาจจะมีทั้งผู้ที่เห็นด้วยและผู้ไม่เห็นแย้งในการที่จะ

นำมาตรการดังกล่าวมาใช้บังคับ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องทำความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการบังคับใช้มาตรการ ตลอดจนต้องชี้ให้เห็นถึงข้อดีและข้อเสียของการบังคับใช้มาตรการดังกล่าว เพื่อให้ทุกฝ่ายสามารถที่จะชั่งน้ำหนักของผลดีและผลเสียของการบังคับใช้มาตรการได้ โดยเน้นการทำความเข้าใจและหาจุดร่วมกันในความคิด เพื่อให้เกิดความร่วมมือขึ้นจากทุกฝ่ายในการช่วยกันปกป้องคุ้มครองเด็กจากข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กบนอินเทอร์เน็ต อันจะทำให้การปกป้องคุ้มครองเด็กเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองเด็กจากข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต ที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก

3.1 กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองเด็กจากข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสม สำหรับเด็กของประเทศไทย

3.1.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

ในรัฐธรรมนูญได้มีบทบัญญัติรับรองสิทธิเสรีภาพของประชาชนชาวไทยเอาไว้
อย่างชัดเจน โดยมุ่งที่จะคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของ
บุคคล¹ ซึ่งบุคคลย่อมอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้เท่าที่ไม่ละเมิด
สิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของ
ประชาชน² บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญนี้ก็ครอบคลุมไปถึงสิทธิเสรีภาพของเด็กและเยาวชนด้วย
เช่นกันในฐานะที่เป็นบุคคลหนึ่งในสังคม แต่อย่างไรก็ตาม แม้รัฐธรรมนูญจะให้ความคุ้มครองใน
เรื่องของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือการใช้สิทธิและเสรีภาพ แต่ก็อาจมีความจำเป็นที่จะต้องมีการ
จำกัดสิทธิเสรีภาพบ้างในบางกรณี ทั้งนี้ การจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรอง
ไว้ จะกระทำมิได้เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อการที่
รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพ
นั้นมิได้ และจะต้องบังคับใช้เป็นการทั่วไปด้วย³

ในเรื่องของการติดต่อสื่อสาร การแสดงออก รัฐธรรมนูญก็ได้ให้ความคุ้มครอง
และให้หลักประกันว่า บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการสื่อสารถึงกันโดยทางที่ชอบด้วยกฎหมาย มี
เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมาย
โดยวิธีอื่น การตรวจ การกัก หรือการเปิดเผยสิ่งสื่อสารที่บุคคลมีติดต่อถึงกัน รวมทั้งการกระทำ
ด้วยประการอื่นใดเพื่อให้ล่วงรู้ถึงข้อความในสิ่งสื่อสารทั้งหลายที่บุคคลมีติดต่อถึงกันหรือการ

¹ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550, มาตรา 4.

² รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550, มาตรา 28.

³ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550, มาตรา 29.

จำกัดสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่นไม่สามารถที่จะกระทำได้ เว้นแต่ โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ เกียรติยศ ชื่อเสียง สิทธิในครอบครัวหรือความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันหรือระงับความเสื่อมทรามทางจิตใจหรือสุขภาพของประชาชน⁴

สำหรับในกรณีของเด็กและเยาวชนรัฐธรรมนูญได้วางบทบัญญัติเพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของเด็กและเยาวชนเป็นการเฉพาะ เนื่องจากเด็กและเยาวชนเป็นอนาคตของชาติที่จะเติบโตมาเป็นทรัพยากรที่สำคัญต่อไปในภายภาคหน้า โดยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญได้ให้ความสำคัญกับการอยู่รอดและการได้รับการพัฒนาของเด็กเป็นสำคัญ อีกทั้งยังเน้นให้เห็นถึงความสำคัญของครอบครัวด้วย ซึ่งสิทธิและเสรีภาพของเด็กและเยาวชนผู้ใดจะเข้าไปแทรกแซงมิได้ เว้นแต่ การแทรกแซงนั้นจะเป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็กและเยาวชนเท่านั้น ดังที่ในมาตรา 52 บัญญัติไว้ว่า

“เด็กและเยาวชน มีสิทธิในการอยู่รอดและได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา ตามศักยภาพในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนเป็นสำคัญ

เด็ก เยาวชน สตรี และบุคคลในครอบครัว มีสิทธิได้รับความคุ้มครองจากรัฐ ให้ปราศจากการใช้ความรุนแรงและการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม ทั้งมีสิทธิได้รับการบำบัดฟื้นฟูในกรณีที่มีเหตุดังกล่าว

การแทรกแซงและการจำกัดสิทธิของเด็ก เยาวชน และบุคคลในครอบครัว จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อสงวนและรักษาไว้ซึ่งสถานะของครอบครัวหรือประโยชน์สูงสุดของบุคคลนั้น

เด็กและเยาวชนซึ่งไม่มีผู้ดูแลมีสิทธิได้รับการเลี้ยงดูและการศึกษาอบรมที่เหมาะสมจากรัฐ”

นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญยังได้กำหนดให้แนวนโยบายด้านสังคม การสาธารณสุข การศึกษา และวัฒนธรรมของรัฐบาลจะต้องมุ่งคุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน สนับสนุนการ

⁴ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550, มาตรา 36, 45.

อบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาลงทุนส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงและชาย เสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของสถาบันครอบครัวและชุมชน รวมทั้งต้องส่งเสริมและจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุ ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพและผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและพึ่งพาตนเองได้⁵

จากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า รัฐมีหน้าที่ที่จะต้องพิทักษ์รักษาและไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของประชาชนตามที่รัฐธรรมนูญให้การรับรองไว้ ซึ่งการจำกัดสิทธิเสรีภาพนั้นจะทำได้ก็แต่โดยอาศัยบทบัญญัติของกฎหมายที่ออกตามเหตุที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ และเมื่อพิจารณาในกรณีของข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก รัฐธรรมนูญก็กำหนดให้เป็นภาระหน้าที่ของรัฐที่จะต้องปกป้องคุ้มครองเด็กจากข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก เพราะข้อมูลที่ไม่เหมาะสมดังกล่าวสามารถสร้างผลกระทบในทางลบต่อพัฒนาการทางด้านร่างกาย จิตใจและสติปัญญาของเด็กได้ รัฐจึงมีความจำเป็นที่จะต้องเข้าแทรกแซงเพื่อให้การคุ้มครองเด็กจากรายของข้อมูลนั้นๆ ซึ่งวิธีการหนึ่งก็คือการกำกับดูแลการเข้าถึงข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก แต่ทั้งนี้ วิธีการดังกล่าวอาจไปกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของเด็กบางประการที่รัฐธรรมนูญให้การรับรองไว้ รัฐจึงต้องอาศัยข้อยกเว้นตามรัฐธรรมนูญเพื่อกระทำการดังกล่าว ซึ่งรัฐธรรมนูญก็ให้อำนาจแก่รัฐที่จะสามารถจำกัดสิทธิเสรีภาพบางประการได้เฉพาะเท่าที่จำเป็นและไม่กระทบต่อสาระสำคัญของสิทธิเสรีภาพนั้น ด้วยการออกกฎหมายตามที่รัฐธรรมนูญให้อำนาจโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันหรือระงับความเสื่อมทรามทางจิตใจหรือสุขภาพของประชาชน โดยเฉพาะกรณีของเด็ก เพื่อให้เด็กมีสิทธิในการอยู่รอดและได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย จิตใจและสติปัญญา ตามศักยภาพในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ฉะนั้น การวางบทบัญญัติของกฎหมายเพื่อคุ้มครองเด็กจากข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กโดยอาศัยหลักตามรัฐธรรมนูญจึงเป็นสิ่งที่รัฐสามารถกระทำได้และได้รับการรับรองโดยรัฐธรรมนูญ

3.1.2 ประมวลกฎหมายอาญา

เนื่องจากอินเทอร์เน็ตเป็นสื่อกลางที่ใครก็สามารถที่จะเข้าถึงได้ ทำให้อินเทอร์เน็ตถูกใช้ทั้งทางที่ดีและในทางที่ผิดกฎหมาย โดยเฉพาะเมื่อกล่าวถึงการใช้อินเทอร์เน็ตในทางที่ผิดกฎหมายจะเห็นได้ว่าอินเทอร์เน็ตถูกใช้เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิดหลากหลายรูปแบบ

⁵ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550, มาตรา 80.

รวมถึงการกระทำที่เป็นความผิดทางอาญาตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญาด้วย ซึ่งการกระทำผิดทางอาญาหลายกรณีอาจมีเด็กเข้ามาเกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นในฐานะของผู้ร่วมกระทำผิดหรือเหยื่อก็ตาม โดยช่องทางหนึ่งที่เด็กจะถูกดึงเข้ามาเกี่ยวข้องก็โดยผ่านทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งแม้ว่าประมวลกฎหมายอาญาจะไม่ได้วางบทบัญญัติเกี่ยวกับการกระทำความผิดบนอินเทอร์เน็ตเอาไว้โดยตรง แต่ถ้าดูลักษณะการกระทำผิดเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ตแล้วจะเห็นว่า ประมวลกฎหมายอาญาบางมาตราสามารถนำมาปรับใช้กับการกระทำความผิดบนอินเทอร์เน็ตได้ เช่น

- ความผิดเกี่ยวกับเพศ ซึ่งในขณะนี้อินเทอร์เน็ตถูกใช้เป็นช่องทางในการจัดหาหรือล่อลวงทั้งชายและหญิง ไม่ว่าจะเป็นเด็กหรือผู้ใหญ่ก็ตาม ไปเพื่อการอนาจาร อย่างที่เห็นในข่าวที่ปรากฏตามสื่อต่างๆ โดยเฉพาะการใช้การสนทนาผ่านทางอินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางในการล่อลวงเด็กซึ่งเป็นผู้ที่ยังไม่มีวิจรรย์ญาณไปทำอนาจารหรือข่มขืน ซึ่งทำให้เหยื่อได้รับผลกระทบทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งการกระทำดังกล่าวเป็นความผิดและมีโทษตามที่ประมวลกฎหมายอาญาบัญญัติไว้ว่า

มาตรา 282 “ผู้ใดเพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น เป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือพาไปเพื่อการอนาจารซึ่งชายหรือหญิง แม้ผู้นั้นจะยินยอมก็ตาม ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองหมื่นบาท”

มาตรา 283 “ผู้ใดเพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น เป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือพาไปเพื่อการอนาจารซึ่งชายหรือหญิง โดยใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลังประทุษร้าย ใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการอื่นใด ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงสี่หมื่นบาท”

อีกทั้ง ขณะนี้ผู้ที่ทำการค้าขายหรือผู้ที่ทำให้แพร่หลายซึ่งวัตถุหรือสิ่งของลามกยังได้ใช้อินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางในการกระทำความผิดอย่างกว้างขวางและยากที่จะควบคุมดูแลได้ อย่างทั่วถึง ทำให้การป้องกันเด็กไม่ได้รับรู้หรือเข้าถึงข้อมูลที่ผิดกฎหมายนั้นก็ยากเช่นกัน ซึ่งผู้ที่กระทำการดังกล่าวก็ถือว่ามีผิดตามประมวลกฎหมายอาญาคือ

มาตรา 287 “ผู้ใด

(1) เพื่อความประสงค์แห่งการค้า หรือโดยการค้า เพื่อการแจกจ่ายหรือเพื่อการแสดงอวดแก่ประชาชน ทำ ผลิต มีไว้ นำเข้าหรือยังให้นำเข้าในราชอาณาจักร ส่งออกหรือยังให้ส่งออกไปนอกราชอาณาจักร พาไปหรือยังให้พาไปหรือทำให้แพร่หลายโดยประการใดๆ ซึ่งเอกสาร ภาพเขียน ภาพพิมพ์ ภาพระบายสี สิ่งพิมพ์ รูปภาพ ภาพโฆษณา เครื่องหมาย รูปถ่าย ภาพยนตร์ แถบบันทึกเสียง แถบบันทึกภาพหรือสิ่งอื่นใดอันลามก

(2) ประกอบการค้า หรือมีส่วนหรือเข้าเกี่ยวข้องในการค้าเกี่ยวกับวัตถุหรือสิ่งของลามกดังกล่าวแล้วแจกหรือแสดงอวดแก่ประชาชน หรือให้เช่าวัตถุหรือสิ่งของเช่นนั้น

(3) เพื่อจะช่วยการทำให้แพร่หลาย หรือการค้าวัตถุหรือสิ่งของลามกดังกล่าวแล้ว โฆษณาหรือโฆษณาโดยประการใดๆ ว่ามีบุคคลกระทำการอันเป็นความผิดตามมาตรา นี้ หรือโฆษณาหรือโฆษณาว่าวัตถุ หรือสิ่งของลามกดังกล่าวแล้วจะหาได้จากบุคคลใด หรือโดยวิธีใด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

นอกจากความผิดเกี่ยวกับเพศที่ดูจะเป็นปัญหาสำคัญสำหรับการใช้อินเทอร์เน็ต ในขณะนี้และเป็นความผิดที่สามารถนำประมวลกฎหมายอาญามาปรับใช้ได้ค่อนข้างตรงกับการกระทำความผิดที่สุดแล้ว การกระทำความผิดโดยอาศัยอินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือยังอาจนำไปสู่ความผิดอาญาอื่นๆ ตามที่ประมวลกฎหมายอาญาบัญญัติไว้ คือ

- ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้าย ผู้กระทำความผิดฐานก่อการร้ายนี้อาจใช้อินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางในการชักจูงหรือขู่เชิญให้เด็กเข้ามาเกี่ยวข้องกับความผิดอาญาฐานนี้ได้ เช่น การส่งข้อมูลข่มขู่ผ่านทางอินเทอร์เน็ต การโฆษณาข้อความที่เป็นการชักจูงหรือโน้มน้าวให้เด็กเข้าร่วมกระบวนการก่อการร้าย เป็นต้น ซึ่งการกระทำความผิดดังกล่าวอาจเข้าองค์ประกอบความผิดตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา ดังนี้

มาตรา 135/2 “ผู้ใด

(1) ขู่เชิญว่าจะกระทำการก่อการร้าย โดยมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่าบุคคลนั้น จะกระทำการตามที่ขู่เชิญจริง หรือ

(2) สะสมกำลังพลหรืออาวุธ จัดหาหรือรวบรวมทรัพย์สิน ให้หรือรับการฝึกการก่อการร้าย ตรีเตรียมการอื่นใด หรือสมคบกัน เพื่อก่อการร้าย หรือกระทำความผิดใดๆ อันเป็นส่วนหนึ่งของแผนการเพื่อก่อการร้าย หรือยุยงประชาชนให้เข้ามามีส่วนในการก่อการร้าย หรือรู้ว่ามีผู้จะก่อการร้ายแล้วกระทำการใดอันเป็นการช่วยปกปิดไว้

ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงสองแสนบาท”

- ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ซึ่งฐานความผิดนี้มีบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดต่อเด็กโดยตรง ซึ่งเป็นการกระทำความผิดที่อาศัยความเป็นเด็กที่ยังรู้ไม่เท่าทัน ไม่มีวุฒิภาวะเพียงพอที่จะป้องกันตนเองจากการยั่วยุ และยังไม่สามารถที่จะแยกแยะความจริงกับจินตนาการออกจากกันได้ อันทำให้เห็นว่า กฎหมายอาญาก็เล็งเห็นถึงความสำคัญของลักษณะเฉพาะของเด็กที่จะต้องได้รับความคุ้มครองเป็นพิเศษเช่นกัน กล่าวคือ

มาตรา 293 “ผู้ใดช่วยหรือยุยงเด็กอายุยังไม่เกินสิบหกปี หรือผู้ซึ่งไม่สามารถเข้าใจว่าการกระทำของตนมีสภาพหรือสาระสำคัญอย่างไร หรือไม่สามารถบังคับการกระทำของตนได้ ให้ฆ่าตนเอง ถ้าการฆ่าตนเองนั้นได้เกิดขึ้นหรือได้มีการพยายามฆ่าตนเอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

- ความผิดฐานฉ้อโกง ผู้ใดที่กระทำความผิดฐานฉ้อโกงผ่านทางอินเทอร์เน็ตก็ต้องรับผิดชอบตามประมวลกฎหมายอาญาเช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าเป็นการกระทำต่อเด็กโดยอาศัยความเบาปัญญาของผู้ถูกลอกลวงซึ่งเป็นเด็กก็ต้องรับผิดชอบหนักขึ้นด้วย ตามที่ประมวลกฎหมายอาญาบัญญัติไว้ว่า

มาตรา 341 “ผู้ใดโดยทุจริต หลอกลวงผู้อื่นด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้ง และโดยการหลอกลวงดังว่านั้นได้ไปซึ่งทรัพย์สินจากผู้ถูกลอกลวงหรือบุคคลที่สาม หรือทำให้ผู้ถูกลอกลวงหรือบุคคลที่สาม ทำ ถอน หรือทำลายเอกสารสิทธิ ผู้นั้นกระทำความผิดฐานฉ้อโกง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

มาตรา 342 “ถ้าในการกระทำความผิดฐานฉ้อโกง ผู้กระทำ

(1) แสดงตนเป็นคนอื่น หรือ

(2) อาศัยความเบาปัญญาของผู้ถูกละเมิดซึ่งเป็นเด็ก หรืออาศัยความอ่อนแอแห่งจิตของผู้ถูกละเมิด

ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

จากบทบัญญัติมาตราต่างๆ ของประมวลกฎหมายอาญาจะเห็นได้ว่า เป็นบทบัญญัติกฎหมายที่มุ่งใช้เป็นการทั่วไปเพื่อคุ้มครองบุคคลทุกคนไม่ว่าจะเป็นเด็กหรือผู้ใหญ่ เนื่องจากประมวลกฎหมายอาญาเป็นกฎหมายหลักที่ใช้ในการคุ้มครองสังคมโดยรวมให้เกิดความสงบสุข ซึ่งถ้ามองถึงบทบัญญัติที่เกี่ยวกับเด็กแล้ว ประมวลกฎหมายอาญาก็มีบางมาตราที่มุ่งคุ้มครองเด็กเป็นการเฉพาะเช่นกัน โดยมีการกำหนดบทลงโทษไว้หนักกว่าความผิดที่กระทำต่อบุคคลทั่วไป ถ้าการกระทำนั้นได้กระทำต่อเด็ก ซึ่งก็แสดงให้เห็นถึงการเล็งเห็นความสำคัญของเด็กที่กฎหมายจำเป็นต้องปกป้องคุ้มครองเป็นพิเศษ แต่อย่างไรก็ดี ประมวลกฎหมายอาญาก็ไม่ได้มีการวางบทบัญญัติเกี่ยวกับการกระทำความผิดบนอินเทอร์เน็ตไว้โดยตรง การจะนำประมวลกฎหมายอาญามาปรับใช้จึงต้องอาศัยลักษณะของข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นประกอบกับการตีความกฎหมายว่าเข้าลักษณะองค์ประกอบความผิดตามที่กฎหมายบัญญัติไว้หรือไม่ ซึ่งถ้าพิจารณากรณีของข้อมูลที่ไม่เหมาะสมหรือผิดกฎหมายบนอินเทอร์เน็ตแล้ว ประมวลกฎหมายอาญาไม่สามารถบังคับใช้ได้กับทุกกรณีเพราะประมวลกฎหมายอาญามีข้อจำกัดมากมาย เช่น ความเคร่งครัดในการตีความ การมีลักษณะเป็นการทั่วไปของกฎหมาย เป็นต้น ซึ่งก็ทำให้การใช้ประมวลกฎหมายอาญาเพื่อปกป้องคุ้มครองเด็กจากข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กไม่สามารถกระทำได้อย่างมีประสิทธิภาพเช่นกัน

3.1.3 พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550

เนื่องจากในปัจจุบันระบบคอมพิวเตอร์ได้เป็นส่วนสำคัญของการประกอบกิจการและการดำรงชีวิตของมนุษย์ หากมีผู้กระทำด้วยประการใดๆ ให้ระบบคอมพิวเตอร์ไม่สามารถทำงานตามคำสั่งที่กำหนดไว้หรือทำให้การทำงานผิดพลาดไปจากคำสั่งที่กำหนดไว้ หรือใช้วิธีการใดๆ เข้าล่วงรู้ข้อมูล แก้ไข หรือทำลายข้อมูลของบุคคลอื่นในระบบคอมพิวเตอร์โดยมิชอบ หรือใช้ระบบคอมพิวเตอร์เพื่อเผยแพร่ข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จหรือมีลักษณะอันลามกอนาจาร ย่อมก่อให้เกิดความเสียหายกระทบกระเทือนต่อเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของรัฐ รวมทั้งความสงบสุขและศีลธรรมอันดีของประชาชน อีกทั้ง ประมวลกฎหมายอาญาก็ไม่สามารถที่จะนำมาปรับ

ใช้กับกรณีการกระทำความผิดทางคอมพิวเตอร์หรืออาชญากรรมอินเทอร์เน็ตได้อย่างทั่วถึงเพราะความจำกัดของประมวลกฎหมายอาญาเอง จึงมีความจำเป็นที่จะต้องออกกฎหมายฉบับนี้ขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่อุดช่องว่างของกฎหมายดังกล่าวด้วย ซึ่งในเรื่องที่เกี่ยวกับการป้องกันเด็กจากข้อมูลที่ไม่เหมาะสมบนอินเทอร์เน็ต ในพระราชบัญญัติฉบับนี้มีบทบัญญัติกฎหมายที่ควรนำมาพิจารณาคือ มาตรา 14 ซึ่งบัญญัติว่า

“ผู้ใดกระทำความผิดที่ระบุไว้ดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(1) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ปลอมไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน

(2) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของประเทศหรือก่อให้เกิดความตื่นตระหนกแก่ประชาชน

(3) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ใดๆ อันเป็นความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรหรือความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา

(4) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ใดๆ ที่มีลักษณะอันลามกและข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้

(5) เผยแพร่หรือส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์โดยรู้อยู่แล้วว่าเป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์ตาม (1) (2) (3) หรือ (4)”

โดยปกติแล้วความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์จะหมายความเฉพาะความผิดที่กระทำต่อระบบคอมพิวเตอร์หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์ เช่น การเจาะระบบหรือการบุกรุกทางคอมพิวเตอร์ การลบดักข้อมูลทางคอมพิวเตอร์โดยมิชอบ การปล่อยไวรัสทำลายข้อมูลหรือรบกวนการทำงานของระบบคอมพิวเตอร์ เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตาม คอมพิวเตอร์ก็ยังสามารถถูกใช้เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิดต่างๆ ได้อีกมากมายหลายประการ ดังจะเห็นได้จาก

บทบัญญัติมาตรา 14 ข้างต้น ทั้ง 5 อนุมาตรา ซึ่งเปรียบเสมือนการบัญญัติฐานความผิดขึ้นมาอีก 5 ฐานความผิด ดังนี้⁶

1. นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ปลอมไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน (มาตรา 14 (1)) ซึ่งมีองค์ประกอบความผิด คือ

1) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์

การนำเข้าสู่ หมายถึง การนำข้อมูลคอมพิวเตอร์หรือโปรแกรมซอฟต์แวร์ต่างๆ เข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์

2) ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ปลอมไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนหรือข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ

ข้อมูลคอมพิวเตอร์ปลอมหมายถึง ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขไม่ว่าการเปลี่ยนแปลงแก้ไขนั้นจะทั้งหมดหรือแต่เพียงบางส่วน ส่วนข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จนั้น น่าจะหมายถึง ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ไม่ใช่ของจริง

3) โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน

องค์ประกอบความผิดนี้มีใช้อยู่ในประมวลกฎหมายอาญาหลายฐาน เช่น ความผิดฐานปลอมเอกสาร มาตรา 264 ความผิดฐานปลอมบัตรอิเล็กทรอนิกส์ มาตรา 269/1 องค์ประกอบนี้ไม่ใช่เจตนาพิเศษของผู้กระทำ แต่เป็นเรื่องที่จะต้องพิจารณาจากลักษณะของการกระทำในเรื่องของเจตนาด้วย

4) เจตนาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 59

เจตนาในที่นี้ต้องครอบคลุมองค์ประกอบทั้ง 3 ประการข้างต้น กล่าวคือ ผู้กระทำต้องมีเจตนาเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ ในขณะเดียวกันต้องรู้ถึงข้อเท็จจริงในองค์ประกอบความผิดว่าเป็นข้อมูลข้อมูลคอมพิวเตอร์ปลอมหรือข้อมูลคอมพิวเตอร์เท็จ และต้องรู้ว่าการกระทำดังกล่าวจะเป็นการกระทำที่ก่อความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน

⁶ พระเพชร วิชิตชลชัย, คำอธิบายพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ดอกเบญจ, 2550) หน้า 24-29.

2. นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของประเทศหรือก่อให้เกิดความตื่นตระหนกแก่ประชาชน (มาตรา 14 (2)) ซึ่งมีองค์ประกอบความผิดคือ

- 1) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งเป็นองค์ประกอบเดียวกับมาตรา 14 (1)
- 2) ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ เน้นที่ข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ จึงไม่ใช่เรื่องของการปลอมแปลงข้อมูลที่มีอยู่
- 3) โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของประเทศหรือก่อให้เกิดความตื่นตระหนกแก่ประชาชน

ความจริงแล้วองค์ประกอบความผิดตามอนุมาณานี้ใกล้เคียงและเกือบลื่นกัน การกระทำที่น่าจะเกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของประเทศหรือก่อให้เกิดความตระหนกแก่ประชาชน ก็น่าจะถือได้ว่าเข้าองค์ประกอบความผิดที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชนตามมาตรา 14 (1) อยู่แล้ว

- 4) เจตนาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 59

3. นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ใดๆ อันเป็นความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรหรือความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา (มาตรา 14 (3)) ซึ่งมีองค์ประกอบความผิดคือ

- 1) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งเป็นองค์ประกอบเดียวกับมาตรา 14 (1)
- 2) ข้อมูลคอมพิวเตอร์ใดๆ อันเป็นความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรหรือความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา

องค์ประกอบความผิดข้อนี้พิจารณาจากลักษณะของข้อมูลคอมพิวเตอร์ กล่าวคือ เป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ใช้กระทำความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 107 ถึงมาตรา 135 หรือความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 135/1 ถึงมาตรา 135/3 ความผิดตามอนุมาณานี้จึงเป็นการบัญญัติเอาผิดเพิ่มขึ้นจากการกระทำความผิดดังกล่าว โดยที่ในการกระทำความผิดนั้นใช้วิธีการทางคอมพิวเตอร์นำข้อมูลอันเป็นความผิดเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์

3) เจตนาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 59

4. นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ใดๆ ที่มีลักษณะอันลามกและข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้ (มาตรา 14 (4)) ซึ่งมีองค์ประกอบความผิดคือ

- 1) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งเป็นองค์ประกอบเดียวกับมาตรา 14 (1)
- 2) ข้อมูลคอมพิวเตอร์ใดๆ ที่มีลักษณะอันลามก

ซึ่งคำว่า “ลามก” ไม่ได้มีการนิยามศัพท์เอาไว้ แต่เป็นคำที่ใช้เป็นองค์ประกอบความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 287 ซึ่งเป็นความผิดฐานเผยแพร่วัตถุอันลามก ดังนั้น การตีความคำนี้จึงต้องอาศัยมาตรฐานเดียวกันกับประมวลกฎหมายอาญามาตราดังกล่าว

3) ข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้

ดังนั้น หากเป็นการนำข้อมูลคอมพิวเตอร์ของตนโดยเฉพาะที่ไม่ได้ประสงค์จะให้ผู้ใดเข้าถึงแต่บังเอิญนำเครื่องคอมพิวเตอร์ไปซ่อม แล้วช่างซ่อมตรวจพบเข้าจึงนำไปเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์แล้วเผยแพร่ เฉพาะช่างซ่อมเท่านั้นที่มีความผิดตามอนุมาณี้

5. เผยแพร่หรือส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์โดยรู้อยู่แล้วว่าเป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์ตาม (1) (2) (3) หรือ (4) (มาตรา 14 (5)) ซึ่งมีองค์ประกอบความผิดคือ

1) เผยแพร่หรือส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ องค์ประกอบของมาตรานี้แตกต่างจากสี่อนุมาตราข้างต้น โดยเป็นการเผยแพร่หรือส่งต่อข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ระบบคอมพิวเตอร์สามารถทำได้โดยง่าย ทั้งนี้ หมายความว่า การเผยแพร่หรือส่งต่อทางคอมพิวเตอร์เท่านั้น ไม่รวมถึงทางกายภาพ

2) โดยรู้อยู่แล้วว่าเป็นข้อมูล คอมพิวเตอร์ตาม (1) (2) (3) หรือ (4)

ต้องพิสูจน์ให้ได้ด้วยว่าผู้กระทำความผิดรู้อยู่แล้วว่าข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ตนเผยแพร่หรือส่งต่อนั้นเป็นข้อมูลซึ่งเป็นความผิดตามอนุมาตรา (1) ถึง (4)

3) เจตนาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 59 หมายถึง ผู้กระทำความผิดมีเจตนาในการเผยแพร่หรือส่งต่อ

นอกจากนี้ ในมาตรา 15 ยังได้บัญญัติความรับผิดชอบของผู้ให้บริการที่สนใจสนับสนุนหรือยินยอมให้มีการกระทำตามมาตรา 14 ในระบบคอมพิวเตอร์ที่อยู่ในความดูแลของตน โดยกำหนดให้ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับผู้กระทำตามมาตรา 14 ด้วย

อย่างไรก็ตาม ในกฎหมายฉบับนี้ได้บัญญัติถึงข้อมูลเพียงไม่กี่ประเภทเท่านั้น กล่าวคือ ข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จโดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชนหรือโดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของประเทศ หรือก่อให้เกิดความตื่นตระหนกแก่ประชาชน ข้อมูลคอมพิวเตอร์ใดๆ อันเป็นความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรหรือความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา หรือ ข้อมูลคอมพิวเตอร์ใดๆ ที่มีลักษณะอันลามกและข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้ หรือการเผยแพร่หรือส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์โดยรู้อยู่แล้วว่าเป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์ดังกล่าว จึงทำให้ข้อมูลอีกหลายประเภทยังไม่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายฉบับนี้ ซึ่งข้อมูลดังกล่าวอาจจะเป็นข้อมูลที่ไม่น่าเป็นอันตรายใดๆ ถ้าบุคคลผู้รับข้อมูลเป็นผู้ใหญ่ที่มีวิจารณญาณและวุฒิภาวะ แต่จะเป็นอันตรายถ้าหากผู้ที่รับข้อมูลนั้นเป็นเด็กที่ยังไม่มีวุฒิภาวะเพียงพอที่จะสามารถแยกแยะ ถูกผิดได้อย่างสมบูรณ์ ทำให้เด็กยังไม่ได้รับการคุ้มครองที่เพียงพอจากกฎหมายฉบับนี้

3.1.4 พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ.2551

เนื่องจากพระราชบัญญัติภาพยนตร์ พ.ศ. 2473 ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน บทบัญญัติบางประการจึงไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน ซึ่งเทคโนโลยีได้มีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ประกอบกับการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ในปัจจุบันอยู่ในความรับผิดชอบของหลายองค์กรและมีความซ้ำซ้อนกับพระราชบัญญัติควบคุมกิจการเทปและวีสดูโทรทัศน์ พ.ศ. 2530 ดังนั้น เพื่อปรับปรุงบทบัญญัติตามกฎหมายว่าด้วยภาพยนตร์และกฎหมายว่าด้วยการควบคุมกิจการเทปและวีสดูโทรทัศน์ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน รวมทั้งปรับปรุงระบบการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ให้อยู่ในความรับผิดชอบขององค์กรเดียว เพื่อลดความซ้ำซ้อนของการตรวจพิจารณาประกอบกับกิจการภาพยนตร์ในปัจจุบันมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศจำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมอย่างเป็นทางการ จึงมีการตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น ทำให้ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้เกิดการแบ่งประเภทในคำจำกัดความแบบใหม่ กล่าวคือหนังที่ฉายในโรงภาพยนตร์และหนังแผ่นประเภทดีวีดีและวีซีดี ถูกเรียกรวมว่า “ภาพยนตร์” (แต่เดิมหนัง ละคร เกมหรือคาราโอเกะที่บันทึกลงแผ่นวีซีดี ดีวีดี จะเรียกกันว่า “เทปและวีสดูโทรทัศน์”) ส่วนพวกเกมหรือคาราโอเกะจะเรียกว่า “วีดิทัศน์” อันเป็นศัพท์เฉพาะตามมาตรา 4 ซึ่ง

ให้ความหมายว่า วัสดุที่มีการบันทึกภาพ หรือภาพและเสียงซึ่งสามารถนำมาฉายให้เห็นเป็นภาพที่เคลื่อนไหวได้อย่างต่อเนื่องในลักษณะที่เป็นเกมการเล่น คาราโอเกะที่มีภาพประกอบ หรือลักษณะอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง จึงทำให้ในปัจจุบันเกมคอมพิวเตอร์ เกมออนไลน์ คาราโอเกะ เกมเพลสเทชันถือว่าเป็นวิดิทัศน์ด้วย การที่จะจัดตั้งหรือประกอบกิจการร้านดังกล่าวจึงต้องได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียนตามที่มาตรา 53 ได้วางบทบัญญัติไว้ว่า

“ห้ามผู้ใดจัดตั้งหรือประกอบกิจการร้านวิดิทัศน์โดยทำเป็นธุรกิจหรือได้รับประโยชน์ตอบแทน เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียน...

...การขอใบอนุญาตและการออกใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง...

...เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองเด็กและเยาวชน การออกกฎกระทรวงตามวรรคสามจะกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับอาคารหรือสถานที่ตั้งของร้านวิดิทัศน์ด้วยก็ได้”

อีกทั้ง มาตรา 59 ยังได้วางบทบัญญัติไว้เพิ่มเติมว่า การประกอบกิจการร้านวิดิทัศน์จะต้องกระทำในวัน เวลา และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองเด็กและเยาวชน การออกกฎกระทรวงจะกำหนดเวลาในการเข้าใช้บริการของผู้ซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงผู้ซึ่งบรรลุนิติภาวะโดยการสมรสด้วยก็ได้

ดังนั้น ถ้าบุคคลใดต้องการที่จะประกอบกิจการวิดิทัศน์ ซึ่งรวมถึงร้านเกมออนไลน์หรือร้านเกมคอมพิวเตอร์ด้วย ก็จะต้องได้รับใบอนุญาตและต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดไว้ ซึ่งเงื่อนไขดังกล่าวเป็นไปตามหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขในระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยแนวทางการปฏิบัติในการกำหนดเงื่อนไขในการออกใบอนุญาตของนายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ในการควบคุมกิจการเทปและวัสดุโทรทัศน์ พ.ศ. 2549 (ยังคงนำมาใช้ในกฎหมายฉบับใหม่นี้ด้วยตามบทเฉพาะกาลมาตรา 91) โดยในข้อ 5 ได้วางหลักไว้ว่า “ระเบียบนี้ใช้ประกอบการพิจารณาให้อนุญาตแก่ผู้ที่ประกอบกิจการร้านให้บริการเกมการเล่นทุกชนิดที่บันทึกหรือถ่ายทอดด้วยฮาร์ดดิสก์ (Hard Disk) ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการให้เช่า แลกเปลี่ยน จำหน่าย หรือให้บริการด้วยประการใดๆ โดยทำเป็นธุรกิจหรือโดยได้ประโยชน์ตอบแทนด้วยการคิดค่าบริการในรูปของค่าธรรมเนียมสมาชิกหรือด้วยวิธีการอื่นใด”

โดยในข้อ 7 ของระเบียบนี้กำหนดให้นายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่แล้วแต่กรณีกำหนดเงื่อนไขในการอนุญาตแก่ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการร้านให้บริการเกมการเล่นใดๆ ก็ตามที่บ้านพักหรือถ่ายทอด้วยฮาร์ดดิสก์ (Hard Disk) และอื่นๆ ภายใต้งี้อื่นๆ ดังนี้

(ก) สถานที่ประกอบการร้านให้บริการ มีลักษณะ ดังนี้

- (1) เป็นอาคารมั่นคงถาวร หรือตั้งอยู่ในอาคารที่มั่นคงถาวร
- (2) ทำเลที่ตั้งปลอดภัยและสามารถมองเห็นจากด้านนอกบริเวณที่ให้บริการได้อย่างชัดเจน กรณีมีพื้นที่ให้บริการมากกว่า 1 ชั้น ให้ติดตั้งกล้องวงจรปิดและต้องมีบันไดหนีไฟหรืออุปกรณ์ดับเพลิง
- (3) มีความเหมาะสมของแสงสว่างภายในร้าน เสียงรบกวนและควันต่างๆ ให้อยู่ภายใต้การดูแลที่มีมาตรฐาน
- (4) มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก
- (5) อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่ให้บริการหน้าจอต้องเป็นแบบรังสีน้อย หรือมีกระจกกรองรังสี ถ้ามีลำโพงให้ใช้ลำโพงที่สามารถควบคุมเสียง หรือมีหูฟัง
- (6) มีพื้นที่สำหรับผู้ขอใช้บริการเพียงพอ โดยขอบด้านซ้ายและด้านขวาของจอคอมพิวเตอร์แต่ละเครื่อง ตั้งหรือวางอยู่ห่างกันไม่น้อยกว่า 30 เซนติเมตร และมีทางเดินสะดวก
- (7) มีระบบป้องกันไฟฟ้าลัดวงจร (Circuit Breaker) ที่ได้มาตรฐาน
- (8) มีห้องน้ำสำหรับให้บริการในสถานที่นั้นหรือบริเวณใกล้เคียง
- (9) ภายในสถานที่ให้บริการต้องสะอาด ไม่อับ และไม่มีกลิ่นรบกวน
- (10) มีป้ายแสดงประเภท และราคาค่าบริการ

(ข) เงื่อนไขการให้บริการและข้อห้าม ดังนี้

- (1) ให้บริการเฉพาะเกมที่ไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดี
- (2) ห้ามให้เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี เข้าใช้บริการในช่วงเวลา ก่อน 14.00 น. ของวันจันทร์ถึงวันศุกร์ ยกเว้นวันหยุดราชการ
- (3) ห้ามให้เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ใช้บริการหลังเวลา 22.00 น. ของทุกวัน

- (4) ห้ามให้เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี เล่นเกมคอมพิวเตอร์เกินกว่า 3 ชั่วโมงต่อวัน
- (5) ห้ามจำหน่ายบุหรี่ สารเสพติดทุกชนิด และเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ในสถานที่ให้บริการ
- (6) ห้ามสูบบุหรี่ สารเสพติดทุกชนิด และเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ในสถานที่ให้บริการ
- (7) ห้ามให้เล่นการพนัน
- (8) ไม่มีสื่อลามกอนาจารใดๆ ในสถานที่ให้บริการ
- (9) ดูแลมิให้มีการใช้บริการที่ขัดต่อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน

โดยหากผู้ที่ได้รับใบอนุญาตไม่ปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนดไว้ นายทะเบียนมีอำนาจที่จะสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตได้⁷ ดังนั้น เมื่อพิจารณากฎหมายฉบับนี้ประกอบด้วยระเบียบกระทรวงมหาดไทยฯ แล้วจะเห็นได้ว่า มีบทบัญญัติที่สามารถปรับใช้เพื่อกำกับดูแลร้านเกมคอมพิวเตอร์และร้านเกมออนไลน์ โดยเน้นถึงสวัสดิภาพของเด็กที่เข้าไปใช้บริการ ซึ่งผู้ให้บริการจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขและข้อห้ามของการให้บริการ ซึ่งบทบัญญัติของกฎหมายฉบับนี้ก็จะช่วยป้องกันเด็กจากข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กได้ในระดับหนึ่ง

3.1.5 พระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.2544

เนื่องจากพระราชบัญญัติจัดตั้งองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2543 ซึ่งเป็นกฎหมายที่ตราขึ้นให้ เป็นไปตามมาตรา 40 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติให้จัดตั้งคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์แห่งชาติ และคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ขึ้นเป็นองค์กรอิสระ ทำหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่และกำกับดูแลการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม โดยให้คณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ในการอนุญาตและกำกับดูแลการประกอบกิจการโทรคมนาคม และให้มีการตรากฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการโทรคมนาคมขึ้นด้วย ฉะนั้น เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายดังกล่าวประกอบกับการประกอบกิจการโทรคมนาคมได้กำหนด

⁷ พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ.2551, มาตรา 71.

หลักการให้มีการอนุญาต จึงต้องยกเลิกรากฎหมายว่าด้วยโทรเลขและโทรศัพท์เพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมายดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

โดยพระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดให้ผู้ที่ประสงค์จะประกอบกิจการโทรคมนาคม ต้องได้รับใบอนุญาตจากคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติตามกฎหมายว่าด้วยองค์การจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม ซึ่งรวมถึงผู้ให้บริการทางอินเทอร์เน็ตด้วย โดยใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมมีสามแบบ ดังนี้⁸

(1) ใบอนุญาตแบบที่หนึ่ง ได้แก่ ใบอนุญาตสำหรับผู้ประกอบกิจการโทรคมนาคมที่ไม่มีโครงข่ายโทรคมนาคมเป็นของตนเอง และเป็นกิจการที่มีลักษณะสมควรให้มีการบริการได้โดยเสรี ทั้งนี้ เมื่อผู้ประสงค์จะประกอบกิจการลักษณะดังกล่าวได้แจ้งให้คณะกรรมการทราบแล้ว คณะกรรมการต้องออกใบอนุญาตให้ประกอบกิจการได้ เช่น บริการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต (Internet Access Service) บริการฮอตไอเท็กซ์ บริการมูลค่าเพิ่มการบันทึกและส่ง เป็นต้น

(2) ใบอนุญาตแบบที่สอง ได้แก่ ใบอนุญาตสำหรับผู้ประกอบกิจการโทรคมนาคมที่มีหรือไม่มีโครงข่ายเป็นของตนเอง ซึ่งเป็นการประกอบกิจการที่มีวัตถุประสงค์ให้บริการจำกัดเฉพาะกลุ่มบุคคลหรือเป็นการประกอบกิจการที่ไม่มีผลกระทบต่อการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม หรือต่อประโยชน์สาธารณะและผู้บริโภค ทั้งนี้ เมื่อผู้ประสงค์จะประกอบกิจการลักษณะดังกล่าวได้ปฏิบัติถูกต้องครบถ้วนตามหลักเกณฑ์มาตรฐานที่คณะกรรมการประกาศกำหนดไว้ล่วงหน้าแล้ว คณะกรรมการต้องออกใบอนุญาตให้ประกอบกิจการได้ เช่น บริการอินเทอร์เน็ตผ่านดาวเทียมที่มีสถานีแม่ข่ายเป็นของตนเองเพื่อให้บริการจำกัดเฉพาะกลุ่มบุคคล บริการเรียกกลับหรือบริการเรียกจากจุดเดิม เป็นต้น

(3) ใบอนุญาตแบบที่สาม ได้แก่ ใบอนุญาตสำหรับผู้ประกอบกิจการโทรคมนาคมที่มีโครงข่ายเป็นของตนเอง ซึ่งเป็นการประกอบกิจการที่มีวัตถุประสงค์ในการให้บริการแก่บุคคลทั่วไปจำนวนมาก หรืออาจมีผลกระทบต่อการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม หรืออาจกระทบต่อประโยชน์สาธารณะ หรือมีเหตุจำเป็นต้องคุ้มครองผู้บริโภคเป็นพิเศษ ทั้งนี้ เมื่อผู้ประสงค์จะประกอบกิจการลักษณะดังกล่าวได้รับการพิจารณาจาก

⁸ พระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2544, มาตรา 7.

คณะกรรมการเห็นสมควรให้ออกใบอนุญาตแล้วจึงจะประกอบกิจการได้ เช่น บริการอินเทอร์เน็ต ผ่านดาวเทียมที่มีสถานีแม่ข่ายเป็นของตนเองเพื่อให้บริการแก่บุคคลทั่วไปจำนวนมาก บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่ บริการข้อมูลเคลื่อนที่ บริการพหุสื่อความเร็วสูง เป็นต้น

ผู้รับใบอนุญาตแบบที่หนึ่ง แบบที่สอง หรือแบบที่สาม จะมีสิทธิประกอบกิจการ โทรคมนาคมในลักษณะหรือประเภทใด รวมทั้งมีขอบเขตการให้บริการเพียงใด ให้เป็นไปตามที่ คณะกรรมการประกาศกำหนด ซึ่งต้องสอดคล้องกับลักษณะการประกอบกิจการของใบอนุญาต แต่ละแบบ และต้องคำนึงถึงการพัฒนากิจการโทรคมนาคมที่หลากหลาย รวมทั้ง ความเป็นธรรมในระหว่างผู้ประกอบการด้วย โดยในการยื่นขอรับใบอนุญาตนั้น ผู้ขอรับ ใบอนุญาตจะต้องระบุว่าเป็นการขอรับใบอนุญาตแบบใด พร้อมทั้งแจ้งลักษณะหรือประเภท กิจการโทรคมนาคมที่ประสงค์จะดำเนินการด้วย และถ้าประสงค์จะเพิ่มการประกอบกิจการใน ลักษณะหรือประเภทอื่นภายหลังจากที่ได้รับอนุญาตแล้ว จะต้องแจ้งให้คณะกรรมการทราบก่อน เริ่มประกอบกิจการ

ผู้รับใบอนุญาตต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยองค์กร จัดสรรคลื่นความถี่และกำกับกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม และ ตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด ถ้าผู้รับใบอนุญาตไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขหรือฝ่าฝืนบทบัญญัติ ของกฎหมายหรือกระทำการอันไม่เหมาะสม คณะกรรมการสามารถเพิกถอนหรือพักใช้ใบอนุญาต ได้อันจะเห็นได้ว่า พระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคมนี้จะช่วยกำกับควบคุมผู้ที่ ประกอบกิจการให้บริการทางอินเทอร์เน็ตให้ประกอบกิจการที่มีลักษณะ ประเภท หรือขอบเขตที่ เหมาะสม ซึ่งก็รวมถึงการให้บริการข้อมูลต่างๆ บนอินเทอร์เน็ตด้วย ซึ่งเป็นมาตรการที่จะสามารถ ช่วยควบคุมผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตได้

3.1.6 พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

พระราชบัญญัติฉบับนี้ตราขึ้นเพื่อกำหนดขั้นตอนและปรับปรุงวิธีการปฏิบัติต่อ เด็กให้เหมาะสมยิ่งขึ้น เพื่อให้เด็กได้รับการอุปการะเลี้ยงดู อบรมสั่งสอน และมีพัฒนาการที่ เหมาะสม อันเป็นการส่งเสริมความมั่นคงของสถาบันครอบครัว รวมทั้งป้องกันไม่ให้เกิดถูกทารุณ กรรม ตกเป็นเครื่องมือในการแสวงหาประโยชน์โดยไม่ชอบ หรือถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม และเพื่อปรับปรุงวิธีการส่งเสริมความร่วมมือในการคุ้มครองเด็กระหว่างหน่วยงานของรัฐและ

เอกชนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จะได้สอดคล้องกับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติและอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก

โดยพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ให้ความสำคัญกับประโยชน์ของเด็กและการปฏิบัติ ต่อเด็กอย่างเสมอภาค ทั้งถึงและเป็นธรรม ทั้งนี้โดยการปฏิบัติต่อเด็กไม่ว่ากรณีใด ให้คำนึงถึง ประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญและไม่ให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม⁹ อีกทั้งยังได้บัญญัติ ถึงหน้าที่ของผู้ปกครองในการที่จะต้องให้การอุปการะเลี้ยงดู อบรมสั่งสอน และพัฒนาเด็กที่อยู่ใน ปกครองของตนตามสมควรแก่ชนบทรวมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมแห่งท้องถิ่น โดยต้องไม่ต่ำ กว่ามาตรฐานขั้นต่ำตามที่กำหนดในกฎกระทรวงและต้องคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่อยู่ในความ ปกครองดูแลของตนมิให้ตกอยู่ในภาวะอันน่าจะเกิดอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจ¹⁰ โดยผู้ปกครอง ต้องไม่กระทำการใดๆ ที่อาจเป็นอันตรายแก่เด็กไม่ว่าจะด้านร่างกายหรือจิตใจ หรือเป็นการ ขัดขวางการเจริญเติบโตหรือพัฒนาการของเด็ก หรือปฏิบัติต่อเด็กในลักษณะที่เป็นการเลี้ยงดูโดย ไม่ชอบ¹¹ อีกทั้งยังมีบทบัญญัติที่เป็นการทั่วไปห้ามทั้งผู้ปกครองหรือบุคคลใดๆ ก็ตามมิให้กระทำ การที่ไม่เหมาะสมหรือเสี่ยงต่อสวัสดิภาพของเด็ก โดยในมาตรา 26 ได้วางบทบัญญัติไว้ว่า

“ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งกฎหมายอื่น ไม่ว่าเด็กจะยินยอมหรือไม่ห้ามมิให้ ผู้ใดกระทำการ ดังต่อไปนี้

- (1) กระทำหรือละเว้นการกระทำอันเป็นการทารุณกรรมต่อร่างกายหรือจิตใจ ของเด็ก
- (2) จงใจหรือละเลยมิให้สิ่งจำเป็นแก่การดำรงชีวิตหรือรักษาพยาบาลแก่เด็ก ที่อยู่ในความดูแลของตน จนน่าจะเกิดอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจของเด็ก
- (3) บังคับ ชูเชื้อ ชักจูง ส่งเสริม หรือยินยอมให้เด็กประพฤติตนไม่สมควรหรือน่า จะทำให้เด็กมีความประพฤตีสเสี่ยงต่อการกระทำผิด

⁹ พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546, มาตรา 22.

¹⁰ พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546, มาตรา 23.

¹¹ พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546, มาตรา 25.

(4) โฆษณาทางสื่อมวลชนหรือเผยแพร่ด้วยประการใด เพื่อรับเด็กหรือยกเด็กให้แก่บุคคลอื่นที่มีโชฎิญาติของเด็ก เว้นแต่เป็นการกระทำของทางราชการหรือได้รับอนุญาตจากทางราชการแล้ว

(5) บังคับ ชู่เชื้อญ ชักจูง ส่งเสริม ยินยอม หรือกระทำด้วยประการใดให้เด็กไปเป็นขอทาน เด็กเร่ร่อน หรือใช้เด็กเป็นเครื่องมือในการขอทานหรือการกระทำผิด หรือกระทำด้วยประการใดอันเป็นการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากเด็ก

(6) ใช้ จ้าง หรือวานเด็กให้ทำงานหรือกระทำกรอันอาจเป็นอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจมีผลกระทบต่อการเจริญเติบโต หรือขัดขวางต่อพัฒนาการของเด็ก

(7) บังคับ ชู่เชื้อญ ใช้ ชักจูง ยุยง ส่งเสริม หรือยินยอมให้เด็กเล่นกีฬาหรือให้กระทำกรใดเพื่อแสวงหาประโยชน์ทางการค้าอันมีลักษณะเป็นการขัดขวางต่อการเจริญเติบโตหรือพัฒนาการของเด็กหรือมีลักษณะเป็นการทารุณกรรมต่อเด็ก

(8) ใช้หรือยินยอมให้เด็กเล่นการพนันไม่ว่าชนิดใดหรือเข้าไปในสถานที่เล่นการพนัน สถานค้าประเวณี หรือสถานที่ที่ห้ามมิให้เด็กเข้า

(9) บังคับ ชู่เชื้อญ ใช้ ชักจูง ยุยง ส่งเสริม หรือยินยอมให้เด็กแสดงหรือทำการอันมีลักษณะลามกอนาจาร ไม่ว่าจะไปเพื่อให้ได้มาซึ่งค่าตอบแทนหรือเพื่อกรใด

(10) จำหน่าย แลกเปลี่ยน หรือให้สุราหรือบุหรี่แก่เด็ก เว้นแต่การปฏิบัติทางการแพทย์

ถ้ากรกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งมีโทษตามกฎหมายอื่นที่หนักกว่าก็ให้ลงโทษตามกฎหมายนั้น”

จากบทบัญญัติดังกล่าว กฎหมายได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของผู้ปกครองเป็นหลักในการที่จะดูแลปกป้องสวัสดิภาพที่ดีของเด็กและให้การอุปการะเลี้ยงดู อบรมสั่งสอน และพัฒนาเด็กที่อยู่ในปกครองของตนตามสมควร โดยต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐานที่ควรจะเป็นและต้องคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่อยู่ในความปกครองดูแลของตนมิให้ตกอยู่ในภาวะอันน่าจะเกิดอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจด้วย แต่ทั้งนี้ บุคคลอื่นๆ ก็มีหน้าที่ที่จะต้องไม่กระทำกรอันไม่เหมาะสมหรือทำให้เด็กเกิดความเสีงต่อสวัสดิภาพอันดีเช่นกัน ซึ่งแม้ในพระราชบัญญัติฉบับนี้จะได้กล่าวถึง

การป้องกันเด็กจากข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กไว้เป็นการเฉพาะ แต่บทบัญญัติของพระราชบัญญัติฉบับนี้ก็สามารถนำมาปรับใช้ทางอ้อมเพื่อคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้เช่นกัน โดยอาศัยบทบัญญัติของมาตรา 26 ในการดำเนินการกับบุคคลที่ยินยอม ยุยงหรือส่งเสริม ให้เด็กประพฤติตนไม่สมควรหรือน่าจะทำให้เด็กมีความประพฤติเสี่ยงต่อการกระทำผิด หรือใช้หรือยินยอมให้เด็กเล่นการพนันไม่ว่าชนิดใดหรือเข้าไปในสถานที่เล่นการพนัน สถานค้าประเวณี หรือสถานที่ที่ห้ามมิให้เด็กเข้า โดยไม่คำนึงว่าการกระทำเช่นนั้นเด็กจะยินยอมหรือไม่

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กยังวางบทบัญญัติกำหนดให้โรงเรียนและสถานศึกษาต้องจัดให้มีระบบงานและกิจกรรมในการแนะแนวให้คำปรึกษาและฝึกอบรมแก่นักเรียน นักศึกษา และผู้ปกครอง เพื่อส่งเสริมความประพฤติที่เหมาะสม ความรับผิดชอบต่อสังคม และความปลอดภัยแก่นักเรียนและนักศึกษา และให้มีพนักงานเจ้าหน้าที่ทำหน้าที่ในการส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษาด้วย โดยกำหนดให้มีอำนาจตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 66 เช่น สอบถามครู อาจารย์ หรือหัวหน้าสถานศึกษา เกี่ยวกับความประพฤติการศึกษานิสัยและสติปัญญาของนักเรียนหรือนักศึกษา หรือเรียกให้ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ หรือหัวหน้าสถานศึกษาที่นักเรียนหรือนักศึกษานั้นกำลังศึกษาอยู่มารับตัวนักเรียนหรือนักศึกษา เพื่อว่ากล่าวอบรมสั่งสอนต่อไป หรือสอดส่องดูแลรวมทั้งรายงานต่อคณะกรรมการเกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคคลหรือแหล่งที่ชักจูงนักเรียนหรือนักศึกษาให้ประพฤติในทางมิชอบ เป็นต้น ซึ่งก็เป็นอีกแนวทางที่ดีที่จะนำมาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องร่วมมือกันสอดส่องดูแลให้เด็กพ้นภัยที่เกิดจากข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก

3.1.7 ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองเด็กจากข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กของประเทศไทย

เมื่อมีกรณีเกี่ยวกับข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กเกิดขึ้น กฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันจะสามารถนำมาปรับใช้กับกรณีดังกล่าวได้มากน้อยเพียงใดนั้น ต้องดูตามแต่กรณีไป เพราะข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กมีขอบเขตที่กว้างกว่าข้อมูลที่ผิดกฎหมายหรือข้อมูลที่ขัดต่อศีลธรรมและความสงบเรียบร้อย เพราะจะต้องมีการคำนึงถึงตัวเด็กเป็นสำคัญ ข้อมูลที่อาจจะส่งผลร้ายต่อพฤติกรรม พัฒนาการ การเจริญเติบโต ความคิดและความรู้สึกของเด็กก็สามารถเป็นข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กได้ทั้งสิ้น และด้วยขอบเขตที่กว้างนี้ทำให้กฎหมายที่มีอยู่ไม่สามารถที่จะนำมาบังคับใช้กับกรณีของข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันเนื่องมาจากปัญหาในด้านต่างๆ คือ

3.1.7.1 ปัญหาความไม่ครอบคลุมและความไม่เท่าทันของกฎหมาย

ปัญหาในเรื่องข้อมูลที่ไม่เหมาะสมบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้ปรากฏขึ้นมาเป็นเวลานานแล้ว ซึ่งการแก้ไขปัญหาดังกล่าวก็มีการดำเนินการเรื่อยมา ไม่ว่าจะเป็นทั้งความพยายามจากภาครัฐหรือความร่วมมือกันของภาคเอกชน แต่อย่างไรก็ตามด้วยการที่ข้อมูลบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมีลักษณะที่พิเศษ กล่าวคือ ข้อมูลที่ไม่เหมาะสมบนอินเทอร์เน็ตมีลักษณะกระจายตัวไม่กระจุกตัวในแวนดิงและไม่กระจุกตัวแบบรวมจุดศูนย์กลางที่จะสามารถควบคุมได้ อีกทั้งยังไม่มีขอบเขตที่แน่นอนในเรื่องของพื้นที่ของข้อมูล และที่สำคัญคือเป็นข้อมูลที่สามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวกรวดเร็ว ซึ่งในปัจจุบันข้อมูลที่ไม่เหมาะสมก็มีปริมาณเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ลักษณะของข้อมูลก็มีความหลากหลายทำให้เป็นการยากต่อการควบคุมหรือกำกับดูแล ซึ่งกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันก็ไม่สามารถที่จะปรับให้ครอบคลุมถึงข้อมูลที่ไม่เหมาะสมต่างๆ เหล่านี้ได้ทั้งหมด ทำให้ข้อมูลที่ไม่เหมาะสมยังคงถูกเผยแพร่ออกสู่สาธารณะและส่งผลกระทบต่อสังคมของเรา

จากที่กล่าวข้างต้นเป็นเพียงข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสมสำหรับทุกคน กล่าวคือ เป็นข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับคนทุกเพศทุกวัยที่จะรับรู้เพราะอาจจะกระทบต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเป็นข้อมูลที่ผิดกฎหมายอย่างชัดแจ้งนั่นเอง เช่น ภาพลามกอนาจาร การขายบริการทางเพศ การก่อการร้าย การค้ายาเสพติด ซึ่งล้วนเป็นข้อมูลที่สามารถนำเอากฎหมายที่มีอยู่อย่างเช่นประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550 มาปรับใช้ได้ แต่ทั้งนี้ ด้วยการที่บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในปัจจุบันยังประกอบไปด้วยข้อมูลที่ไม่เหมาะสมอีกมากมายที่ไม่ใช่ข้อมูลที่ผิดกฎหมายอย่างชัดแจ้ง อันทำให้กฎหมายที่มีอยู่ไม่สามารถเข้าไปจัดการควบคุมหรือกำกับดูแลข้อมูลเหล่านั้นได้ โดยเฉพาะในกรณีของข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กซึ่งส่วนมากจะเป็นข้อมูลที่ไม่ผิดกฎหมายอย่างชัดแจ้ง แต่เป็นข้อมูลที่เด็กไม่ควรอย่างยิ่งที่จะรับรู้ เนื่องจากเด็กเป็นผู้ที่ยังไม่มีวุฒิภาวะเพียงพอที่จะวิเคราะห์ความเหมาะสมและความน่าเชื่อถือของข้อมูลเหล่านั้นได้ ทำให้ในบางครั้งข้อมูลเหล่านั้นส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมและพัฒนาการของเด็กได้ ซึ่งข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับการทำระเบิด การสอนวิธีการฆ่าตัวตาย การขายสินค้าอันตราย เกมที่มีเนื้อหารุนแรง การกระทำความรุนแรงในครอบครัว ภาพที่สื่อไปในทางลามกอนาจาร วิดีโอที่สาธิตการล่าโลม เป็นต้น ซึ่งข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กเหล่านี้ในปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายฉบับใดที่จะสามารถนำมาปรับใช้กับข้อมูลดังกล่าวได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้เพราะ

1. **ลักษณะอันจำกัดของกฎหมายบางฉบับ** เช่น ประมวลกฎหมายอาญาที่มีหลักการตีความที่เคร่งครัด ห้ามตีความใกล้เคียง ดังคำกล่าวที่ว่า “ไม่มีความผิด ไม่มีโทษ หากไม่มีกฎหมาย” ซึ่งทำให้ขอบเขตของการปรับใช้ประมวลกฎหมายอาญาถูกจำกัดอยู่เพียงถ้อยคำในตัวบท ทำให้การที่จะนำประมวลกฎหมายอาญามาปรับใช้กับข้อมูลบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาทำได้ยาก และยิ่งนับวันก็จะยิ่งมีข้อมูลเพิ่มขึ้นมากขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งก็ยิ่งทำให้กฎหมายอาญาไม่สามารถปรับใช้ได้และล้าหลังลงไปทุกขณะด้วย

2. **การบัญญัติกฎหมายที่ไม่ครอบคลุมและไม่สอดคล้องกับสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป** ทำให้ไม่สามารถปรับใช้กฎหมายกับปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันได้ อีกทั้งยังทำให้กฎหมายล้าหลังได้ง่าย ดังจะเห็นได้จากบทบัญญัติของพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 มาตรา 14 ที่วางบทบัญญัติเกี่ยวกับข้อมูลที่ไม่เหมาะสมเอาไว้และบัญญัติให้การเผยแพร่หรือส่งต่อข้อมูลที่ไม่เหมาะสมนั้นเป็นความผิดด้วย แต่กฎหมายฉบับนี้ยังไม่มีการกำหนดขอบเขตหรือให้คำนิยามเพียงพอที่จะครอบคลุมถึงข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กและยังไม่มีการเปิดโอกาสให้ศาลใช้ดุลพินิจตีความกฎหมายเพื่อให้สามารถปรับใช้กฎหมายกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้กฎหมายไม่สามารถก้าวตามปัญหาได้ทัน ทั้งนี้เนื่องจากข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กนั้นมีขอบเขตของข้อมูลที่กว้างกว่าข้อมูลที่ไม่เหมาะสมทั่วไป ไม่ได้มีเฉพาะข้อมูลเท็จ ข้อมูลปลอม ข้อมูลลามกอนาจารหรือข้อมูลที่กระทบความมั่นคงของประเทศดังที่มาตรานี้บัญญัติไว้เท่านั้น คำว่าข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กนั้นนอกจากที่จะต้องคำนึงถึงในเรื่องของความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนแล้ว ยังต้องคำนึงถึงความเป็นเด็กเป็นสำคัญ กล่าวคือ จะต้องคิดถึงผลกระทบต่อพัฒนาการและพฤติกรรมที่จะเกิดขึ้นจากการที่เด็กได้รับข้อมูลดังกล่าวด้วย

3. **การบัญญัติกฎหมายที่ไม่ชัดเจนสร้างความสับสน** ทำให้เกิดปัญหาในการตีความ อันจะสร้างปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายตามมา เช่น พระราชบัญญัติควบคุมกิจการเทปและวีสดูโทรทัศน์ พ.ศ. 2530 ที่ทำให้เกิดปัญหาการตีความอย่างกว้างขวางเกี่ยวกับการประกอบกิจการให้เข้าเล่นเกมอินเตอร์เน็ตว่าต้องได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนตามพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวหรือไม่ ซึ่งความเห็นทางกฎหมายในเรื่องนี้ได้แตกออกไปเป็นหลายความเห็น จนกระทั่งเมื่อมีการออกกฎกระทรวงฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2549) ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมกิจการเทปและวีสดูโทรทัศน์ พ.ศ. 2530 เพื่อกำหนดให้ฮาร์ดดิสก์ (hard disk) ที่บันทึกหรือถ่ายทอดเกมการเล่นทุกชนิดถือเป็นเทปหรือวีสดูโทรทัศน์ ซึ่งมีผลให้ผู้ประกอบการร้านเกมอินเตอร์เน็ตต้องขอรับใบอนุญาตจากนายทะเบียน หรือปัญหาการตีความ

ว่าร้านที่ให้บริการเช่าเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อใช้อินเทอร์เน็ตเพียงอย่างเดียวจะต้องอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายฉบับนี้หรือไม่ ซึ่งสร้างความสับสนแก่ประชาชนเช่นกัน จนกระทั่งสำนักภาพยนตร์และโทรทัศน์ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติได้วางแนวทางว่า ร้านอินเทอร์เน็ตที่มีได้มีเกมให้บริการ มีแต่เพียงระบบปฏิบัติการนั้น ไม่ถือว่าเป็นเทปและวัสดุตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมกิจการเทปและวัสดุโทรทัศน์ พ.ศ. 2530

แม้ปัจจุบันนี้กฎหมายฉบับดังกล่าวจะถูกยกเลิกโดยพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ.2551 แล้ว แต่กฎกระทรวงฉบับนั้นก็ยังคงใช้บังคับอยู่ตามบทเฉพาะกาล มาตรา 91 ของพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ.2551 ทำให้เห็นได้ว่าในขณะนี้นั้นร้านอินเทอร์เน็ตที่ไม่มีบริการเกมคอมพิวเตอร์ยังไม่มีกฎหมายที่จะมาควบคุมดูแล เพราะการตีความของกฎหมายที่มีอยู่ไม่สามารถก้าวไปควบคุมได้ ทั้งๆ ที่ร้านอินเทอร์เน็ตดังกล่าวก็เป็นสถานที่ที่เด็กสามารถที่จะเข้าถึงข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กได้เช่นกัน และข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กนั้นก็มิใช่จะมีแค่เพียงเฉพาะภาพยนตร์และวีดิทัศน์เท่านั้น ยังมีข้อมูลอีกมากมายหลากหลายประการที่อยู่บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่เด็กสามารถที่จะเข้าถึงได้และยังไม่มีกฎหมายที่จะควบคุมดูแลในเรื่องของข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กดังกล่าว

4. ปัญหาในเรื่องของการจำกัดสิทธิเสรีภาพ ซึ่งในปัจจุบันนี้เรื่องของสิทธิเสรีภาพได้รับการยอมรับอย่างมาก การที่จะบัญญัติกฎหมายขึ้นมาเพื่อควบคุมหรือกำกับดูแลสิ่งใดนั้น จึงต้องพิจารณาประเด็นในเรื่องนี้ด้วย ซึ่งถ้าบทบัญญัติของกฎหมายที่ออกมาวางบทบัญญัติที่กว้างจนเกินไป ไม่มีการกำหนดขอบเขตที่เหมาะสมแน่นอนก็อาจจะถูกคัดค้านและไม่สามารถนำมาบังคับใช้ได้ เช่น กฎหมาย Communication Decency Act ของประเทศสหรัฐอเมริกาที่ศาลตัดสินว่าขัดกับรัฐธรรมนูญของสหรัฐอเมริกา ซึ่งเหตุผลหนึ่งก็คือ กฎหมายฉบับนี้บัญญัติกว้างเกินไปเพราะมีการขยายความรวมถึงการกระทำที่ไม่ใช่เพื่อการค้าและไม่มีการวางคำนิยามศัพท์ให้ชัดเจน จึงเป็นกฎหมายที่มีลักษณะลิดรอนสิทธิเสรีภาพของประชาชน ในขณะที่กฎหมายอีกฉบับหนึ่งคือ Children's Internet Protection Act ศาลได้ให้การรับรองว่าไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญเพราะมีขอบข่ายการบังคับใช้ที่ค่อนข้างชัดเจนแน่นอนและมีลักษณะเปิดกว้างมากกว่าในการที่จะให้อิสระเลือกว่าจะเข้าร่วมโครงการของรัฐภายใต้กฎหมายฉบับนี้หรือไม่ จึงเป็นกฎหมายที่ศาลมองว่าสามารถคุ้มครองประโยชน์ของเด็กได้อย่างแท้จริงโดยไม่มีการละเมิดสิทธิเสรีภาพมากจนเกินไป เป็นต้น ในส่วนของพระราชบัญญัติภาพยนตร์วีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 ก็อาจจะมีแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดการโต้แย้งในเรื่องของสิทธิเสรีภาพเช่นกันในเรื่องของระบบการ

กำกับดูแลวิถีทัศน์ในปัจจุบันที่ยังคงใช้ระบบของการเซ็นเซอร์อยู่ ซึ่งอาจทำให้เกิดข้อโต้แย้งในเรื่องของการลดรอนสิทธิเสรีภาพของผู้บริโภคในการที่จะตัดสินใจด้วยตนเองในการที่จะเลือกรับรู้ข้อมูลใด

3.1.7.2 ปัญหาในการบังคับใช้กฎหมาย

ปัญหาในเรื่องของการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่มีประสิทธิภาพนี้เป็นปัญหาที่พบอยู่ทุกยุคทุกสมัย ที่เป็นเช่นนี้เพราะความไม่สมบูรณ์ของปัจจัยหลายๆ ด้านด้วยกัน กล่าวคือ

1. ปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจและเทคโนโลยี

ด้วยการที่สังคมของเราเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้เทคโนโลยีอย่างอินเทอร์เน็ตได้รับการพัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็วไปด้วย ประสิทธิภาพในการเข้าถึงผู้ใช้ก็มีมากขึ้นเป็นเงาตามตัว การที่จะปิดกั้น ตรวจสอบ หรือก่อกวนก็ทำได้ยากมากขึ้น อีกทั้งด้วยในระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมที่กำลังแพร่ขยายอยู่ในปัจจุบันนี้ อินเทอร์เน็ตก็ถูกใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการประกอบธุรกิจต่างๆ อาจกล่าวได้ว่าเป็นตัวจักรสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของโลกก็ว่าได้ ข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตจึงมีความหลากหลายและเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ พร้อมทั้งจะเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา การที่จะควบคุมข้อมูลบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตอย่างเคร่งครัดจึงเป็นสิ่งที่ไม่สามารถทำได้อย่างแน่นอน หรือแม้แต่การตรวจสอบก็จะสามารถทำได้เพียงระดับหนึ่งเท่านั้น อีกทั้งการกำกับดูแลก็ไม่สามารถทำได้อย่างทั่วถึงเช่นกัน ทำให้ในขณะนี้เกิดปัญหาเทคโนโลยีล้ำหน้าและแพร่กระจายเกินกว่าอำนาจรัฐที่จะควบคุมได้ และด้วยการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วนี้ยังจะทำให้เกิดปัญหาในการตีความกฎหมายด้วย เนื่องจากมีปัญหาใหม่ๆ เกิดขึ้นตลอดเวลา ในขณะที่กฎหมายยังคงบัญญัติเช่นเดิมจึงจำเป็นต้องอาศัยการตีความตีความกฎหมายในการปรับใช้ ซึ่งบางครั้งการตีความก็ทำได้ยากยิ่งเนื่องจากการตีความกฎหมายเป็นสิ่งที่เสี่ยงต่อการละเมิดสิทธิเสรีภาพของประชาชน ทำให้เจ้าหน้าที่ไม่กล้าที่จะตีความกฎหมาย กฎหมายจึงไม่สามารถนำมาบังคับใช้เพื่อแก้ปัญหาได้

ปัญหาดังกล่าวอาจเห็นได้จากการบังคับใช้กฎหมายบางฉบับ เช่น พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 ที่มีมาตรา 61 ให้อำนาจแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการที่จะเข้าไปเพื่อตรวจสอบร้านเกมอินเทอร์เน็ตได้ แต่ตามความเป็นจริงแล้วร้านเกมอินเทอร์เน็ตมีอยู่มากมายเกินกว่ากำลังของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอยู่จะสามารถตรวจตราได้อย่างทั่วถึง จึงอาจจะมีร้านเกมอินเทอร์เน็ตอีกมากมายที่กระทำผิดกฎหมาย เช่น อาจจะมีสภาพของร้านประกอบการที่ไม่เหมาะสม มีการอนุญาตให้เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี เข้าใช้บริการในช่วงเวลา ก่อนและหลังจากที่กฎหมายกำหนด อาจจะมีการพนันแอบแฝงหรือมีสื่อลามกอนาจารในสถานที่ให้บริการ ซึ่งสามารถก่อให้เกิดปัญหาตามมาได้ เช่น กรณีของเด็กเข้าไปเล่นเกมอินเทอร์เน็ตแล้ว

เห็นผู้อื่นเปิดดูเว็บไซต์ลามกจึงนำมาทำเลียนแบบ อันส่งผลเสียอย่างมากทั้งต่อตัวของเด็ก ผู้กระทำความผิด เหยื่อ ผู้ปกครองและสังคม ดังนั้น สภาพสังคม เศรษฐกิจและเทคโนโลยีจึงเป็น ปัญหาใหญ่อีกประการหนึ่งที่จะต้องนำมาวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางในการวางมาตรการที่เหมาะสมต่อไป

2. ปัจจัยทางด้านตัวบทกฎหมาย ปัจจัยสำคัญอีกประการที่ทำให้การบังคับใช้กฎหมายไม่มีประสิทธิภาพก็คือ ตัวบทบัญญัติของกฎหมายเอง ดังจะเห็นได้จากที่กล่าวไว้ใน เรื่องของปัญหาความไม่ครอบคลุมของกฎหมาย ซึ่งปัญหาดังกล่าวทำให้พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่สามารถปรับใช้กฎหมายกับการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นได้ หรือถ้าปรับใช้ได้ก็ไม่สามารถครอบคลุมเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมได้ทั้งหมด อันเป็นการสร้างความลำบากใจให้กับเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายถึงกรอบการตีความตัวบทกฎหมายที่จะนำมาบังคับใช้ จนอาจทำให้เจ้าหน้าที่ไม่กล้าเสี่ยงที่จะใช้บังคับหรือตีความกฎหมายนั้น ส่งผลให้สิ่งที่ไม่เหมาะสมยังคงปรากฏอยู่ในบริบทของสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กซึ่งมีขอบเขตของข้อมูลที่กว้างมาก ทำให้การบังคับใช้กฎหมายที่มีอยู่ไม่สามารถแก้ปัญหาที่มีมากกว่าขอบเขตของกฎหมายได้

3. ปัจจัยทางด้านเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย อาจกล่าวได้ว่าในการบังคับใช้กฎหมายนั้น หัวใจหลักของการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลก็คือ เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย ซึ่งหากพนักงานเจ้าหน้าที่ยังไม่จริงจังเพียงพอในการบังคับใช้กฎหมาย ก็จะทำให้กฎหมายที่มีอยู่ไม่สามารถสนองต่อการแก้ปัญหาที่เป็นวัตถุประสงค์ของการบัญญัติกฎหมายฉบับนั้นๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัญหาในเรื่องของจำนวนของเจ้าหน้าที่ที่ไม่เพียงพอต่อสิ่งที่จะต้องควบคุมหรือกำกับดูแล ปัญหาในเรื่องของความไม่เข้าใจในความสำคัญของปัญหา ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจที่อาจเป็นปัญหาสำคัญที่ทำให้การดำเนินการของเจ้าหน้าที่เกิดข้อบกพร่อง หรือปัญหาในเรื่องของการขาดความรู้ความสามารถในเทคโนโลยีที่ทันสมัยทำให้พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่สามารถตามผู้กระทำความผิดได้เท่าทัน เป็นต้น ซึ่งปัญหาต่างๆ ที่ปรากฏขึ้นมานี้ถูกมองข้ามและยังไม่ได้รับการแก้ไขที่ตรงจุด ทำให้การบังคับใช้กฎหมายยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอและไม่สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันนี้ได้

3.1.7.3 ปัญหาความไม่ชัดเจนและซ้ำซ้อนในเรื่องของอำนาจหน้าที่

จากที่กล่าวมาแล้วว่าหัวใจหลักของการบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพก็คือ พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย ดังนั้น ถ้าหากกฎหมายบัญญัติเรื่องอำนาจหน้าที่ไว้ไม่ชัดเจนหรือกฎหมายหลายฉบับกำหนดอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ไว้ซ้ำซ้อนกัน ก็อาจจะก่อปัญหาในทางปฏิบัติได้ คือ

1. **ความไม่ชัดเจนของอำนาจหน้าที่** ซึ่งหากพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายไม่มีขอบเขตอำนาจการปฏิบัติงานที่ชัดเจนหรือมีอำนาจที่ไม่สามารถบริหารจัดการได้ด้วยตนเอง ต้องคอยพึ่งพิงหน่วยงานอื่นแล้ว ก็จะส่งผลให้การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายนั้นเกิดความล่าช้าและไม่มีอำนาจที่จะควบคุมการกระทำที่ขัดต่อกฎหมายอย่างแท้จริง ดังเห็นได้จากพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 มาตรา 26 ที่บัญญัติเกี่ยวกับการกระทำที่ต้องห้ามต่างๆ เช่น การทารุณกรรมต่อร่างกายหรือจิตใจของเด็ก บังคับ ชูเชิญ ชักจูง ส่งเสริม หรือยินยอมให้เด็กประพฤติดนไม่สมควรหรือน่าจะทำให้เด็กมีความประพฤติดีเสี่ยงต่อการกระทำผิด ใช้หรือยินยอมให้เด็กเล่นการพนัน เป็นต้น แต่กฎหมายฉบับนี้มีได้ให้เป็นอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายนี้ในการที่จะดำเนินการบังคับตามกฎหมายมาตรานี้ได้อย่างสมบูรณ์ในตัว จำเป็นที่จะต้องขอความร่วมมือจากเจ้าพนักงานตำรวจเพื่อดำเนินการดังกล่าว ซึ่งนอกจากจะทำให้การปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายคุ้มครองเด็กล่าช้าและทำให้การคุ้มครองเด็กไม่สามารถดำเนินการได้อย่างทัน่วงทีแล้ว ยังเป็นการเพิ่มภาระหน้าที่ให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งเป็นผู้ที่มีงานล้นมืออยู่แล้ว อันทำให้กฎหมายที่ออกมานอกจากจะไม่สามารถคุ้มครองเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้วยังจะทำให้เกิดผลเสียต่อหน่วยงานอื่นด้วย

2. **ความซ้ำซ้อนของอำนาจหน้าที่** การที่หลายหน่วยงานมีอำนาจหน้าที่ซ้ำซ้อนกันก่อให้เกิดผลเสียหลายประการ ซึ่งก็จะทำให้การบังคับใช้กฎหมายที่มีความซ้ำซ้อนดังกล่าวเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพด้วย เช่น พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 มาตรา 61 ได้ให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ในการเข้าไปตรวจสอบร้านเกมอินเทอร์เน็ตที่อาจจะมีการกระทำที่ฝ่าฝืนกฎหมาย เช่น การอนุญาตให้เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปีเข้าใช้บริการนอกเวลาที่กฎหมายกำหนด การให้เด็กเล่นเกมคอมพิวเตอร์เกินกว่า 3 ชั่วโมงต่อวัน การปล่อยให้มีการเล่นการพนันหรือสื่อลามกอนาจารในสถานประกอบการ เป็นต้น ในขณะที่เดียวกันพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ก็ให้อำนาจแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการเข้าไปตรวจตราการกระทำที่ต้องห้ามตามมาตรา 26 เช่นกัน อาทิ การ

บังคับ ชูเชิญ ชักจูง ส่งเสริมหรือยินยอมให้เด็กประพฤติตนไม่สมควรหรือน่าจะทำให้เด็กมีความประพฤติเสี่ยงต่อการกระทำผิด การยินยอมให้เด็กเล่นการพนัน หรือเข้าไปในสถานที่ที่ห้ามมิให้เด็กเข้า เป็นต้น ซึ่งจะเห็นได้ว่าอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายทั้งสองฉบับดังกล่าวมีความซ้ำซ้อนกันอยู่ ซึ่งปัญหาในเรื่องของความซ้ำซ้อนของอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานอาจก่อให้เกิดผลเสียในด้านต่างๆ ดังนี้

1) ด้านประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ อำนาจหน้าที่ที่ซ้ำซ้อนทำให้เจ้าหน้าที่เกิดข้อสงสัยว่างานส่วนใดเป็นหน้าที่ใคร ผู้ใดควรจะเป็นผู้รับผิดชอบ ซึ่งอาจจะทำให้เกิดการเกี่ยงกันในการปฏิบัติหน้าที่ อีกทั้งแทนที่เจ้าหน้าที่จะสามารถปฏิบัติงานอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพก็จะต้องมาปฏิบัติหน้าที่ที่ตนเองกระทำซ้ำกับคนอื่น ซึ่งก็มีได้ก็ให้เกิดผลดีมากขึ้นแต่อย่างใด ตรงกันข้ามกลับจะเป็นการลดประสิทธิภาพของหน่วยงานและกฎหมายอีกด้วย

2) ด้านผู้ถูกใช้บังคับกฎหมาย ซึ่งก็คือประชาชนที่จะต้องเป็นผู้รับภาระเกินกว่าจำเป็นในการที่จะต้องให้ความร่วมมือกับเจ้าพนักงานในเรื่องที่ซ้ำซ้อนกัน ซึ่งนอกจากจะเป็นการลดประสิทธิภาพสิทธิเสรีภาพมากเกินไปแล้วยังเป็นการทำให้ประชาชนเกิดความเบื่อหน่ายในระบบการปฏิบัติงานของราชการ เกิดความรู้สึกเป็นปฏิปักษ์และไม่อยากให้ความร่วมมือ

3) ด้านความโปร่งใสในการปฏิบัติหน้าที่ กล่าวคือ อาจมีกรณีที่กฎหมายที่ให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ไม่มีการกำหนดขอบเขตของอำนาจหน้าที่ให้ชัดเจน ทำให้เจ้าหน้าที่อาศัยช่องโหว่ของกฎหมายเพื่อข่มขู่รีดไถประชาชน ก็จะเป็นการทำร้ายประชาชนหนักขึ้นเป็นเท่าทวีคูณตามความซ้ำซ้อนของกฎหมาย ซึ่งนอกจากที่จะทำให้ประชาชนไม่เชื่อในตัวเจ้าพนักงาน ไม่ศรัทธาในตัวกฎหมายแล้ว ยังจะส่งผลเสียต่อสังคมโดยรวมคือประเทศชาติ ที่จะถูกมองว่าเป็นประเทศแห่งการคอร์รัปชันและไม่เหมาะสมแก่การลงทุน เท่ากับเป็นการปิดประเทศหรือฆ่าตัวตายทางอ้อม

จากปัญหาต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้นทำให้เห็นว่ากฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองเด็กจากข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กของประเทศไทยที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบันนี้ยังไม่สามารถปกป้องคุ้มครองเด็กจากข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กได้ ซึ่งจากความบกพร่องดังกล่าวจะส่งผลเสียต่อเด็กทั้งด้านของพฤติกรรมและพัฒนาการ ทั้งนี้เนื่องจากข้อมูลต่างๆ ที่อยู่บนอินเทอร์เน็ตเป็นปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อมที่สำคัญประการหนึ่งที่สามารถส่งอิทธิพลต่อตัวเด็กได้ทั้งด้านความคิดและการแสดงออก ดังนั้น เราจำเป็นที่จะต้องรีบเร่งหามาตรการมา

จัดการกับข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กเหล่านั้น เพื่อการปกป้องคุ้มครองเด็กอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

3.2 กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองเด็กจากข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กของต่างประเทศ

3.2.1 EU Safer Internet Action Plan

สภายุโรปและคณะมนตรีแห่งสหภาพยุโรป (the European Parliament and the Council of the European Union) ได้มีการวางแผนการสร้างอินเทอร์เน็ตที่ปลอดภัยกว่าในสหภาพยุโรป เพื่อเป็นแนวทางให้ประเทศสมาชิกได้นำไปใช้วางมาตรการสำหรับประเทศของตนเอง ทั้งนี้ โดยมีจุดประสงค์หลักก็คือการป้องกันเด็กและเยาวชนจากเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ตที่เป็นอันตราย ด้วยเหตุที่ว่า การเจริญเติบโตของอินเทอร์เน็ตในปัจจุบันเป็นไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งอันตรายต่างๆ ก็มาพร้อมกับการเจริญเติบโตนี้ โดยเฉพาะอันตรายกับเด็กและเยาวชนและการละเมิดทางด้านเทคโนโลยีที่ปรากฏให้เห็นอยู่เรื่อยๆ ทำให้แผนการรับมือก็ต้องมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เท่าทันตลอดเวลา เพื่อที่จะสามารถจัดการกับทั้งข้อมูลที่เป็นอันตรายกับเด็กและเยาวชน ข้อมูลที่ผู้ใช้ไม่ต้องการและรวมไปถึงข้อมูลที่ผิดกฎหมาย แผนการสร้างอินเทอร์เน็ตที่ปลอดภัยกว่าในสหภาพยุโรปที่ผ่านมาจึงมีการแบ่งเป็นช่วงของการบังคับใช้ในแต่ละช่วง ซึ่งในปี ค.ศ.2008 ที่ผ่านมาเป็นช่วงของแผนการดำเนินงานที่เรียกว่า The Safer Internet Plus Programme ซึ่งจะใช้ใน ช่วงระยะเวลาปี 2005-2008 โดยวัตถุประสงค์ของแผนการฉบับนี้ คือ¹²

1. เพื่อให้การใช้งานอินเทอร์เน็ตมีความปลอดภัยมากขึ้น โดยเฉพาะสำหรับเด็กและเยาวชน และเพื่อที่จะจัดการกับข้อมูลหรือเนื้อหาที่ผิดกฎหมายหรือที่ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตไม่ต้องการ
2. ในการที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวในข้อ 1. จะต้องมีการดำเนินการในเรื่องต่างๆ คือ

¹² Official Journal of the European Union, DECISION No 854/2005/EC OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 11 May 2005 establishing a multiannual Community Programme on promoting safer use of the Internet and new online technologies, Available from: http://ec.europa.eu/information_society/activities/sip/programme/decision/index_en.htm [December 2, 2008]

(1) ต่อสู้กับเนื้อหาที่ผิดกฎหมาย โดยมีการตั้งสายด่วนรายงานเกี่ยวกับเนื้อหาที่ผิดกฎหมาย ซึ่งช่องทางของการรายงานจะต้องสะดวกและพร้อมที่จะรับข้อมูล และเพื่อความมีประสิทธิภาพก็อาจจะมีการตั้งตัวที่จะบ่งชี้ว่าข้อมูลแบบใดที่ถือว่าเป็นข้อมูลที่จะต้องแจ้งและถ้าเป็นไปได้ทุกข้อมูลที่ถูกแจ้งมาและตรวจสอบแล้วว่าเป็นข้อมูลที่ผิดกฎหมายควรจะถูกประกาศให้สาธารณชนรับรู้ด้วย

(2) จัดการกับเนื้อหาที่ไม่เป็นที่ต้องการและที่เป็นอันตราย ซึ่งอาจต้องอาศัยเครื่องมือทางเทคนิคเพื่อให้ผู้ที่เป็นแหล่งข้อมูล ผู้ที่ใช้อินเทอร์เน็ตและผู้ที่ต้องรับผิดชอบต่อเด็กและเยาวชนใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการดูแลควบคุม ซึ่งถือเป็นการสร้างอำนาจให้แก่ผู้ใช้อินเทอร์เน็ต ซึ่งระบบของการจัดระดับความเหมาะสมของข้อมูลและการให้สัญลักษณ์แก่ข้อมูลแต่ละประเภทก็ควรจะนำมาใช้ควบคู่กัน เพื่อจะเป็นตัวช่วยในการตัดสินใจรับรู้หรือปิดกั้นข้อมูล

(3) ส่งเสริมให้มีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ระบบที่สมบูรณ์ของการควบคุมดูแลตนเองเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการหยุดการแพร่กระจายของข้อมูลที่ไม่เป็นที่ต้องการ เป็นอันตรายและข้อมูลที่ผิดกฎหมาย ซึ่งการควบคุมดูแลตนเองนี้ประกอบไปด้วยส่วนสำคัญต่างๆ มากมาย อาทิ การให้คำปรึกษาและการแสดงออกซึ่งหน้าที่อย่างเหมาะสมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กฎหมายที่จะออกมาวางแนวทางพฤติกรรม การส่งเสริมความร่วมมือในระดับชุมชน และการประเมินผลระดับชาติในขบวนการควบคุมดูแลตนเอง อีกทั้งยังมีความพยายามที่ให้การประสานงานระดับชุมชนนี้เป็นตัวกระตุ้นให้อุตสาหกรรมเทคโนโลยีใหม่ๆ และอินเทอร์เน็ตในยุโรปนำกฎหมายเกี่ยวกับแนวทางการประพฤติปฏิบัติมาปรับใช้ด้วย

(4) การเพิ่มความตระหนักและระมัดระวัง โดยจะมีการระบุถึงประเภทหรือชนิดของข้อมูลที่ผิดกฎหมาย ไม่เป็นที่ต้องการหรือเป็นอันตราย ซึ่งก็รวมถึงข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก การเหยียดสีผิวหรือเชื้อชาติด้วย และบูรณาการเข้ากับเรื่องของการคุ้มครองผู้บริโภค การคุ้มครองข้อมูลและความปลอดภัยของเครือข่ายและข้อมูล โดยมีความจำเป็นที่จะต้องหาจัดการกับข้อมูลที่เผยแพร่อยู่บนอินเทอร์เน็ต ซึ่งการจัดการนั้นก็จะต้องเท่าทันกับข้อมูลข่าวสารและการพัฒนาที่รวดเร็วของเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตและโทรศัพท์มือถืออีกด้วย เช่น บริการรับส่งข้อมูลระหว่างผู้ใช้อินเทอร์เน็ต ระบบเครือข่ายวิดีโอ การสนทนาผ่านอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

โดยในการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามแผนงานดังกล่าวเป็นหน้าที่ของสมาชิกที่จะบัญญัติกฎหมายภายในเพื่อรองรับการดำเนินการนั้น โดยที่ทางแผนงานจะมีเงินสนับสนุนให้

แต่ละประเทศ โดยในแผนการดำเนินการของปี 2005-2008 มีงบประมาณทั้งสิ้น 45 ล้านยูโร โดยจะมีการตั้งคณะกรรมการตรวจสอบการบริหารจัดการเงินดังกล่าว ซึ่งประเทศสมาชิกจะต้องสามารถแสดงบัญชีการใช้จ่ายเงินทุนที่ได้รับไปและให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลตามที่ทางคณะกรรมการตรวจสอบร้องขอด้วย

จากความสำเร็จของแผนงานที่ผ่านมา มาจึงได้มีการคิดวางแผนการดำเนินการต่อเนื่องกับแผนที่กำลังจะสิ้นสุดลงในปลายปี 2008 นี้ โดยได้มีการเริ่มวางแผนการดำเนินงานสำหรับปี 2009-2013 โดยคาดว่าจะมีเงินทุนสนับสนุน 55 ล้านยูโร ซึ่งแผนการดำเนินงานใหม่นี้จะต่อสู้ไม่ใช้กับเฉพาะเนื้อหาที่ผิดกฎหมายเท่านั้น แต่จะรวมไปถึงพฤติกรรมที่เป็นอันตรายอย่างเช่น การหลอกลวงเพื่อวัตถุประสงค์ในการลวงละเมิดทางเพศ (Grooming) และการคุกคามทางอินเทอร์เน็ต (Cyber Bullying) ด้วย¹³

ในแผนการดำเนินงานฉบับใหม่นี้ได้สังเกตเห็นว่าปัจจุบันเด็กเป็นผู้ที่ใช้งานอินเทอร์เน็ตเป็นประจำและก็เพิ่มจำนวนมากขึ้นเรื่อยๆ และการที่เด็กได้เข้าสู่สภาพแวดล้อมบนโลกอินเทอร์เน็ตสามารถที่จะปรับปรุงคุณภาพชีวิตของเด็กหลายๆ คนได้ แต่ขณะเดียวกันนั้น เด็กก็อาจจะเลือกในสิ่งที่มีความเสี่ยงที่มีควรที่จะเลือก ซึ่งจะกระทบต่อความปลอดภัยของตัวเด็กเอง ถึงแม้ว่าเด็กจะฉลาดและรู้เท่าทันเทคโนโลยีเพียงใด แต่เด็กก็ยังไม่สามารถที่จะแยกแยะสิ่งที่พบเจอออกจากความเป็นจริงได้อย่างเช่นผู้ใหญ่ อีกทั้งยังไม่รู้ถึงผลที่จะตามมาจากการตัดสินใจของตนเองด้วย ซึ่งเด็กจะยอมปรึกษาพ่อแม่ ผู้ปกครอง ก็เฉพาะเมื่อมาถึงจุดที่ไม่สามารถจะคุยกับใครได้แล้วซึ่งอาจจะสายเกินไปที่จะแก้ไขปัญหาต่างๆ จึงจำเป็นที่จะต้องมีการมาจัดการและป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น

ในเรื่องของเนื้อหาที่เป็นอันตราย (Harmful Content) แผนการดำเนินงานฉบับใหม่ได้วางแนวทางในการอธิบายไว้ว่าคือ¹⁴ เนื้อหาที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูหรือผู้ที่เป็นผู้ใหญ่พิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นอันตรายแก่เด็ก ซึ่งการที่จะให้คำนิยามจะต้องดูความเหมาะสมตาม

¹³ Safer Internet Programme (2009 – 2013), Available from:

http://ec.europa.eu/information_society/activities/sip/programme/index_en.htm [December 2, 2008]

¹⁴ Commission of The European Communities, Proposal for a DECISION OF THE

EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL establishing a multiannual Community programme on protecting children using the Internet and other communication technologies, Available from

http://ec.europa.eu/information_society/activities/sip/programme/index_en.htm [December 1, 2008]

วัฒนธรรมของแต่ละประเทศ และสามารถที่วางขอบเขตได้ตั้งแต่เรื่องของภาพลามกอนาจารและความรุนแรงไปจนถึงเรื่องของการเหยียดสีผิวหรือเชื้อชาติ การเกลียดภาษาและเสียงเพลง การทำร้ายตนเอง ภาวะไม่ยอมอาหารและการฆ่าตัวตาย การที่เด็กได้รับรู้ถึงเนื้อหาที่เป็นภัยเหล่านี้ อาจเป็นต้นเหตุของความบอบช้ำทางจิตซึ่งจะนำไปสู่อันตรายทางร่างกายได้ถ้าเด็กถูกชักจูงให้สร้างความเจ็บปวดแก่เด็กคนอื่นหรือแก่ตนเอง ซึ่งแต่ละประเทศก็จะรู้สึกถึงความร้ายแรงในเรื่องดังกล่าวต่างกันไป ทำให้กฎหมายของแต่ละประเทศมีความแตกต่างกัน ซึ่งมาตรการที่จะนำมาดำเนินการกับเนื้อหาที่เป็นอันตรายต้องอาศัยการบูรณาการมาตรการต่างๆ เข้าด้วยกันเพื่อมีประสิทธิภาพสูงสุด อาทิ การออกกฎหมายมาบังคับใช้ การควบคุมดูแลตนเอง เครื่องมือช่วยผู้ปกครองในการควบคุมดูแล การเพิ่มความตระหนักในปัญหาและการให้การศึกษา เป็นต้น โดยการดำเนินการของแผนการฉบับนี้คือ การลดจำนวนเนื้อหาที่ผิดกฎหมายและการกำจัดพฤติกรรมที่เป็นอันตรายในสังคมออนไลน์ ส่งเสริมสภาพแวดล้อมของการใช้อินเทอร์เน็ตที่ปลอดภัย การเน้นย้ำถึงความตระหนักของสาธารณชน การสร้างพื้นฐานทางความรู้และการร่วมมือกันของนานาประเทศ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวนี้จะช่วยให้การใช้อินเทอร์เน็ตมีความปลอดภัยและเหมาะสมกับเด็กและเยาวชนมากขึ้น

3.2.2 ประเทศสหรัฐอเมริกา

โดยทั่วไปแล้ว การกำกับดูแลเนื้อหาในอินเทอร์เน็ตของประเทศสหรัฐอเมริกาคจะใช้แนวนโยบายที่เปิดกว้าง โดยเน้นให้เอกชนที่มีส่วนได้เสียช่วยกันวางกรอบนโยบาย และให้ตลาดเป็นตัวผลักดันรูปแบบของการกำกับดูแลที่เหมาะสมสำหรับสื่ออินเทอร์เน็ต ถึงแม้การกำกับดูแลดังกล่าวจะดูเป็นการขัดแย้งกับอุดมการณ์เรื่องสิทธิเสรีภาพ แต่ประเทศสหรัฐอเมริกาก็เล็งเห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องคุ้มครองสวัสดิภาพของพลเมือง โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนให้พ้นจากข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก โดยในส่วนของมาตรการป้องกันเด็กจากข้อมูลที่ไม่เหมาะสมนี้ ประเทศสหรัฐอเมริกามีการออกกฎหมายที่ควรพิจารณาหลายฉบับด้วยกัน กล่าวคือ

3.2.2.1 Communications Decency Act 1996 (CDA)

ในเดือนกุมภาพันธ์ ปี 1996 กฎหมายฉบับนี้ได้ถูกประกาศใช้ออกมาในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของ Telecommunications Act of 1996 ซึ่งความมุ่งหมายของ CDA ก็เพื่อต้องการควบคุมข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กและข้อมูลที่เป็นการลามกอนาจาร¹⁵ โดย

¹⁵ Available from http://www.epic.org/free_speech/cda [November 3, 2008]

วางมาตรการทางอาญาเพื่อลงโทษผู้ใดก็ตามโดยอาจู้ได้ ใช้บริการการติดต่อสื่อสารผ่านทางคอมพิวเตอร์เพื่อส่งให้บุคคลที่เฉพาะเจาะจงหรือบุคคลที่อายุต่ำกว่า 18 ปี หรือใช้บริการติดต่อสื่อสารใดๆ ทางคอมพิวเตอร์ แสดงในลักษณะที่บุคคลที่อายุต่ำกว่า 18 ปี สามารถเข้าถึงได้ ซึ่งการวิพากษ์วิจารณ์ การเชื้อเชิญ การแนะนำ การยื่นข้อเสนอ รูปภาพหรือการติดต่อสื่อสารใดๆ ที่เป็นการลามกอนาจารหรือไม่เหมาะสม อีกทั้งยังกำหนดความผิดทางอาญาแก่ผู้ส่งผ่านข้อมูลที่ไม่เหมาะสมหรือลามกอนาจารแก่บุคคลที่อายุต่ำกว่า 18 ปี ด้วย*

แต่ต่อมาในปี ในวันที่ 26 มิถุนายน ค.ศ.1997 ศาลสูงของประเทศสหรัฐอเมริกา (The U.S. Supreme Court) ได้มีคำตัดสินยืนตามคำพิพากษาของศาลฟิลาเดเฟีย (A Panel of Federal Judges in Philadelphia) ที่ตัดสินไว้ในวันที่ 12 มิถุนายน ค.ศ.1996 ในคดี Reno v. American Civil Liberties Union ว่ากฎหมายฉบับนี้ขัดต่อรัฐธรรมนูญ ซึ่งในคดีดังกล่าวได้ให้เหตุผลว่า ** CDA เป็นการตั้งข้อจำกัดบนอินเทอร์เน็ตที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ เนื่องจากการติดต่อสื่อสารทางอินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางที่เชื่อมคนทุกคนเข้าหากันและเป็นทางที่คนทุกชนชั้น

* SEC. 502 OBSCENE OR HARASSING USE OF TELECOMMUNICATIONS FACILITIES UNDER THE COMMUNICATIONS ACT OF 1934. Section 223 (47 U.S.C. 223) is amended—

(1) by striking subsection (a) and inserting in lieu thereof:

(a) Whoever-- (1) in interstate or foreign communications-- (A) ...

(B) by means of a telecommunications device knowingly--

(i) makes, creates, or solicits, and

(ii) initiates the transmission of,

any comment, request, suggestion, proposal, image, or other communication which is obscene or indecent, knowing that the recipient of the communication is under 18 years of age, regardless of whether the maker of such communication placed the call or initiated the communication...

** In 1997, the Supreme Court ruled 9-0 in Reno v. American Civil Liberties Union that CDA was an unconstitutional restriction on the Internet, a "unique and wholly new medium of worldwide human communication" deserving of full First Amendment protection. Because only obscenity is regulable, the regulations would effectively reduce the constitutionally protected material available to adults "to only what is fit for children." The unique characteristics of Internet communications (its ready availability and ease of use) were integral to the decision. Because it is possible to warn viewers about incipient indecent content (unlike radio, where warnings fail to protect all potential listeners), and because alternatives exist, at least in theory, the CDA's provisions cast a "far darker shadow over free speech which threatened to torch a larger segment of the Internet community than [any] speech restrictions previously encountered." Available from http://www.epic.org/free_speech/cda [November 3, 2008]

สามารถเข้าถึงได้ ซึ่งเป็นเสรีภาพของการติดต่อสื่อสารที่รัฐธรรมนูญแก้ไขฉบับที่ 1 ของสหรัฐอเมริกาให้การปกป้องคุ้มครอง อีกทั้งกฎหมายดังกล่าวยังไม่ให้เสรีภาพแก่พ่อแม่ที่จะตัดสินใจว่าข้อมูลใดที่จะเป็นข้อมูลที่เหมาะสมกับลูกของตนเองหรือไม่ และยังขยายความกว้างรวมไปถึงกรณีที่ไม่ใช่การกระทำทางการค้า ที่สำคัญอีกประการก็คือ กฎหมายฉบับนี้ไม่ได้ให้คำนิยามของคำว่า “patently offensive” ให้ชัดเจนว่ามีความหมายและขอบเขตเพียงใด ซึ่งคำๆ นี้ก็ยังไม่เคยมีการกำหนดคำนิยามมาก่อน ซึ่งหลายคนก็ได้มีการโต้แย้งว่ากฎหมายฉบับนี้จะไปลดรอนสิทธิของผู้ใหญ่ในการที่จะเข้าถึงข้อมูล โดยอ้างเหตุที่ว่าเป็นข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กเท่านั้น อีกทั้งยังปรากฏว่ามีวิธีอื่นๆ อีกมากมายที่จะสามารถเตือนผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตเกี่ยวกับข้อมูลที่ไม่เหมาะสมบนอินเทอร์เน็ต บทบัญญัติของ CDA ที่ออกมาจึงเป็นเสมือนงามีดขนาดใหญ่ที่จะมาปิดกั้นเสรีภาพในการติดต่อสื่อสาร ซึ่งเปรียบเสมือนกับการก่อการร้ายบนการติดต่อสื่อสารทางอินเทอร์เน็ต กฎหมายฉบับนี้จึงถูกศาลสั่งไม่ให้นำมาบังคับใช้

3.2.2.2 Child Online Protection Act 1998 (COPA)

ในเดือนตุลาคม ปี 1998 สภาคองเกรสของสหรัฐอเมริกาโดยประธานาธิบดี บิล คลินตัน ได้มีการออกกฎหมายที่มีชื่อว่า Child Online Protection Act หรือ COPA ซึ่งออกมาหลังจากที่ศาลได้มีคำตัดสินว่า CDA เป็นกฎหมายที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ* โดยมีจุดมุ่งหมายก็เพื่อต้องการคุ้มครองเด็กจากสิ่งที่แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนเกี่ยวกับเรื่องทางเพศ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

* See *Reno v. American Civil Liberties Union*, 521 U.S. 844, 117 S.Ct. 2329 (1997) (holding that the Communications Decency Act violated the First Amendment)

กฎหมายฉบับนี้ได้วางโทษทั้งทางแพ่งและทางอาญา ซึ่งได้วางโทษจำคุกสูงสุดถึง 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 50,000 เหรียญสหรัฐ สำหรับผู้ใดก็ตามโดยอาจู้ได้ แสดงให้ประจักษ์ซึ่ง “สิ่งที่เป็นอันตรายแก่เด็กที่อายุต่ำกว่า 17 ปี” บนเว็บ “เพื่อวัตถุประสงค์ทางการค้า” และจะต้องรับโทษปรับหนักขึ้นถ้าการกระทำดังกล่าวได้กระทำโดยเจตนา*

คำว่า “material that is harmful to minors”** รวมถึงการติดต่อสื่อสารที่มีลักษณะลามกอนาจารหรือสิ่งซึ่ง

1. วิญญูชนตามมาตรฐานของสังคมในปัจจุบัน พบว่าการบริโภคสิ่งนั้นโดยคำนึงถึงความเป็นเด็ก จะเป็นการชักจูงหรือเป็นการชักนำไปในทางที่ชั่วร้ายเกี่ยวกับทางเพศ

* "SEC. 231 RESTRICTION OF ACCESS BY MINORS TO MATERIALS COMMERCIALY DISTRIBUTED BY MEANS OF WORLD WIDE WEB THAT ARE HARMFUL TO MINORS.

"(a) REQUIREMENT TO RESTRICT ACCESS.—

"(1) PROHIBITED CONDUCT.—Whoever knowingly and with knowledge of the character of the material, in interstate or foreign commerce by means of the World Wide Web, makes any communication for commercial purposes that is available to any minor and that includes any material that is harmful to minors shall be fined not more than \$50,000, imprisoned not more than 6 months, or both.

"(2) INTENTIONAL VIOLATIONS.—In addition to the penalties under paragraph (1), whoever intentionally violates such paragraph shall be subject to a fine of not more than \$50,000 for each violation. For purposes of this paragraph, each day of violation shall constitute a separate violation.

"(3) CIVIL PENALTY.—In addition to the penalties under paragraphs (1) and (2), whoever violates paragraph (1) shall be subject to a civil penalty of not more than \$50,000 for each violation. For purposes of this paragraph, each day of violation shall constitute a separate violation.

** 6) MATERIAL THAT IS HARMFUL TO MINORS.—The term 'material that is harmful to minors' means any communication, picture, image, graphic image file, article, recording, writing, or other matter of any kind that is ob-scene or that—

(A) the average person, applying contemporary community standards, would find, taking the material as a whole and with respect to minors, is designed to appeal to, or is designed to pander to, the prurient interest;

(B) depicts, describes, or represents, in a manner patently offensive with respect to minors, an actual or simulated sexual act or sexual contact, an actual or simulated normal or perverted sexual act, or a lewd exhibition of the genitals or post-pubescent female breast; and

(C) taken as a whole, lacks serious literary, artistic, political, or scientific value for minors.

2. ภาพวาด การพรรณนา หรือการแสดงออกในลักษณะที่เป็นการละเมิดต่ออำนาจปกครองโดยคำนึงถึงความเป็นผู้เยาว์ ได้มีการแสดงถึงการกระทำที่เป็นการกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ การติดต่อที่เกี่ยวกับเรื่องทางเพศ หรือมีการกระทำหรือการลอกเลียนหรือการกระทำที่เป็นกามวิตถาร หรือการแสดงออกถึงความลามกเลวทราม หรือแสดงถึงทรวงอกของหญิง และ
3. เนื้อหาทั้งหมดขาดไปซึ่งคุณค่าในความเป็นวรรณคดี ศิลปะ การเมืองหรือวิทยาศาสตร์อย่างแท้จริงสำหรับเด็ก

โดยมีการกำหนดข้อสันนิษฐานที่เป็นคุณไว้ให้กับผู้ที่เผยแพร่เว็บไซต์ โดยมีเงื่อนไขในการที่จะได้รับประโยชน์จากข้อสันนิษฐาน คือ ได้มีการจำกัดการเข้าถึงโดยผู้เยาว์ในข้อมูลที่เป็นภัยต่อผู้เยาว์ โดย

1. กำหนดให้ต้องใช้บัตรเครดิต บัญชีเดบิต รหัสการเข้าถึงของผู้ใหญ่ หรือหมายเลขบัตรประจำตัวประชาชนของผู้ใหญ่
2. ใช้วิธีการรับรองทางระบบดิจิทัลที่เป็นการตรวจสอบและยืนยันอายุได้ หรือ
3. ใช้มาตรการที่มีความสมเหตุสมผลอื่นๆ ที่มีความเป็นไปได้ภายใต้เทคโนโลยีที่มีอยู่ในปัจจุบัน

เวลาต่อมาในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ.1999 ศาล The Federal District Court in Philadelphia ได้มีคำสั่งคุ้มครองชั่วคราวให้ระงับการบังคับใช้ COPA¹⁶ ไว้ก่อนด้วยเหตุผลที่ว่า ไม่มีทางที่จะป้องกันเด็กจากสิ่งที่ไม่เหมาะสมบนเว็บไซต์ โดยที่ไม่กระทบถึงสิทธิในการติดต่อสื่อสารของผู้ใหญ่ที่ได้รับการคุ้มครองโดยรัฐธรรมนูญ ถึงแม้ว่า COPA จะมีการวางบทบัญญัติให้ผู้จัดทำเว็บไซต์ปฏิบัติเพื่อให้ได้รับข้อสันนิษฐานที่เป็นคุณโดยการให้มีการจำกัดการเข้าถึงเว็บไซต์โดยการให้ใส่หมายเลขบัตรเครดิตหรือรหัสการเข้าถึงของผู้ใหญ่ แต่มีหลักฐานที่ยืนยันได้อย่างชัดเจนว่าการกำหนดให้กระทำเช่นนั้นเป็นการสร้างภาระในการได้รับสิทธิในการติดต่อสื่อสาร ด้วยเหตุผล 5 ประการ คือ

¹⁶ ACLU v. Mukasey (formerly Ashcroft v. ACLU and ACLU v. Reno II), *The Legal Challenge to the Child Online Protection Act*, Available from: http://www.epic.org/free_speech/copa/#procedural [September 1, 2008]

1. เป็นการปฏิเสธการเข้าถึงของผู้ใหญ่ทุกคนที่ไม่มีบัตรเครดิต
2. เป็นการกำหนดให้การติดต่อสื่อสารทุกอย่างบนเว็บไซต์จะต้องถูกตรวจสอบ แม้ว่าจะเป็นสิ่งที่ไม่เป็นอันตรายสำหรับเด็กก็ตาม
3. เป็นการสกัดกั้นไม่ให้ผู้ใหญ่เข้าถึงการติดต่อสื่อสารที่รัฐธรรมนูญคุ้มครอง โดยการตั้งราคาในเนื้อหาที่ควรจะสามารเข้าถึงได้โดยเสรี ไม่เคารพสิทธิส่วนบุคคลและทำให้เว็บไซต์ไม่สามารถเข้าถึงได้ตามปกติ
4. เป็นการเพิ่มช่องทางให้ผู้ที่มีเจตนาร้ายช้อโกงราคาสำหรับการใช้บริการ
5. เป็นการกำหนดเพิ่มภาระทางการเงินให้กับผู้ใช้งาน แต่ในความจริงแล้วเป็นการทำให้ผู้ใช้งานต้องกักกันสิทธิของตนเองเสียมากกว่าที่จะยอมเพิ่มภาระในส่วนนั้น

ในวันที่ 22 มิถุนายน ค.ศ.2000 ศาลอุทธรณ์ (The Third Circuit Court of Appeals) ก็ได้มีคำพิพากษาว่า COPA ขัดต่อรัฐธรรมนูญด้วยเหตุผลที่ต่างออกไปจากศาลชั้นต้น โดยให้เหตุผลว่ากฎหมายฉบับนี้ต้องการที่จะให้การติดต่อสื่อสารในทุกเว็บไซต์ต้องผูกมัดกับมาตรฐานของสังคมซึ่งเป็นการตีความที่กว้างเกินไป ซึ่งขัดกับลักษณะเฉพาะของโลกอินเทอร์เน็ตที่ควรจะมีอิสระและมีข้อจำกัดน้อยที่สุด¹⁷

ต่อมาในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ.2001 กระทรวงยุติธรรมได้ยื่นต่อศาลสูงแห่งสหรัฐอเมริกา (The U.S. Supreme Court) ขอให้กลับคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ ซึ่งในวันที่ 13 พฤษภาคม ค.ศ.2002 ศาลสูงของสหรัฐอเมริกาได้มีคำสั่ง¹⁸ ให้ศาลล่างกลับไปดูประเด็นเรื่องของรัฐธรรมนูญแก้ไขฉบับที่ 1 ในมุมมองอย่างกว้างเท่านั้น ไม่ได้มีการตัดสินประเด็นในกรณีนี้แต่อย่างใด โดยยังคงให้การระงับบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวยังคงอยู่เช่นเดิม ซึ่งจากการพิจารณารอบที่สองของศาลอุทธรณ์ (The Third Circuit Court of Appeals) ในวันที่ 6 มีนาคม ค.ศ.2003 ก็ยังคงยืนยันว่ากฎหมายฉบับนี้ขัดต่อรัฐธรรมนูญแก้ไขฉบับที่ 1 เพราะเป็นการจำกัดการเข้าถึงที่ไม่เหมาะสมซึ่งการติดต่อสื่อสารบนอินเทอร์เน็ตจำนวนมากที่ถูกกฎหมายสำหรับผู้ใหญ่ และในวันที่

¹⁷ Ibid.

¹⁸ ACLU v. Mukasey (formerly Ashcroft v. ACLU and ACLU v. Reno II), *The Legal Challenge to the Child Online Protection Act*, Available from: http://www.epic.org/free_speech/copa/#news [September 1, 2008]

29 มิถุนายน ค.ศ.2004 ศาลสูงของสหรัฐอเมริกาได้รับรองคำสั่งคุ้มครองชั่วคราวให้ระงับใช้กฎหมายฉบับนี้ โดยให้เหตุผลว่า รัฐบาลไม่ได้แสดงให้เห็นว่าไม่มีมาตรการอื่นใดที่มีข้อจำกัดน้อยกว่า COPA ที่จะสามารถนำมาบังคับใช้ได้และหากยอมให้กฎหมายมีผลบังคับใช้อาจจะอาจเกิดอันตรายต่อสิทธิเสรีภาพของการแสดงออกที่ได้รับการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ

จนกระทั่งในวันที่ 22 กรกฎาคม ค.ศ.2008 ศาลอุทธรณ์ (The Third Circuit Court of Appeals) ก็ได้ยกเลิกกฎหมายฉบับนี้ โดยวินิจฉัยว่า COPA ขัดกับรัฐธรรมนูญแก้ไขฉบับที่ 1 และ 5 เพราะเป็นกฎหมายที่กว้างเกินกว่าที่จะใช้บังคับได้ อีกทั้งไม่มีความชัดเจนและเป็นการละเมิดสิทธิของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในการที่จะได้รับข้อมูลตามที่ตนต้องการ¹⁹

3.2.2.3 Children's internet Protection Act, 2000 (CIPA)

CIPA เป็นกฎหมายอีกฉบับหนึ่งที่สภาของสหรัฐอเมริกาออกมาเพื่อที่จะจำกัดขอบเขตการรับรู้ข้อมูลของเด็กที่อายุต่ำกว่า 17 ปี เกี่ยวกับสิ่งลามกอนาจารที่มีอย่างโจ่งแจ้งในสังคมออนไลน์ โดยจะใช้บังคับกับโรงเรียนและห้องสมุดที่ได้รับเงินทุนจากโครงการ E-Rate ของกองทุน LSTA (The Library Services and Technology Act) เท่านั้น โดยมี The Federal Communications Commission (FCC) ทำหน้าที่ดูแลรับผิดชอบให้เป็นไปตามกฎหมายฉบับนี้ ซึ่งประธานาธิบดีบิล คลินตัน ได้ลงนามในกฎหมายนี้เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม ค.ศ.2000 และได้รับการรับรองว่าไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญโดยศาลสูงของประเทศสหรัฐอเมริกา (The U.S. Supreme Court) เมื่อวันที่ 23 มิถุนายน ค.ศ.2003²⁰

CIPA ได้วางข้อกำหนดต่างๆ ให้โรงเรียนและห้องสมุดที่ได้รับเงินทุนจากโครงการ E-Rate ต้องดำเนินการ คือ²¹

- โรงเรียนและห้องสมุดที่อยู่ภายใต้กฎหมายฉบับนี้จะไม่ได้รับความช่วยเหลือจากโครงการ E-Rate เว้นเสียแต่จะทำให้การรับรองว่านโยบายเกี่ยวกับ

¹⁹ Ibid.

²⁰ United States v. American Library Ass'n. Inc., Available from:

<http://www.caselaw.lp.findlaw.com/cgi-bin/getcase.pl?court=US&navby=case&vol=000&invol=02-361>

[November 29, 2008]

²¹ FCC Consumer Facts, Children's Internet Protection Act, Available from:

<http://www.fcc.gov/cgb/consumerfacts/cipa.html> [October 23, 2008]

ความปลอดภัยบนอินเทอร์เน็ตและมีมาตรการป้องกันทางเทคโนโลยีพร้อมใช้ ซึ่งนโยบายการใช้อินเทอร์เน็ตเกี่ยวกับความปลอดภัยบนอินเทอร์เน็ต ดังกล่าวจะต้องรวมถึงมาตรการป้องกันทางเทคโนโลยีที่จะใช้เพื่อปิดกั้นหรือ กั้นการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตซึ่งรูปภาพที่ลามกอนาจาร ภาพโป๊เปลือย ของเด็กหรือสิ่งที่เป็นอันตรายต่อเด็ก* ซึ่งเทคโนโลยีดังกล่าวจะต้องใช้ ตลอดเวลาที่เด็กเป็นผู้ที่ใช้อินเทอร์เน็ต

- โรงเรียนที่อยู่ภายใต้กฎหมายฉบับนี้ จะต้องรับเอาและนำไปบังคับใช้ซึ่ง นโยบายการกำกับดูแลกิจกรรมบนโลกออนไลน์ของเด็ก
- โรงเรียนและห้องสมุดที่อยู่ภายใต้กฎหมายฉบับนี้จะต้องรับเอาและนำไป ปรับใช้ซึ่งนโยบายที่สามารถระบุให้เห็นถึงการเข้าถึงสิ่งที่ไม่เหมาะสมบน อินเทอร์เน็ตของเด็ก ความมั่นคงและปลอดภัยของเด็กขณะใช้จดหมาย อิเล็กทรอนิกส์ ห้องสนทนา และการติดต่อสื่อสารโดยตรงผ่านทาง อิเล็กทรอนิกส์วิธีอื่นๆ การเข้าถึงโดยไม่มีอำนาจ (hacker) และกิจกรรมที่ผิด กฎหมายอื่นๆ ที่กระทำโดยเด็ก การเปิดเผย ใช้ หรือทำให้แพร่หลายซึ่งข้อมูล ส่วนบุคคลของเด็ก และการจำกัดการเข้าถึงของเด็กต่อข้อมูลที่เป็นอันตราย ต่อเด็ก

อย่างไรก็ตาม กฎหมายยังได้ให้เป็นดุลพินิจของผู้ที่มีอำนาจในการที่จะปิด เทคโนโลยีปิดกั้นหรือกั้นการเข้าถึงนี้ในกรณีที่ใช้เป็นใหญ่ เพื่อประโยชน์ในการทำวิจัยหรือเพื่อ วัตถุประสงค์ที่สุจริตและไม่ต้องห้ามตามกฎหมาย ทั้งนี้ CIPA ไม่ได้กำหนดให้ต้องมีการติดตาม ร่องรอยการใช้อินเทอร์เน็ตแต่อย่างใด

* (2) HARMFUL TO MINORS.--The term "harmful to minors" means any picture, image, graphic image file, or other visual depiction that--

(A) taken as a whole and with respect to minors, appeals to a prurient interest in nudity, sex, or excretion;

(B) depicts, describes, or represents, in a patently offensive way with respect to what is suitable for minors, an actual or simulated sexual act or sexual contact, actual or simulated normal or perverted sexual acts, or a lewd exhibition of the genitals; and

(C) taken as a whole, lacks serious literary, artistic, political, or scientific value as to minors.

กฎหมายฉบับนี้ก็ไม่แตกต่างจากกฎหมายสองฉบับที่กล่าวมาข้างต้น กล่าวคือ ถูกโต้แย้งเกี่ยวกับความถูกต้องชอบธรรมตามรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิเสรีภาพในการเข้าถึงข้อมูล ซึ่งศาลอุทธรณ์ของมลรัฐเพนซิลวาเนียได้มีคำตัดสินว่า ด้วยข้อจำกัดของเทคโนโลยี กลั่นกรองข้อมูลและการมีอยู่ของทางเลือกอื่นที่จำกัดสิทธิเสรีภาพของพลเมืองน้อยกว่า (รวมถึง การให้เลือกว่าจะใช้เทคโนโลยีหรือไม่และการเข้าตัดเตือนแก่ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตโดยตรง) ศาลจึง เห็นว่า เป็นไปไม่ได้ที่ห้องสมุดสาธารณะจะปฏิบัติตามกฎหมายฉบับนี้โดยที่ไม่ปิดกั้นข้อมูลการ ติดต่อสื่อสารที่รัฐธรรมนูญให้การคุ้มครอง เป็นกฎหมายที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญแก้ไข ฉบับที่ 1

ต่อมาเรื่องนี้ได้ขึ้นถึงศาลสูงของสหรัฐอเมริกา ปราบกฏว่าศาลสูงให้การรับรอง เงื่อนไขที่กฎหมายฉบับนี้กำหนด โดยโรงเรียนและห้องสมุดสาธารณะต้องดำเนินการติดตั้ง มาตรการกลั่นกรองเด็กไม่ให้เข้าถึงข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่เป็นภัยต่อเด็ก เพื่อแลกกับทุนสนับสนุน ของรัฐบาลว่าไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 1 แต่ทั้งนี้ CIPA จะได้รับการรับรองก็ ต่อเมื่อรัฐบาลสามารถแสดงให้เห็นได้ว่า บรรณารักษ์จะดำเนินการปิดโปรแกรมป้องกันการเข้าถึง ได้อย่างไม่ชักช้าเมื่อได้รับการร้องขอจากผู้ใช้อินเทอร์เน็ตที่เป็นผู้ใหญ่ โดยที่ผู้พิพากษาเสียงข้าง มากยังได้ทำความเข้าใจไว้ดีกว่า ผู้ใหญ่ที่ขอให้ปิดโปรแกรมการกลั่นกรองการเข้าถึงไม่จำเป็นที่ จะต้องอธิบายถึงเหตุผลในการขอเช่นนั้นแต่อย่างใด²²

3.2.3 ประเทศออสเตรเลีย

ในประเทศออสเตรเลีย มีการควบคุมเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ตโดยการออกกฎหมาย เกี่ยวกับระบบเซ็นเซอร์ขึ้นมาใช้ทั้งในระดับเครือข่ายและระดับของรัฐ ทั้งนี้ รัฐธรรมนูญของประเทศออสเตรเลียมิได้ให้อำนาจอิสระแก่รัฐบาลในการที่จะควบคุมเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ต โดย กฎหมายในระดับเครือข่ายจะใช้บังคับกับผู้ที่เป็นเจ้าของเครือข่ายเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ต (Internet Content Hosts (ICHs)) และผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต (Internet Service Providers (ISPs)) แต่ไม่รวมถึงผู้จัดทำเนื้อหาและผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตทั่วไป โดยกฎหมายได้กำหนดให้ ICHs และ ISPs ต้องทำการลบเนื้อหาที่ถูกคัดค้านหรือเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมสำหรับผู้เยาว์ตามที่ ได้รับแจ้งมาจากหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่ควบคุมดูแลออกจากเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของตน ซึ่ง หน่วยงานที่ทำหน้าที่นี้ก็คือ The Australian Communications and Media Authority (ACMA)

²² FCC Order 03-188 dated July 23, 2003, adopting measures to ensure that the FCC's implementation of the Children's Internet Protection Act (CIPA) complies with the recent decision of the United States Supreme Court, Available from: http://hraunfoss.fcc.gov/edocs_public/attachmatch/FCC-03-188A1.pdf

ส่วนกฎหมายอาญาในระดับของรัฐนั้นใช้บังคับครอบคลุมไปถึงผู้จัดทำเนื้อหาและผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตทั่วๆ ไปด้วย โดยในกฎหมายนี้ยังให้ผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตทั่วๆ ไปหรือผู้ที่เป็นผู้จัดทำเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ตสามารถที่จะแจ้งว่าเนื้อหาใดที่ควรจะถูกคัดค้านหรือเป็นอันตรายต่อเยาวชนถ้าได้รับรู้ข้อมูลนั้นไป²³

ในปี ค.ศ.2005 The Australian Communications and Media Authority (ACMA) ได้จัดตั้ง the Australian Broadcasting Authority (ABA) ให้มีอำนาจในการตรวจสอบการร้องเรียนต่างๆ ที่พลเมืองของประเทศร้องเรียนมาเกี่ยวกับเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ตที่ควรจะถูกห้ามหรือตัดออกไป แต่อย่างไรก็ตามหน่วยงานนี้ก็ยังคงมีอำนาจที่จะตรวจสอบได้เองโดยไม่ต้องได้รับการร้องเรียนเช่นกัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

²³Electronic Frontiers Australia Inc., Internet Censorship Laws in Australia, Available from: <http://www.efa.org.au/Issues/Censor/cens1.html#curr> [December 3, 2008]

3.2.3.1 The Broadcasting Services Act 1992

The Broadcasting Services Act 1992 ของประเทศออสเตรเลียได้กำหนด
 นิยามของ “เนื้อหาที่ต้องห้าม” (Prohibited Content) คือ เนื้อหาที่ถูกจัดลำดับชั้นหรือแบ่งประเภท
 อย่างไม่อย่างหนึ่งต่อไปนี้*

* Part 2—Classification of content

Division 1—Prohibited content and potential prohibited content

Clause 20 Prohibited content

Content other than eligible electronic publications

(1) For the purposes of this Schedule, content (other than content that consists of an eligible electronic publication) is **prohibited content** if:

(a) the content has been classified RC or X 18+ by the Classification Board; or

(b) both:

(i) the content has been classified R 18+ by the Classification Board; and

(ii) access to the content is not subject to a restricted access system; or

(c) all of the following conditions are satisfied:

(i) the content has been classified MA 15+ by the Classification Board;

(ii) access to the content is not subject to a restricted access system;

(iii) the content does not consist of text and/or one or more still visual images;

(iv) access to the content is provided by means of a content service (other than a

news service or a current affairs service) that is operated for profit or as part of a profit-making enterprise;

(v) the content service is provided on payment of a fee (whether periodical or otherwise);

or (vi) the content service is not an ancillary subscription television content service;

(d) all of the following conditions are satisfied:

(i) the content has been classified MA 15+ by the Classification Board;

(ii) access to the content is not subject to a restricted access system;

(iii) access to the content is provided by means of a mobile premium service.

Eligible electronic publications

(2) For the purposes of this Schedule, content that consists of an eligible electronic publication is **prohibited content** if the content has been classified RC, category 2 restricted or category 1 restricted by the Classification Board.

1. MA 15+ คือ ข้อมูลที่ไม่เหมาะสำหรับผู้ที่ยังต่ำกว่า 15 ปี ซึ่งการเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวไม่มีการควบคุมหรือการเข้าถึงอยู่ในรูปของบริการที่แสวงหากำไรหรือต้องจ่ายค่าธรรมเนียม และเนื้อหาไม่ปรากฏรูปภาพที่ชัดเจน
2. R18+ คือ ข้อมูลที่อาจจะรบกวนหรือเป็นอันตรายแก่นักบุคคลที่อายุต่ำกว่า 18 ปี ซึ่งข้อมูลระดับนี้จะต้องห้ามก็ต่อเมื่อเป็นเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในประเทศออสเตรเลียและการเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวไม่มีระบบตรวจสอบอายุที่กำหนดขึ้นโดย ACMA
3. X18+ คือ สิ่ง que แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางเพศด้วยความเต็มใจของผู้ใหญ่ โดยไม่มีการใช้ความรุนแรงทางเพศ
4. RC (Refused Classification) คือ สิ่งที่ถูกปฏิเสธการจัดระดับขึ้น

ซึ่งเนื้อหาต่างๆ บนอินเทอร์เน็ตจะเป็นเนื้อหาที่ต้องห้ามก็ต่อเมื่อ ACMA พบว่า ส่วนใดส่วนหนึ่งของเนื้อหาเข้าตามลักษณะดังกล่าวข้างต้น และนอกจากนี้ กฎหมายยังได้กำหนดถึง “เนื้อหาที่อาจจะถูกต้องห้าม” (Potentially Prohibited Content)* เอาไว้ด้วย คือเนื้อหาที่ ACMA พบว่าอาจจะถูกจัดว่าเป็นเนื้อหาที่ต้องห้ามได้ถ้าเนื้อหานั้นได้รับการจัดระดับ

* Clause 21 Potential prohibited content

(1) For the purposes of this Schedule, content is *potential prohibited content* if:

- (a) the content has not been classified by the Classification Board; and
- (b) if the content were to be classified by the Classification Board, there is a substantial

likelihood that the content would be prohibited content.

(2) However, content is not *potential prohibited content* if:

- (a) the content consists of an eligible electronic publication; and
- (b) the content has not been classified by the Classification Board; and
- (c) if the content were to be classified by the Classification Board, there is no

substantial likelihood that the content would be classified RC or category 2 restricted.

(3) In determining whether particular content is potential prohibited content, it is to be

assumed that this Schedule authorized the Classification Board to classify the content.

ทั้งนี้ การจัดการกับเนื้อหาที่ต้องห้ามมีความแตกต่างกันในการใช้บังคับกฎหมาย ขึ้นอยู่กับว่าเนื้อหามีแหล่งที่มาอยู่ในประเทศออสเตรเลียหรือไม่และขึ้นอยู่กับการจัดระดับของ ข้อมูลนั้นกล่าวคือ²⁴

1. ถ้าเนื้อหามีแหล่งที่มาจากในประเทศออสเตรเลีย ACMA จะแจ้งถึงผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตและผู้ที่ได้รับฝากเนื้อหานั้นจัดการลบเนื้อหาที่ต้องห้ามหรือที่อาจจะต้องห้ามออกไปจากระบบของตน ซึ่งรวมถึงเนื้อหาในระดับ X18, RC และระดับ R18 ที่ไม่มีการติดตั้งระบบการตรวจสอบอายุ

2. ถ้าเนื้อหามีแหล่งที่มาจากภายนอกประเทศ ACMA ก็แจ้งให้ผู้จัดทำโปรแกรมในการปิดกั้นและกั้นกรองข้อมูลเพิ่มเนื้อหาที่ต้องห้ามหรืออาจจะต้องห้ามดังกล่าวลงไปในปีนบุรีรายชื่อที่ควรถูกปิดกั้นหรือกั้นกรอง แต่ทั้งนี้จะไม่รวมถึงเนื้อหาที่ถูกจัดอยู่ในระดับ R18 โดยไม่ต้องคำนึงว่ามีการวางระบบการตรวจสอบอายุสำหรับเนื้อหาในระดับ R18 นั้นหรือไม่

3.2.3.2 Classification (Publications, Films and Computer Games) Act 1995

การจัดระดับหรือการตรวจสอบเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ตเป็นไปตามแนวปฏิบัติในการจัดระดับซึ่งตราขึ้นภายใต้ Classification (Publications, Films and Computer Games) Act 1995 มาตรา 12 ซึ่งในการจัดระดับก็มีหลักเกณฑ์ที่แตกต่างกันไปตามสิ่งที่ต้องการจัดระดับ โดยในการจัดระดับหรือตรวจสอบเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ตเป็นไปตามแนวปฏิบัติในการจัดระดับสำหรับภาพยนตร์และคอมพิวเตอร์เกม (Guidelines for the Classification of Films and Computer Games) ซึ่งในแนวปฏิบัติฉบับนี้ได้ให้ความหมายของคำว่า “ภาพยนตร์”^{*} ให้รวมถึงข้อมูลที่

²⁴ Electronic Frontiers Australia Inc., *Internet Censorship Laws in Australia*, Available from: <http://www.efa.org.au/Issues/Censor/cens1.html#curr> [December 3, 2008]

^{*} CLASSIFICATION (PUBLICATIONS, FILMS AND COMPUTER GAMES) ACT 1995 - SECT 5
"film" includes a cinematograph film, a slide, video tape and video disc and any other form of recording from which a visual image, including a *computer generated image*, can be produced (together with its sound track), but does not include:

- (a) a computer game; or
- (b) an advertisement for a publication, a film or a computer game.

สามารถแสดงให้เห็นปรากฏบนคอมพิวเตอร์ (computer generated image)* ด้วย โดยในการจัดระดับนั้นสิ่งที่จะต้องคำนึงถึงในการพิจารณาข้อมูลต่างๆ คือ

1. มาตรฐานทางด้านศีลธรรม ความถูกต้องเหมาะสมที่ได้รับการยอมรับในวิญญูชนผู้มีวุฒิภาวะ
2. คุณค่าทางด้านวรรณกรรม ศิลปะ และการศึกษาในข้อมูลเหล่านั้น
3. ลักษณะโดยทั่วไปของข้อมูลแต่ละประเภท รวมถึงลักษณะทางการแพทย์ กฎหมายและวิทยาศาสตร์
4. บุคคลหรือกลุ่มประเภทของบุคคลที่เป็นผู้ได้รับหรือมีแนวโน้มว่าจะได้รับข้อมูลข่าวสารดังกล่าว

ทั้งนี้ โดยประเทศออสเตรเลียได้วางกรอบของการพิจารณาข้อมูลออกเป็น 6 เรื่องหลักๆ คือ เรื่องของเนื้อหาหลัก เรื่องเกี่ยวกับความรุนแรง เรื่องทางเพศ เรื่องการใช้ภาษา เรื่องการใช้ยา และเรื่องของการไปเปลือย โดยวัตถุประสงค์หลักก็เพื่อให้ผู้ใหญ่สามารถรับรู้ในสิ่งที่เขาต้องการรับรู้ ในขณะที่เด็กก็ควรที่จะได้รับการปกป้องคุ้มครองจากสิ่งทีอาจจะเป็นอันตรายหรือรบกวนเด็ก อีกทั้งสังคมโดยรวมจะต้องได้รับการคุ้มครองจากภัยทีอาจจะเกิดจากข้อมูลที่อันตราย โดยเฉพาะข้อมูลที่กระตุ้นอารมณ์ทางเพศ แสดงความรุนแรงทางเพศหรือข้อมูลที่สามารทำให้พฤติกรรมของคนในสังคมตกต่ำลง โดยได้มีการจัดระดับของข้อมูลสำหรับภาพยนตร์เป็น 7 ระดับ โดยในส่วนที่เกี่ยวกับห้ามการเข้าถึงของเด็กมีอยู่ใน 4 ระดับ กล่าวคือ²⁵

1. MA 15+ (Mature Accompanied) คือเนื้อหาที่ได้รับการพิจารณาแล้วว่าไม่เหมาะกับผู้ที่อายุต่ำกว่า 15 ปี อาจจะมีการใช้ภาษาที่รุนแรง แต่คำพูดที่ก้าวร้าวอย่างมากจะต้องมีไม่มากนัก และอาจจะประกอบไปด้วยสิ่งที่สื่อถึงกิจกรรมทางเพศ โดยข้อมูลด้านอื่นๆ จะพิจารณาตามบริบทของข้อมูลนั้น

* "computer generated image" means an image (including an image in the form of text)

produced by use of a computer on a computer monitor, television screen, liquid crystal display or similar medium from electronically recorded data.

²⁵ Guidelines for the Classification of Films and Computer Games as amended made under section 12 of the Classification (Publications, Films and Computer Games) Act 1995. Available from: <http://www.comlaw.gov.au/comlaw/management.nsf/lookupindexpagesbyid/IP200508205?OpenDocument>

2. R 18+ (Restricted) คือเนื้อหาที่ได้รับการพิจารณาแล้วว่าไม่เหมาะสมกับผู้ที่ยังต่ำกว่า 18 ปี ประกอบไปด้วยความรุนแรง เมื่อดูตามบริบทแล้วแสดงเป็นนัยถึงความรุนแรงทางเพศ อาจจะมีการจำลองภาพของกิจกรรมทางเพศที่ไม่ใช่ของจริง การเปลือยกายหรือการใช้ยา

3. X 18+ (Restricted) คือเนื้อหาที่ได้รับการพิจารณาแล้วว่าไม่เหมาะสมกับผู้ที่ยังต่ำกว่า 18 ปี เป็นระดับพิเศษที่ต้องได้รับการควบคุมเพราะประกอบไปด้วยเรื่องเกี่ยวกับทางเพศอย่างโจ่งแจ้ง มีการแสดงถึงการร่วมเพศหรือกิจกรรมทางเพศอย่างเต็มใจของผู้ใหญ่ แต่ทั้งนี้ต้องไม่ปรากฏถึงความรุนแรงทางเพศ ภาษาที่แสดงถึงการล่วงละเมิดทางเพศ วัตถุที่แสดงถึงความคลั่งไคล้ทางเพศหรือผู้แสดงที่ไม่ใช่ผู้ใหญ่หรือผู้ที่ดูแล้วยังไม่เป็นผู้ใหญ่หรือการแต่งกายผู้ใหญ่ให้มีลักษณะคล้ายกับเด็ก

4. RC (Refused Classification) คือสิ่งที่มีรุนแรงหรือมากเกินไปที่จะระบุไว้ใน R 18+ และ X18+ จะถูกปฏิเสธในการจัดระดับของข้อมูล กล่าวคือ เป็นข้อมูลที่แสดงถึงหรือส่งเสริมการประกอบอาชญากรรมหรือความรุนแรง แสดงถึงการร่วมเพศหรือการล่วงละเมิดทางเพศหรือการขายบริการทางเพศของเด็กหรือของผู้ที่มีลักษณะอายุไม่เกิน 18 ปี แสดงถึงการร่วมเพศโดยมีอุปกรณ์ที่แสดงถึงความคลั่งไคล้ทางเพศ การร่วมเพศของบุคคลภายในครอบครัว หรือแสดงถึงวิธีการหรือรายละเอียดของการใช้ยาที่ต้องห้ามตามกฎหมาย

โดยกฎหมายได้กำหนดเอาไว้ว่าก่อนที่จะภาพยนตร์จะได้รับการเผยแพร่สู่สาธารณชนจะต้องได้รับการจัดระดับก่อน ซึ่งการพิจารณาจัดระดับโดยคณะกรรมการจัดระดับ (The Classification Board) สามารถได้รับการทบทวนการจัดระดับได้โดยคณะกรรมการทบทวนการจัดระดับ (The Classification Review Board) โดยกฎหมายระบุให้คณะกรรมการจัดระดับจะต้องจัดให้มีคำแนะนำสำหรับผู้บริโภคเกี่ยวกับข้อมูลที่ได้รับการจัดระดับ เพื่อเป็นประโยชน์ในการที่จะตัดสินใจบริโภคข้อมูลเหล่านั้น ซึ่งถ้าพบว่ามีภาาพยนตร์ออกเผยแพร่ก่อนที่จะได้รับการจัดระดับ คณะกรรมการสามารถที่จะแจ้งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจดำเนินการตามกฎหมายได้

3.2.4 ประเทศสิงคโปร์

ประเทศสิงคโปร์ได้เริ่มมีการกำกับดูแลอินเตอร์เน็ตในปี ค.ศ.1996 ภายใต้อำนาจการกำกับของการแพร่ภาพและกระจายเสียงแห่งสิงคโปร์ (Singapore Broadcasting Authority: SBA) ซึ่งมีหน้าที่หลักในการกำกับดูแลกิจการกระจายเสียงและแพร่ภาพทางวิทยุโทรทัศน์ ต่อมาในปี ค.ศ.2003 SBA ได้ควบรวมกับองค์กรด้านสื่อสิ่งพิมพ์และภาพยนตร์ (the Films and

Publications Department) และคณะกรรมการภาพยนตร์แห่งสิงคโปร์ (the Singapore Film Commission (SFC)) และตั้งขึ้นเป็น The Media Development Authority (MDA) ทั้งนี้เพื่อเป็นการตอบสนองโลกของการสื่อสารปัจจุบันที่มีการรวมตัวกันของสื่อมากมายหลายชนิด ซึ่งในการพัฒนาและควบคุมดูแลก็จำเป็นต้องมีหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นด้วย²⁶ โดย MDA ได้นำมาตรการ 3 มาตรการ มาปรับใช้โดยเป็นการรวมเอาความร่วมมือจากทั้งภาครัฐ ภาคอุตสาหกรรมและภาคประชาชนเข้าด้วยกัน เพื่อให้การใช้อินเทอร์เน็ตเป็นไปอย่างสมดุลและเหมาะสม โดยมาตรการดังกล่าวคือ²⁷

1. กำหนดขอบข่ายกฎระเบียบอินเทอร์เน็ตที่ไม่รุนแรง
2. กระตุ้นภาคอุตสาหกรรมในการกำหนดระเบียบด้วยตนเอง
3. ส่งเสริมการให้การศึกษาเกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัย

โดยมาตรการดังกล่าวปรากฏอยู่ในพระราชบัญญัติการแพร่ภาพและกระจายเสียง ค.ศ. 1994 (The Broadcasting Act 1994) ซึ่งได้วางบทบัญญัติกฎหมายที่สำคัญเกี่ยวกับการดูแลความเหมาะสมของข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตคือ Internet Class Licence Scheme และ Internet Code of Practice โดยทาง MDA จะอาศัยกฎหมายทั้งสองฉบับดังกล่าวในการควบคุมทางด้านของใบอนุญาตให้ประกอบกิจการเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ตและการปิดกั้นข้อมูลที่ไม่เหมาะสม อีกทั้งยังมีมาตรการที่เรียกว่า Internet Industry Guidelines ที่ใช้เป็นหลักประกอบกับกฎหมายทั้งสองข้างต้นเพื่อเป็นแนวทางสำคัญสำหรับการควบคุม ISPs และ ICPs โดยผู้ที่ต้องการจะประกอบกิจการดังกล่าวต้องขอใบอนุญาตโดยลงทะเบียนกับ MDA และยอมรับเงื่อนไขของการรักษาไว้และการขอต่อใบอนุญาต และการตรวจสอบและพิจารณาปิดกั้นข้อมูลที่ไม่เหมาะสมที่มีลักษณะตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

3.2.4.1 The Broadcasting (Class Licence) Notification 1996

ตามกฎหมายฉบับนี้กำหนดให้ผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ต (ISPs) และผู้จัดทำเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ต (ICPs) จะต้องได้รับใบอนุญาตตามประเภทของใบอนุญาตที่กฎหมายกำหนด

²⁶ The Media Development Authority (MDA), *About Us All about the MDA*, Available from: <http://www.mda.gov.sg/wms.www/aboutus.aspx> [November 3, 2008]

²⁷ The Media Development Authority (MDA), *Internet Regulatory Framework*, Available from: <http://www.mda.gov.sg/wms.www/devnpolicies.aspx?sid=161#1> [November 3, 2008]

ขึ้น²⁸ โดยผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตหมายความว่ารวมถึง ผู้ให้บริการการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต (IASPs) (ซึ่งเป็นผู้ที่ทำหน้าที่เป็นเส้นทางหลักในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต) และผู้ขายบริการการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต (Internet Service Resellers) (ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตจาก IASPs และทำการขายการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตนั้นให้แก่สาธารณะ)²⁹ โดยในปัจจุบันนี้ผู้ให้บริการการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตที่เป็นหลักในประเทศสิงคโปร์ได้แก่ SingNet, Pacific Internet และ Starhub Internet ซึ่งผู้ขายบริการการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตหมายความว่ารวมถึงโรงเรียน ห้างสรรพสินค้า ร้านอินเทอร์เน็ตและผู้ให้บริการอย่างเช่น the Singapore Network Services Pte Ltd และ National Computer Services Pte Ltd ซึ่ง ISPs ต้องลงทะเบียนต่อ MDA ภายใน 14 วันนับแต่ที่เปิดให้บริการ ทั้งนี้ยกเว้นให้กับ IASPs ที่ให้บริการการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตแก่สาธารณะเป็นการชั่วคราวหรือเพื่อวัตถุประสงค์ในการสาธิตหรือจัดแสดง³⁰

ผู้จัดทำเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ต (ICPs) คือผู้ที่จัดหาข้อมูลต่างๆ บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งรวมถึงผู้สร้างและบรรณาธิการของเว็บไซต์ ผู้โฆษณาทางเว็บไซต์และผู้ควบคุมดูแลเฟิร์มแวร์³¹ ซึ่งผู้จัดทำเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ตไม่จำเป็นต้องขึ้นทะเบียนกับ MDA เว้นแต่ว่าเว็บเพจนั้นมีขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ทางการเมืองและศาสนา³² แต่ทั้งนี้การขึ้นทะเบียนดังกล่าวก็ไม่ได้หมายความว่าห้ามมิให้มีการโฆษณาในเรื่องดังกล่าว เพียงแต่มีขึ้นเพื่อให้ผู้ที่ลงทะเบียนต้องมีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่เขาเหล่านั้นได้พูดหรือโฆษณาออกไป ซึ่งสิ่งนี้เป็นสิ่งที่สำคัญมากสำหรับประเทศที่ประกอบไปด้วยประชากรหลายเชื้อชาติและหลายศาสนาอย่างประเทศสิงคโปร์³³

บุคคลทั่วไปที่จัดทำหน้าเว็บเพจของตนเองขึ้นได้รับการยกเว้นจากการขึ้นทะเบียนใบอนุญาต เว้นแต่การจัดทำนั้นมีวัตถุประสงค์ทางธุรกิจ และเพื่อการสนับสนุนทางการเมืองหรือศาสนา หรือผู้ที่จัดหาข้อมูลหรือข่าวในเบื้องต้นเกี่ยวกับทางการเงิน ผู้ที่ปรับปรุงระบบซอฟต์แวร์และบริษัทที่จัดให้มีการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตสำหรับลูกค้าของตนเองก็ไม่จำเป็นต้องอยู่ภายใต้ระบบใบอนุญาตนี้เช่นกัน³⁴

²⁸ Internet Industry Guidelines 6

²⁹ the Broadcasting (Class Licence) Notification 2.

³⁰ the Broadcasting (Class Licence) Notification THE SCHEDULE (Paragraph 4) 2.

³¹ the Broadcasting (Class Licence) Notification 2.

³² the Broadcasting (Class Licence) Notification THE SCHEDULE (Paragraph 4) 3, 4, 5.

³³ Internet Industry Guidelines 9

³⁴ Internet Industry Guidelines 10-13

ทั้งนี้ ผู้ที่ได้รับใบอนุญาตตามกฎหมายฉบับนี้จะต้องลบหรือห้ามการเผยแพร่เนื้อหาหรือโปรแกรม ไม่ว่าจะทั้งหมดหรือบางส่วน ตามที่ได้รับคำร้องขอจากหน่วยงานที่รับผิดชอบว่าเนื้อหานั้นขัดกับหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดไว้ใน Code of Practice หรือเป็นสิ่งที่ขัดต่อประโยชน์สาธารณะ ความสงบเรียบร้อยหรือความเป็นหนึ่งเดียวของชาติ หรือเป็นสิ่งที่ขัดต่อสิ่งที่ดีงามหรือเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสม³⁵ อีกทั้งการปฏิบัติตามการร้องขอดังกล่าวยังใช้เป็นองค์ประกอบในการพิจารณาต่อใบอนุญาตให้ประกอบกิจการอีกด้วย

3.2.4.2 Internet Code of Practice 1997

จากที่พระราชบัญญัติการแพร่ภาพและกระจายเสียง ค.ศ. 1994 (The Broadcasting Act 1994) ได้ให้เป็นอำนาจของ MDA ที่จะให้หลักประกันว่าสิ่งที่จะปรากฏบนบริการกระจายข้อมูลข่าวสารจะไม่กระทบต่อประโยชน์สาธารณะ ความสงบเรียบร้อย ความเป็นหนึ่งเดียวของชาติหรือไม่เป็นข้อมูลที่ไม่เหมาะสม ซึ่งผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต (ISPs) และผู้จัดทำเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ต (ICPs) ที่อยู่ภายใต้การควบคุมโดยใบอนุญาต (Class License) จะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของแนวปฏิบัตินี้ด้วย³⁶ โดยผู้ที่ได้รับใบอนุญาตจะต้องใช้ความพยายามอย่างเต็มที่เพื่อให้แน่ใจว่าสิ่งที่ต้องห้าม (Prohibited Material) จะไม่ถูกนำมาเผยแพร่ให้กับชาวสิงคโปร์โดยผ่านทางอินเทอร์เน็ต³⁷

ภาระหน้าที่ภายใต้กฎหมายฉบับนี้มีดังนี้³⁸

1. ผู้ให้บริการการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต (IASPs) และ ผู้ขายบริการการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต (Internet Service Resellers) จะพ้นจากภาระหน้าที่ตามที่กฎหมายฉบับนี้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรมบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ก็ต่อเมื่อได้มีการปฏิเสธการเข้าถึงเว็บไซต์ที่ได้รับแจ้งจากผู้ควบคุมดูแลว่าเป็นเว็บไซต์ที่มีสิ่งที่ต้องห้ามเผยแพร่อยู่ภายใน
2. ผู้ให้บริการการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต (IASPs) และ ผู้ขายบริการการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต (Internet Service Resellers) จะพ้นจากภาระหน้าที่ตามที่กฎหมายฉบับนี้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มข่าวบนอินเทอร์เน็ตต่อเมื่อ

³⁵ the Broadcasting (Class Licence) Notification THE SCHEDULE (Paragraph 4) 16.

³⁶ Internet Code of Practice 1

³⁷ Internet Code of Practice 2

³⁸ Internet Code of Practice 3

- 1) งดเว้นการเข้าเป็นสมาชิกของกลุ่มข่าวสารทางอินเทอร์เน็ตใดๆ ที่เห็นว่าจะมีสิ่งที่จะต้องห้ามเผยแพร่อยู่
 - 2) ระวังการเป็นสมาชิกของกลุ่มข่าวสารทางอินเทอร์เน็ตที่ได้รับแจ้งจากผู้ควบคุมดูแล
3. ผู้จัดทำเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ต (ICPs) จะพ้นจากภาระหน้าที่ตามที่กฎหมายฉบับนี้ต่อเมื่อ
- 1) ในส่วนที่เกี่ยวกับการรวมกลุ่มวิพากษ์วิจารณ์แบบเป็นส่วนตัวที่ใช้บริการอยู่บนเว็บไซต์ของตน เมื่อผู้ที่ได้รับใบอนุญาตมีการเลือกหัวข้อการสนทนาที่ไม่ต้องห้ามตามกฎหมาย
 - 2) ในส่วนที่เกี่ยวกับโปรแกรมที่อยู่บนเว็บไซต์ของตนที่บุคคลอื่นซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับการเชื้อเชิญให้กระทำการดังกล่าวบนบริการของผู้ที่ได้รับใบอนุญาตเพื่อให้ปรากฏแก่สาธารณชน เป็นผู้นำมาเผยแพร่ เมื่อผู้ที่ได้รับใบอนุญาตปฏิเสธการเข้าถึงการแจกจ่ายโปรแกรมดังกล่าวที่มีสิ่งที่จะต้องห้ามซึ่งปรากฏแก่บุคคลดังกล่าวเองหรือได้รับการแจ้งถึงสิ่งนั้น
 - 3) ในส่วนที่เกี่ยวกับโปรแกรมอื่นๆ บนบริการของตน ถ้าผู้ที่ได้รับใบอนุญาตมีความมั่นใจว่าโปรแกรมต่างๆ เหล่านั้นไม่มีสิ่งนี้อาจถูกจัดว่าเป็นสิ่งที่จะต้องห้ามบรรจุอยู่
4. ผู้จัดทำให้มีเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ตจะต้องปฏิเสธการเข้าถึงสิ่งซึ่งถูกพิจารณาแล้วว่าเป็นสิ่งที่จะต้องห้ามถ้าได้รับการร้องขอจากผู้ควบคุมดูแล
5. ในข้อที่ 3 ไม่นำไปปรับใช้กับผู้โฆษณาผ่านเว็บไซต์หรือผู้ควบคุมเซิร์ฟเวอร์ที่ไม่มีอำนาจในการควบคุมดูแลโปรแกรมที่อยู่บนบริการของบุคคลดังกล่าว

“สิ่งที่จะต้องห้าม” (prohibited material) ตามระเบียบการปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ต (Internet Code of Practice) คือ³⁹ สิ่งซึ่งตามหลักของประโยชน์สาธารณะ ศีลธรรมอันดีของประชาชน ความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัยสาธารณะ ความเป็นหนึ่งเดียวของชาติ

³⁹ Internet Code of Practice 4

เป็นสิ่งที่ควรจะถูกปฏิเสธหรือไม่ควรยอมรับ หรือเป็นสิ่งที่ต้องห้ามตามกฎหมายของประเทศสิงคโปร์ โดยในการพิจารณาว่าสิ่งใดจะเป็นสิ่งที่ต้องห้ามหรือไม่นั้น ปัจจัยต่างๆ ต่อไปนี้ควรได้รับการนำไปพิจารณาคือ สิ่งนั้นมีลักษณะดังต่อไปนี้

- 1) แสดงถึงร่างกายที่เปลือยหรือเห็นอวัยวะเพศ หรือในลักษณะที่ชวนไปในทางนั้น
- 2) ส่งเสริมความรุนแรงทางเพศ หรือกิจกรรมทางเพศที่แสดงถึงการบีบบังคับหรือความไม่สมัครใจในทุกรูปแบบ
- 3) แสดงให้เห็นถึงการร่วมเพศหรือกิจกรรมทางเพศอย่างโจ่งแจ้ง
- 4) แสดงให้เห็นบุคคลที่อายุต่ำกว่า 16 ปี ในกิจกรรมทางเพศหรือในลักษณะแสดงออกทางเพศอย่างโจ่งแจ้ง
- 5) แสดงให้เห็นหรือส่งเสริมการร่วมเพศ การมีเพศสัมพันธ์ในครอบครัว การมีความสัมพันธ์ทางเพศกับเด็ก
- 6) แสดงให้เห็นถึงกิจกรรมที่มีลักษณะรุนแรงหรือโหดเหี้ยมอย่างมาก
- 7) ยกย่อง ยั่วยุ หรือให้การสนับสนุนความเกลียดชัง ความขัดแย้งหรือการไม่ยอมรับในเรื่องของมนุษยชาติ เชื้อชาติหรือศาสนา

ซึ่งสิ่งที่จะต้องพิจารณาประกอบด้วยคือ คุณค่าทางการแพทย์ วิทยาศาสตร์ ศิลปะและการศึกษาของสิ่งนั้น โดยหากผู้ได้รับใบอนุญาตมีความสงสัยว่าสิ่งใดเข้าข่ายต้องห้ามหรือไม่อาจยื่นเรื่องขอให้ผู้ควบคุมดูแลพิจารณาสิ่งนั้นก็ได้ และหากผู้ได้รับใบอนุญาตได้รับการร้องขอให้ดำเนินการปิดกั้นข้อมูลใดแล้วแต่ไม่กระทำตาม ผู้ได้รับใบอนุญาตอาจถูกกำหนดบทลงโทษต่างๆ ซึ่งรวมถึงโทษปรับด้วย

3.2.5 ประเทศเกาหลีใต้

ประเทศเกาหลีใต้เป็นอีกประเทศหนึ่งที่มีความความเจริญก้าวหน้าทางด้านอินเทอร์เน็ตอย่างมาก ซึ่งทางประเทศเกาหลีใต้ก็ได้มีมาตรการต่างๆ ทั้งทางด้านกฎหมายและเทคโนโลยีเพื่อมารองรับการสื่อสารผ่านโลกอินเทอร์เน็ตนี้ ประเทศเกาหลีใต้มีการปิดกั้นข้อมูลที่

ส่งเสริมประเทศเกาหลีเหนือซึ่งถือว่าเป็นประเทศที่มีทัศนคติต่างขั้วกันทางด้านการเมือง ซึ่งทำให้กฎหมายของประเทศเกาหลีใต้หลายฉบับมีเรื่องทางการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ไม่เว้นกระทั่งกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมอินเทอร์เน็ต

กฎหมายฉบับแรกที่ประเทศเกาหลีใต้ออกมาเพื่อควบคุมการสนทนาพูดคุยผ่านทางอินเทอร์เน็ตมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อที่จะป้องกันความคิดของพลเมืองเกาหลีใต้ไม่ให้ได้รับผลกระทบจากคำพูดหรือข้อความที่ได้มีการเผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ตโดยทางประเทศเกาหลีเหนือที่มีแนวความคิดโน้มไปทางคอมมิวนิสต์ และโดยประชาชนของเกาหลีใต้เองที่ต่อต้านการออกกฎหมายที่จำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนมากเกินไป แต่กฎหมายฉบับต่อๆ มาของประเทศเกาหลีใต้ก็ได้มีการคำนึงถึงความผสมกลมกลืนกันทั้งด้านความปลอดภัยของสาธารณะ ความสงบเรียบร้อยของประชาชนและศีลธรรมอันดีมากขึ้น อีกทั้งยังมีการคำนึงถึงเด็กและเยาวชนเป็นพิเศษด้วย

3.2.5.1 The Internet Content Filtering Ordinance 2001

คณะกรรมการดูแลความปลอดภัยบนอินเทอร์เน็ต (The Korean Internet Safety Commission (KISCOM)) ได้ถูกก่อตั้งขึ้นภายใต้พระราชบัญญัติธุรกิจโทรคมนาคม (The Telecommunications Business Act) มีหน้าที่ในการควบคุมจริยธรรมทางการติดต่อสื่อสาร โดย KISCOM ได้ก่อตั้งคณะกรรมการจริยธรรมด้านข้อมูลและการติดต่อสื่อสาร (The Information and Communications Ethics Committee (ICEC)) ขึ้นทำหน้าที่ในการให้คำนิยามคำว่า เนื้อหาที่เป็นภัย (harmful content) และจัดระดับข้อมูล พร้อมทั้งเสนอคำแนะนำว่าเว็บไซต์ใดที่ควรถูกปิดกั้น นอกจากนี้ยังทำหน้าที่เป็นผู้สร้างระบบ และควบคุมดูแลในเรื่องของบริการจัดระดับเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ต โดยให้โอกาสแต่ละเว็บไซต์สามารถที่จะจัดระดับความเหมาะสมของข้อมูลบนเว็บไซต์ของตนในกรณีที่เด็กและเยาวชนเป็นผู้ที่รับรู้ข้อมูลได้ และยังมีหน้าที่ในการจัดหาโปรแกรมกั้นกรองหรือเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการบริการจัดระดับเนื้อหาดังกล่าวให้แก่ผู้ปกครองและโรงเรียนด้วย

ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตเริ่มที่จะมีภาระหน้าที่เพิ่มขึ้นในเรื่องของการดูแลความปลอดภัยและความเหมาะสมบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของตนเมื่อในปี 2001 รัฐบาลได้ประกาศใช้กฎกระทรวงว่าด้วยการกั้นกรองเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ต (Internet Content Filtering Ordinance) ซึ่งระบุให้ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตต้องปิดกั้นเว็บไซต์ประมาณ 120,000 เว็บไซต์และยังกำหนดให้

สถานที่ที่มีอุปกรณ์ที่เด็กและเยาวชนสามารถที่จะเข้าสู่อินเทอร์เน็ตได้ เช่น ห้องสมุดสาธารณะ โรงเรียน ร้านอินเทอร์เน็ต เป็นต้น จำต้องติดตั้งโปรแกรมกั้นกรองข้อมูล กฎกระทรวงฉบับนี้ยังได้กำหนดให้เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการรักร่วมเพศเป็นเนื้อหาที่เป็นภัยและลามกอนาจารตามกฎหมายคุ้มครองเด็ก (The Youth Protection Act) ด้วย และให้ทุกเว็บไซต์ต้องให้ความร่วมมือในการจัดข้อมูลดังกล่าวให้อยู่ในระดับของข้อมูลที่เป็นอันตราย และปิดกั้นเด็กและเยาวชนจากการเข้าถึงข้อมูลดังกล่าว มิฉะนั้นก็จะต้องมีโทษปรับหรือถูกจำคุก แม้ต่อมาจะมีคำพิพากษาเป็นไปในทางที่เข้าข้างมาตรการดังกล่าว แต่ก็ยังคงเป็นที่สงสัยกันอยู่ว่าการจัดระดับให้ข้อมูลเกี่ยวกับการรักร่วมเพศเป็นข้อมูลที่เป็นภัยต่อเด็กจะเป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่

จนกระทั่งในปี 2003 คณะกรรมการคุ้มครองเด็กและเยาวชนแห่งชาติ (The Korean National Youth Protection Committee) ได้นำเรื่องการรักร่วมเพศออกจากระดับการเป็นสิ่งที่ไม่อันตรายหรือลามกอนาจาร ซึ่งเป็นผลมาจากการที่คณะกรรมการป้องกันสิทธิพลเมืองของประเทศเกาหลี (The Korean National Human Rights Protection Committee) ได้มีมติออกมาว่าการจัดระดับให้การรักร่วมเพศเป็นเนื้อหาที่เป็นอันตรายหรือลามกอนาจาร เป็นการจำกัดสิทธิที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ ขัดต่อสิทธิของปัจเจกชนในการแสดงออกและแสวงหาซึ่งความสุข แต่อย่างไรก็ตาม ประเทศเกาหลีได้ก็ยังคงพยายามจำกัดการเข้าถึงเว็บไซต์ลามกของเด็กด้วยการให้ต้องกรอกรหัสบัตรประจำตัวประชาชนในการเข้าเว็บไซต์ดังกล่าว เพื่อเป็นการตรวจสอบอายุของผู้ที่จะเข้าเว็บไซต์นั่นเอง⁴⁰

3.2.5.2 The Youth Protection Act 1997

รัฐบาลของประเทศเกาหลีได้ได้ออกกฎหมายฉบับนี้มาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมการแพร่กระจายหรือแจกจ่ายสื่อสารสนเทศ ยา หรือวัตถุอื่นๆ ที่เป็นอันตรายแก่เด็กและเยาวชนที่อายุต่ำกว่า 19 ปี รวมถึงการเข้าไปในสถานบันเทิงที่อาจเกิดอันตราย การป้องกันและเยียวยาเด็กที่ได้รับผลกระทบจากสภาพแวดล้อมที่เลวร้ายซึ่งรวมถึงการกระทำที่เป็นอันตรายแก่เด็กด้วย ทั้งนี้ ก็เพื่อให้เด็กและเยาวชนเหล่านั้นเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต

โดยกฎหมายฉบับนี้ให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการคุ้มครองเด็กและเยาวชน (Juvenile Protection Committee) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลในแต่ละเรื่องที่จะจัดระดับ

⁴⁰ The OpenNet Initiative, Country Profiles: South Korea, Available from:

<http://opennet.net/research/profiles/south-korea> [December 1, 2008]

ของข้อมูลว่าเป็นอันตรายต่อเด็กหรือไม่ (harmful to juveniles) โดยได้มีการวางขอบเขตของการตีความการเป็นอันตรายต่อเด็กไว้ ดังนี้*

1. สิ่งที่มีลักษณะลามกอนาจารหรือยั่วยุกามารมณ์ซึ่งอาจจะกระตุ้นให้เด็กเกิดความต้องการทางเพศได้
2. สิ่งซึ่งอาจจะเป็นเหตุให้เกิดความรุนแรงหรือความป่าเถื่อนในตัวเด็ก หรือยุยงให้เด็กก่ออาชญากรรม
3. สิ่งซึ่งจะไปกระตุ้นหรือทำให้เด็กเห็นดีเห็นงามในการกระทำทั้งหลายที่จัดว่าเป็นความรุนแรง ซึ่งรวมถึงการข่มขืนกระทำชำเราและการใช้ยาในทางที่ผิด
4. สิ่งซึ่งแสดงออกถึงการต่อต้านสังคมและไร้ซึ่งจริยธรรม ซึ่งสามารถที่จะขัดขวางความเจริญเติบโตทางด้านวัฒนธรรมอันดีและการตระหนักถึงหน้าที่ของพลเมืองในเด็ก
5. สิ่งซึ่งเป็นที่เกรงว่าอาจจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพกายหรือจิตใจของเด็ก

* Article 10 [Criteria for Deliberation of Media Materials Harmful to Juveniles]

(1) In performing the deliberation in accordance with the provisions of Article 8, the Juvenile Protection Committee and each deliberative organ shall identify the media material in question as harmful to juveniles, in the case where the media materials in question fall under any of the following subparagraphs:

1. Voluptuous or obscene materials which may stimulate sexual desire of juveniles;
2. Materials which may cause violence and brutality of juveniles or incite them to commit a crime;
3. Materials which may stimulate or beautify the exercise of all sorts of violence including rape and the abuse of drugs;
4. Materials which are anti-social and non-ethical and that may hamper the cultivation of fine character and civic consciousness of juveniles; and
5. Materials which are feared to affect harmfully the mental and physical health of juveniles.

(2) In specifically applying the criteria referred to in paragraph (1), the generally accepted ideas of society shall be based, and literary, artistic, educational, medical and scientific aspects as well as characteristics of the media materials concerned shall be taken into account.

Necessary matters concerning the specific criteria for deliberating whether or not any media materials are harmful to juveniles and its application shall be prescribed by the Presidential Decree.

และในการที่จะพิจารณาสื่อสารสนเทศดังกล่าวจะต้องคำนึงถึงพื้นฐานทางความคิดของสังคม และรวมถึงเรื่องของความเป็นวรรณกรรม ศิลปกรรม การศึกษา การแพทย์และวิทยาศาสตร์ประกอบด้วย

ถ้าสื่อสารสนเทศใดที่ถูกจัดว่าเป็นอันตรายแก่เด็กและเยาวชนแล้วก็จะถูกห้ามไม่ให้จำหน่าย ให้เช่า หรือแจกจ่ายแก่เด็กและเยาวชน และจัดให้มีแก่เด็กและเยาวชนเพื่อวัตถุประสงค์ในการรับฟัง ชม แสดงหรือใช้สอย* ซึ่งมีการห้ามไปถึงการโฆษณาที่ประกอบไปด้วยสิ่งที่เป็นอันตรายแก่เด็กไม่ให้มีการโฆษณาอย่างโจ่งแจ้งตามที่สาธารณะที่ผู้คนต่างๆ สามารถพบเห็นได้และในกรณีนี้ก็รวมถึงการโฆษณาผ่านทางอินเทอร์เน็ตโดยที่ไม่มีระบบการป้องกันการเข้าถึงโฆษณาที่เป็นอันตรายดังกล่าวในกรณีที่ได้รับรู้โฆษณาเป็นเด็กด้วย** และถ้าผู้ใดที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมายก็จะมีบทบังคับทั้งโทษจำคุกและโทษปรับ เช่น ถ้าจำหน่าย ให้เช่า หรือแจกจ่ายแก่เด็กและเยาวชน และจัดให้มีแก่เด็กและเยาวชนเพื่อวัตถุประสงค์ในการรับฟัง รับชม

* Article 17 [Prohibition from Selling, etc]

(1) The media materials harmful to juveniles shall not be sold, rented or distributed to them, and provided to them for the purpose of viewing, listening, showing and utilizing...

** Article 20 [Restrictions on Advertisements]

(1) Signboards, stand-up signboards, posters, leaflets and others advertisements prescribed by the Presidential Decree under the provisions of subparagraph 7 of Article 7, which are media materials harmful to juveniles, shall be not be set up, stuck or distributed publicly at places or in ways falling under each of the following subparagraphs:

1. Establishments other than those banned from employing juveniles or giving them access;
2. Places through which the public passes; and
3. Computer communications which have no function of restricting juveniles from gaining access to them.

(2) As media materials harmful to juveniles, advertisements referred to in the provisions of subparagraph 7 of Article 7 which are collected, inserted, exhibited, or included in other ways in other media materials and objects, etc. shall not be sold or leased to juveniles, or shall not be provided to them for viewing, showing or using.

(3) Necessary matters concerning methods and places of restriction on advertisements referred to in the provisions of paragraphs (1) and (2) of this Article and other matters related to the restrictions on advertisement shall be prescribed by the Presidential Decree.

แสดงหรือใช้สอยซึ่งสิ่งที่ถูกจัดว่าเป็นอันตรายแก่เด็กก็จะต้องระวางโทษจำคุกแรงงานไม่เกิน 3 ปี หรือโทษปรับไม่เกิน 20 ล้านบาท* เป็นต้น

จากกฎหมายของประเทศต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่าทุกประเทศล้วนมองเห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการออกกฎหมายออกมาเพื่อปกป้องคุ้มครองเด็กเป็นการเฉพาะ โดยจะมีการออกกฎหมายมาบังคับใช้ที่มีความเข้มงวดแตกต่างกันไปตามความเหมาะสมของแต่ละประเทศ เนื่องจากในปัจจุบันนี้ อินเทอร์เน็ตเป็นสื่อที่ทวีความสำคัญและแพร่หลายมากขึ้น และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มบทบาทมากขึ้นในอนาคตด้วย และเด็กในขณะนี้ก็เริ่มที่จะเรียนรู้เทคโนโลยีเร็วขึ้นอีกเช่นกัน ทำให้เด็กมีโอกาสที่จะเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้ง่ายยิ่งขึ้น ข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตโดยเฉพาะข้อมูลที่ไม่เหมาะสมก็มีโอกาสที่จะเข้าถึงเด็กมากขึ้นเช่นกัน จึงจำเป็นที่รัฐซึ่งเป็นผู้ที่มีหน้าที่ดูแลสวัสดิภาพของประชาชนรวมทั้งเด็กต้องใช้กฎหมายมาเป็นเครื่องมือในการคุ้มครองดูแล เพื่อให้เด็กที่จะเติบโตเป็นอนาคตที่ดีของประเทศไม่ต้องเสี่ยงกับการที่จะถูกข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่มีความไม่เหมาะสมทำให้เกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากบรรทัดฐานของสังคม ได้รับผลกระทบต่อพัฒนาการทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ตลอดจนอนาคตจะเป็นตัวกระตุ้นให้เด็กหลงผิดและเกิดการกระทำผิดขึ้นได้

3.2.6 การเปรียบเทียบมาตรการเกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กของต่างประเทศ

ด้วยการที่ปัญหาเรื่องของการเข้าถึงข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กเป็นปัญหาที่หลายประเทศต้องประสบพบเจอ ส่งผลให้มีความจำเป็นต้องบัญญัติกฎหมายเพื่อวางมาตรการที่จะมาใช้ดำเนินการกับข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กเหล่านั้นเป็นการเฉพาะ ซึ่งการวางมาตรการทางกฎหมายของแต่ละประเทศก็มีทั้งการออกกฎหมายที่เกี่ยวกับเด็กโดยเฉพาะ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศเกาหลีใต้ หรือการออกกฎหมายที่ใช้บังคับโดยรวมแต่มีการวางบทบัญญัติที่มีขอบเขตครอบคลุมถึงข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กด้วย เช่น ประเทศออสเตรเลีย

* Article 50 [Penal Provisions]

Any person falling under any of the following subparagraphs shall be punished by imprisonment with prison labor for not more than three years or by a fine not exceeding 20 million won:

(1) A person who has violated the provisions of Articles 17 (1) and 23-2 for the purpose of making profits...

และประเทศสิงคโปร์ ซึ่งจากกฎหมายของประเทศต่างๆ สามารถนำมาเปรียบเทียบเพื่อให้เห็นความสอดคล้องและความแตกต่างของการกำหนดมาตรการได้ ดังนี้

1. ระดับอายุที่กฎหมายให้ความคุ้มครอง

จากการศึกษาจะเห็นได้ว่า ประเทศสิงคโปร์ไม่มีการกำหนดช่วงอายุของเด็กที่ควรได้รับความคุ้มครองเป็นพิเศษไว้โดยเฉพาะ ในขณะที่ประเทศสหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย และประเทศเกาหลีได้มีการบัญญัติกฎหมายโดยระบุอายุของเด็กที่ควรได้รับความคุ้มครองเอาไว้เป็นพิเศษโดยมีความแตกต่างกันไปตามความเหมาะสมของแต่ละประเทศ กล่าวคือ คุ้มครองเด็กที่อายุต่ำกว่า 17 ปี ต่ำกว่า 18 ปีและต่ำกว่า 19 ปี ตามลำดับ แต่ก็หาใช่ความแตกต่างที่เป็นสาระสำคัญ เพราะเป็นระดับอายุที่มีความใกล้เคียงกันมาก และกลับจะแสดงให้เห็นว่าประเทศต่างๆ เหล่านี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าเด็กที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะหรือเด็กที่อายุยังไม่ครบ 20 ปี บริบูรณ์ควรที่จะได้รับความคุ้มครองเป็นพิเศษและควรจะมีระดับอายุที่ต้องการคุ้มครองให้มีความชัดเจน

2. การกำหนดขอบเขตของข้อมูลที่ไม่เหมาะสม

ทุกประเทศที่ได้ทำการศึกษาล้วนแล้วแต่กำหนดความหมายหรือคำนิยามของข้อมูลที่ไม่เหมาะสมเอาไว้ทั้งสิ้น โดยกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศเกาหลีใต้ได้กำหนดข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กไว้อย่างชัดเจน โดยในการวิเคราะห์ลักษณะของข้อมูลกฎหมายได้กำหนดให้ต้องคำนึงถึงคุณค่าของข้อมูลในด้านต่างๆ ที่มีต่อตัวเด็กเป็นสำคัญ ส่วนในประเทศออสเตรเลียได้วางกรอบของข้อมูลที่ไม่เหมาะสมไว้โดยพิจารณาจากเนื้อหาของข้อมูล ความรุนแรง เรื่องทางเพศ การใช้ภาษา การใช้ยา และการไปเปลือย ส่วนประเทศสิงคโปร์แม้จะไม่มีการกำหนดลักษณะของข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กไว้โดยเฉพาะ แต่ก็จะเห็นได้ว่าการกำหนดลักษณะของข้อมูลที่ไม่เหมาะสมโดยทั่วไปนั้นมีขอบเขตที่ค่อนข้างกว้างและครอบคลุมถึงข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กด้วย

ลักษณะของข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กที่แต่ละประเทศกำหนดส่วนมากจะมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน คือ เป็นข้อมูลที่มีลักษณะลามกอนาจาร โหดเหี้ยมรุนแรง ส่งเสริมความไร้จริยธรรมหรือผิดไปจากบรรทัดฐานทางสังคม กระทบความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีหรือประโยชน์สาธารณะ และข้อมูลที่ขาดคุณค่าที่แท้จริงสำหรับเด็กในด้านของวรรณกรรม ศิลปกรรม วิทยาศาสตร์ การแพทย์และการศึกษา จึงอาจกล่าวได้ว่า แม้สังคมและวัฒนธรรมของแต่ละ

ประเทศจะมีความแตกต่างกัน แต่ก็ยังคงมีจุดร่วมที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานทางความคิดเดียวกัน อันอาจกล่าวได้ว่า ลักษณะของข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กที่ประเทศต่างๆ กำหนดขึ้นนั้นก็มีลักษณะที่วิญญูชนทั่วไปพึงรู้ได้ว่าเป็นข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กที่จะรับรู้ แต่อย่างไรก็ดี บางประเทศก็มีการกำหนดลักษณะข้อมูลที่แสดงถึงปัญหาเฉพาะที่สำคัญของประเทศตนเองหรือเกิดจากความจำเป็นทางด้านประวัติศาสตร์และการเมือง เช่น ประเทศสิงคโปร์มีการกำหนดลักษณะข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการรกร่วมเพศหรือการมีเพศสัมพันธ์ในครอบครัว และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการยุยงส่งเสริมความเกลียดชัง ความขัดแย้งหรือการไม่ยอมรับในเรื่องของมนุษยชาติ เชื้อชาติหรือศาสนา ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะประเทศสิงคโปร์ประกอบไปด้วยคนหลายเชื้อชาติ ทำให้ภราดรภาพมีความสำคัญยิ่ง หรือประเทศเกาหลีใต้ที่มีการกำหนดเกี่ยวกับข้อมูลที่แสดงออกถึงการต่อต้านสังคม ที่อาจเป็นผลมาจากความเกรงกลัวอิทธิพลของลัทธิคอมมิวนิสต์ในประเทศเกาหลีเหนือ เป็นต้น

3. ผู้ที่กฎหมายมุ่งควบคุมและบังคับใช้มาตรการ

กฎหมายของประเทศต่างๆ ที่ออกมาเพื่อกำกับดูแลข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กต่างก็ให้ความสำคัญกับผู้จัดทำเนื้อหาข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต (ICPs) และผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต (ISPs) เนื่องจากเป็นบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับการเข้าถึงและรับรู้ข้อมูลที่เป็นอันตรายต่อเด็กได้ ดังนั้น กฎหมายของแต่ละประเทศจึงกำหนดให้เป็นหน้าที่ของบุคคลดังกล่าวในการที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายหรือนำมาตรการที่กฎหมายกำหนดไปใช้ เว้นแต่กฎหมาย CIPA ของประเทศสหรัฐอเมริกาที่ออกมาเพื่อบังคับใช้โดยจำกัดขอบเขตอยู่ที่ห้องสมุดหรือสถาบันการศึกษาที่ได้รับทุนสนับสนุนช่วยเหลือจากรัฐบาลเท่านั้น ทั้งนี้ก็เพราะปัญหาในเรื่องของสิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ

นอกจากผู้จัดทำเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ตและผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตแล้ว กฎหมายบางประเทศยังกำหนดครอบคลุมไปถึงบุคคลอื่นๆ ด้วย เช่น ประเทศออสเตรเลียกำหนดให้ผู้ที่ต้องการนำข้อมูลข่าวสารออกเผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ตต้องนำข้อมูลไปจัดระดับความเหมาะสมของข้อมูลก่อน หรือประเทศเกาหลีใต้ กำหนดให้ผู้ที่มียี่สิบที่อาจเป็นอันตรายแก่เด็กและเยาวชน ห้ามจัดจำหน่ายหรือจัดให้มีสื่อที่นั้นแก่เด็กหรือเยาวชน เป็นต้น

4. มาตรการบังคับทางกฎหมาย

ในส่วนของมาตรการที่จะนำมาใช้จัดการกับข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสมที่ประเทศที่ได้ทำการศึกษานำมาใช้จะมีความคล้ายคลึงกัน เช่น การปิดกั้นข้อมูลที่ไม่เหมาะสม

สำหรับเด็ก การใช้โปรแกรมกลั่นกรองข้อมูลในกรณีที่เด็กเป็นผู้ใช้อินเทอร์เน็ต การแจ้งให้ลบหรือแก้ไขข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก การห้ามการจัดให้มีสื่อที่เป็นอันตรายต่อเด็กแก่เด็ก เป็นต้น ทั้งนี้ โดยมีการกำหนดบทบังคับหรือบทลงโทษเอาไว้สำหรับการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือการไม่ให้ความร่วมมือกับมาตรการดังกล่าวด้วย ซึ่งในแต่ละประเทศก็กำหนดความรุนแรงของโทษแตกต่างกันไป กล่าวคือ ประเทศสหรัฐอเมริกาใช้ระบบการตัดทุนสนับสนุนแก่สถาบันการศึกษาหรือห้องสมุดที่ไม่ให้ความร่วมมือ ประเทศออสเตรเลียใช้การแจ้งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจดำเนินการกับผู้นำข้อมูลออกเผยแพร่โดยไม่ผ่านการจัดระดับก่อน ประเทศสิงคโปร์ใช้มาตรการเพิกถอนใบอนุญาตประกอบกิจการและการกำหนดบทลงโทษอื่นๆ ซึ่งรวมถึงโทษปรับด้วย หรือในประเทศเกาหลีใต้ที่วางโทษสำหรับผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายไว้อย่างรุนแรง คือ มีทั้งโทษปรับและโทษจำคุก การกำหนดมาตรการลงโทษดังกล่าวอาจมีความแตกต่างกันในความเข้มงวดและความรุนแรง แต่การกำหนดเช่นนั้นต่างก็มีวัตถุประสงค์เป็นหนึ่งเดียวกันคือ เพื่อความมีประสิทธิภาพของการบังคับใช้มาตรการสำหรับปกป้องคุ้มครองเด็กจากข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กนั่นเอง

5. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

เมื่อมีการสร้างกฎหมายขึ้นมาบังคับใช้แล้ว สิ่งสำคัญที่จะต้องคำนึงถึงก็คือ หน่วยงานที่จะเข้ามาทำหน้าที่กำกับดูแลให้เป็นไปตามกฎหมายที่ออกมาบังคับใช้ ซึ่งประเทศต่างๆ ที่ได้ทำการศึกษาดังกล่าวก็มีหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลเป็นการเฉพาะ กล่าวคือ

- ประเทศสหรัฐอเมริกามี The Federal Communications Commission (FCC) ทำหน้าที่ในการออกกฎเกณฑ์เพื่อรองรับ บังคับใช้และตรวจสอบเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย CIPA

- ประเทศออสเตรเลียได้มีการจัดตั้ง The Australian Broadcasting Authority (ABA) ให้มีอำนาจในการตรวจสอบการร้องเรียนต่างๆ ที่พลเมืองของประเทศร้องเรียนมาเกี่ยวกับเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ตที่ควรจะถูกห้ามหรือตัดออกไปและมี The Classification Board ที่เป็นผู้ทำหน้าที่จัดระดับข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตโดยเฉพาะ

- ประเทศสิงคโปร์ก็มี The Media Development Authority (MDA) ที่ทำหน้าที่กำกับดูแลความปลอดภัยของข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตโดยใช้มาตรการควบคุมใบอนุญาตตามที่กำหนดไว้ใน Internet Class License Scheme และมาตรการในการปิดกั้นการเข้าถึงข้อมูลที่ไม่เหมาะสมตามที่กำหนดไว้ใน Internet Code of Practice

- ประเทศเกาหลีใต้ก็มี The Korean Internet Safety Commission (KISCOM) ทำหน้าที่จัดตั้งคณะกรรมการจริยธรรมด้านข้อมูลและการติดต่อสื่อสาร (The Information and Communications Ethics Committee (ICEC)) ขึ้นทำหน้าที่ในการให้คำนิยามคำว่า เนื้อหาที่เป็นภัย (harmful content) และจัดระดับข้อมูลต่างๆ

จะเห็นได้ว่า ประเทศต่างๆ ดังกล่าวต่างก็มีการจัดตั้งหน่วยงานที่ทำหน้าที่รับผิดชอบด้านข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตขึ้นโดยเฉพาะ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสมมีมากและเพิ่มขึ้นทุกขณะ จึงจำเป็นที่จะต้องมีส่วนที่ทำหน้าที่กำกับดูแลโดยตรง การจะให้หน่วยงานที่มีหน้าที่อื่นอยู่มากหรือไม่ได้มีหน้าที่เกี่ยวกับข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตโดยตรงมาทำหน้าที่นี้อาจส่งผลเสียต่อประสิทธิภาพในการกำกับดูแลได้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบมาตรการเกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กของต่างประเทศ

ประเด็น	สหรัฐอเมริกา	ออสเตรเลีย	สิงคโปร์	เกาหลีใต้
1. ระดับอายุที่กฎหมายให้การคุ้มครอง	ต่ำกว่า 17 ปี	ต่ำกว่า 18 ปี	ไม่กำหนดเฉพาะ	ต่ำกว่า 19 ปี
2. การกำหนดขอบเขตของข้อมูลที่ไม่เหมาะสม	<p>“harmful to minors” หมายถึง รูปภาพ ภาพถ่าย ไฟล์ภาพ หรือสิ่งที่แสดงให้ปรากฏซึ่ง</p> <p>1. โดยคำนึงถึงความเป็นเด็ก จะเป็นการแสดงถึงความสนใจในกามารมณ์ในเรื่องของการเปลือยผ้า เพศ หรือการขับถ่าย</p> <p>2. ภาพวาด การพรรณนา หรือการแสดงออกในลักษณะก้าวร้าวอย่างชัดเจน โดย</p>	<p>“prohibited content” หมายถึง ข้อมูลที่ถูกจัดอยู่ในระดับ MA15+ R18+ X18+ และ RC ตามที่คณะกรรมการได้จัดระดับไว้ ซึ่งระดับของข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก คือ</p> <p>1. MA 15+ คือไม่เหมาะกับผู้ที่อายุต่ำกว่า 15 ปี มีการใช้ภาษาที่รุนแรงหรือคำพูดที่ก้าวร้าวรุนแรงบ้าง รวมถึงสิ่งที่</p>	<p>“prohibited material” หมายถึง สิ่งซึ่งตามหลักของประโยชน์สาธารณะ ศีลธรรมอันดีของประชาชน ความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัย สาธารณะ ความเป็นหนึ่งเดียวของชนชาติ เป็นสิ่งที่จะถูกปฏิเสธหรือไม่ควรยอมรับ หรือเป็นสิ่งที่ต้องห้ามตามกฎหมายของประเทศสิงคโปร์ โดย</p>	<p>“harmful to juveniles” หมายถึง</p> <p>1. สิ่งที่มีลักษณะลามกอนาจารหรือยั่วยุกามารมณ์ซึ่งอาจจะกระตุ้นให้เด็กเกิดความต้องการทางเพศได้</p> <p>2. สิ่งที่จะอาจจะเป็นเหตุให้เกิดความรุนแรงหรือความป่าเถื่อนในตัวเด็ก หรือยุยงให้เด็กก่ออาชญากรรม</p>

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบมาตรการเกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กของต่างประเทศ

ประเด็น	สหรัฐอเมริกา	ออสเตรเลีย	สิงคโปร์	เกาหลีใต้
	<p>คำนึงถึงสิ่งที่เหมาะสมสำหรับผู้เยาว์ มีการแสดงถึงการกระทำทางเพศ การติดต่อเกี่ยวกับเรื่องทางเพศ หรือมีการกระทำหรือการลอกเลียนหรือการกระทำที่เป็นกามวิตถาร หรือแสดงถึงอวัยวะสืบพันธุ์ในทางที่ลามกเลวทรามและ</p> <p>3. เนื้อหาทั้งหมดขาดไปซึ่งคุณค่าในความเป็นวรรณคดี ศิลปะ การเมือง หรือวิทยาศาสตร์ที่แท้จริงสำหรับเด็ก</p>	<p>สื่อถึงกิจกรรมทางเพศ</p> <p>2. R 18+ คือไม่เหมาะสมกับผู้ที่ยังต่ำกว่า 18 ปี ประกอบไปด้วยความรุนแรง มีความรุนแรงทางเพศเป็นนัยๆ มีภาพของกิจกรรมทางเพศที่ไม่ใช่ของจริง มีการเปลือยกายหรือการใช้ยา</p> <p>3. X 18+ คือ ไม่เหมาะสมกับผู้ที่ยังต่ำกว่า 18 ปี ประกอบไปด้วยเรื่องทางเพศอย่างโจ่งแจ้ง มีการแสดงถึงการร่วมเพศหรือกิจกรรมทางเพศอย่างเต็มที่ของผู้ใหญ่ แต่ต้องไม่ปรากฏถึงความรุนแรงทางเพศ ภาษาที่</p>	<p>พิจารณาจากข้อมูลที่มีลักษณะดังนี้</p> <p>1. แสดงถึงร่างกายที่โป๊เปลือยหรือเห็นอวัยวะเพศ หรือในลักษณะที่ชี้ชวนไปทางนั้น</p> <p>2. ส่งเสริมความรุนแรงทางเพศ หรือกิจกรรมทางเพศที่แสดงถึงการบีบบังคับหรือความไม่สมัครใจในทุกรูปแบบ</p> <p>3. แสดงให้เห็นถึงการร่วมเพศหรือกิจกรรมทางเพศอย่างโจ่งแจ้ง</p> <p>4. แสดงให้เห็นบุคคลที่อายุต่ำกว่า 16 ปี ในกิจกรรมทาง</p>	<p>3. สิ่งนี้อาจจะไปกระตุ้นหรือทำให้เด็กเห็นดีเห็นงามในการกระทำทั้งหลายที่จัดว่าเป็นความรุนแรง ซึ่งรวมถึงการข่มขืนและการใช้ยาในทางที่ผิด</p> <p>4. สิ่งซึ่งแสดงออกถึงการต่อต้านสังคมและความไร้ซึ่งจริยธรรม อันสามารถที่จะขัดขวางความเจริญเติบโตทางด้านวัฒนธรรมอันดีและการตระหนักถึงหน้าที่ของพลเมืองในเด็ก</p> <p>5. สิ่งซึ่งเป็นที่เกรงว่าอาจจะส่งผลกระทบที่เป็น</p>

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบมาตรการเกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กของต่างประเทศ

ประเด็น	สหรัฐอเมริกา	ออสเตรเลีย	สิงคโปร์	เกาหลีใต้
		<p>แสดงถึงการล่วงละเมิดทางเพศ วัตถุที่แสดงถึงความคลั่งไคล้ทางเพศ หรือผู้แสดงที่ไม่ใช่ผู้ใหญ่หรือผู้ที่ดูแล้วยังไม่เป็นผู้ใหญ่หรือการแต่งกายผู้ใหญ่ให้มีลักษณะคล้ายกับเด็ก</p> <p>4. RC คือสิ่งที่มีรุนแรงมากหรือเกินกว่าที่ระบุไว้ใน R 18+ และ X18+ จะถูกปฏิเสธการจัดระดับข้อมูล เป็นข้อมูลที่ไม่สมควรรับรู้</p>	<p>เพศหรือในลักษณะแสดงออกทางเพศอย่างโจ่งแจ้ง</p> <p>5. แสดงให้เห็นหรือส่งเสริมรักร่วมเพศ การมีเพศสัมพันธ์ในครอบครัว การมีความสัมพันธ์ทางเพศกับเด็ก</p> <p>6. แสดงให้เห็นถึงกิจกรรมที่มีลักษณะรุนแรงหรือโหดเหี้ยมอย่างมาก</p> <p>7. ยกย่อง ยั่วยุ หรือให้การสนับสนุนความเกลียดชัง ความขัดแย้งหรือการไม่ยอมยอมรับในเรื่องของมนุษยชาติ เชื้อชาติ หรือศาสนา</p>	<p>อันตรายแก่สุขภาพกายหรือจิตใจของเด็ก</p> <p>โดยคำนึงถึงพื้นฐานทางความคิดทางสังคม วรรณกรรม ศิลปกรรม การศึกษา การแพทย์ และวิทยาศาสตร์ประกอบด้วย</p>

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบมาตรการเกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กของต่างประเทศ

ประเด็น	สหรัฐอเมริกา	ออสเตรเลีย	สิงคโปร์	เกาหลีใต้
			โดยพิจารณาประกอบกับ คุณค่าในทางการแพทย์ วิทยาศาสตร์ ศิลปะและ การศึกษาของสิ่งนั้น	
3. ผู้ที่ กฎหมายมุ่ง ควบคุมและ บังคับใช้ มาตรการ	โรงเรียนและห้องสมุดที่ได้รับ เงินทุนจากโครงการ E-Rate ของกองทุน LSTA	ICHs ISPs หรือผู้ที่ต้องการนำ เนื้อหาต่างๆ ออกเผยแพร่สู่ สาธารณชน	ISPs ICPs	ISPs ICPs หรือผู้ที่มีสิทธิ์ที่เป็น อันตรายต่อเด็กและเยาวชน
4. มาตรการ บังคับทาง กฎหมาย	กำหนดให้ใช้มาตรการทาง เทคโนโลยีเพื่อป้องกันมิให้เด็ก เข้าถึงซึ่งข้อมูลที่ลามกอนาจาร ภาพโป๊เปลือย หรือสิ่งที่เป็น อันตรายต่อเด็กตลอดเวลาที่เด็ก	กำหนดให้ ICHs และ ISPs ลบเนื้อหาที่ถูกคัดค้านหรือ เนื้อหาที่ไม่เหมาะสมสำหรับ ผู้เยาว์ตามที่ได้รับแจ้งให้ลบ และเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ต	หากได้รับแจ้งถึง สิ่งที่ ต้องห้ามแล้วไม่ทำการลบหรือ ปิดกั้น อาจถูกเพิกถอน ใบอนุญาตประกอบกิจการหรือ อาจถูกกำหนดบทลงโทษต่างๆ	ต้องปิดกั้นเด็กและเยาวชน จากการเข้าถึงข้อมูลที่เป็นภัย และห้ามไม่ให้จำหน่าย ให้เช่า แจกจ่ายหรือจัดให้มีแก่เด็กและ เยาวชนซึ่งสิ่งที่เป็นอันตรายต่อ

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบมาตรการเกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กของต่างประเทศ

ประเด็น	สหรัฐอเมริกา	ออสเตรเลีย	สิงคโปร์	เกาหลีใต้
	เป็นผู้ที่ใช้อินเทอร์เน็ต โดยแลกกับการได้รับทุนสนับสนุนจากรัฐ	จะต้องได้รับการจัดระดับ ถ้ามีการนำออกไปเผยแพร่โดยยังไม่ได้จัดระดับกรรมการหรือบุคคลใดๆ สามารถแจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจให้ดำเนินการได้	ซึ่งรวมถึงโทษปรับด้วย	เด็กเพื่อการรับฟัง ชม แสดงหรือใช้สอย ห้ามการโฆษณาผ่านทางอินเทอร์เน็ตโดยที่ไม่มีระบบการป้องกันการเข้าถึงโฆษณาที่เป็นอันตราย ผู้ใดที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมายก็จะมีบทบังคับทั้งโทษจำคุกและโทษปรับ
5. หน่วยงานที่รับผิดชอบ	The Federal Communications Commission (FCC)	The Australian Broadcasting Authority (ABA) และ The Classification Board	The Media Development Authority (MDA)	The Korean Internet Safety Commission (KISCOM) และ Juvenile Protection Committee

บทที่ 4

วิเคราะห์มาตรการเกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต ที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก

การปกป้องคุ้มครองเด็กจากข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก จำเป็นที่จะต้องอาศัยมาตรการที่รองรับต่อความเป็นเด็ก มีความครอบคลุมถึงข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กและมีแนวทางการบังคับใช้มาตรการที่เหมาะสม ดังนั้น ในการที่จะวางมาตรการทางกฎหมายออกมาบังคับใช้จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพิจารณาหลายปัจจัยประกอบกัน โดยเฉพาะในเรื่องของอายุขั้นต่ำของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตที่ควรได้รับความคุ้มครองเป็นพิเศษ เรื่องของขอบเขตหรือคำนิยามของคำว่า “ข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก” ว่าควรมีขอบเขตเพียงใดจึงจะเหมาะสมกับสังคมไทย เรื่องของมาตรการทางกฎหมายที่จะนำมาบังคับใช้กับทั้งผู้ใช้อินเทอร์เน็ต เนื้อหาบนอินเทอร์เน็ตและผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต ซึ่งรวมถึงมาตรการทางอาญาและมาตรการอื่นๆ ที่จะนำมาใช้เป็นมาตรการบังคับในกรณีที่มีการไม่ปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนด อีกทั้งในเรื่องของหน่วยงานที่จะเข้ามาทำหน้าที่เป็นผู้กำกับดูแลมาตรการก็ควรที่จะต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมในอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานและความจำเป็นที่จะต้องมีหน่วยงานเข้ามาทำหน้าที่กำกับดูแลเกี่ยวกับข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กเป็นการเฉพาะด้วย

4.1 อายุขั้นต่ำของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตที่ควรให้ความคุ้มครองเป็นพิเศษ

เนื่องจากปัจจุบันนี้เด็กก็เป็นผู้ใช้อินเทอร์เน็ตอีกกลุ่มหนึ่งที่มีความสำคัญที่สังคมจะต้องเอาใจใส่ดูแล เนื่องจากเด็กมีพัฒนาการของสมองและจิตใจที่ด้อยกว่าผู้ใหญ่ ยังไม่สามารถที่จะเข้าใจสิ่งต่างๆ รอบตัวได้อย่างถ่องแท้ ไม่สามารถที่จะแยกแยะผิดถูกได้ มักจะถือเอาความคิดของตนเองเป็นศูนย์กลางและยังไม่มีวุฒิภาวะเพียงพอ ทำให้ได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมรอบตัวได้ง่าย และข้อมูลที่อยู่บนอินเทอร์เน็ตก็มีมากมายทั้งที่มีประโยชน์และเป็นอันตรายต่อเด็กซึ่งล้วนแล้วแต่สามารถส่งผลกระทบต่อตัวเด็กได้ทั้งสิ้น ทำให้ไม่สามารถที่จะใช้มาตรการการคุ้มครองดูแลเช่นเดียวกับผู้ที่เป็นผู้ใหญ่ได้ทุกมาตรการ จำเป็นที่จะต้องวางมาตรการที่เหมาะสมสำหรับเด็กเพื่อคุ้มครองเด็กเป็นการเฉพาะ ซึ่งกฎหมายไม่ว่าจะเป็นทั้งกฎหมายภายใน กฎหมายของต่างประเทศ หรือกฎหมายระหว่างประเทศก็ล้วนแล้วแต่คำนึงถึงความเป็นเด็กที่จะต้องได้รับการดูแลคุ้มครอง

เป็นพิเศษ เช่น กฎหมายรัฐธรรมนูญ มาตรา 52 ที่เน้นให้เด็กและเยาวชน มีสิทธิในการอยู่รอดและได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย จิตใจและสติปัญญาในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนเป็นสำคัญ และยังกำหนดให้แนวนโยบายด้านสังคม การสาธารณสุข การศึกษา และวัฒนธรรมของรัฐบาลจะต้องมุ่งคุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชนด้วย หรือตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ก็ได้มีการคำนึงถึงความพิเศษของเด็ก ด้วยเหตุที่เด็กยังไม่เติบโตเต็มที่ ทั้งทางร่างกายและจิตใจจึงต้องการการพิทักษ์ดูแลเป็นพิเศษ รวมถึงการคุ้มครองทางกฎหมายที่เหมาะสมทั้งก่อนและหลังการเกิด เป็นต้น

สิ่งสำคัญสิ่งหนึ่งที่เราใช้เป็นตัววัดเกี่ยวกับวุฒิภาวะและพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็กก็คืออายุ ซึ่งกฎหมายที่มีอยู่ในขณะนี้ได้ให้ความคุ้มครองเด็กในระดับอายุที่แตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายแต่ละฉบับ อาทิ

- ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เรื่องของความสามารถของบุคคลได้มี มาตรา 21 กำหนดให้ผู้ที่อายุต่ำกว่า 20 ปี จะทำนิติกรรมใดๆ ต้องได้รับความยินยอมจากผู้แทน โดยชอบธรรมก่อน มิฉะนั้น การนั้นเป็นโมฆียะ ซึ่งเป็นการคุ้มครองเด็กโดยพิจารณาความสามารถของเด็กที่อาจจะถูกเอาเปรียบได้หากมีการทำนิติกรรมใดๆ ขึ้น

- ประมวลกฎหมายอาญา กำหนดระดับอายุของเด็กที่สามารถมีความรับผิดชอบทางอาญาเอาไว้ในมาตรา 73 ถึงมาตรา 76 ซึ่งคำนึงถึงเรื่องของเจตนาและความรู้สึกผิดชอบชั่วดีของเด็กในการทำความผิด โดยแบ่งความรับผิดชอบของเด็กผู้ทำความผิดแตกต่างกันไปตามช่วงอายุคือ เด็กอายุยังไม่เกิน 10 ปีไม่ต้องรับโทษ ถ้าอายุกว่า 10 ปีแต่ยังไม่เกิน 15 ปีไม่ต้องรับโทษเช่นกันแต่ให้ศาลมีอำนาจตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ในมาตรา 74 (1)-(5) ถ้าอายุกว่า 15 ปีแต่ต่ำกว่า 18 ปีให้ศาลพิจารณาถึงความรับผิดชอบและสิ่งอื่นที่ปวงเกี่ยวกับผู้นั้น ในอันที่จะควรวินิจฉัยว่าสมควรพิพากษาลงโทษผู้นั้นหรือไม่ ถ้าศาลเห็นว่าสมควรพิพากษาลงโทษก็ให้ลดมาตราส่วนโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดลงกึ่งหนึ่ง และถ้าอายุตั้งแต่ 18 ปีแต่ยังไม่เกิน 20 ปี ถ้าศาลเห็นสมควรจะลดมาตราส่วนโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นลงหนึ่งในสามหรือกึ่งหนึ่งก็ได้ อีกทั้ง ประมวลกฎหมายอาญายังนำเรื่องของอายุมาใช้เป็นองค์ประกอบความผิดฐานต่างๆ โดยใช้พิจารณาประกอบกับข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการทำความผิด ซึ่งระดับอายุของเด็กมีผลต่อโทษที่ผู้ทำความผิดจะได้รับ กล่าวคือ ยิ่งเด็กที่ตกเป็นเหยื่อของการทำความผิดมีอายุน้อยเท่าไร โทษที่ผู้ทำความผิดอาญาจะได้รับก็จะหนักมากขึ้น เช่น

- ความผิดเกี่ยวกับเพศ หากเป็นการกระทำชำเราเด็กอายุยังไม่เกิน 15 ปี โดยเด็กนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม ต้องระวางโทษหนักขึ้นกว่าปกติ และถ้าเป็นการกระทำแก่เด็กอายุยังไม่เกิน 13 ปี ต้องระวางโทษหนักขึ้นไปอีกจนกระทั่งถึงจำคุกตลอดชีวิต หรือกรณีเป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือพาไปซึ่งชายหรือหญิง เพื่อการอนาจารและสนองความใคร่ของ แม่ผู้นั้นจะยินยอม ถ้าเป็นการกระทำแก่บุคคลอายุเกิน 15 ปี แต่ยังไม่เกิน 18 ปี ผู้กระทำต้องระวางโทษหนักขึ้น และถ้าการกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำแก่เด็กอายุยังไม่เกิน 15 ปี ผู้กระทำต้องระวางโทษหนักขึ้นไปอีก

- ความผิดเกี่ยวกับชีวิตร่างกาย กรณีช่วยหรือยุยงเด็กอายุยังไม่เกิน 16 ปี หรือผู้ซึ่งไม่สามารถเข้าใจว่าการกระทำของตนมีสภาพหรือสาระสำคัญอย่างไร ให้ฆ่าตนเอง ถ้าการฆ่าตนเองนั้นได้เกิดขึ้นหรือได้มีการพยายามฆ่าตนเอง ต้องระวางโทษ หรือกรณีทอดทิ้งเด็กอายุยังไม่เกิน 9 ปี เพื่อให้เด็กนั้นพ้นไปเสียจากตน โดยประการที่ทำให้เด็กนั้นปราศจากผู้ดูแล ต้องระวางโทษ

- ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพ กรณีโดยทุจริตรับไว้ จำหน่าย เป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือพาไปซึ่งบุคคลอายุเกิน 15 ปี แต่ยังไม่เกิน 18 ปี แม่ผู้นั้นจะยินยอมก็ตาม ต้องระวางโทษ ถ้าการกระทำผิดดังกล่าวเป็นการกระทำแก่เด็กอายุยังไม่เกิน 15 ปี ผู้กระทำต้องระวางโทษหนักขึ้นอีก เป็นต้น

- พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ.2551 โดยระดับอายุของเด็กที่กฎหมายฉบับนี้มุ่งคุ้มครองสามารถเห็นได้จากหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขในระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยแนวทางการปฏิบัติในการกำหนดเงื่อนไขในการออกใบอนุญาตของนายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ในการควบคุมกิจการเทปและวีสดูโทรทัศน์ พ.ศ. 2549 ซึ่งยังคงมีผลบังคับใช้ตามบทเฉพาะกาลมาตรา 91 โดยในข้อ 7 ของระเบียบนี้กำหนดให้นายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดเงื่อนไขการให้บริการและข้อห้ามโดยใช้เกณฑ์คือ อายุต่ำกว่า 18 ปี เช่น ห้ามให้เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี เข้าใช้บริการในช่วงเวลา ก่อน 14.00 น. ของวันจันทร์ถึงวันศุกร์ ยกเว้นวันหยุดราชการ หรือห้ามให้เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี เล่นเกมคอมพิวเตอร์เกินกว่า 3 ชั่วโมงต่อวัน เป็นต้น

- พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 มาตรา 4 ได้ให้คำนิยามคำว่า “เด็ก” ให้นำหมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส
- พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2534 มาตรา 4 ได้ให้คำนิยามคำว่า “เด็ก” หมายความว่า บุคคลอายุเกิน 7 ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่เกิน 14 ปีบริบูรณ์ และ “เยาวชน” หมายความว่า บุคคลอายุเกิน 14 ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์

จากบทบัญญัติกฎหมายแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของอายุของเด็กที่จะนำมาพิจารณาถึงความจำเป็นที่เด็กจะต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่และคุ้มครองเป็นพิเศษ แต่ทั้งนี้ ด้วยการที่กฎหมายแต่ละฉบับต่างก็มีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันไป ทำให้ระดับอายุของเด็กที่กฎหมายให้ความคุ้มครองมีความแตกต่างกันด้วย ซึ่งทำให้มุมมองในเรื่องของระดับอายุของเด็กที่ควรได้รับความคุ้มครองเป็นพิเศษมีความสับสนได้ ดังนั้น ในเรื่องของการคุ้มครองเด็กจากข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กจึงควรที่จะพิจารณาทฤษฎีด้านจิตวิทยาในเรื่องของการมีวุฒิภาวะของเด็กและหลักการพัฒนาการทางด้านจริยธรรมในตัวเด็กเป็นหลัก ซึ่งหลักการเหล่านี้ต่างก็ล้วนเป็นเกณฑ์ที่กฎหมายต่างๆ นำมาใช้ประกอบกับวัตถุประสงค์ของกฎหมายเพื่อกำหนดระดับอายุของเด็กที่ควรให้การคุ้มครอง ซึ่งเมื่อนำหลักทฤษฎีดังกล่าวมาวิเคราะห์กับเรื่องข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กแล้วจะเห็นได้ว่า

- ทฤษฎีด้านจิตวิทยาในเรื่องของการมีวุฒิภาวะของเด็ก ได้ให้ความหมายของเด็กกว่าคือ ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 12 ปีลงมา ซึ่งเป็นช่วงที่จะต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดและถูกต้องจากพ่อแม่ผู้ปกครอง เนื่องจากเป็นช่วงที่เด็กยังไม่มีวุฒิภาวะเพียงพอที่จะตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ได้ด้วยตนเอง อีกทั้งการเรียนรู้ของเด็กในช่วงอายุดังกล่าวจะมีกระบวนการจดจำบันทึกข้อมูลต่างๆ ที่ผ่านเข้ามาทางประสาทสัมผัส เด็กจะสะสมข้อมูลการเรียนรู้ไปเรื่อยๆ โดยสมองค่อยๆ สร้างความเป็นตัวตนของเด็กขึ้น และสมองก็จะทำงานตลอดเวลาเพื่อวิเคราะห์ว่าการเรียนรู้ใดที่ควรจะได้รับรักษาเอาไว้หรือว่าควรจะทำลาย หากการเรียนรู้ไปถึงจุดหนึ่งเครือข่ายและการเชื่อมต่อของสมองจะมีความแข็งแรงมาก สิ่งที่ไม่ได้ใช้จะถูกขจัดไปจากกระบวนการทางสมองของเด็กแต่ละคน ซึ่งบอกได้ยากว่าเด็กเลือกที่จะรับหรือขจัดอะไรออกไป

- ทฤษฎีการพัฒนาทางด้านจริยธรรมในตัวเด็ก ซึ่งโคลเบิร์ตอธิบายว่าขั้นตอนการพัฒนาทางด้านจริยธรรมหรือความรู้สึกผิดชอบของคนเรานั้นมีความแตกต่างกันไปตามช่วงอายุ กล่าวคือ ในเด็กอายุ 4-11 ปีเป็นระยะก่อนการมีศีลธรรม การเชื่อฟังทำตามกฎเกณฑ์ก็เพราะกลัวถูกทำโทษหรือหวังที่จะได้รับผลตอบแทน เมื่อเข้าสู่ช่วงวัยรุ่นอายุ 12-15 ปีจะเป็นขั้นมีศีลธรรมจรรยาตามขนบธรรมเนียมประเพณี ต้องการเป็นเด็กดีและได้รับความชื่นชมจึงปฏิบัติตามศีลธรรมอันดี และช่วงอายุ 16-25 ปีซึ่งเป็นขั้นหลังมีศีลธรรมจรรยาตามขนบธรรมเนียมประเพณี การทำตามหลักเกณฑ์ต่างๆ ก็ด้วยความตระหนักและรู้ถึงคุณค่าที่เป็นนามธรรมอย่างแท้จริง

โดยจากทฤษฎีดังกล่าวข้างต้น เราอาจแบ่งช่วงอายุของเด็กที่ควรได้รับความคุ้มครองออกเป็น 2 ช่วงอายุหลักๆ คือ

1. ช่วงอายุต่ำกว่า 12 ปี ซึ่งเป็นช่วงอายุที่ยังมีความเป็นเด็กอยู่สูง วุฒิภาวะที่เด็กมียังไม่เพียงพอต่อการที่จะตัดสินใจสิ่งต่างๆ ด้วยเหตุด้วยผล จำเป็นที่จะต้องได้รับความคุ้มครองจากกฎหมายเป็นพิเศษมากที่สุด ในช่วงนี้กระบวนการเรียนรู้ของเด็กได้เริ่มต้นขึ้นและมีความเกี่ยวพันอย่างสูงกับการหล่อหลอมพื้นฐานทางด้านพฤติกรรมและบุคลิกภาพของเด็ก ทั้งนี้เนื่องจากในช่วงอายุนี้เด็กจะเริ่มจดจำทุกสิ่งทุกอย่างที่เด็กได้มีการเรียนรู้และสัมผัสมา โดยเด็กจะคัดเลือกจดจำสิ่งที่ตนเองคิดว่าดีและเหมาะสมซึ่งเราไม่สามารถที่จะไปบังคับหรือตรวจสอบได้เลยว่าเด็กจดจำสิ่งที่ควรจดจำไปหรือไม่ ดังนั้น วิธีการที่ดีที่สุดก็คือการพยายามให้เด็กได้รับแต่ข้อมูลที่ดีและไม่เป็นอันตรายต่อตัวเด็ก

2. ช่วงอายุไม่เกิน 15 ปี เป็นช่วงอายุที่เด็กเริ่มเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ เริ่มมีศีลธรรมจรรยาตามระเบียบประเพณีของสังคม เริ่มที่จะรู้จักกฎระเบียบของสังคมและความหมายที่แท้จริงของการมีกฎระเบียบดังกล่าว แต่อย่างไรก็ตาม เด็กที่อายุยังไม่เกิน 15 ปี ยังคงอยู่ในช่วงที่สำคัญของการสร้างบุคลิกลักษณะ พฤติกรรมที่จะติดตัวเด็กไปจนกระทั่งโตเป็นผู้ใหญ่ด้วย เพราะช่วงนี้จะเป็นช่วงที่เด็กจะเลือกที่จะเก็บหรือจะทำลาย (Use it or lose it) ข้อมูลต่างๆ ที่เด็กเคยได้รับมาตั้งแต่เกิด ซึ่งเราก็ไม่สามารถบังคับหรือควบคุมกระบวนการนี้ได้เช่นกัน โดยเมื่อเด็กได้ผ่านกระบวนการในขั้นนี้ไปแล้วก็จะเป็นการยากที่จะไปเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กได้ เด็กในระดับอายุนี้อาจยังคงควรได้รับการปกป้องคุ้มครองเป็นพิเศษเช่นกัน

การกำหนดเกณฑ์อายุขั้นต่ำของเด็กที่ควรจะได้รับคุ้มครองเป็นพิเศษจากมาตรการเกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กควรคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของเด็กเป็นสำคัญด้วย เพราะมาตรการที่จะนำมาใช้อาจจะต้องเข้าไปจำกัดสิทธิเสรีภาพบางประการของเด็ก จึงควรที่จะใช้ในขอบเขตเฉพาะเท่าที่จำเป็นเพื่อการปกป้องคุ้มครองเด็กจากข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กเท่านั้น ซึ่งเมื่อวิเคราะห์โดยทฤษฎีทางวิชาการ ประกอบกับสถานการณ์ในปัจจุบันนี้แล้วเห็นว่า ควรกำหนดให้เด็กที่อายุไม่เกิน 15 ปีเป็นผู้ที่ควรจะได้รับคุ้มครองเป็นพิเศษ ทั้งนี้ เพื่อให้ครอบคลุมถึงช่วงการพัฒนาการของเด็กที่อาจจะได้รับผลกระทบจากข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก ซึ่งถ้าในช่วงอายุดังกล่าวเด็กได้มีการรับรู้ข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กแล้ว เราไม่สามารถที่จะรับรู้ได้เลยว่าเด็กเลือกจดจำแต่ข้อมูลส่วนที่ดีและเหมาะสมหรือไม่ เราจึงจำเป็นที่จะต้องป้องกันไว้ตั้งแต่วันที่เด็กจะต้องถูกแวดล้อมด้วยข้อมูลดังกล่าว อันจะเป็นการคุ้มครองเด็กที่ดีและมีประสิทธิภาพมากที่สุด และเมื่อเด็กมีอายุเกิน 15 ปีขึ้นไปแล้วกระบวนการสร้างพฤติกรรมและบุคลิกภาพของเด็กก็เริ่มที่จะมีความมั่นคงในระดับหนึ่ง อีกทั้งพัฒนาการทางด้านของความคิด การวิเคราะห์ ความรู้สึกผิดชอบชั่วดีของเด็กก็เริ่มที่จะมีความสมบูรณ์เพียงพอที่เด็กจะคิดตัดสินใจด้วยตนเองได้ การเปิดกว้างสำหรับเด็กที่อายุเกิน 15 ปีขึ้นไปจึงเป็นประโยชน์มากกว่าที่จะไปปิดกั้นการรับรู้ เพื่อจะได้ช่วยให้วุฒิภาวะที่เริ่มพัฒนาขึ้นมาได้รับการขัดเกลาและสร้างความเข้มแข็งแก่ตัวเด็กเองด้วย

อย่างไรก็ตาม แม้เด็กที่มีอายุไม่เกิน 15 ปี ควรจะได้รับคุ้มครองเป็นพิเศษจากข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก แต่ด้วยการที่ปัจจุบันแนวความคิดในเรื่องของสิทธิเสรีภาพได้รับการตอบรับเป็นอย่างมาก ทำให้การที่จะใช้มาตรการคุ้มครองเด็กที่อายุไม่เกิน 15 ปีเหมือนกันหมดทุกคนอาจจะไม่ได้รับการยอมรับได้ เพราะเด็กในช่วงอายุแต่ละช่วงอายุก็มีความสามารถและวุฒิภาวะที่ต่างกันไปในบางประเทศจึงได้มีการแบ่งระดับอายุของเด็กที่จะสามารถรับรู้ข้อมูลต่าง ๆ บนอินเทอร์เน็ตได้ เช่น ประเทศออสเตรเลียที่มีการแบ่งระดับช่วงอายุของเด็กในการที่จะรับรู้ข้อมูลที่มีข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กปะปนอยู่เป็นเด็กที่อายุต่ำกว่า 15 ปี กับเด็กที่อายุต่ำกว่า 18 ปี โดยพิจารณาช่วงอายุของเด็กดังกล่าวกับลักษณะของข้อมูลที่เด็กในช่วงอายุนั้นสามารถที่จะรับรู้ได้ ซึ่งระดับความไม่เหมาะสมของข้อมูลที่เด็กแต่ละช่วงอายุจะสามารถรับรู้ได้ก็แตกต่างกันไป การกำหนดดังกล่าวอาจจะเป็นสิ่งที่เหมาะสมกับสังคมประชาธิปไตยในปัจจุบันนี้ที่เรื่องของสิทธิเสรีภาพได้รับการยอมรับเป็นอย่างมาก ดังนั้น เพื่อความเหมาะสมกับการคุ้มครองเด็กและการไม่

ละเมิดสิทธิเสรีภาพของเด็กจนเกินไปจึงอาจจะมีการแบ่งช่วงอายุของเด็กออกเป็นหลายระดับโดย
คุณลักษณะของข้อมูลที่ได้แก่แต่ละระดับอายุจะสามารถรับรู้ได้โดยไม่เป็นอันตรายต่อเด็กเป็นสำคัญ

4.2 นิยามหรือขอบเขตของ “ข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก”

จากลักษณะของข้อมูลบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตามรายงานผลสำรวจกลุ่มผู้ใช้
อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2551 สามารถนำมาจัดเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ 4 ประเภท คือ

1. ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษา เช่น สารานุกรม แหล่งความรู้ การเรียนการสอน
ผ่านอินเทอร์เน็ต เป็นต้น
2. ข้อมูลเกี่ยวกับธุรกิจ เช่น การขายสินค้า การประมูลออนไลน์ เป็นต้น
3. ข้อมูลเกี่ยวกับความบันเทิง เช่น แพร่ภาพและวิดีโอ เกมออนไลน์ ฟัง
เพลง สนทนาผ่านทางอินเทอร์เน็ต เป็นต้น
4. ข้อมูลเกี่ยวกับข่าวสาร เช่น กระดานข่าวต่างๆ เป็นต้น

ข้อมูลต่างๆ เหล่านี้ประกอบไปด้วยเนื้อหาที่ดีและเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมปะปนกัน
อยู่ ทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องกำหนดขอบเขตหรือค่านิยามของข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก
ขึ้นเพื่อจะได้สามารถนำมาใช้เป็นกรอบวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ที่จัดกระจายอยู่บนอินเทอร์เน็ต
เพื่อปิดกั้นเด็กจากการเข้าถึงข้อมูลดังกล่าว

กฎหมายของประเทศไทยในขณะนี้ไม่ได้มีการบัญญัติศัพท์เกี่ยวกับข้อมูลที่ไม่
เหมาะสมสำหรับเด็กบนอินเทอร์เน็ตเอาไว้โดยตรง แต่เราสามารถที่จะทราบถึงลักษณะข้อมูลที่ไม่
ต้องห้ามตามกฎหมายได้จากพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550
มาตรา 14 ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าตามพระราชบัญญัตินี้ข้อมูลที่ต้องห้ามตามกฎหมายคือ

1. ข้อมูลคอมพิวเตอร์ปลอมไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์
อันเป็นเท็จโดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน (มาตรา 14 (1))
2. ข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จโดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายต่อความ
มั่นคงของประเทศหรือก่อให้เกิดความตื่นตระหนกแก่ประชาชน (มาตรา 14 (2))
3. ข้อมูลคอมพิวเตอร์ใดๆ อันเป็นความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่ง
ราชอาณาจักร หรือความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา (มาตรา 14 (3))

4. ข้อมูลคอมพิวเตอร์ใดๆ ที่มีลักษณะอันลามก และข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้น ประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้ (มาตรา 14 (4))

สำหรับในต่างประเทศได้ตระหนักถึงอันตรายของข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กบนอินเทอร์เน็ต โดยในต่างประเทศได้มีการบัญญัติถึงข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กบนอินเทอร์เน็ตไว้เป็นการเฉพาะในกฎหมายต่างๆ ที่บัญญัติออกมาเพื่อคุ้มครองเด็กจากข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กบนอินเทอร์เน็ต เช่น

- ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ให้นิยามคำว่า “ข้อมูลที่เป็นอันตรายต่อเด็ก (harmful to minors)” ไว้ในกฎหมาย Children’s Internet Protection Act 2000

- ประเทศออสเตรเลีย ได้ให้นิยามคำว่า “ข้อมูลที่ต้องห้าม (prohibited content)” เอาไว้ในกฎหมาย The Broadcasting Services Act 1992 โดยอ้างการจัดประเภทของข้อมูลตามกฎหมาย Classification (Publications, Films and Computer Games) Act 1995

- ประเทศสิงคโปร์ ได้ให้คำนิยามของคำว่า “สิ่งที่ต้องห้าม” (prohibited material) ไว้ในกฎหมาย Internet Code of Practice 1997

- ประเทศเกาหลีใต้ ได้ให้คำนิยามของคำว่า “เนื้อหาที่เป็นภัย (harmful content)” ไว้ในกฎหมาย Internet Content Filtering Ordinance 2001 และคำว่า “ข้อมูลที่เป็นอันตรายต่อเด็ก (harmful to juveniles)” ไว้ในกฎหมาย The Youth Protection Act 1997

โดยจากการให้คำนิยามของประเทศต่างๆ ดังกล่าว สามารถที่จะสรุปขอบเขตหรือนิยามของข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กได้ โดยประกอบไปด้วยข้อมูลที่มีลักษณะต่างๆ ดังนี้

1. ข้อมูลที่ขัดต่อประโยชน์สาธารณะ ศีลธรรมอันดีของประชาชน ความสงบเรียบร้อย และความมั่นคงของประเทศ ซึ่งสามารถที่จะขัดขวางความเจริญเติบโตทางด้านวัฒนธรรมอันดีและการตระหนักถึงหน้าที่ของพลเมืองในเด็ก

2. ข้อมูลที่มีลักษณะลามกอนาจาร เป็นการชักจูงหรือเป็นการชักนำไปในทางที่ชั่วร้ายเกี่ยวกับทางเพศ หรือมีการแสดงถึงการกระทำทางเพศ การติดต่อเกี่ยวกับเรื่องทางเพศ หรือมีการกระทำหรือการลอกเลียนการกระทำที่เป็นกามวิตถาร หรือการแสดงออกถึงความลามก

เลวทราม หรือแสดงถึงร่างกายที่เป็เปลือยหรือเห็นอวัยวะเพศ หรือประกอบด้วยวัตถุที่แสดงถึงความคลั่งไคล้ทางเพศ ซึ่งอาจจะกระตุ้นให้เด็กเกิดความต้องการทางเพศได้

3. แสดงให้เห็นหรือส่งเสริมรักร่วมเพศ การมีเพศสัมพันธ์ในครอบครัว การมีความสัมพันธ์ทางเพศกับเด็ก

4. ข้อมูลที่มีลักษณะก้าวร้าวหรือแสดงถึงความรุนแรงโหดเหี้ยม อันอาจเป็นเหตุให้เกิดความรุนแรงหรือความป่าเถื่อนในตัวเด็ก หรือกระตุ้นให้เด็กก่ออาชญากรรม

5. ข้อมูลที่เนื้อหาขาดไปซึ่งคุณค่าที่แท้จริงสำหรับเด็กในด้านของความเป็นวรรณกรรม ศิลปกรรม การศึกษา การเมือง การแพทย์หรือวิทยาศาสตร์ ซึ่งเป็นที่เกรงว่าอาจจะส่งผลกระทบต่อเป็นอันตรายแก่สุขภาพกายหรือจิตใจของเด็ก

6. ข้อมูลที่เกี่ยวกับยาเสพติด หรือที่มีการแสดงถึงการใช้อยาในทางที่ผิด ซึ่งอาจกระตุ้นความอยากรู้อยากลอง หรือเป็นภัยต่อเด็กได้

7. ข้อมูลที่มีลักษณะยกย่อง ยั่วยุ หรือให้การสนับสนุนความเกลียดชัง ความขัดแย้งหรือการไม่ยอมรับในเรื่องของมนุษยชาติ เชื้อชาติหรือศาสนา หรือเกี่ยวกับการเมือง อันเป็นข้อมูลที่เป็นภัยต่อความปลอดภัยสาธารณะหรือความเป็นหนึ่งเดียวของชนชาติ หรืออาจชักจูงไปสู่การต่อต้านสังคมของเด็ก

ซึ่งจากลักษณะของข้อมูลทั้ง 7 ลักษณะสามารถสรุปเป็นตารางเปรียบเทียบ ดังนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบการกำหนดลักษณะข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก
ในประเทศต่างๆ

ลักษณะข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก	สหรัฐอเมริกา	ออสเตรเลีย	สิงคโปร์	เกาหลีใต้	ไทย
ลักษณะที่ 1	✓	✓	✓	✓	✓
ลักษณะที่ 2	✓	✓	✓	✓	✓
ลักษณะที่ 3			✓		
ลักษณะที่ 4	✓	✓		✓	
ลักษณะที่ 5	✓		✓	✓	
ลักษณะที่ 6		✓		✓	
ลักษณะที่ 7			✓	✓	

จากตารางดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าแต่ละประเทศมีการกำหนดนิยามของข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กทั้งเหมือนและแตกต่างกันไป ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมของแต่ละประเทศ เพราะบริบทแวดล้อมและความจำเป็นในการคุ้มครองเด็กในแต่ละประเทศก็แตกต่างกันไป เช่น ในประเทศเกาหลีใต้และประเทศสิงคโปร์มีการบัญญัติเกี่ยวกับเรื่องของเชื้อชาติ ศาสนา และการเมือง โดยมีพื้นฐานมาจากด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของทั้งสองประเทศ กล่าวคือ ในประเทศเกาหลีใต้เพื่อป้องกันความคิดของพลเมืองเกาหลีใต้ไม่ให้ได้รับผลกระทบจากคำพูดหรือข้อความที่ได้มีการเผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ตโดยทางประเทศเกาหลีเหนือที่มีแนวความคิดโน้มไปทางคอมมิวนิสต์ และในประเทศสิงคโปร์ก็เนื่องมาจากความเป็นศูนย์กลางของหลายเชื้อชาติจึงจำเป็นที่จะต้องรักษาไว้ซึ่งความเป็นหนึ่งเดียวของชาติ เป็นต้น แต่ทั้งนี้ในเรื่องที่สำคัญและเป็นพื้นฐานที่ทุกประเทศล้วนกำหนดเหมือนกันก็คือเรื่องของความมั่นคงของประเทศ ความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน และเรื่องของข้อมูลลามกอนาจาร

การที่ประเทศไทยไม่มีการกำหนดขอบเขตหรือคำนิยามของคำว่า “ข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก” ไว้เป็นการเฉพาะอาจส่งผลให้การคุ้มครองเด็กเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากขาดกรอบที่จะนำมาวิเคราะห์เนื้อหาข้อมูลที่อยู่บนอินเทอร์เน็ต ทำให้การตีความอาจทำได้อย่างจำกัดหรือในทางตรงกันข้ามก็อาจจะมีการตีความที่กว้างจนเกิดการละเมิดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนได้ ดังนั้น จึงเห็นควรที่ประเทศไทยจะกำหนดขอบเขตหรือคำนิยามของข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กเอาไว้ให้ชัดเจน โดยการกำหนดดังกล่าวอาจจะใช้กฎหมายของต่างประเทศมาเป็นแนวทางในการกำหนดความหมาย แต่ทั้งนี้การกำหนดความหมายดังกล่าวจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของสังคม วัฒนธรรมและความเหมาะสมกับประเทศไทยด้วย เนื่องจากกฎหมายที่แต่ละประเทศสร้างขึ้นล้วนแล้วแต่ประกอบไปด้วยเอกลักษณ์ของชาตินั้นๆ ซึ่งหากนำมาใช้กับประเทศไทยโดยที่ไม่มีการปรับให้เข้ากับบริบทของความเป็นไทยแล้วก็ไม่อาจทำให้ปัญหาของประเทศไทยหมดไปได้

4.3 มาตรการเกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก

การคุ้มครองเด็กจากข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กนั้นจำเป็นที่จะต้องวางมาตรการที่มีความครอบคลุมในทุกๆ ด้าน กล่าวคือ มาตรการเกี่ยวกับผู้ใช้อินเทอร์เน็ต มาตรการเกี่ยวกับเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ต และมาตรการเกี่ยวกับผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต ซึ่งในการวางมาตรการนั้นมีหลายสิ่งที่จะต้องพิจารณาและวิเคราะห์ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์และประสิทธิภาพสูงสุดของมาตรการ โดยในการวิเคราะห์มาตรการผู้วิจัยจะมุ่งหาแนวทางในการวางมาตรการที่เหมาะสมที่สุดโดยมิได้ยึดติดกับมาตรการหรือกฎเกณฑ์ที่มีอยู่ในปัจจุบัน ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความคิดใหม่ๆ ที่อาจจะเป็นทางเลือกที่เหมาะสมสำหรับเป็นแนวทางในการวางมาตรการทางกฎหมายต่อไป ดังนี้

4.3.1 มาตรการเกี่ยวกับผู้ใช้อินเทอร์เน็ต

ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยอินเทอร์เน็ตจะทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการเชื่อมโยงผู้ใช้อินเทอร์เน็ตทั่วโลกเข้าหากัน การส่งผ่านข้อมูลต่างๆ ผ่านทางอินเทอร์เน็ตก็ด้วยมีผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเป็นจุดหมายปลายทาง ดังนั้น ในเรื่องของข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตที่เป็นจุดมุ่งหมายของข้อมูลที่จะต้องให้ความสนใจในการวิจัยนี้ก็คือตัวเด็กผู้ใช้อินเทอร์เน็ต ซึ่งในการวางมาตรการด้านของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตนี้จะเป็นมาตรการที่เข้ากับทุกคนที่เป็นผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตโดยมุ่งที่จะทราบว่าผู้ใช้งาน

อินเทอร์เน็ตคนใดเป็นเด็กที่ต้องได้รับการคุ้มครองเป็นพิเศษ โดยสิ่งที่เราควรจะวิเคราะห์เกี่ยวกับมาตรการเกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กบนอินเทอร์เน็ตในด้านของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตคือ

4.3.1.1 ความหมายของ “ผู้ใช้อินเทอร์เน็ต”

ในปัจจุบันนี้ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตมีมากมายหลากหลายไม่ว่าจะเป็นผู้ใช้งานที่เป็นปัจเจกบุคคล เช่น นักเรียน นักศึกษา ผู้ใช้บริการในร้านอินเทอร์เน็ตคาเฟ่ บุคคลทั่วไปที่ใช้อินเทอร์เน็ตตามครัวเรือน หรือผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตที่เป็นองค์กร บริษัทหรือนิติบุคคลต่างๆ ซึ่งก็ล้วนแล้วแต่เป็นผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตโดยตรงทั้งสิ้น กล่าวคือ เป็นผู้ที่ใช้เข้าถึงข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตด้วยตนเองหรือใช้ประโยชน์ในด้านการรับรู้หรือหาข้อมูลต่างๆ จากอินเทอร์เน็ตทั้งสิ้น ซึ่งผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตเหล่านี้เป็นผู้ที่จะได้รับผลกระทบหรืออิทธิพลจากข้อมูลที่ปรากฏอยู่บนอินเทอร์เน็ตโดยตรง

ความหมายของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในปัจจุบัน

ความหมายของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตของประเทศไทยได้มีบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ซึ่งได้ให้ความหมายของคำว่า “ผู้ใช้บริการ” เอาไว้ว่าหมายถึง ผู้ใช้บริการของผู้ให้บริการไม่ว่าต้องเสียค่าใช้จ่ายบริการหรือไม่ก็ตาม ดังนั้นในการที่จะทราบได้ว่าผู้ใช้บริการหมายถึงใครบ้างจึงจำเป็นต้องทราบก่อนว่าผู้ให้บริการคือใคร โดยในพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ให้ความหมายของคำว่า “ผู้ให้บริการ” หมายความว่า

1. ผู้ให้บริการแก่บุคคลอื่นในการเข้าสู่อินเทอร์เน็ต หรือให้สามารถติดต่อถึงกันโดยประการอื่น โดยผ่านทางระบบคอมพิวเตอร์ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการให้บริการในนามของตนเองหรือในนามหรือเพื่อประโยชน์ของบุคคลอื่น

2. ผู้ให้บริการเก็บรักษาข้อมูลคอมพิวเตอร์เพื่อประโยชน์ของบุคคลอื่น

ประกาศคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการขอรับใบอนุญาตการให้บริการอินเทอร์เน็ต ข้อ 3 ประกาศ ณ วันที่ 20 มิถุนายน พ.ศ. 2548 ซึ่งเป็นประกาศที่ออกภายใต้พระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2544 ก็ไม่ได้มีการให้

คำนิยามของคำว่าผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเอาไว้เช่นกัน แต่ได้ให้คำนิยามของคำว่า “ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต” ว่าหมายความว่า “บุคคลซึ่งให้บริการการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตและบริการที่เกี่ยวข้องแก่ผู้ใช้บริการที่เป็นบุคคล องค์กร หรือหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ผ่านการเชื่อมต่อใดๆ โดยผู้ใช้บริการจะต้องมีบัญชีการใช้งานกับผู้ให้บริการก่อน”

ในต่างประเทศบางประเทศก็ไม่ได้ให้ความหมายของผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตเอาไว้โดยตรง แต่ส่วนมากจะให้ความหมายของผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตเอาไว้ เราจึงอาจสามารถหาความหมายของผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตจากกรณีวิเคราะห์ความหมายของผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตได้ ซึ่งกฎหมายที่ให้นิยามของผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตไว้ เช่น กฎหมาย The Broadcasting (Class Licence) Notification 1996 ของประเทศสิงคโปร์ ที่ให้ความหมายของผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต (Internet Service Providers) ว่าหมายถึง “ผู้ให้บริการการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต (Internet Access Service Providers (IASPs)) (ซึ่งเป็นผู้ที่ทำหน้าที่เป็นเส้นทางหลักในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต) และผู้ขายบริการการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต (Internet Service Resellers) (ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตจาก IASPs และทำการขายการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตนั้นให้แก่สาธารณะ) ซึ่งผู้ขายบริการการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตยังหมายความรวมถึง โรงเรียน ห้องสมุดสาธารณะ และร้านอินเทอร์เน็ตด้วย”

กฎหมาย Communications Act of 1934 ของประเทศสหรัฐอเมริกาได้ให้ความหมายของบริการการติดต่อสื่อสารทางอินเทอร์เน็ต (Interactive Computer Service) ว่าหมายความว่า “ผู้ให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร ระบบ โปรแกรมการเข้าถึงที่ทำให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงเซิร์ฟเวอร์ของคอมพิวเตอร์ได้ ซึ่งรวมถึงบริการหรือระบบที่ช่วยให้สามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตและระบบต่างๆ ที่ดำเนินการหรือให้บริการโดยห้องสมุดหรือสถาบันการศึกษาด้วย”

จากบทกฎหมายที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่า “ผู้ใช้อินเทอร์เน็ต” หมายความว่าผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตจากผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต ไม่ว่าจะเป็นผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตจากผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตโดยตรง หรือผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตจากผู้ให้บริการช่วงจากผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต เช่น ห้องสมุด สถาบันการศึกษา หรือร้านอินเทอร์เน็ต ก็ตาม โดยในกฎหมายบางฉบับสามารถตีความได้ว่า ห้องสมุด สถาบันการศึกษา หรือร้านอินเทอร์เน็ตที่มีบัญชีกับผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตเป็นผู้ใช้อินเทอร์เน็ตด้วย

วิเคราะห์ความหมายของผู้ใช้อินเทอร์เน็ต

จากการให้ตีความกฎหมายทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศจะเห็นว่าการตีความของคำว่า “ผู้ใช้อินเทอร์เน็ต” ส่วนใหญ่จะหมายถึงเฉพาะผู้ใช้อินเทอร์เน็ตที่เป็นจุดหมายปลายทางของอินเทอร์เน็ต (End User) หรือกล่าวคือ ผู้ที่ใช้ประโยชน์จากอินเทอร์เน็ตเพื่อให้ได้รับข้อมูลข่าวสารเพื่อประโยชน์ทางด้านต่างๆ ของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเองโดยตรง โดยไม่รวมถึงห้องสมุด สถาบันการศึกษาหรือร้านอินเทอร์เน็ตคาเฟ่ ที่ทางตัวขององค์กรหรือสถาบันไม่ได้ใช้อินเทอร์เน็ตด้วยตนเอง แต่เป็นการให้บริการแก่บุคคลที่อยู่ในองค์กรหรือสถาบันนั้นๆ อีกทอดหนึ่ง ในขณะที่ก็มีกฎหมายบางฉบับที่สามารถตีความได้ว่าผู้ใช้อินเทอร์เน็ตรวมถึงห้องสมุด สถาบันการศึกษาหรือร้านอินเทอร์เน็ตคาเฟ่ด้วย

ซึ่งการให้ความหมายของคำว่า ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตให้หมายถึงเฉพาะผู้ใช้อินเทอร์เน็ตปลายทาง (End User) อาจจะทำให้การนำมาตรการเกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กบนอินเทอร์เน็ตไม่สามารถปรับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพราะ

1. ห้องสมุด สถาบันการศึกษาหรือร้านอินเทอร์เน็ตคาเฟ่ ไม่ได้เป็นเส้นทางเข้าของข้อมูลที่แท้จริง หรือไม่ได้เป็นต้นทางของข้อมูลอินเทอร์เน็ต เฉพาะผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตที่เป็น Gateway ของข้อมูล เช่น True TOT CAT เป็นต้น ที่เป็นเส้นทางของข้อมูลอินเทอร์เน็ตที่แท้จริง ซึ่งการบังคับใช้มาตรการกับต้นทางของข้อมูลจะเกิดประสิทธิผลมากกว่า

2. ถ้าจัดให้ห้องสมุด สถาบันการศึกษาหรือร้านอินเทอร์เน็ตคาเฟ่ เป็นผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตด้วยจะทำให้เกิดความซ้ำซ้อนของการบังคับใช้มาตรการ กล่าวคือ นอกจากจะบังคับใช้มาตรการกับผู้ที่ เป็น Gateway ที่เป็นทางเข้าของข้อมูลทั้งหมดแล้ว ยังต้องบังคับใช้มาตรการดังกล่าวกับผู้รับข้อมูลจากผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตที่เป็น Gateway อีกรอบหนึ่ง ซึ่งนอกจากจะเป็นการใช้มาตรการเดียวกันกับข้อมูลเดียวกันแล้ว ยังทำให้การตรวจสอบควบคุมผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตทำได้ยากยิ่งขึ้นด้วย เพราะผู้ให้บริการที่เป็นห้องสมุด สถาบันการศึกษาหรือร้านอินเทอร์เน็ตคาเฟ่ ล้วนมีมากมายและเพิ่มจำนวนมากขึ้นทุกขณะ อันจะส่งผลให้การบังคับใช้มาตรการไม่มีประสิทธิภาพ

ดังนั้น จึงเห็นว่าคำว่า “ผู้ใช้อินเทอร์เน็ต” ควรจะหมายความรวมถึง ห้องสมุด สถาบันการศึกษาหรือร้านอินเทอร์เน็ตคาเฟ่ด้วย ไม่ควรจัดให้กลุ่มดังกล่าวอยู่ในความหมายของผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต เพราะห้องสมุด สถาบันการศึกษาหรือร้านอินเทอร์เน็ตคาเฟ่ ล้วนแล้วแต่

เป็นผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตที่ได้รับการจัดบริการจากผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตที่เป็น Gateway ทั้งสิ้น และการให้ความหมายเช่นนี้ก็จะช่วยลดความซ้ำซ้อนของการบังคับใช้มาตรการด้วย ดังนั้น เพื่อความชัดเจนเราอาจสามารถแบ่งประเภทของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเป็นกลุ่มใหญ่ๆ ได้ 2 กลุ่ม คือ

1. ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตโดยตรงหรือผู้ใช้อินเทอร์เน็ตปลายทาง (End User) คือ ผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตเองโดยตรงทั้งผู้ที่ใช้อินเทอร์เน็ตตามบ้าน ห้องสมุด ในสถาบันการศึกษา บริษัทหรือในร้านอินเทอร์เน็ต

2. ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตโดยอ้อมหรือผู้ใช้อินเทอร์เน็ตต้นทาง คือ ผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตที่เป็นห้องสมุด สถาบันการศึกษา บริษัทหรือร้านอินเทอร์เน็ตคาเฟ่ ที่ตนเองมิได้ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อหาประโยชน์จากข้อมูลที่อยู่บนอินเทอร์เน็ตโดยตรง แต่เป็นผู้ที่ให้บริการอินเทอร์เน็ตเพื่อประโยชน์แก่ปัจเจกบุคคลที่อยู่ในเครือข่ายของตนหรือที่มาใช้งานผ่านบริการของตน โดยผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตโดยอ้อมอาจได้รับประโยชน์จากการใช้งานของผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตโดยตรงอีกทีหนึ่ง

4.3.1.2 มาตรการที่ใช้เพื่อควบคุมดูแลด้านผู้ใช้อินเทอร์เน็ต

1. มาตรการตรวจสอบอายุ (Age Verification)

การบังคับใช้มาตรการกับผู้ใช้อินเทอร์เน็ตจำเป็นที่จะต้องบังคับใช้กับผู้ใช้อินเทอร์เน็ตทุกคน แม้ว่ามาตรการดังกล่าวจะออกมาเพื่อคุ้มครองเด็กโดยเฉพาะก็ตาม ทั้งนี้ เนื่องจากเราไม่สามารถที่จะทราบได้เลยว่าผู้ใช้อินเทอร์เน็ตคนใดที่ยังเป็นเด็กอยู่จนกว่าจะได้รับการตรวจสอบอายุ (Age Verification) โดยผ่านการแสดงหลักฐานที่มีความน่าเชื่อถือ ทั้งนี้ มาตรการการตรวจสอบอายุสามารถแยกพิจารณาได้ดังนี้

มาตรการตรวจสอบอายุด้านของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตปลายทาง (End User)

เมื่อก้าวถึงมาตรการด้านของผู้ใช้ปลายทางที่เป็นผู้ใช้อินเทอร์เน็ตด้วยตนเองแล้ว จะเป็นเรื่องของการกำหนดหน้าที่ที่ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตจะต้องประพฤติปฏิบัติ โดยในการตรวจสอบอายุนั้นหน้าที่ที่ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตจะต้องปฏิบัติก็คือ “การแสดงตน (Declaration)” เพื่อยืนยันอายุก่อนที่จะเข้าใช้อินเทอร์เน็ตหรือก่อนที่จะเข้าใช้บริการในเว็บไซต์ในส่วนที่มีข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก ซึ่งการแสดงตนดังกล่าวจะต้องใช้หลักฐานที่มีความน่าเชื่อถือ โดยหลักฐาน

นั้นจะต้องสามารถบอกอายุของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตได้ ซึ่งหลักฐานที่มักจะใช้กันและได้รับการยอมรับมากที่สุดคือ เอกสารที่ออกโดยหน่วยงานราชการ เช่น บัตรประจำตัวประชาชน ใบขับขี่ หรือหนังสือเดินทาง เป็นต้น

เรื่องของมาตรการการตรวจสอบอายุนี้ ในประเทศออสเตรเลีย Internet Industry Code of Practice ได้มีการวางแนวทางถึงการวิเคราะห์ความเสี่ยงของหลักฐานที่จะนำมาพิสูจน์อายุของผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ต คือ

1. ความเสี่ยงเรื่องของการที่หลักฐานการพิสูจน์อายุดังกล่าวอาจจะถูกใช้ได้ด้วยผู้อื่นที่มีอายุต่ำกว่าที่หลักฐานนั้นแสดง

2. ประเภทของหลักฐานที่นำมาแสดงและรูปแบบของการแสดงหลักฐานนั้น

ซึ่งในเรื่องของความเสี่ยงของการแสดงหลักฐานนี้อาจจะต้องอาศัยความร่วมมือของผู้ที่เกี่ยวข้องในการช่วยกันระบุถึงความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นได้และวิเคราะห์พิจารณาถึงลักษณะของความเสี่ยงนั้นเพื่อช่วยกันหาทางแก้ไขปัญหาคต่อไป

มาตรการตรวจสอบอายุด้านของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตต้นทาง

จากที่กล่าวมาแล้วในเรื่องของความหมายของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตว่าควรกำหนดให้ห้องสมุด สถาบันการศึกษา บริษัทหรือร้านอินเทอร์เน็ตรวมอยู่ในความหมายของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตด้วย ซึ่งมาตรการตรวจสอบอายุในด้านของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตที่เป็นต้นทางหรือเป็นผู้ใช้ลำดับต้นนี้จะเป็นมาตรการที่ใช้เพื่อให้ทราบถึงอายุของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตปลายทางที่จะมาใช้อินเทอร์เน็ตโดยผ่านทางเครือข่ายของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตต้นทาง ซึ่งมาตรการดังกล่าวได้แก่ “การลงทะเบียนเข้าใช้อินเทอร์เน็ต (Registration)” เพื่อให้สามารถระบุตัวคนที่เข้าใช้อินเทอร์เน็ตได้ ซึ่งรายละเอียดในการลงทะเบียนเข้าใช้ดังกล่าวก็รวมถึงเรื่องอายุของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตด้วย

การลงทะเบียนเข้าใช้อินเทอร์เน็ตดังกล่าวจะต้องเป็นระบบการลงทะเบียนที่มีความน่าเชื่อถือ ทั้งนี้ โดยพิจารณาจากลักษณะของการลงทะเบียน กล่าวคือ

- หากเป็นการลงทะเบียนโดยการกรอกข้อมูลลงบนสมุดบันทึกการเข้าใช้ การกรอกข้อมูลดังกล่าวจะต้องทำพร้อมกับการแสดงหลักฐานประกอบเพื่อเป็นการยืนยันด้วย

- หากเป็นการลงทะเบียนโดยระบบอิเล็กทรอนิกส์ เช่น การใช้บัตรนิสิต นักศึกษา บัตรสมาชิกห้องสมุด ก็จะต้องมีการตรวจสอบความเป็นเจ้าของที่แท้จริงของผู้ถือบัตร เช่น ใบหน้าบัตรกับผู้ถือบัตรต้องเป็นคนๆ เดียวกัน เป็นต้น

ทั้งนี้ ใ้ว่าผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตต้นทางจะต้องใช้การลงทะเบียนเพื่อเข้าใช้งาน เสมอไป ต้องพิจารณาจากความเสี่ยงของการที่เด็กจะเป็นผู้เข้ามาใช้งาน เช่น ในบริษัทที่มีแต่ คนทำงานที่อายุเกินกว่า 18 ปีทั้งสิ้น ก็ไม่มีความจำเป็นใดๆ ที่จะต้องใช้ระบบการลงทะเบียนเข้า ใช้อินเทอร์เน็ต แต่ถ้าเป็นในมหาวิทยาลัยซึ่งอาจจะมีผู้ที่อายุต่ำกว่า 18 ปีเข้ามาใช้งานอินเทอร์เน็ต ก็มีความจำเป็นที่จะต้องใช้ระบบการลงทะเบียนเพื่อเข้าใช้อินเทอร์เน็ตดังกล่าว

2. มาตรการกั้นกรองข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต (Filtering)

มาตรการนี้จะเป็นมาตรการที่ต่อเนื่องจากมาตรการตรวจสอบอายุของผู้ใช้ อินเทอร์เน็ต กล่าวคือ เมื่อเราทราบว่าผู้ใช้อินเทอร์เน็ตคนใดเป็นเด็กที่จะต้องได้รับการปกป้อง คัดกรองจากข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กบนอินเทอร์เน็ตแล้ว เราก็จะต้องมีการกั้นกรองข้อมูล ที่ไม่เหมาะสมเหล่านั้นเพื่อไม่ให้เด็กเข้าถึงได้ ซึ่งการกั้นกรองดังกล่าวสามารถทำได้โดยใช้ โปรแกรมกั้นกรองข้อมูล เช่น โปรแกรม ICT House Keeper ของกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร (ICT) ซึ่งทางกระทรวงไอซีทีได้ริเริ่มโครงการ ICT House Keeper ขึ้นมาโดยมี หลักการและเหตุผลคือ ในปัจจุบันเทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งนอกจากจะช่วย พัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิตแล้ว ในอีกด้านหนึ่งของการพัฒนายังทำให้เกิดปัญหาสังคมจากการ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศไปในทางที่ไม่ถูกต้อง อาทิเช่น เกิดปัญหาจากการใช้คอมพิวเตอร์กระทำ ความผิด การติดเกมออนไลน์และอินเทอร์เน็ต หรือปัญหาเว็บลามกต่างๆ ซึ่งปัญหาที่เกิดกับเด็ก และเยาวชนส่วนใหญ่จะเกิดมาจาก

- ความต้องการการยอมรับจากสังคมรอบข้าง เช่น ครอบครั้ว เพื่อนฝูงหรือ สถานศึกษา
- การขาดการปลูกฝังพฤติกรรม ศีลธรรม และแนวคิดที่ดีอย่างต่อเนื่อง
- การได้รับข่าวสารที่ไม่ดี หรือการชักชวนให้กระทำในสิ่งที่ไม่เหมาะสม หรือ กระทำสิ่งไม่ดีต่างๆ

- ผู้ปกครองและสถานศึกษาขาดเครื่องมือช่วยในการควบคุมพฤติกรรมและป้องกัน การเข้าถึงเว็บที่ไม่เหมาะสมและเครื่องมือช่วยสร้างระเบียบวินัยของการแบ่ง เวลาใช้คอมพิวเตอร์ของเยาวชน

จากหลักการและเหตุผล รวมทั้งสภาพของปัญหาดังที่กล่าวข้างต้น จึงเป็นที่มาของโครงการในรูปแบบที่จะสร้างแนวทางในการแก้ไขและป้องกันปัญหา เพื่อนำมาสู่การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศไปในทางที่สร้างสรรค์และเป็นประโยชน์ โดยโปรแกรม ICT House Keeper มีคุณสมบัติคือ

- 1) ป้องกันเว็บที่ไม่เหมาะสมสำหรับเยาวชน และสามารถปรับปรุงฐานข้อมูลรายชื่อเว็บที่ไม่เหมาะสมจากระบบแม่ข่ายได้โดย อัตโนมัติ และไม่รบกวนการทำงานของผู้ใช้คอมพิวเตอร์
- 2) ควบคุมระยะเวลาและช่วงเวลาการเล่นเกมของเยาวชน และให้ผู้ติดตั้งสามารถเปลี่ยนแปลงตารางเวลาและระยะเวลาได้ที่เครื่อง คอมพิวเตอร์ด้วยตนเองได้
- 3) สามารถรายงานประวัติการใช้งานของเครื่องคอมพิวเตอร์ ในการใช้เว็บที่ไม่เหมาะสม การเล่นเกมหรือการสนทนาผ่านอินเทอร์เน็ตโดยผ่าน E-Mail ที่กำหนดได้ เพื่อให้ผู้ติดตั้งหรือผู้ปกครองสามารถเฝ้าระวังและตรวจสอบพฤติกรรมของ เยาวชนได้อย่างใกล้ชิด
- 4) เป็นโปรแกรมที่ติดตั้งง่าย (Download) และใช้งานง่าย (Friendly User) และมีข้อความให้เลือกทั้งภาษาไทยและอังกฤษ

โดยกลุ่มเป้าหมายของโครงการคือเด็กและเยาวชนทั่วประเทศที่มีอายุ 6 - 18 ปี โดยเน้นให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง อันได้แก่ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ ร้านอินเทอร์เน็ตคาเฟ่และผู้ประกอบการ ตระหนักถึงความสำคัญในการที่จะช่วยกันเอาใจใส่ดูแลเด็กและเยาวชนให้พ้นจากข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กบนอินเทอร์เน็ต

การกลั่นกรองในด้านของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตปลายทาง (End User)

การกลั่นกรองนี้จะกระทำโดยผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตเอง ในกรณีที่มีอำนาจในการจัดการดูแลเครื่องคอมพิวเตอร์นั้นด้วยตนเอง เช่น ผู้ปกครองอาจจะติดตั้งโปรแกรมกลั่นกรอง

ข้อมูลไว้ที่เครื่องคอมพิวเตอร์ที่บ้านเพื่อจะได้เป็นการป้องกันเด็กที่อยู่ในความปกครองดูแลจากข้อมูลที่ไม่เหมาะสมบนอินเทอร์เน็ต และเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ปกครองที่อาจจะไม่มีเวลาในการดูแลเด็กที่อยู่ในความปกครองของตน เนื่องจากโปรแกรมดังกล่าวสามารถดำเนินการได้โดยอัตโนมัติแม้ผู้ปกครองจะไม่อยู่ด้วยก็ตาม โดยผู้ปกครองสามารถตั้งรหัสผ่านในการเข้าโปรแกรม เพื่อป้องกันไม่ให้เด็กเข้าไปเปลี่ยนแปลงรายละเอียดในโปรแกรมด้วยตนเอง หรือในอีกแง่มุมหนึ่งกรณีที่ผู้ปกครองต้องการใช้งานอินเทอร์เน็ตโดยต้องเข้าไปในส่วนที่ต้องห้ามสำหรับเด็ก ผู้ปกครองก็สามารถปิดโปรแกรมได้อย่างไม่ยากลำบากด้วย

นอกจากจะเป็นกรณีข้างต้นแล้ว ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตโดยทั่วไปก็อาจจะติดตั้งโปรแกรมดังกล่าวเพื่อประโยชน์ในการปิดกั้นข้อมูลที่ไม่เหมาะสมเข้ามาในเครื่องคอมพิวเตอร์ของตนได้เช่นกัน เพราะโปรแกรมก็สามารถถ่วงการกรองเว็บที่ไม่เหมาะสมสำหรับบุคคลโดยทั่วไปได้อยู่แล้ว เนื่องจากขอบเขตของข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กย่อมกว้างและครอบคลุมถึงข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับทุกคนอยู่แล้วในตัว

การกั้นกรองในด้านของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตต้นทาง

ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตต้นทางอันได้แก่ หน่วยงาน องค์กร บริษัท ห้างสมุด สถาบันการศึกษาหรือร้านอินเทอร์เน็ต ควรที่จะต้องใช้ระบบการกั้นกรองข้อมูลไม่เหมาะสมสำหรับเด็กบนอินเทอร์เน็ตด้วย โดยใช้เป็นมาตรการสืบเนื่องจากมาตรการการลงทะเบียนเข้าใช้อินเทอร์เน็ต โดยเมื่อทราบแล้วว่าผู้ใช้อินเทอร์เน็ตปลายทางเป็นเด็ก ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตต้นทางมีความจำเป็นที่จะต้องป้องกันไม่ให้เด็กเข้าถึงข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กบนอินเทอร์เน็ตโดยการกั้นกรองหรือปิดกั้นการเข้าถึงข้อมูลดังกล่าว ซึ่งวิธีการที่ง่ายที่สุดในการกั้นกรองเด็กจากข้อมูลที่ไม่เหมาะสมบนอินเทอร์เน็ตสำหรับผู้ใช้อินเทอร์เน็ตที่เป็นต้นทางก็คือ การติดตั้งโปรแกรมกั้นกรองข้อมูลที่เครื่องคอมพิวเตอร์ โดยจะต้องเปิดใช้โปรแกรมดังกล่าวเมื่อเด็กเป็นผู้ใช้อินเทอร์เน็ต ซึ่งจะช่วยป้องกันเด็กจากข้อมูลที่ไม่เหมาะสมบนอินเทอร์เน็ตได้ในระดับหนึ่ง

3. มาตรการจัดโซนเครื่องคอมพิวเตอร์ (Zoning)

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะมีการตรวจสอบอายุของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตและติดตั้งโปรแกรมกั้นกรองข้อมูลบนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่เด็กเป็นผู้ใช้อินเทอร์เน็ตแล้ว เพื่อเป็นการคุ้มครองเด็กให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นผู้ใช้อินเทอร์เน็ตที่เป็นต้นทางที่มีเครื่องคอมพิวเตอร์อยู่หลาย

เครื่องและมีผู้ใช้คอมพิวเตอร์หลายคนพร้อมกันควรจะมีการแยกพื้นที่ในการจัดวางเครื่องคอมพิวเตอร์ กล่าวคือ ควรจะแยกเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการข้อมูลทุกประเภทแก่ผู้ใหญ่ออกจากเครื่องคอมพิวเตอร์ที่เด็กเป็นผู้ใช้ ทั้งนี้ จากปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันหลายกรณีเกิดจากการที่เด็กเห็นผู้อื่นเข้าเว็บไซต์ที่ไม่เหมาะสมต่างๆ เช่น จากในกรณีศึกษาที่เด็กกรูมโทรมเด็กด้วยกัน เนื่องจากเด็กชายเข้าใช้บริการในร้านอินเทอร์เน็ตแล้วเห็นผู้อื่นในร้านกำลังชมเว็บไซต์โป๊อยู่จึงนำมอลอกเลียนแบบ เป็นต้น

4.3.1.3 มาตรการบังคับในกรณีที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนด

การวางมาตรการบังคับหรือบทลงโทษในส่วนของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตจะต้องดูเรื่องของประเภทของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตด้วยจึงจะสามารถวางมาตรการที่เหมาะสมได้ กล่าวคือ

ด้านของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตปลายทาง (End User)

ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตปลายทางที่เป็นเป้าหมายของการใช้บังคับมาตรการก็คือเด็กนั่นเอง แต่ทั้งนี้ด้วยการที่มาตรการด้านผู้ใช้อินเทอร์เน็ตที่เป็นปลายทางคือการตรวจสอบอายุ ดังนั้น บทบังคับหรือบทลงโทษสำหรับในกรณีที่มีการไม่ให้ความร่วมมือในการตรวจสอบอายุก็คือ “มาตรการปิดกั้นไม่ให้เข้าใช้อินเทอร์เน็ต”

ซึ่งในเรื่องของการปิดกั้นการเข้าใช้อินเทอร์เน็ตเนื่องจากไม่ให้ความร่วมมือในการแสดงตนนี้ การออกกฎหมายมากำหนดดังกล่าวอาจจะต้องระมัดระวังข้อโต้แย้งในเรื่องของสิทธิเสรีภาพด้วย ดังจะเห็นได้จากกฎหมาย Child Online Protection Act 1998 (COPA) ของประเทศสหรัฐอเมริกาที่ต้องถูกยกเลิกการบังคับใช้ไปเนื่องจากเหตุผลหนึ่งก็คือ “การกำหนดมาตรการแสดงตนบนเว็บไซต์โดยการให้กรอกรหัสบัตรเครดิตเป็นการสกัดกั้นไม่ให้ผู้ใหญ่เข้าถึงการติดต่อสื่อสารที่รัฐธรรมนูญคุ้มครอง โดยการตั้งราคาในเนื้อหาที่ควรจะสามารถเข้าถึงได้โดยอิสระไม่เคารพสิทธิส่วนบุคคลและทำให้เว็บไซต์ไม่สามารถเข้าถึงได้ตามปกติ” ซึ่งแม้มาตรการให้แสดงตนก่อนเข้าใช้อินเทอร์เน็ตอาจจะไม่มีการกำหนดเรื่องของรหัสบัตรเครดิต ก็อาจจะถูกโต้แย้งว่าเป็นการสกัดกั้นการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารตามปกติได้เช่นกัน ทั้งนี้ เพราะในประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่เน้นในเรื่องของสิทธิเสรีภาพเป็นอย่างมาก

อย่างไรก็ตาม แม้ประเทศไทยอาจจะไม่มีการโต้แย้งเรื่องของสิทธิเสรีภาพอย่างมากเช่นในประเทศสหรัฐอเมริกา แต่การจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนชาวไทยก็ต้องอยู่บน

พื้นฐานกฎหมายตามที่รัฐธรรมนูญได้บัญญัติให้การรับรองเอาไว้ ดังนั้น ในด้านของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตที่เป็นผู้ใช้ปลายทางนี้จึงควรจะใช้วิธีการให้สิทธิเสรีภาพก่อนเท่าที่จะทำได้ เช่น ถ้าเป็นผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตที่เป็นเด็ก แต่เป็นการใช้ในบ้าน เราควรที่จะให้อำนาจในการควบคุมดูแลหรือการปรับใช้มาตรการตรวจสอบอายุอยู่ที่ผู้ปกครองของเด็ก โดยให้ผู้ปกครองใช้วิจารณญาณเพื่อพิจารณาว่าเด็กที่อยู่ในความปกครองของตนเองสมควรที่จะได้รับข้อมูลในระดับใด แต่ถ้าเป็นผู้ใช้งานปลายทางที่ใช้อินเทอร์เน็ตผ่านร้านอินเทอร์เน็ต ก็อาจจะต้องดูที่นโยบายของรัฐบาลว่าต้องการที่จะปรับใช้มาตรการจริงจังเพียงใด โดยจะต้องมีการพิจารณาในเรื่องของสิทธิเสรีภาพประกอบด้วย

ด้านของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตต้นทาง

ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตที่เป็นต้นทางที่เป็นหน่วยงานของรัฐ บริษัท องค์กรต่างๆ ก็อาจจะไม่มีปัญหาในเรื่องของการที่เด็กจะเข้าถึงข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กบนอินเทอร์เน็ต เพราะผู้ใช้อินเทอร์เน็ตที่เป็นปลายทางในหน่วยงานหรือองค์กรดังกล่าวมักจะไม่มีการเข้ามาเกี่ยวข้อง แต่ถ้าเป็นสถานการศึกษา ห้องสมุดหรือร้านอินเทอร์เน็ตแล้ว ย่อมมีความเสี่ยงอย่างยิ่งที่จะมีเด็กเข้ามาใช้อินเทอร์เน็ตจึงมีความจำเป็นที่จะต้องออกมาตรการเกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กบนอินเทอร์เน็ตมาบังคับใช้และจะต้องมีการกำหนดโทษไว้ในกรณีที่ไม่ปฏิบัติตามด้วย โดยพิจารณาแยกเป็นกรณีได้ดังนี้

- สถานับการศึกษาและห้องสมุด

สถานับการศึกษาและห้องสมุดแต่ละแห่งมีความจำเป็นในการป้องกันเด็กจากข้อมูลที่ไม่เหมาะสมบนอินเทอร์เน็ตต่างกัน เพราะสถานับการศึกษาและห้องสมุดแต่ละแห่งมีความเสี่ยงในการที่เด็กเข้าใช้อินเทอร์เน็ตต่างกัน เช่น ถ้าเป็นโรงเรียนซึ่งนักเรียนทุกคนล้วนแต่เป็นเด็ก ถ้ามีเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตอยู่ด้วยทางโรงเรียนก็จำเป็นที่จะต้องใช้มาตรการตรวจสอบอายุและการกั้นกรองข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตสำหรับเครื่องคอมพิวเตอร์ทุกเครื่องที่เด็กสามารถใช้เพื่อเข้าถึงอินเทอร์เน็ต แต่ถ้าเป็นกรณีของมหาวิทยาลัยที่นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่จะอายุเกิน 18 ปีแล้ว ทางมหาวิทยาลัยก็ยังคงมีความจำเป็นที่จะต้องใช้มาตรการตรวจสอบอายุเพื่อระบุตัวบุคคลที่ยังอายุต่ำกว่า 18 ปีแล้วนำมามาตรการกั้นกรองมาใช้กับบุคคลดังกล่าว แต่ทั้งนี้มหาวิทยาลัยอาจไม่จำเป็นที่จะต้องติดตั้งโปรแกรมกั้นกรองข้อมูลกับเครื่องคอมพิวเตอร์ทุกเครื่องเพราะนิสิตนักศึกษาส่วนน้อยเท่านั้นที่ยังอายุไม่ถึง 18 ปี หรือในกรณีของห้องสมุดเช่นกัน

ถ้าเป็นห้องสมุดสาธารณะที่ใครก็สามารถเข้าใช้บริการได้และมีการจัดให้มีเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อให้ผู้มาใช้บริการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อค้นหาข้อมูลต่างๆ ห้องสมุดนั้นก็จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการนำมาตรการตรวจสอบอายุและมาตรการกั้นกรงข้อมูลมาบังคับใช้ เป็นต้น ซึ่งอาจจะกำหนดเป็นบทบัญญัติของกฎหมายขึ้นมาใช้บังคับโดยอาจจะต้องมีการกำหนดมาตรการลงโทษควบคู่ด้วยเพื่อความมีประสิทธิภาพของมาตรการ

มาตรการลงโทษในกรณีที่สถาบันการศึกษาหรือห้องสมุดไม่ยอมปฏิบัติตามมาตรการที่กฎหมายกำหนดให้ใช้บังคับอาจดูตัวอย่างได้จากกฎหมาย CIPA ของประเทศสหรัฐอเมริกาที่กำหนด “มาตรการการตัดเงินทุนช่วยเหลือ” โดยที่โรงเรียนและห้องสมุดที่ได้รับเงินทุนจากโครงการ E-Rate ของรัฐต้องดำเนินการใช้มาตรการทางเทคโนโลยีเพื่อป้องกันมิให้ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเข้าถึงซึ่งข้อมูลที่ลามกอนาจาร ภาพโป๊เปลือยของเด็กหรือสิ่งที่เป็นอันตรายต่อเด็ก ซึ่งเทคโนโลยีดังกล่าวจะต้องใช้ตลอดเวลาที่เด็กเป็นผู้ที่ใช้อินเทอร์เน็ต แต่สำหรับกรณีที่ใช้ใช้อินเทอร์เน็ตเป็นผู้ใหญ่กฎหมายให้เป็นดุลพินิจของห้องสมุดในการที่จะปิดเทคโนโลยีกั้นกรงนี้ได้ ในกรณีที่ผู้ใหญ่ต้องการที่จะหาข้อมูลเพื่อทำการวิจัยหรือเพื่อวัตถุประสงค์ที่ไม่ต้องห้ามตามกฎหมายโดยสุจริต

อย่างไรก็ตาม ในส่วนของสถาบันการศึกษาและห้องสมุดนี้ควรที่จะให้อิสระการตัดสินใจปิดกั้นการกั้นกรงข้อมูลกับผู้ที่ดูแลควบคุมสถาบันการศึกษาและห้องสมุดดังกล่าว เพราะในสถานที่ดังกล่าวอาจมีความจำเป็นที่จะต้องมีการเข้าถึงข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กในบางๆ กรณี เช่น การค้นคว้างานวิจัย การเรียนการศึกษาของเด็ก การเตรียมการสอนของครูอาจารย์ เป็นต้น ดังนั้น รัฐจึงควรทำหน้าที่ในการกำกับดูแลในส่วนนี้มากกว่าที่จะเข้าไปควบคุมอย่างเข้มงวด โดยรัฐอาจจะมีการเข้าไปตรวจสอบบ้างเป็นบางครั้งเพื่อดูความเหมาะสมของการจัดการระบบอินเทอร์เน็ตในสถาบันการศึกษาหรือห้องสมุดดังกล่าว ทั้งนี้ ก็เพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นหลัก

- ร้านอินเทอร์เน็ต

ร้านอินเทอร์เน็ตเป็นผู้ให้บริการต้นทางที่ควรจะถูกควบคุมดูแลมากที่สุด เนื่องจากปัจจุบันนี้ปัญหาของเด็กเกิดขึ้นมากมายจากการเข้าถึงข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตผ่านร้านอินเทอร์เน็ต ดังนั้น ร้านอินเทอร์เน็ตจึงเป็นส่วนที่กฎหมายควรจะบัญญัติให้มีการนำมาตรการ

ตรวจสอบอายุของผู้ใช้บริการและมาตรการกั้นกรองข้อมูลมาใช้มากที่สุด โดยจะต้องกำหนดบทลงโทษที่เคร่งครัดสำหรับผู้ประกอบกิจการร้านอินเทอร์เน็ตในกรณีที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย คือ

1. มาตรการทางอาญา

- **โทษปรับและโทษจำคุก** การกำหนดโทษปรับและโทษจำคุกสำหรับผู้ประกอบกิจการร้านอินเทอร์เน็ตต้องดูตามความร้ายแรงของการละเมิดกฎหมาย ความจำเป็นของสถานการณ์ปัจจุบันและเจตนาในการกระทำความผิด โดยเฉพาะโทษจำคุกที่เป็นการตัดสิทธิ์เสรีภาพของผู้กระทำความผิด การที่จะนำมาตรการดังกล่าวมาบังคับใช้จึงต้องกระทำเฉพาะเท่าที่จำเป็นและเหมาะสมกับการกระทำความผิดด้วย ซึ่งปัจจุบันประเทศไทยมีกฎหมายที่อาจจะสามารถนำมาปรับใช้กับกรณีนี้ได้ ถ้าหากมีการกำหนดอย่างแน่นอนแล้วว่าข้อมูลใดเป็นข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก โดยสามารถนำพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 มาตรา 26 มาปรับใช้ ซึ่งกฎหมายดังกล่าวห้ามการส่งเสริมหรือยินยอมให้เด็กประพฤตินิสัยไม่สมควรหรือน่าจะทำให้เด็กมีความประพฤตินิสัยต่อการกระทำความผิด ซึ่งการที่ร้านอินเทอร์เน็ตไม่ปฏิบัติตามกฎหมายและยินยอมให้เด็กเข้าใช้อินเทอร์เน็ตเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงการยินยอมให้เด็กใช้อินเทอร์เน็ตโดยน่าจะทำให้เด็กมีความประพฤตินิสัยต่อการกระทำความผิด โดยกฎหมายได้วางบทลงโทษไว้ทั้งโทษปรับและจำคุก คือจำคุกไม่เกินสามเดือนหรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

- **วิธีการเพื่อความปลอดภัย** ซึ่งวิธีการเพื่อความปลอดภัยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 39 ประกอบด้วย การกักกัน การห้ามเข้าเขตที่กำหนด การเรียกประกัน ทัณฑ์บน การคุมตัวไว้ในสถานพยาบาล และการห้ามประกอบอาชีพบางอย่าง ซึ่งมาตรการที่เหมาะสมกับผู้ประกอบกิจการร้านอินเทอร์เน็ตก็คือ การห้ามประกอบอาชีพบางอย่าง แต่ทั้งนี้ การที่ศาลจะสามารถนำวิธีการเพื่อความปลอดภัยมาใช้ได้นั้นจะต้องปรากฏว่าศาลได้มีการพิพากษาลงโทษผู้ประกอบกิจการร้านอินเทอร์เน็ตแล้วและศาลเห็นว่าหากผู้นั้นประกอบอาชีพหรือวิชาชีพนั้นต่อไปอาจจะกระทำความผิดเช่นนั้นขึ้นอีก ศาลจะสั่งไว้ในคำพิพากษาห้ามการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพนั้นมีการกำหนดเวลาไม่เกินห้าปีนับแต่วันพ้นโทษไปแล้วก็ได้ ซึ่งด้วยเงื่อนไขทางกฎหมายข้อนี้ทำให้ศาลไม่สามารถปรับใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยได้ในทันที เราจึงอาจต้องมาพิจารณาความเหมาะสมของกฎหมายในเรื่องของวิธีการเพื่อความปลอดภัยเพื่อปรับเปลี่ยนแก้ไขให้กฎหมายเท่าทันต่อสังคมและสามารถใช้แก้ปัญหาได้อย่างแท้จริง

2. มาตรการเพิกถอนใบอนุญาตให้ประกอบกิจการ เนื่องจากในปัจจุบันนี้ ร้านเกมอินเทอร์เน็ตอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 ซึ่งกำหนดให้ ผู้ประกอบการร้านเกมอินเทอร์เน็ตซึ่งจัดเป็นวีดิทัศน์อย่างหนึ่ง ต้องขอรับใบอนุญาตในการ ประกอบกิจการดังกล่าว ซึ่งถ้าหากผู้ประกอบการร้านเกมอินเทอร์เน็ตไม่ปฏิบัติตามที่กฎหมาย กำหนดไว้ไม่ว่าจะเป็นการผิดของการจัดสถานที่ประกอบการตลอดจนเรื่องของเงื่อนไขการ ให้บริการซึ่งมีการกำหนดมาตรการคุ้มครองเด็กที่อายุต่ำกว่า 18 ปีเอาไว้ด้วย นายทะเบียนมี อำนาจที่จะสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตประกอบกิจการร้านเกมอินเทอร์เน็ตได้

แต่จากที่กล่าวมาแล้วจะเห็นว่ากฎหมายฉบับนี้ไม่ครอบคลุมถึงร้านที่ให้บริการ อินเทอร์เน็ตเพียงอย่างเดียว ทำให้ในปัจจุบันนี้ยังไม่มีความชัดเจนที่จะสามารถเข้ามาควบคุมเรื่อง ของใบอนุญาตของร้านที่ให้บริการอินเทอร์เน็ตแต่เพียงอย่างเดียวได้ ซึ่งจำเป็นที่เราจะต้องมา วิเคราะห์หาทางแก้ไขที่เหมาะสมต่อไป

4.3.2 มาตรการเกี่ยวกับเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ต

อินเทอร์เน็ตเป็นสื่อที่หลอมรวมเอาสื่อต่างๆ ที่เคยปรากฏเข้าไว้ด้วยกัน ทำให้ เนื้อหาที่มีอยู่บนอินเทอร์เน็ตมีความหลากหลายอย่างมาก ซึ่งจากที่กล่าวมาแล้วว่าบริการบน อินเทอร์เน็ตมีหลายประเภท เว็บไซต์บนอินเทอร์เน็ตก็มีเนื้อหาที่แตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ ของแต่ละเว็บไซต์ ซึ่งปัจจุบันจำนวนเว็บไซต์ได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วจากเดิมในปี พ.ศ. 2542 มี เว็บไซต์จำนวน 100,000 เว็บไซต์ แต่จากผลสำรวจพบว่าในปี พ.ศ. 2550 มีจำนวนเว็บไซต์ถึง 162 ล้านเว็บไซต์ ดังนั้น เมื่อเว็บไซต์มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นก็ทำให้ข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตเพิ่มมากขึ้น เช่นกัน ซึ่งข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตก็มีทั้งข้อมูลที่ดีและข้อมูลที่ไม่เหมาะสม โดยเฉพาะเมื่อปัจเจก สำคัญที่ต้องพิจารณาเป็นเด็ก ทำให้ข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตต้องเป็นสิ่งที่ได้รับการใส่ใจเป็นอย่างมาก เนื่องจากในปัจจุบันนี้เด็กสามารถเข้าถึงข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตได้อย่างง่ายดาย เพราะ อินเทอร์เน็ตไม่ใช่สื่อที่จำกัดเฉพาะกลุ่มอีกต่อไป อีกทั้งร้านอินเทอร์เน็ตก็เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ยิ่ง ทำให้แหล่งการเข้าถึงข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตของเด็กมีเพิ่มมากขึ้นด้วย ทำให้เด็กมีความเสี่ยงที่จะ รับรู้ข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กบนอินเทอร์เน็ตมากขึ้นด้วย การควบคุมดูแลในด้านเนื้อหาบน อินเทอร์เน็ตจึงเป็นมาตรการที่จำเป็นมาตรการหนึ่งที่จะช่วยลดความเสี่ยงในเรื่องการรับรู้ข้อมูลที่ ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กจากการใช้อินเทอร์เน็ตได้ โดยในเรื่องของเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ตมีเรื่อง ที่จะต้องพิจารณาดังนี้

4.3.2.1 ความหมายของ “ผู้จัดทำเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ต”

เนื้อหาบนอินเทอร์เน็ตจะเป็นเช่นไร ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนดแนวทางของเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ตก็คือ ผู้จัดทำเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ตนั่นเอง ซึ่งผู้จัดทำเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ตจะเป็นผู้ที่กำหนดข้อมูลที่จะอยู่บนเว็บไซต์ว่าควรจะเป็นข้อมูลแบบใด ลักษณะใด เพื่อให้สนองต่อวัตถุประสงค์ของเว็บไซต์และผู้เข้ามาใช้บริการผ่านเว็บไซต์ให้มากที่สุด ดังนั้นผู้จัดทำเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ตจึงควรเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่จะช่วยดูแลเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ตให้เหมาะสมกับการที่เด็กจะเข้ามารับรู้ข้อมูลต่างๆ ผ่านอินเทอร์เน็ต

ความหมายของผู้จัดทำเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ตในปัจจุบัน

พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ไม่ได้มีการกำหนดความหมายของผู้จัดทำเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ตเอาไว้เป็นการเฉพาะ แต่ทั้งนี้ในต่างประเทศได้มีการกำหนดคำนิยามของผู้จัดทำเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ตเอาไว้อย่างชัดเจน เช่น ในกฎหมาย The Broadcasting (Class Licence) Notification 1996 ของประเทศสิงคโปร์ได้กำหนดไว้ว่า ผู้จัดทำเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ต (Internet Content Providers) คือ “ผู้ที่จัดหาข้อมูลต่างๆ บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งรวมถึงผู้สร้างและบรรณาธิการของเว็บไซต์ ผู้โฆษณาทางเว็บไซต์และผู้ควบคุมดูแลเซิร์ฟเวอร์”

ในกฎหมาย Communications Act 1934 ของประเทศสหรัฐอเมริกาได้ให้ความหมายของ ผู้จัดทำเนื้อหาข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต (information content provider) หมายถึง “บุคคลหรือนิติบุคคลที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการสร้างข้อมูลหรือปรับปรุงข้อมูลไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ที่อยู่บนอินเทอร์เน็ตหรือบนบริการคอมพิวเตอร์อื่นๆ”

ผู้จัดทำเนื้อหา (Content Provider หรือ Anbieter eigener Informationen) ตามกฎหมายกิจการโทรคมนาคมของประเทศเยอรมัน หมายถึง “ใครก็ตามที่นำเสนอข้อมูล เนื้อหาของตนเอง หรือ นำเสนอเนื้อหาของบุคคลอื่นในลักษณะที่เป็นเนื้อหาของตนเองบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต”

จากบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ผู้จัดทำเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ต หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่ในการจัดทำเนื้อหาข้อมูลลงบนเว็บไซต์บนอินเทอร์เน็ต มีอำนาจในการสร้างหรือปรับปรุงเนื้อหานั้น โดยไม่จำเป็นที่เนื้อหานั้นจะต้องเป็นเนื้อหาที่ผู้จัดทำ

เนื้อหาสร้างขึ้นมาเอง ทั้งนี้รวมถึงผู้สร้างเว็บไซต์ บรรณาธิการเว็บไซต์ ผู้โฆษณาทางเว็บไซต์และผู้ที่มีความคุ้มครองแลเซิร์ฟเวอร์อินเทอร์เน็ตด้วย

วิเคราะห์ความหมายของผู้จัดทำเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ต

จะเห็นได้ว่าปัจจุบันนี้ประเทศไทยยังไม่มีข้อกำหนดความหมายของผู้จัดทำเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ตเอาไว้แต่อย่างใด ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะเห็นว่าไม่ว่าอย่างไรผู้ที่จัดทำเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ตก็ต้องรับผิดชอบหากมีการนำเนื้อหาที่ผิดกฎหมายเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ ตามที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 มาตรา 14 ได้วางองค์ประกอบสำคัญเอาไว้ประการหนึ่งคือ “นำเข้าสู่คอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์” แต่อย่างไรก็ตาม การที่เราไม่มีการกำหนดความหมายไว้อย่างชัดเจนก็อาจสร้างความลำบากต่อการบังคับใช้กฎหมายที่มีอยู่ได้ เพราะอาจจะมีกรณีโต้เถียงได้ว่าตนไม่ใช่ผู้จัดทำข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตโดยอ้างว่ากฎหมายไม่มีการกำหนดนิยามเอาไว้ อีกทั้ง ด้วยการที่โทษตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวก็เป็นโทษทางอาญา คือ โทษปรับและจำคุก ซึ่งก็จะต้องกลายเป็นช่องว่างที่ผู้กระทำความผิดอาจใช้เป็นข้อโต้แย้งให้ตัวเองหลุดพ้นจากความรับผิดชอบตามกฎหมายได้ เพราะกฎหมายที่มีการจำกัดสิทธิเสรีภาพจะต้องตีความโดยเคร่งครัด ดังนั้น เพื่อการคุ้มครองเด็กจากข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กบนอินเทอร์เน็ตอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้จัดทำเนื้อหาจะได้ทราบถึงสถานะของตนเองที่ชัดเจน และลดช่องว่างของกฎหมาย จึงควรที่ประเทศไทยจะกำหนดคำนิยามที่ชัดเจนเกี่ยวกับว่าใครบ้างที่เป็นผู้จัดทำเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ต

การกำหนดนิยามดังกล่าวอาจจะดูกฎหมายของประเทศต่างๆ มาเป็นแนวทางในการกำหนดเพื่อจะได้มีคำนิยามที่เหมาะสมและครอบคลุมมากที่สุด ซึ่งจากการสรุปความหมายของผู้จัดทำเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ตข้างต้น สามารถแยกประเภทของผู้จัดทำเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ตได้ดังนี้

1. ผู้ควบคุมดูแลเซิร์ฟเวอร์ ซึ่งเป็นจุดศูนย์กลางของเว็บไซต์
2. เจ้าของเว็บไซต์ ซึ่งเป็นผู้ที่สร้างเว็บไซต์นั้นขึ้นมา
3. เว็บมาสเตอร์ ซึ่งเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ดูแลเว็บไซต์นั้น
4. ผู้ที่นำเนื้อหา มาลงในเว็บไซต์

ซึ่งเมื่อเรากำหนดความหมายของผู้จัดทำเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ตไว้อย่างชัดเจนแล้ว เราก็จะรู้ถึงบุคคลที่จะต้องปฏิบัติตามและบังคับใช้มาตรการทางกฎหมาย อีกทั้งจะช่วย

ป้องกันปัญหาการโต้เถียงกันเกี่ยวกับความรับผิดชอบตามกฎหมาย อันจะช่วยให้พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วย

4.3.2.2 มาตรการที่ใช้เพื่อควบคุมดูแลด้านเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ต

มาตรการด้านเนื้อหาโดยตรง

ในด้านของเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ต การที่จะควบคุมดูแลให้เนื้อหาบนอินเทอร์เน็ตมีความปลอดภัยและเหมาะสมต่อการรับรู้ของเด็กนอกจากที่เราจะต้องกำหนดขอบเขตของข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กบนอินเทอร์เน็ตว่ามีเรื่องใดบ้างแล้ว เรายังต้องอาศัย “**มาตรการจัดระดับข้อมูล (Rating)**” แต่ละเรื่องตามลักษณะเนื้อหาของข้อมูลนั้น เพื่อเป็นหลักสำคัญที่จะนำมาใช้บอกว่าเนื้อหาข้อมูลใดเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กหรือไม่และจะเป็นประโยชน์ต่อการวางมาตรการทางกฎหมายอื่นๆ ด้วย ซึ่งจากกฎหมายต่างๆ ที่ได้ศึกษามาทราบว่าสิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการจัดระดับข้อมูลก็คือ

1. มาตรฐานทางด้านของความสงบเรียบร้อย ศีลธรรมอันดีและวัฒนธรรมของแต่ละชนชาติ
2. คุณค่าทางด้านวรรณกรรม ศิลปะ และการศึกษา
3. ลักษณะเฉพาะของข้อมูลทางการแพทย์ กฎหมายและวิทยาศาสตร์
4. บุคคลหรือกลุ่มของบุคคลที่จะเป็นผู้ที่ได้รับหรือมีแนวโน้มว่าจะได้รับข้อมูล
5. สิทธิเสรีภาพของบุคคลในการเข้าถึงและรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

ทั้งนี้ ในการวางมาตรการจัดระดับข้อมูลจะต้องมีการบอกถึงลักษณะของข้อมูลในแต่ละแบบ โดยการวางกรอบของข้อมูลในแต่ละระดับชั้นนั้นเป็นสิ่งที่อาจไม่สามารถกำหนดได้อย่างชัดเจน เพราะการวิเคราะห์ข้อมูลต้องอาศัยความเห็นของมนุษย์ ซึ่งแต่ละคนที่วิเคราะห์ก็อาจจะมีความเห็นที่แตกต่างกันไปตามพื้นฐานทางความคิดของแต่ละคน แต่อย่างไรก็ตาม เนื้อหาของข้อมูลต่างๆ ยังคงมีลักษณะร่วมกันที่จะสามารถแยกเป็นประเภทต่างๆ ได้ ซึ่งในเรื่องของมาตรการจัดระดับเนื้อหาข้อมูลบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตนี้ ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายบัญญัติเอาไว้เป็นการเฉพาะ แม้อาจจะมีการกล่าวถึงมาตรการจัดระดับเนื้อหาในพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 มาตรการดังกล่าวก็ใช้เฉพาะกับการจัดระดับภาพยนตร์เท่านั้น ซึ่งคำว่าภาพยนตร์ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่ได้หมายความรวมถึงข้อมูลบนเครือข่าย

อินเทอร์เน็ตแต่อย่างใด ส่วนในส่วนของวิดิทัศน์ที่มีเรื่องของเกมออนไลน์อยู่ด้วยนั้นก็ยังคงใช้ระบบเซ็นเซอร์อยู่ ซึ่งระบบนี้อาจจะถูกโต้แย้งได้ง่ายเนื่องจากไม่เปิดโอกาสให้กับผู้บริโภคในการที่จะพิจารณาว่าข้อมูลใดเหมาะสมกับการที่จะรับรู้หรือไม่

อย่างไรก็ดี ในต่างประเทศได้มีการนำมาตรการจัดระดับของเนื้อหาข้อมูลมาใช้กับข้อมูลบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตด้วย ซึ่งเราสามารถที่จะดูกฎหมายของประเทศดังกล่าวเพื่อมาเป็นแนวทางในการจัดระดับข้อมูลบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของประเทศไทยได้ โดยเฉพาะประเทศออสเตรเลีย ได้มีการวางแนวปฏิบัติในการจัดระดับสำหรับภาพยนตร์และคอมพิวเตอร์เกม (Guidelines for the Classification of Films and Computer Games) เพื่อใช้เป็นหลักในการแบ่งระดับการพิจารณาเนื้อหาข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตไว้ ซึ่งในแนวทางดังกล่าวได้วางเครื่องมือในการพิจารณาเนื้อหาข้อมูลไว้ 6 เรื่อง คือ เรื่องของเนื้อหาหลัก เรื่องเกี่ยวกับความรุนแรง เรื่องทางเพศ เรื่องการใช้ภาษา เรื่องการใช้ยา และเรื่องของการไปเปลือย โดยใช้การแบ่งระดับของข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตเป็น 7 ระดับ โดยแต่ละระดับก็จะแสดงถึงความรุนแรงของผลกระทบที่อาจจะเกิดจากข้อมูลนั้นๆ กล่าวคือ

1. ระดับ G (General) เป็นระดับที่ส่งผลกระทบต่อคนน้อยมาก สามารถที่จะรับรู้ได้ทุกคน แต่อย่างไรก็ตามเด็กอาจจะไม่ได้รับความเพลิดเพลินจากเนื้อหาในส่วนนี้เพราะมักจะเป็นเนื้อหาที่ไม่ได้ดึงดูดความสนใจของเด็กนัก โดยเนื้อหาในส่วนนี้จะมีลักษณะที่ไม่ก่อให้เกิดความรู้สึกตื่นกลัว ไม่มี ความรุนแรง เรื่องทางเพศก็แทบจะไม่มีปรากฏให้เห็น มีการใช้ภาษาที่หยาบคายน้อยมาก เรื่องเกี่ยวกับการใช้ยา ก็ใช้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์

2. ระดับ PG (Parental Guidance) เป็นระดับที่ส่งผลกระทบต่อคนน้อย แต่ทั้งนี้ก็เป็นข้อมูลที่ไม่แนะนำให้เด็กที่อายุต่ำกว่า 15 ปีรับรู้โดยไม่มีพ่อแม่ผู้ปกครองคอยให้คำแนะนำ เนื่องจากข้อมูลในระดับนี้อาจจะทำให้เด็กเกิดความไม่เข้าใจหรือรู้สึกโมโหได้

3. ระดับ M (Mature) เป็นระดับที่ส่งผลกระทบต่อปานกลาง เป็นข้อมูลที่ไม่แนะนำสำหรับเด็กที่อายุต่ำกว่า 15 ปี แต่ก็ไม่ได้มีกฎหมายห้ามในการเข้าถึงข้อมูลดังกล่าว โดยข้อมูลระดับนี้จะมีลักษณะที่แสดงถึงการข่มขู่หรือน่าตกใจหรือมีความรุนแรงในระดับปานกลาง และอาจจะปรากฏการใช้ภาษาที่ก้าวร้าวบ้าง กิจกรรมทางเพศอาจจะมีปรากฏอย่างสมเหตุสมผล

4. ระดับ MA 15+ (Mature Accompanied) เป็นระดับที่ส่งผลกระทบต่อมาก ไม่เหมาะสมกับเด็กที่อายุต่ำกว่า 15 ปี มีกฎหมายห้ามการเข้าถึงของเด็กในช่วงอายุดังกล่าว เนื่องจากเป็นข้อมูลที่อาจจะปรากฏถึงความรุนแรงทางเพศ กิจกรรมทางเพศในระดับปกติ อาจมีการใช้คำพูดที่หยาบคายหรือก้าวร้าวรุนแรงมาก

5. ระดับ R 18+ (Restricted) เป็นระดับที่ส่งผลกระทบต่อรุนแรงมาก ต้องห้ามตามกฎหมายสำหรับผู้ที่ไม่เกิน 18 ปี ปรากฏถึงความรุนแรงรูปแบบต่างๆ รวมถึงความรุนแรงทางเพศ อาจจะมีการจำลองเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการใช้ยาในรูปแบบต่างๆ มีการเปลือยกายให้เห็น ส่วนด้านภาษาก็มีปรากฏทุกรูปแบบ

6. ระดับ X 18+ (Restricted) เป็นระดับที่ส่งผลกระทบต่อรุนแรงมาก ต้องห้ามตามกฎหมายสำหรับผู้ที่ไม่เกิน 18 ปีเช่นกัน แต่ระดับข้อมูลนี้จะมีพิเศษมากเพราะเป็นข้อมูลที่แสดงถึงเรื่องทางเพศอย่างโจ่งแจ้ง มีการร่วมเพศกันจริงๆ ระหว่างผู้ใหญ่ที่ยินยอมพร้อมใจ แต่ต้องไม่ปรากฏถึงความรุนแรงทางเพศ ภาษาที่แสดงถึงการล่วงละเมิดทางเพศ วัตถุที่แสดงถึงความคลั่งไคล้ทางเพศหรือผู้แสดงที่ไม่ใช่ผู้ใหญ่หรือผู้ที่ดูแล้วยังไม่เป็นผู้ใหญ่หรือการแต่งกายผู้ใหญ่ให้มีลักษณะคล้ายกับเด็ก

7. ระดับ RC (Refused Classification) เป็นระดับที่ส่งผลกระทบต่อรุนแรงมากที่สุด เป็นข้อมูลที่ร้ายแรงมากเกินกว่าที่ระบุไว้ใน R 18+ และ X18+ ซึ่งจะถูกปฏิเสธการจัดระดับข้อมูล เนื่องจากเป็นข้อมูลที่กระทบต่อมาตรฐานทางด้านศีลธรรมและความเหมาะสมเกินกว่าที่มาตรฐานของวิญญูชนจะรับได้ หรืออาจจะเป็นข้อมูลที่อาจจะชักจูงให้เกิดการกระทำความผิดหรือเป็นข้อมูลที่กระตุ้นหรือส่งเสริมการมีเพศสัมพันธ์ในครอบครัวหรือการก่ออาชญากรรมหรือความรุนแรง

ทั้งนี้ ในการจัดระดับเนื้อหาของข้อมูลดังกล่าวจะต้องดูบริบทที่แวดล้อมข้อมูลอยู่ด้วย ซึ่งแม้ว่าลักษณะของข้อมูลจะเข้าอยู่ในระดับใดระดับหนึ่งแต่บริบทแวดล้อมโดยรวมของข้อมูลอาจจะทำให้ข้อมูลนั้นมีระดับที่ร้ายแรงมากขึ้นก็ได้ เช่น เนื้อหาข้อมูลดังกล่าวมีความละเอียดมาก พรรณนาอย่างละเอียดจนเห็นภาพ มีการปรับแต่งแสง สี เสียงจนมีลักษณะที่เหมือนจริงมาก เป็นต้น

มาตรการจัดระดับเนื้อหาข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง สำหรับการดูแลการเข้าถึงข้อมูลของเด็กบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้มีความปลอดภัย เนื่องจาก

1. ช่วยให้ผู้สามารถวางมาตรฐานในการกลั่นกรองข้อมูลที่ไม่เหมาะสมต่างๆ ได้อย่างสอดคล้องกันและเป็นมาตรฐานเดียวกัน อันจะช่วยลดข้อโต้เถียงเรื่องของการไม่เป็นธรรมในการจัดระดับข้อมูลได้ในระดับหนึ่ง

2. ช่วยให้ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ สามารถตัดสินใจได้ดียิ่งขึ้นในการที่จะเลือกข้อมูลที่เหมาะสมกับลูกหลานหรือลูกศิษย์ของตนเอง

3. ช่วยให้ผู้สามารถรวมหรือแบ่งแยกกลุ่มของข้อมูลประเภทต่างๆ ได้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดโซนของข้อมูล ซึ่งจะช่วยให้ป้องกันเด็กจากการเข้าถึงข้อมูลที่ไม่เหมาะสมง่ายขึ้นโดยการทำให้ข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กที่จะรับรู้เข้ามาอยู่ในโซนเดียวกันเพื่อจะได้สะดวกในการปิดกั้นการเข้าถึงของเด็ก

4. ช่วยแก้ปัญหาในเรื่องของการจำกัดสิทธิเสรีภาพในการบริโภคข้อมูลข่าวสารบนอินเทอร์เน็ต เพราะหากยังใช้ระบบเซ็นเซอร์ข้อมูลจะถูกตัดไปโดยที่ผู้บริโภคไม่สามารถที่จะเลือกรับรู้ข้อมูลดังกล่าวได้เลย

5. ช่วยให้ระบบหรือโปรแกรมกลั่นกรองเนื้อหาข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตมีประสิทธิภาพมากขึ้น เนื่องจากจะสามารถกำหนดลักษณะเนื้อหา ลักษณะของภาษา และสามารถติดป้ายบอกลักษณะของเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ตได้

6. ช่วยให้การส่งเสริมการดูแลตนเองบรรลุผลได้ง่าย เนื่องจากสามารถเลี่ยงข้อมูลที่ไมเหมาะสมได้โดยดูจากระดับของข้อมูลที่ถูกจัดเอาไว้ ทำให้ลดความเสี่ยงของการเกิดผลกระทบจากการที่จะต้องไปพิจารณาข้อมูลที่ไมเหมาะสมบนอินเทอร์เน็ตด้วยตนเอง

ดังที่กล่าวมาแล้วเมื่อตอนต้นว่า นอกจากเราจะมีขอบเขตของข้อมูลที่เป็นเครื่องมือสำคัญในการบอกรอบของข้อมูลที่ไมเหมาะสมสำหรับเด็กแล้ว เรายังต้องใช้มาตรการจัดระดับข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตเพื่อช่วยในการบอกความรุนแรงของผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นจากข้อมูลแต่ละเรื่องด้วย โดยสิ่งสำคัญที่จะต้องพิจารณาคือความเป็นเอกลักษณ์หรือลักษณะเฉพาะทางด้านสังคม วัฒนธรรม ประเพณีและศีลธรรมอันดีของแต่ละชนชาติ ซึ่งล้วนแล้วแต่มีความ

แตกต่างกันไป ทำให้การนำกฎหมายของประเทศอื่นมาปรับใช้ในทันทีโดยไม่มี การปรับให้เข้ากับประเทศไทยของเราก็อาจจะทำให้กฎหมายนั้นไม่สามารถบังคับใช้ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ในการจัดระดับของข้อมูลควรที่จะให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการวิเคราะห์และพิจารณาความเหมาะสมของข้อมูลในแต่ละระดับ เช่น นักกฎหมาย แพทย์ นักจิตวิทยา ผู้เชี่ยวชาญทางคอมพิวเตอร์ เป็นต้น เพื่อให้เกิดความร่วมมือและการทำงานร่วมกันของทุกฝ่าย อันจะยังให้มาตรการสามารถบังคับใช้ได้ อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับเด็กมากที่สุด

มาตรการด้านผู้จัดทำเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ต

อาจจะพูดได้ว่าผู้จัดทำเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ตเป็นเสมือนแหล่งกำเนิดของเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ต ดังนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องมีการขึ้นมาเพื่อทำให้แหล่งกำเนิดของข้อมูลสามารถสร้างสรรค์ข้อมูลได้อย่างมีคุณค่าต่อสังคมโดยที่ไม่เป็นอันตรายต่อเด็ก ซึ่งมาตรการในด้านของผู้จัดทำเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ตมีความสัมพันธ์กันอย่างยิ่งกับมาตรการจัดระดับเนื้อหา มาตรการดังกล่าวได้แก่

1. **มาตรการติดป้ายให้กับข้อมูล (Labeling)** โดยกำหนดให้ผู้จัดทำเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ตต้องมีการนำข้อมูลบนเว็บไซต์ที่ตนมีอำนาจดำเนินการอยู่เข้าสู่ระบบการจัดระดับข้อมูลตามแนวทางที่กฎหมายวางไว้ และเมื่อได้รับการจัดระดับแล้วจะต้องมีการจัดทำป้ายหรือสัญลักษณ์ที่สามารถอธิบายถึงลักษณะของข้อมูล หลักการและเหตุผลของการจัดระดับข้อมูลแต่ละระดับแสดงไว้ควบคู่กับข้อมูลด้วย

2. **มาตรการจัดโซนข้อมูล (Zoning)** โดยกำหนดให้ผู้ให้บริการข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตต้องจัดโซนหรือแบ่งพื้นที่ของข้อมูลแต่ละประเภท โดยจะต้องแยกข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กออกจากข้อมูลทั่วไปไม่ให้ปะปนกันและหามาตรการที่เหมาะสมเพื่อไม่ให้เด็กสามารถเข้าถึงส่วนของข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กได้

3. **มาตรการตรวจสอบอายุของผู้ใช้อินเทอร์เน็ต (Age Verification)** โดยเป็นมาตรการที่ต่อเนื่องกับมาตรการจัดโซนข้อมูล กล่าวคือ เมื่อมีการจัดโซนข้อมูลบนเว็บไซต์ของตนแล้วผู้ให้บริการข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตจะต้องวางโปรแกรมหรือมาตรการอื่นใดที่จะสามารถตรวจสอบอายุของผู้ที่จะเข้าใช้บริการในส่วนของข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก เช่น การกรอกรหัสประจำตัวประชาชนหรือรหัสบัตรเครดิต เป็นต้น

4. **มาตรการแจ้งเพื่อให้แก้ไข (Notice and Correct)** ซึ่งผู้ที่พบข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กอาจจะดำเนินการแจ้งต่อหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ในการควบคุมดูแล และหน่วยงานดังกล่าวก็จะแจ้งแก่ผู้ให้บริการเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ตโดยตรงหรืออาจจะแจ้งโดยผ่านทางผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต เพื่อให้ผู้ให้บริการข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตดำเนินการวางมาตรการจำกัดการเข้าถึงหรือลบหรือแก้ไขข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กดังกล่าวให้ถูกต้อง ซึ่งถ้าไม่ปฏิบัติตามก็จะต้องพิจารณาบังคับใช้มาตรการบังคับต่อไป

5. **มาตรการทำจุดเชื่อมโยงเพื่อแจ้งข้อมูลที่ไม่เหมาะสม (Link)** โดยกำหนดให้ผู้จัดทำเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ตจะต้องจัดทำจุดเชื่อมโยงหรือ Link ไว้บนหน้าเว็บไซต์ของตน โดยจุดเชื่อมโยงดังกล่าวจะนำผู้ใช้อินเทอร์เน็ตไปสู่เว็บไซต์ที่เป็นจุดรับแจ้งข้อมูลที่ไม่เหมาะสมที่ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตได้พบเจอ

ซึ่งมาตรการต่างๆ ดังกล่าวข้างต้นนั้น การที่จะนำมาบังคับใช้กับผู้ให้บริการเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ตจำเป็นต้องพิจารณาด้วยว่า มาตรการใดบ้างที่มีความสำคัญและควรที่จะต้องนำมาบังคับใช้โดยออกเป็นบทบัญญัติของกฎหมาย หรือมาตรการดังกล่าวควรจะเป็นทางเลือกที่จะรณรงค์หรือขอความร่วมมือจากผู้ให้บริการด้านเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ตเท่านั้น ทั้งนี้ด้วยมีปัจจัยหลายประการที่จะต้องคำนึงถึง เช่น ปัจจัยทางด้านสิทธิเสรีภาพที่จะต้องไม่ถูกจำกัดจนมากเกินไป ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจที่อาจจะได้รับความกระทบกระเทือนจากการบังคับใช้มาตรการทางกฎหมาย เป็นต้น

4.3.2.3 มาตรการบังคับในกรณีที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนด

ในเรื่องของมาตรการบังคับนั้นต้องเป็นกรณีที่มีกฎหมายกำหนดให้ผู้จัดทำเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ตต้องปฏิบัติตามมาตรการต่างๆ แต่ผู้จัดทำเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ตไม่ปฏิบัติตาม จึงจำเป็นต้องมีมาตรการบังคับเพื่อเป็นการลงโทษบุคคลดังกล่าว เช่น

1. **มาตรการทางอาญา** คือ การนำโทษปรับและจำคุกมาใช้ อย่างเช่นในประเทศสิงคโปร์ที่กำหนดโทษปรับไว้ใน Internet Code of Practice 1997 ในกรณีที่ผู้ที่ได้รับแจ้งจากให้ต้องดำเนินการลบหรือปิดกั้นการเข้าถึงข้อมูลที่ไม่เหมาะสมแล้วไม่กระทำตาม หรือกฎหมาย The Youth Protection Act 1997 ของประเทศเกาหลีใต้ ที่มีการกำหนดทั้งโทษปรับและจำคุกไว้สำหรับผู้ฝ่าฝืนกฎหมายจำหน่าย ให้เช่า แจกจ่ายหรือจัดให้มีแก่เด็กและเยาวชนซึ่งสิ่ง

เป็นอันตรายต่อเด็ก เป็นต้น ทั้งนี้ การกำหนดโทษดังกล่าวจะต้องสัมพันธ์กับความร้ายแรงของการกระทำความผิด

2. มาตรการปิดกั้นการเข้าถึงเว็บไซต์ (Blocking) เป็นกรณีที่ผู้จัดทำเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ตไม่ทำการวางมาตรการจำกัดการเข้าถึงหรือลบหรือแก้ไขข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กบนอินเทอร์เน็ตตามที่ตนได้รับแจ้งจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ ซึ่งถือว่าเป็นการที่รัฐให้โอกาสในการแก้ไขให้ถูกต้องแล้วไม่ยอมกระทำตาม ทางหน่วยงานที่รับผิดชอบก็จะดำเนินการประสานงานกับผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตเพื่อดำเนินการปิดกั้นการเข้าถึงเว็บไซต์นั้นต่อไป ซึ่งในการดำเนินการปิดกั้นเว็บไซต์นี้จำเป็นต้องไปกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคลต่างๆ ดังนั้น ในการที่จะใช้มาตรการดังกล่าวจึงต้องวางกระบวนการที่มีความชัดเจนในการปิดกั้นเว็บไซต์และมีผู้ที่น่าเชื่อถือได้มาเป็นผู้พิจารณาตรวจสอบอีกชั้นหนึ่ง เพื่อพิจารณาถึงความเหมาะสมของการปิดกั้นเว็บไซต์ โดยต้องคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของผู้ใหญ่เกี่ยวกับการเข้าถึงเว็บไซต์ดังกล่าวด้วย เช่น ศาล เป็นต้น ซึ่งในการพิจารณาปิดกั้นเว็บไซต์นี้รวมไปถึงการพิจารณาทางเลือกอื่นที่อาจจะมีความเหมาะสมกว่าที่จะนำมาปรับใช้กับกรณีด้วย ทั้งนี้ก็เพื่อให้การปิดกั้นดังกล่าวเป็นไปอย่างเหมาะสม ยุติธรรม และกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของผู้ใหญ่น้อยที่สุด

3. มาตรการขึ้นบัญชีดำ (Black List) ซึ่งหลังจากที่ผ่านกระบวนการพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมในการปิดกั้นการเข้าถึงเว็บไซต์และมีการอนุมัติให้ปิดกั้นเว็บไซต์นั้นแล้ว มาตรการต่อมาก็คือการแจ้งให้ประชาชนรู้โดยทั่วไปว่าเว็บไซต์ที่ถูกปิดกั้นดังกล่าวมีความไม่เหมาะสมอย่างไร เพื่อให้ประชาชนได้รู้ถึงเหตุผลในการปิดกั้นการเข้าถึง และส่งรายชื่อเว็บไซต์นั้นให้กับผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตทุกรายเพื่อดำเนินการปิดกั้นต่อไป

ในการออกกฎหมายกำหนดมาตรการลงโทษอาจจะมีการกำหนดถึงบทสันนิษฐานที่เป็นคุณเอาไว้ให้กับผู้จัดทำเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ตด้วย เช่น ในกฎหมาย COPA ของประเทศสหรัฐอเมริกา (ปัจจุบันระงับการบังคับใช้) ได้กำหนดบทสันนิษฐานอันเป็นคุณไว้ให้กับผู้จัดทำข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต หากมีการติดตั้งระบบการตรวจสอบอายุของผู้ใช้งานที่น่าเชื่อถือได้แล้ว แม้จะมีปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีเด็กที่สามารถเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวได้ก็ไม่ได้มีความผิด หรือในประเทศสิงคโปร์ Internet Code of Practice 1997 ได้กำหนดบทสันนิษฐานที่เป็นคุณไว้ในกรณีที่ผู้จัดทำเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ตได้มีการเลือกหรือระบุหัวข้อหลักของเนื้อหาในการวิพากษ์วิจารณ์ที่ไม่ใช่หัวข้อที่เป็นสิ่งต้องห้าม (Prohibited Material) เป็นต้น ซึ่งการกำหนดดังกล่าวอาจจะเป็นการ

ผ่อนคลายความตึงเครียดของมาตรการที่จะออกมาใช้บังคับและสร้างแนวปฏิบัติที่ชัดเจนให้กับผู้จัดทำเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ต

อย่างไรก็ตาม การที่จะนำมาตราการใดมาบังคับใช้นั้นจะต้องคำนึงถึงความเหมาะสมในการบังคับใช้ด้วย กล่าวคือ มาตรการบังคับหรือโทษดังกล่าวนอกจากจะต้องสัมพันธ์กับลักษณะของมาตรการที่กำหนดให้ผู้จัดทำเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ตปฏิบัติแล้ว ยังต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของผู้ที่จะถูกลงโทษด้วย เพราะแต่ละประเทศก็ล้วนมีบทลงโทษที่เข้มงวดแตกต่างกันไป เช่น ประเทศเกาหลีใต้จะมีการกำหนดโทษจำคุกไว้ด้วยเนื่องจากเป็นประเทศที่ค่อนข้างเข้มงวดในเรื่องของข้อมูลที่ไม่เหมาะสมด้วยเหตุผลคือพื้นฐานทางด้านการเมือง ในขณะที่ประเทศสิงคโปร์จะกำหนดโทษที่เข้มงวดรองลงมา เป็นต้น

4.3.3 มาตรการเกี่ยวกับผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต

ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตเป็นอีกบุคคลหนึ่งที่เป็นส่วนประกอบสำคัญในการเข้าถึงข้อมูลของเด็กบนอินเทอร์เน็ต โดยเด็กจะเข้าถึงข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตได้ก็โดยผ่านทางบริการต่างๆ ของผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต ซึ่งในปัจจุบันนี้ ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตก็มีอยู่มากมายและครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ ทำให้โอกาสที่เด็กจะเข้าถึงข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตมีมากขึ้นไปด้วย และในฐานะที่ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตเป็นเสมือนประตูที่เด็กจะต้องผ่านเพื่อไปยังอินเทอร์เน็ตจึงควรเป็นผู้ที่จะต้องทำหน้าที่สำคัญในการป้องกันเด็กให้พ้นจากภัยของข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กที่อยู่บนอินเทอร์เน็ต

4.3.3.1 ความหมายของ “ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต”

การให้ความหมายของผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นบุคคลที่จะต้องทำหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายในการปรับใช้มาตรการเกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กในส่วนของผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต ดังนั้น การวางกรอบความหมายก็เพื่อให้เกิดความชัดเจนว่าผู้ใดบ้างที่จะต้องทำหน้าที่ตามกฎหมายเพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเกิดประสิทธิภาพนั่นเอง

ความหมายของผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตในปัจจุบัน

ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 มาตรา 3 ได้ให้ความหมายของคำว่า “ผู้ให้บริการ” หมายถึง

(1) ผู้ให้บริการแก่บุคคลอื่นในการเข้าสู่อินเทอร์เน็ต หรือให้สามารถติดต่อถึงกัน โดยประการอื่น โดยผ่านทางระบบคอมพิวเตอร์ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการให้บริการในนามของตนเอง หรือในนามหรือเพื่อประโยชน์ของบุคคลอื่น

(2) ผู้ให้บริการเก็บรักษาข้อมูลคอมพิวเตอร์เพื่อประโยชน์ของบุคคลอื่น

ซึ่งจากคำนิยามดังกล่าวเมื่อนำมาพิจารณาประกอบกับประกาศกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เรื่อง หลักเกณฑ์การเก็บรักษาข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์ของผู้ให้บริการ พ.ศ. 2550 ข้อ 5 จะสามารถแยกประเภทของผู้ให้บริการได้ดังนี้

1. ผู้ให้บริการแก่บุคคลอื่นในการเข้าสู่อินเทอร์เน็ต หรือให้สามารถติดต่อถึงกัน โดยประการอื่น โดยผ่านทางระบบคอมพิวเตอร์ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการให้บริการในนามของตนเอง หรือในนามหรือเพื่อประโยชน์ของบุคคลอื่น สามารถจำแนกได้ 4 ประเภทคือ

1) ผู้ประกอบกิจการโทรคมนาคมและการกระจายภาพและเสียง (Telecommunication and Broadcast Carrier) เช่น ผู้ให้บริการโทรศัพท์พื้นฐาน ผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ ผู้ให้บริการวงจรเช่า หรือผู้ให้บริการดาวเทียม เป็นต้น

2) ผู้ให้บริการการเข้าถึงระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ (Access Service Provider) เช่น ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต (Internet Service Provider) ทั้งที่มีสายและไร้สาย ผู้ประกอบการซึ่งให้บริการในการเข้าถึงระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ในห้องพัก ห้องเช่า โรงแรม หรือร้านอาหารและเครื่องดื่ม หรือผู้ให้บริการเข้าถึงระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์สำหรับองค์กร เช่น หน่วยงานราชการ บริษัท หรือสถาบันการศึกษา เป็นต้น

3) ผู้ให้บริการเช่าระบบคอมพิวเตอร์หรือให้เช่าบริการโปรแกรมประยุกต์ต่างๆ (Host Service Provider) เช่น ผู้ให้บริการเช่าระบบคอมพิวเตอร์ ผู้ให้บริการแลกเปลี่ยนแฟ้มข้อมูล ผู้ให้บริการการเข้าถึงจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

4) ผู้ให้บริการร้านอินเทอร์เน็ต เช่น ผู้ให้บริการร้านอินเทอร์เน็ตคาเฟ่ ผู้ให้บริการร้านเกมออนไลน์ เป็นต้น

2. ผู้ให้บริการเก็บรักษาข้อมูลคอมพิวเตอร์เพื่อประโยชน์ของบุคคลอื่น ได้แก่ ผู้ให้บริการข้อมูลคอมพิวเตอร์ผ่านแอปพลิเคชันต่างๆ เช่น ผู้ให้บริการเว็บบอร์ดหรือบล็อก ผู้ให้บริการการทำธุรกรรมทางการเงินทางอินเทอร์เน็ต ผู้ให้บริการเว็บเซอร์วิส เป็นต้น

ส่วนประกาศคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการขอรับใบอนุญาตการให้บริการอินเทอร์เน็ต ข้อ 3 ประกาศ ณ วันที่ 20 มิถุนายน พ.ศ. 2548 ซึ่งเป็นประกาศที่ออกภายใต้พระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2544 ได้มีการให้คำนิยามของ “ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต” ว่าหมายความว่าถึง “บุคคลซึ่งให้บริการการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตและบริการที่เกี่ยวข้องแก่ผู้ใช้บริการที่เป็นบุคคล องค์กร หรือหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ผ่านการเชื่อมต่อใดๆ โดยผู้ใช้บริการจะต้องมีบัญชีการใช้งานกับผู้ให้บริการก่อน”

ซึ่งจากการให้ความหมายของประกาศฉบับนี้ประกอบกับการพิจารณาในเรื่องของแบบใบอนุญาตการให้บริการอินเทอร์เน็ตจะสามารถเห็นได้ว่าผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตหมายความว่าเฉพาะผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตที่เป็นผู้ให้บริการขั้นต้นเท่านั้น ไม่รวมถึงบุคคล องค์กร หรือหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่ใช้บริการจากผู้ให้บริการอีกต่อหนึ่งและจำเป็นที่ผู้ใช้บริการจะต้องมีบัญชีการใช้งานกับผู้ให้บริการก่อนด้วย ซึ่งเป็นการให้ความหมายที่แตกต่างไปจากพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550

ส่วนในต่างประเทศก็ได้มีการให้ความหมายของผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตไว้เช่นกัน เช่น ประเทศสิงคโปร์ ได้ให้ความหมายของผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต (Internet Service Providers) ว่าหมายถึง ผู้ให้บริการการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต (Internet Access Service Providers (IASPs)) และผู้ขายบริการการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต (Internet Service Resellers) ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตจาก IASPs และทำการขายการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตนั้นให้แก่สาธารณะ ซึ่งผู้ขายบริการการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตยังหมายความรวมถึง โรงเรียน ห้องสมุดสาธารณะ และร้านอินเทอร์เน็ตด้วย หรือประเทศสหรัฐอเมริกาได้ให้ความหมายของบริการการติดต่อสื่อสารทางอินเทอร์เน็ต (Interactive Computer Service) ว่าหมายความว่าถึง ผู้ให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร ระบบโปรแกรมการเข้าถึงที่ทำให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงเซิร์ฟเวอร์ของคอมพิวเตอร์ได้ ซึ่งรวมถึงบริการหรือ

ระบบที่ช่วยให้สามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตและระบบต่างๆ ที่ดำเนินการหรือให้บริการโดยห้องสมุดหรือสถาบันการศึกษาด้วย

วิเคราะห์ความหมายของผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต

จากความหมายของผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตในปัจจุบันจะเห็นได้พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ได้กำหนดขอบเขตที่ครอบคลุมถึงบุคคลหลายฝ่าย ไม่ว่าจะผู้ให้บริการนั้นจะเป็นผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตโดยตรงหรือจะเป็นผู้ให้บริการช่วงจากผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตอีกต่อหนึ่ง (หรือที่ประเทศสิงคโปร์ใช้คำว่า ผู้ขายบริการการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต (Internet Service Resellers)) ในขณะที่ประกาศคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการขอรับใบอนุญาตการให้บริการอินเทอร์เน็ต ข้อ 3 ประกาศ ณ วันที่ 20 มิถุนายน พ.ศ. 2548 ได้ให้คำนิยามหมายถึงเฉพาะผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตชั้นแรกเท่านั้น ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะวัตถุประสงค์ของกฎหมายที่แตกต่างกันไป กล่าวคือ พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ต้องการที่จะจัดการกับอาชญากรรมอินเทอร์เน็ต ซึ่งสามารถที่จะอาศัยสถานที่ต่างๆ ที่มีอินเทอร์เน็ตเป็นแหล่งในการกระทำความผิดได้ จึงจำเป็นต้องมีการบัญญัติความหมายให้ครอบคลุมถึงแหล่งที่อาจจะเป็นช่องทางในการกระทำความผิดมากที่สุด ในขณะที่ประกาศคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการขอรับใบอนุญาตการให้บริการอินเทอร์เน็ต ต้องการที่จะให้การให้บริการอินเทอร์เน็ตเป็นไปโดยมีหลักเกณฑ์ เงื่อนไขที่ชัดเจนแน่นอน และสอดคล้องกับบทบัญญัติของกฎหมาย จึงมีการนิยามศัพท์บัญญัติเฉพาะเจาะจงลงไปถึงผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตที่เป็นทางเข้าของข้อมูลโดยตรง เพื่อประสิทธิภาพและความทั่วถึงในการควบคุมดูแล

ในเรื่องของการเข้าถึงข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กบนอินเทอร์เน็ตนี้ เมื่อนำความหมายดังกล่าวมาวิเคราะห์ประกอบกับกรณีที่ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเด็กและคำนึงถึงเรื่องประสิทธิภาพของการปรับใช้มาตรการทางกฎหมายแล้ว เห็นว่า การให้คำนิยามของผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตตามแบบของประกาศคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการขอรับใบอนุญาตการให้บริการอินเทอร์เน็ต น่าจะเหมาะสมและเหมาะสมกับกรณีของการป้องกันเด็กจากข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กบนอินเทอร์เน็ตมากกว่า เนื่องจากข้อมูลต่างๆ ที่เข้ามาสู่เด็กโดยทางอินเทอร์เน็ตจะเข้ามาทางผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตที่เป็นต้นทางหรือเป็นประตูของอินเทอร์เน็ต (Gateway) ซึ่งการกั้นกรองหรือปิดกั้นข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กในระดับ

ดังกล่าวจะเป็นช่วงที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด อีกทั้งการกำหนดความหมายของผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตที่ครอบคลุมถึงหน่วยงานราชการ บริษัท สถาบันการศึกษาหรือร้านอินเทอร์เน็ตจะทำให้ยากต่อการตรวจสอบและควบคุมหรือกำกับดูแล เนื่องจากองค์กรหรือหน่วยงานดังกล่าวมีจำนวนมากและเพิ่มจำนวนขึ้นทุกขณะด้วย และยังคงก่อให้เกิดความซ้ำซ้อนของการบังคับใช้มาตรการเพราะไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานราชการ บริษัท สถาบันการศึกษาหรือร้านอินเทอร์เน็ตก็ล้วนแล้วแต่รับบริการอินเทอร์เน็ตจากผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตที่เป็นประตูทางเข้าของข้อมูลอินเทอร์เน็ตทั้งนั้น ซึ่งก็ได้มีการวางมาตรการในการกั้นกรองหรือปิดกั้นข้อมูลที่ไม่เหมาะสมไว้แล้ว ข้อมูลที่หน่วยงานราชการ บริษัท สถาบันการศึกษาหรือร้านอินเทอร์เน็ตได้รับมาจึงไม่ควรที่จะต้องใช้มาตรการเดียวกันอีก เพราะผลที่ออกมาจะไม่แตกต่างกันและไม่ก่อประโยชน์ใดเพิ่มขึ้น

ดังนั้น จึงสามารถสรุปได้ว่า การที่จะบังคับใช้มาตรการเกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กบนอินเทอร์เน็ตในด้านที่เกี่ยวข้องกับผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุดควรจะกำหนดให้ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตหมายความว่า ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตต้นทาง (Gateway) ที่เป็นทางเข้าของข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตโดยตรงเท่านั้น ซึ่งในขณะนี้ประเทศไทยมีผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตที่เป็นผู้ให้บริการต้นทาง (Gateway) ประกอบไปด้วย

1. บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) (CAT)
2. บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) (TOT)
3. บริษัท ทู อินเทอร์เน็ต เกตเวย์ จำกัด (TRUE)
4. บริษัท ซีเอส ล็อกซอินโฟ จำกัด (มหาชน) (CS LOXINFO)
5. บริษัท ทีทีแอนด์ที จำกัด (มหาชน) (TT & T)
6. บริษัท แอดวานซ์ ดาต้าเน็ตเวิร์ค คอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด (ADC)
7. ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC)

ซึ่งการบังคับใช้มาตรการโดยควบคุมตั้งแต่ต้นทางของข้อมูลจะช่วยให้การคัดกรองข้อมูลที่ไม่เหมาะสมออกไปจากระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้ง่ายที่สุด ทั้งนี้ การบังคับใช้มาตรการดังกล่าวจะได้ผลดีหรือไม่ก็ต้องขึ้นอยู่กับทำให้ความร่วมมือของผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตที่เป็นต้นทางอีกส่วนหนึ่งด้วย

4.3.3.2 มาตรการที่ใช้เพื่อควบคุมดูแลด้านผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต

ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางเข้าที่สำคัญของข้อมูลต่างๆ ซึ่งข้อมูลที่เด็กจะสามารถรับรู้ผ่านทางอินเทอร์เน็ตจะต้องผ่านผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตก่อน โดยเฉพาะผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตที่เป็น Gateway หรือประตูทางเข้าของข้อมูล ซึ่งข้อมูลทุกประเภทจะหลั่งไหลเข้ามาทางผู้ให้บริการที่เป็นประตูนี้ ดังนั้น การปรับใช้มาตรการที่จะมีประสิทธิภาพมากที่สุดในการจัดการกับข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตก็ควรที่จะต้องปรับใช้กับผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตที่เป็นประตูนี้ เพื่อจะได้เป็นการป้องกันและแก้ปัญหาตั้งแต่ต้นสายของข้อมูล ซึ่งมีมาตรการที่ควรนำมาปรับใช้คือ

1. **มาตรการแจ้งเพื่อให้ปิดกั้น (Notice and Take-Down)** โดยข้อมูลที่ไมเหมาะสมสำหรับเด็กอาจจะปรากฏได้อยู่ทั่วไป ถ้าหากข้อมูลเหล่านั้นไม่ได้รับการจัดการที่เหมาะสมจากผู้จัดทำข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต และการแจ้งเตือนไปยังผู้จัดทำเนื้อหาเหล่านั้นไม่สามารถกระทำได้หรือว่ากระทำได้แล้วแต่ไม่มีการแก้ไขให้ถูกต้องเหมาะสม ก็มีความจำเป็นที่หน่วยงานที่มีหน้าที่ควบคุมดูแลจะต้องประสานงานไปยังผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตที่เป็นทางเข้าของข้อมูลนั้นให้ทำการปิดกั้นการเข้าถึง (Blocking) ข้อมูลดังกล่าวจนกว่าจะมีการแก้ไขให้ถูกต้องเหมาะสม ซึ่งการปิดกั้นข้อมูลในชั้นของผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตที่เป็นประตูนี้จะเป็นการปิดกั้นที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด แต่ทั้งนี้ก็ต้องอาศัยการแจ้งจากผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบตรวจสอบเช่นกันเนื่องจากผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตไม่สามารถที่จะตรวจสอบข้อมูลทุกอย่างได้ด้วยตัวเอง แต่อย่างไรก็ตาม มาตรการนี้เป็นมาตรการที่จะต้องไปกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของผู้ใหญ่ด้วย เนื่องจากข้อมูลดังกล่าวอาจจะเป็นข้อมูลที่ผู้ใหญ่สามารถรับรู้ได้ ดังนั้น กระบวนการในการดำเนินการปิดกั้นนี้ ต้องได้รับการวิเคราะห์พิจารณาถึงความเหมาะสมโดยคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของผู้ใหญ่ด้วยเช่นกัน ซึ่งผู้ที่เข้ามาทำหน้าที่นี้ควรจะเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับ เช่น ศาล เป็นต้น

2. **มาตรการควบคุมด้านสัญญาให้บริการ** แนวทางหนึ่งที่น่าสนใจอย่างยิ่งที่อาจจะสามารถช่วยแก้ปัญหาการเข้าถึงข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กบนอินเทอร์เน็ตได้ก็คือการกำหนดให้ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตจำต้องจัดหาโปรแกรมที่จะช่วยป้องกันเด็กจากข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กบนอินเทอร์เน็ตไว้บริการแก่ผู้เข้ามาทำสัญญาขอใช้บริการอินเทอร์เน็ต โดยในสัญญาการให้บริการอินเทอร์เน็ตของผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตต้องระบุถึงบริการในเรื่องของโปรแกรมดังกล่าวว่ามีจัดไว้ให้ถ้าผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตคนใดต้องการ โดยจะต้องระบุถึงลักษณะและวิธีใช้ของโปรแกรดังกล่าวด้วย ซึ่งมาตรการนี้เคยถูกกำหนดไว้ในกฎหมาย COPA ของ

สหรัฐอเมริกา ซึ่งกำหนดให้ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตในขณะที่มีการทำสัญญาขอใช้บริการ อินเทอร์เน็ตจะต้องแจ้งถึงการมีโปรแกรมที่จะช่วยผู้ปกครองหรือครูอาจารย์ในการปกป้องคุ้มครอง เด็กที่อยู่ในความดูแลของตน

ส่วนในเรื่องของค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับโปรแกรมหดก่ล่าวานั้นก็ขึ้นอยู่กับทางผู้ให้บริการ อินเทอร์เน็ตว่าจะผลัการะในส่วนั้นนี้ให้กับผู้ใช้อินเทอร์เน็ตหรือไม่ ซึ่งในเรื่องนี้ในประเทศ ออสเตรเลียได้มีการวางแนวทางสำหรับผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต (Guide for ISPs) ในเรื่องนี้ไว้ว่า ถ้าจะมีการเรียกเก็บค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับโปรแกรมในส่วนนี้จะต้องคิดค่าใช้จ่ายตามจริงที่จำเป็นเพื่ การจัดหาโปรแกรมหรือการทำให้โปรแกรมมีความเท่าทันอยู่เสมอเท่านั้น

3. มาตรการแจ้งข้อมูลแก่ผู้ใช้บริการ (Information) นอกจากนี้ในเรื่องของ สัญญาที่จะต้องมีการจัดหาโปรแกรมก่ล่นกรองข้อมูลให้ในกรณีที่ใช้บริการอินเทอร์เน็ตต้องการ แล้ว อาจจะมีการกำหนดให้ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตจะต้องแจ้งข้อมูลที่จำเป็นต่างๆ เกี่ยวกับการ ป้องกันเด็กจากข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กบนอินเทอร์เน็ตแก่ผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตให้ทราบด้วย เช่น โปรแกรมก่ล่นกรองที่มีอยู่ในขณะนี้ สถานที่ที่ผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตจะสามารถแจ้งถึงข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก กระบวนการหรือวิธีการในการร้องเรียนต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบ รายชื่อ เว็บไซต์ที่ต้องห้ามสำหรับเด็ก เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการป้องกันเด็กจากข้อมูลที่ไม่ เหมาะสมสำหรับเด็กบนอินเทอร์เน็ต

4. มาตรการวิเคราะห์ความเสี่ยงของการเข้าถึงของเด็ก (Risk Analysis) ไม่ว่าจะเป็นมาตรการควบคุมสัญญาการให้บริการหรือมาตรการแจ้งข้อมูลแก่ผู้ใช้บริการก็อาจจะ สร้างการะแก่ผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตได้ไม่น้อย ดังนั้น ถ้าเรามีมาตรการที่จะทำให้สามารถรู้ได้ว่าผู้ ที่มาขอใช้บริการจากผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตเป็นเด็กหรือไม่ก็อาจจะช่วยลดการะในส่วนนี้ของผู้ให้ บริการอินเทอร์เน็ตได้บ้าง กล่าวคือ ไม่ว่าจะด้วยวิธีการใด เช่น ในสัญญาขอใช้บริการอินเทอร์เน็ต อาจจะมีการสอบถามในเรื่องความเสี่ยงที่จะมีผู้ใช้บริการที่เป็นเด็ก หรืออาจจะมีการสอบถามแยก ต่างหาก หรืออาจจะกำหนดประเภทของการให้บริการไว้โดยแยกประเภทของผู้รับบริการ เป็นต้น เพื่อให้สามารถรู้ถึงความเสี่ยงที่เด็กจะสามารถเข้าถึงข้อมูลที่ไม่เหมาะสมบนอินเทอร์เน็ตจากผู้ ที่มาขอใช้บริการ โดยถ้าไม่มีความเสี่ยงที่เด็กจะใช้บริการอินเทอร์เน็ต เช่น ในบริษัทหรือหน่วยงาน ราชการ ก็อาจจะไม่มีความจำเป็นที่กฎหมายจะต้องกำหนดหน้าที่ให้ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตต้อง จัดหาโปรแกรมหรือแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันเด็กจากข้อมูลที่ไม่เหมาะสมบนอินเทอร์เน็ต

4.3.3.3 มาตรการบังคับในกรณีที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนด

1. มาตรการทางอาญา

- **โทษปรับและโทษจำคุก** การนำโทษทางอาญาทั้งสองประการมาใช้ จำเป็นต้องคำนึงถึงความเหมาะสมในหลายๆ ด้าน เพื่อไม่ให้เป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนมากเกินไป โดยเฉพาะการลงโทษจำคุกซึ่งเป็นโทษที่ตัดสิทธิเสรีภาพของผู้กระทำความผิด ซึ่งการลงโทษจำคุกจะนำมาใช้ได้ อาจจะต้องดูเจตนาของผู้กระทำความผิดประกอบด้วย ถ้าผู้กระทำความผิดปรากฏเจตนาชั่วร้ายจริงใจที่จะละเมิดกฎหมายการลงโทษจำคุกก็อาจจะเป็นมาตรการลงโทษที่เหมาะสมก็เป็นได้ ซึ่งในพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 มาตรา 15 ก็ได้มีการวางบทบัญญัติเกี่ยวกับผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตเอาไว้ โดยกำหนดให้ผู้ให้บริการที่จงใจสนับสนุนหรือยินยอมให้มีการกระทำความผิดตามมาตรา 14 ในการนำเข้าสู่ข้อมูล หรือเผยแพร่ส่งต่อข้อมูลที่กฎหมายมาตรา 14 บัญญัติห้ามเอาไว้ ในระบบคอมพิวเตอร์ที่อยู่ในความดูแลของตน จะต้องระวางโทษเช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดตามมาตรา 14 คือจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 1 แสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับด้วย

จากการพิจารณาถึงสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันเห็นว่า มาตรการบังคับหรือมาตรการลงโทษในส่วนของผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตจะมีประสิทธิภาพมากในกรณีที่มาตรการลงโทษนั้นส่งผลต่อสถานะทางการเงินหรือเศรษฐกิจของผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต เนื่องจากการประกอบธุรกิจให้บริการอินเทอร์เน็ตต้องลงทุนสูงและหวังผลกำไรสูง ดังนั้น การลงโทษปรับก็เป็นมาตรการที่น่าจะสามารถนำมาใช้กำกับควบคุมผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตได้ แต่อย่างไรก็ตาม ความหนักเบาของโทษก็มีส่วนที่จะทำให้มาตรการมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ ถ้าโทษที่กำหนดน้อยกว่าผลประโยชน์ที่ผู้ประกอบการจะได้รับ โทษดังกล่าวก็จะไม่สามารถหยุดยั้งการกระทำความผิดได้ ฉะนั้น หากโทษปรับจะให้เบ็ดเสร็จของศาลที่จะเป็นผู้กำหนดเพดานของโทษปรับโดยดูตามประโยชน์ที่ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตจะได้รับก็น่าจะทำให้มาตรการลงโทษนี้สามารถช่วยยับยั้งการกระทำความผิดได้อย่างแท้จริง

- **วิธีการเพื่อความปลอดภัย** ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 39 ซึ่งจากที่กล่าวมาแล้วในมาตรการด้านผู้ใช้อินเทอร์เน็ตที่เป็นร้านอินเทอร์เน็ตว่ามี 5 ประการ ซึ่งมาตรการที่เหมาะสมที่จะนำมาใช้กับกรณีของผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตก็คือ การห้ามประกอบอาชีพบางอย่าง ซึ่งก็คือการห้ามประกอบธุรกิจการให้บริการอินเทอร์เน็ตนั่นเอง แต่ทั้งนี้จากที่กล่าว

มาแล้วเช่นกันว่าวิธีการเพื่อความปลอดภัยในเรื่องนี้ศาลจะปรับใช้ได้ก็ต่อเมื่อศาลมีการพิพากษา ลงโทษผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตแล้วเท่านั้น ซึ่งถ้าไม่มีการพิพากษาลงโทษแม้จะมีข้อเท็จจริงให้เห็น ว่าหากผู้ใช้นั้นยังประกอบอาชีพหรือวิชาชีพนั้นต่อไปอาจจะกระทำความผิดเช่นนั้นขึ้นอีก ศาลก็ไม่สามารถใช้วิธีการห้ามการประกอบอาชีพบางอย่างได้ ซึ่งส่งผลให้เด็กยังคงมีความเสี่ยงต่อการ ได้รับข้อมูลข่าวสารที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กต่อไป

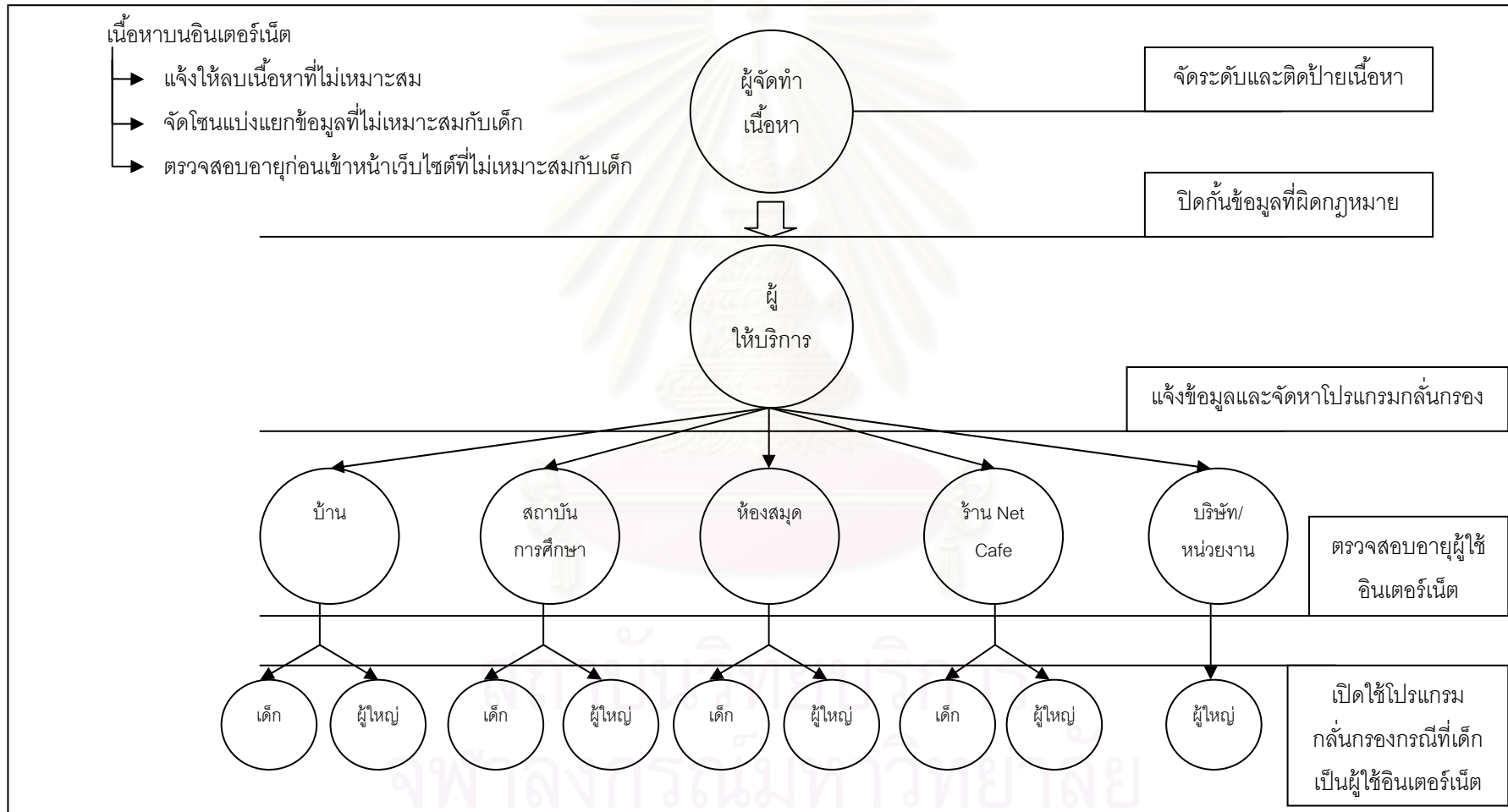
2. มาตรการเพิกถอนใบอนุญาตให้ประกอบกิจการ ในปัจจุบันผู้ประกอบการ กิจการให้บริการอินเทอร์เน็ตต้องอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2544 ซึ่งได้ให้คำนิยามของ “ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต” หมายความว่า บุคคลซึ่งให้บริการการเข้าถึง อินเทอร์เน็ตและบริการที่เกี่ยวข้องแก่ผู้ใช้บริการที่เป็นบุคคล องค์กร หรือหน่วยงานทั้งภาครัฐและ เอกชน ผ่านการเชื่อมต่อใดๆ โดยผู้ใช้บริการจะต้องมีบัญชีการใช้งานกับผู้ให้บริการก่อน โดยผู้ที่ ประสงค์จะให้บริการอินเทอร์เน็ตต้องดำเนินการขอรับใบอนุญาตการให้บริการอินเทอร์เน็ตจาก คณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติตามประเภทของการให้บริการก่อน ซึ่งหลังจากได้รับ ใบอนุญาตไปแล้ว ถ้าเกิดกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐ รักษา ผลประโยชน์ส่วนรวม หรือมีความจำเป็นที่ต้องปกป้องความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของ ประชาชน หรือเป็นกรณีที่ได้รับใบอนุญาตละเลยมาตรการทางสังคมที่พึงจะต้องระมัดระวังมิให้ ผู้ใช้บริการนำเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไปใช้โดยมิชอบ คณะกรรมการสามารถเพิกถอนใบอนุญาตการ ให้บริการอินเทอร์เน็ตได้

ในการออกกฎหมายกำหนดมาตรการลงโทษอาจจะมีการกำหนดถึงบท สันนิษฐานที่เป็นคุณเอาไว้มอบให้ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตด้วยก็ได้ อย่างเช่น ในประเทศสิงคโปร์ Internet Code of Practice 1997 ได้กำหนดบทสันนิษฐานที่เป็นคุณไว้สำหรับผู้ให้บริการ อินเทอร์เน็ต คือ ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตจะหลุดพ้นจากหน้าที่ตามกฎหมายได้ในกรณีที่ผู้ให้บริการ อินเทอร์เน็ตปฏิเสธหรือระงับซึ่งการเข้าถึงหรือการเป็นสมาชิกในกลุ่มข่าวที่ตามความเห็นของผู้ ให้บริการอินเทอร์เน็ตเองแล้ว น่าจะประกอบไปด้วยเนื้อหาที่ต้องห้าม และ ปฏิเสธการเข้าถึงหรือ ระงับการเป็นสมาชิกสำหรับกลุ่มข่าวที่ได้รับแจ้งจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ ทั้งนี้ การกำหนด ดังกล่าวจะได้ช่วยวางแนวทางการปฏิบัติที่เหมาะสมให้กับผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตด้วย

จากมาตรการต่างๆ ทั้งที่เกี่ยวข้องกับผู้ใช้อินเทอร์เน็ต เนื้อหาบนอินเทอร์เน็ตและผู้ ให้บริการอินเทอร์เน็ตจะเห็นว่ากรณีที่เด็กจะได้รับการปกป้องคุ้มครองจากข้อมูลที่ไม่เหมาะสมบน

อินเทอร์เน็ตต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกผู้ที่เกี่ยวข้องกับอินเทอร์เน็ตและเด็ก ซึ่งถ้ามาตรการดังกล่าวสามารถปรับใช้ได้อย่างสอดคล้องประสานกัน มาตรการต่างๆ ก็จะช่วยอุดช่องว่างกันและกันได้ ซึ่งจะทำให้ความเสี่ยงที่เด็กจะรับรู้ข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กน้อยลงหรืออาจจะหมดไป กล่าวคือ เมื่อข้อมูลต่างๆ ได้รับการจัดระดับความเหมาะสมของข้อมูลและได้รับการติดป้ายบอกประเภทของข้อมูลแล้ว ก็จะทำให้สามารถรู้ได้ว่าข้อมูลใดเป็นข้อมูลที่ผิดกฎหมายที่ทุกคนไม่ควรจะรับรู้หรือข้อมูลใดที่เป็นข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก และเมื่อข้อมูลเหล่านั้นเข้ามาสู่ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตซึ่งเป็นประตูทางเข้าของทุกข้อมูล (Gateway) ข้อมูลเหล่านั้นก็จะถูกคัดกรองและปิดกั้นโดยผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต โดยถ้าข้อมูลใดเป็นข้อมูลที่ผิดกฎหมายข้อมูลเหล่านั้นก็จะถูกปิดกั้นโดยทันที แต่ถ้าข้อมูลใดเป็นเพียงข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กข้อมูลเหล่านั้นก็จะสามารถผ่านไปได้แต่ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตจะมีการแจ้งเตือนไปยังผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตพร้อมทั้งอธิบายถึงความหมายของป้ายที่บอกประเภทของข้อมูล และเสนอแนะแนวทางที่จะช่วยป้องกันเด็กจากข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กเหล่านั้น โดยในการทำสัญญาให้บริการอินเทอร์เน็ต ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตจะต้องวิเคราะห์ถึงความเสี่ยงที่เด็กจะเข้าถึงอินเทอร์เน็ตโดยผ่านผู้ที่มาขอใช้บริการอินเทอร์เน็ตด้วย และจะต้องเสนอโปรแกรมกลั่นกรองข้อมูลและแจ้งข้อมูลที่สำคัญที่จะช่วยป้องกันเด็กจากข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กบนอินเทอร์เน็ตให้แก่ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตที่มีความเสี่ยงเหล่านั้น ทั้งนี้ ในด้านของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเอง โดยเฉพาะผู้ใช้อินเทอร์เน็ตที่เป็นต้นทาง จำเป็นที่จะต้องมีการวางมาตรการตรวจสอบอายุของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตปลายทางเพื่อให้ทราบว่าผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเด็กหรือไม่ ถ้าพบว่าผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเด็ก ทางผู้ใช้อินเทอร์เน็ตต้นทางก็ต้องให้เด็กใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ที่มีโปรแกรมช่วยกั้นกรองข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตและจะต้องมีการวางมาตรการที่จะไม่ได้เด็กได้รับรู้ข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กโดยบังเอิญพบเห็นจากเครื่องคอมพิวเตอร์ข้างเคียงด้วย ซึ่งในการปรับใช้มาตรการเกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กบนอินเทอร์เน็ตดังกล่าวต้องอาศัยความร่วมมือจากทั้งหน่วยงานของภาครัฐที่รับผิดชอบ ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต ผู้จัดทำเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ตและรวมถึงตัวผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเอง อันจะทำให้มาตรการต่างๆ สามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดช่องว่างน้อยที่สุด

ภาพประกอบ 1 การปรับใช้มาตรการเกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูลที่ไม่สมสำหรับเด็กบนอินเทอร์เน็ต

4.4 หน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับดูแลมาตรการเกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กบนอินเทอร์เน็ต

ขณะนี้ในประเทศไทยมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับดูแลเรื่องของการเข้าถึงข้อมูลที่ไม่เหมาะสมบนอินเทอร์เน็ตอยู่มากมายหลายหน่วยงาน ซึ่งแต่ละหน่วยงานก็มีอำนาจหน้าที่ทั้งในส่วนที่เหมือนและแตกต่างกัน ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับกฎหมายที่ให้อำนาจหน่วยงานนั้น อันอาจส่งผลให้ประชาชนเกิดความสับสนเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายต่างๆ ตลอดจนหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบตามกฎหมายดังกล่าวก็อาจจะเกิดความสับสนในเรื่องขอบเขตของการปฏิบัติหน้าที่ของตนได้ ซึ่งปัญหาต่างๆ เหล่านี้เป็นสิ่งที่ผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องร่วมมือกันหาทางแก้ไขต่อไป

4.4.1 ความจำเป็นที่จะต้องให้มีหน่วยงานรับผิดชอบโดยเฉพาะ

แม้ปัจจุบันนี้จะมีกฎหมายหลายฉบับที่เกี่ยวกับการกำกับดูแลการเผยแพร่สิ่งที่ไม่เหมาะสมบนอินเทอร์เน็ตและมีหลายหน่วยงานที่เข้ามาทำหน้าที่ อันได้แก่ คณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กทช.) สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (สวช.) กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารหรือไอซีที กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงยุติธรรม แต่ปัญหาที่ปรากฏอย่างชัดเจนก็คือ การปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานต่างๆ ที่มีไม่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะกฎหมายแต่ละฉบับที่กำหนดอำนาจหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานต่างก็มีเจตนารมณ์ในการบังคับใช้ต่างกันไป กล่าวคือ ตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2544 ที่ให้อำนาจแก่ กทช. ในการควบคุมและอนุญาตในการประกอบกิจการให้บริการอินเทอร์เน็ต ซึ่งถ้าพิจารณาตามความเป็นจริงแล้วจะเห็นว่า หน้าที่หลักของ กทช. จะเน้นไปที่การกำกับดูแลนโยบายทางด้านเศรษฐกิจและด้านเทคนิคในการบริหารคลื่นความถี่เป็นหลัก กทช. จึงอาจจะไม่มีความพร้อมเพียงพอในการดูแลด้านเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ตเพราะไม่ใช่ภารกิจและอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยตรง และที่สำคัญคือการประกอบกิจการให้บริการอินเทอร์เน็ตเป็นกิจการที่ต้องลงทุนมาก ทำให้การที่จะไปเพิกถอนใบอนุญาตเนื่องจากเรื่องของการเข้าถึงข้อมูลที่ไม่เหมาะสมบนอินเทอร์เน็ตอาจจะไม่สามารถกระทำได้

ด้านของกระทรวงวัฒนธรรมเอง แม้พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 จะให้อำนาจในการกำกับดูแลข้อมูลที่ไม่เหมาะสมเอาไว้ ก็สามารถกำกับดูแลได้เฉพาะร้านวีดิทัศน์ที่ไม่ใช่ร้านอินเทอร์เน็ตที่ให้บริการเฉพาะการใช้อินเทอร์เน็ตเท่านั้นและในส่วนของ การตรวจสอบเนื้อหาที่ยังคงใช้วิธีการเซ็นเซอร์ซึ่งเสี่ยงต่อการโต้แย้งอย่างมาก ส่วนด้านของกระทรวง พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ บุคลากรก็ยังไม่มีความพร้อมทางด้านเกี่ยวกับ เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตเพียงพอ อีกทั้งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ที่จะใช้ดำเนินการ กับร้านอินเทอร์เน็ตที่กระทำผิดตามพระราชบัญญัตินี้ก็ยังไม่สามารถทำอะไรได้มากนัก ไม่สามารถที่จะดำเนินการได้เองอย่างครบวงจร ยังคงต้องอาศัยเจ้าพนักงานตำรวจมาช่วย ดำเนินการตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กนี้

ทางด้านกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เมื่อเปรียบเทียบกับ หน่วยงานอื่นๆ แล้วน่าจะเป็นหน่วยงานที่มีความพร้อมในเรื่องของเทคโนโลยีนี้มากที่สุดเพราะมี ข้อมูลและบุคลากรที่มีความพร้อมมากกว่าหน่วยงานอื่น อีกทั้งยังเป็นผู้ที่มีส่วนสำคัญในการ ผลักดันให้มีการควบคุมดูแลร้านอินเทอร์เน็ตอย่างไร้ขีดด้วย แต่อย่างไรก็ตาม กระทรวงนี้ก็ยังมี ขาดกฎหมายที่จะนำมาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อดำเนินการกับร้านอินเทอร์เน็ตเกิดขึ้นมากมายใน ขณะนี้ เพราะกฎหมายที่ใช้ควบคุมดูแลในเรื่องของร้านเกมอินเทอร์เน็ตก็อยู่ในความรับผิดชอบ ของกระทรวงวัฒนธรรม แม้ว่าขณะนี้จะมีการใช้บังคับพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิด เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 แล้วก็ตาม แต่ด้วยปัญหาต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านของ ความพร้อมในการใช้มาตรการกำกับดูแล ด้านงบประมาณ ด้านกำลังคน ด้านความรู้ ความสามารถของบุคลากร และโดยเฉพาะด้านของความปลอดภัยเพียงพอกฎหมาย ทำให้การกำกับดูแลเนื้อหาของอินเทอร์เน็ตเป็นไปได้ยาก และยิ่งในขณะนี้ข้อมูลต่างๆ ก็ยังมีมากขึ้น เรื่อยๆ ในขณะที่กฎหมายยังคงอยู่ที่เดิม จำนวนเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานก็ไม่ได้เพิ่มขึ้น ยิ่งทำให้ข้อมูล ไม่เหมาะสมต่างๆ ที่อยู่บนอินเทอร์เน็ตยังคงอยู่ต่อไป และหากแค่เฉพาะข้อมูลที่ไม่เหมาะสมทั่วไป ยังไม่สามารถควบคุมได้แล้ว ก็คงเป็นการยากที่ข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กที่มีขอบเขตของ ข้อมูลที่กว้างกว่าจะสามารถควบคุมดูแลได้

จากข้อขัดข้องในการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่างๆ และข้อจำกัดของบทบัญญัติ ของกฎหมายที่มีอยู่ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องจัดตั้งหน่วยงานที่จะมารับผิดชอบในเรื่องเกี่ยวกับการ เข้าถึงข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กเป็นการเฉพาะ เพื่อจะได้ทำหน้าที่เป็นตัวหลักในการ ดำเนินการกับข้อมูลต่างๆ ที่อยู่บนอินเทอร์เน็ต และคอยประสานงานระหว่างหน่วยงานที่มีส่วน

เกี่ยวข้องต่างๆ โดยหน่วยงานที่จะเข้ามาทำหน้าที่ดังกล่าวจะต้องมีความพร้อมทั้งทางด้านของกฎหมายที่ให้อำนาจในการกำกับดูแล ด้านของบุคลากรที่จะมาทำหน้าที่ตรวจสอบเนื้อหาและจัดระดับเนื้อหา ด้านเครื่องมือทั้งที่เป็นผู้เชี่ยวชาญและอุปกรณ์ทางเทคนิคต่างๆ ตลอดจนงบประมาณที่จะมาใช้ดำเนินการ โดยถ้าเรามีหน่วยงานที่จะเข้ามาดำเนินการในส่วนนี้โดยเฉพาะก็จะทำให้ความสับสนในการปฏิบัติตามกฎหมาย ความซ้ำซ้อนของการทำหน้าที่ของหน่วยงาน และช่องว่างของกฎหมายต่างๆ หดไปได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการที่จะจัดระดับข้อมูลว่าข้อมูลใดเป็นข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กหรือไม่ จำเป็นที่ต้องมีหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่โดยเฉพาะ เนื่องจากการกระทำดังกล่าวเป็นเรื่องที่จะต้องใช้กำลังคน กำลังความคิดและความรู้ความเชี่ยวชาญอย่างมาก เพราะข้อมูลที่มีอยู่ในขณะนี้มันมีมากและเพิ่มปริมาณขึ้นทุกวัน จนยากที่จะให้หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งที่มีหน้าที่มากอยู่แล้วหรือเป็นหน่วยงานที่ไม่ได้มีหน้าที่หลักเกี่ยวกับเรื่องการตรวจสอบข้อมูลมารับผิดชอบในส่วนนี้ได้ อีกทั้งการจัดตั้งหน่วยงานขึ้นมารับผิดชอบโดยเฉพาะจะทำให้มีความคล่องตัวในการปฏิบัติงานสูง และไม่จำเป็นที่จะต้องยกเลิกฎหมายหรือยุบองค์กรที่มีอยู่ ในขณะเดียวกันยังช่วยให้องค์กรต่างๆ สามารถทำงานด้วยกันได้อย่างสอดคล้องด้วย

4.4.2 โครงสร้างที่สำคัญของหน่วยงานที่จะเข้ามาทำหน้าที่

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นว่าหน่วยงานที่มีอยู่ในปัจจุบันนี้มีข้อจำกัดอยู่หลายเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของตัวบทกฎหมาย บุคลากร อำนาจหน้าที่หรืองบประมาณก็ตามล้วนแล้วแต่เป็นอุปสรรคต่อการบังคับใช้กฎหมายทั้งสิ้น ทำให้ในขณะนี้ข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กบนอินเทอร์เน็ตยังคงมีปรากฏอยู่อีกมาก ซึ่งเด็กก็ยังคงสามารถเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวผ่านอินเทอร์เน็ตตามสถานที่ต่างๆ ได้อย่างไรซึ่งการควบคุมดูแล ซึ่งปัญหาดังกล่าวนี้เกิดจากความไม่สมบูรณ์ของกฎหมายและหน่วยงานที่ทำหน้าที่อยู่ในปัจจุบัน ดังนั้น จึงควรที่จะมีกฎหมายที่เหมาะสมที่จะมาดำเนินการกับข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก โดยจำกัดข้อกำหนดให้มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับดูแลเรื่องนี้โดยเฉพาะ ซึ่งโครงสร้างที่สำคัญของหน่วยงานที่จะเข้ามาทำหน้าที่ที่จะต้องพิจารณา คือ

4.4.2.1 องค์กรที่จะมาทำหน้าที่ในการควบคุมดูแลหน่วยงาน

ในการที่จะจัดตั้งหน่วยงานขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่ใดหน้าที่หนึ่งสิ่งสำคัญที่จะต้องคำนึงถึงก็คือ ความเป็นอิสระของหน่วยงานนั้น เราจะต้องพิจารณาว่าหน่วยที่จะมาทำหน้าที่ควร

จะเป็นองค์กรอิสระหรือว่าควรจะถูกอยู่ภายใต้การควบคุมขององค์กรใดของรัฐ ซึ่งในกรณีของหน่วยงานที่จะมาทำหน้าที่เกี่ยวกับเรื่องการเข้าถึงข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กบนอินเทอร์เน็ตนี้ พิจารณาแล้วเห็นว่า ถ้าจะให้หน่วยงานนี้เป็นองค์กรอิสระที่ไม่ขึ้นกับองค์กรใดของรัฐอาจจะไม่เหมาะสม เนื่องจากธุรกิจหรือกิจการทางด้านของอินเทอร์เน็ต ไม่ว่าจะเรื่องของเนื้อหาหรือการให้บริการก็ล้วนแล้วแต่มีเรื่องของผลประโยชน์จำนวนมากเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งอาจจะเกิดการเข้าแทรกแซงในองค์กรอิสระนั้น อันจะทำให้การพิจารณาเนื้อหาหรือการดำเนินการต่างๆ ไม่สามารถเป็นไปได้อย่างยุติธรรม ถูกต้องและโปร่งใส อีกทั้งในเรื่องที่เกี่ยวกับข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กบนอินเทอร์เน็ตนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีในตัวของเด็ก อันจะสามารถส่งผลกระทบต่ออย่างมีนัยสำคัญต่ออนาคตของเด็กและของประเทศชาติได้

ดังนั้น หน่วยงานที่จะเข้ามาทำหน้าที่เกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กบนอินเทอร์เน็ตจึงควรต้องมีองค์กรที่จะมาทำหน้าที่ในการกำกับดูแล ซึ่งจากที่กล่าวมาแล้วว่าองค์กรของรัฐที่มีความพร้อมและเกี่ยวข้องกับเรื่องข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กบนอินเทอร์เน็ตมากที่สุดในช่วงนี้ก็คือ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารหรือไอซีทีนั่นเอง เพราะกระทรวงไอซีทีในช่วงนี้ก็มีขอบข่ายที่ดูแลในด้านของข้อมูลที่ไม่เหมาะสมต่างๆ บนอินเทอร์เน็ตเช่นกัน เพียงแต่ขอบข่ายงานดังกล่าวยังไม่สามารถครอบคลุมถึงข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กและยังขาดองค์ประกอบและกระบวนการอีกหลายๆ อย่างในการที่จะกำกับดูแลข้อมูลดังกล่าว แต่ถึงกระนั้น กระทรวงไอซีทีก็มีแนวทางในการกำกับดูแลที่สามารถพัฒนาเพิ่มเติมให้เหมาะสมกับการกำกับดูแลข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กบนอินเทอร์เน็ตได้ง่ายกว่าหน่วยงานอื่นในช่วงนี้ อันทำให้กระทรวงไอซีทีสามารถที่จะพิจารณาโครงสร้างที่เหมาะสมของหน่วยงานที่จะตั้งขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่ได้ อีกทั้งยังสามารถกำหนดขอบเขตหน้าที่ที่เหมาะสมเพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติหน้าที่และให้เกิดการประสานร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่มีอยู่ให้มากที่สุด

4.4.2.2 เครื่องมือที่จำเป็นในการปฏิบัติงานของหน่วยงาน

หน่วยงานที่จะเข้ามาทำหน้าที่เกี่ยวกับข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กบนอินเทอร์เน็ตนอกจากจะมีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายบัญญัติแล้ว ยังจำเป็นที่จะต้องเครื่องมือที่จะมาช่วยทำหน้าที่ในการกำกับดูแลและตรวจสอบข้อมูลต่างๆ ที่มีอยู่มากมายในช่วงนี้ เพื่อให้สามารถพัฒนาได้เท่าทันกับข้อมูลที่มีการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว ซึ่งเครื่องมือต่างๆ อาทิ

- ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคนิค เนื่องจากสิ่งที่หน่วยงานนี้จะต้องกำกับดูแลคือ เนื้อหาข้อมูลที่ปรากฏอยู่บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นโครงข่ายของการติดต่อสื่อสารที่มี ขอบข่ายกว้างขวางมากและต้องอาศัยความรู้ความชำนาญเป็นการเฉพาะจึงจะสามารถเท่าทันกับ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับอินเทอร์เน็ตที่หน่วยงานจะต้องกำกับดูแล

- ผู้เชี่ยวชาญทางด้านจิตวิทยาเด็ก เนื่องจากเป้าหมายของการคุ้มครองคือเด็ก ซึ่งเราจำเป็นต้องรู้ว่าเด็กอายุระดับใดควรได้รับการคุ้มครอง ข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก จะส่งผลกระทบต่อเด็กมากน้อยเพียงใด หรือถ้าเด็กได้รับผลกระทบแล้วจะต้องวางมาตรการแก้ไข เช่นไรจึงจะเหมาะสมกับเด็ก ซึ่งเราต้องอาศัยการวิเคราะห์ของผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาเด็กนี้

- การวิจัยและพัฒนา เพื่อเป็นการปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินงานของ หน่วยงานให้มีประสิทธิภาพและทันสมัยอยู่เสมอ โดยมีวัตถุประสงค์หลักก็คือ การลดการเข้าถึง ข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กบนอินเทอร์เน็ตให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยการวิจัยจะศึกษาถึง วิธีการหรือเครื่องมือต่างๆ ที่มีอยู่ที่จะสามารถนำมาใช้ในการป้องกันหรือกำกับดูแลเรื่องของการ เข้าถึงข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก เช่น ความเหมาะสมของการจัดระดับ ระบบการตรวจสอบ อายุ ระบบการแจ้งข้อมูลที่ไม่เหมาะสม โดยจะต้องมีการพัฒนาวิธีการหรือเครื่องมืออื่นๆ ให้ ทันสมัยอยู่เสมอ อีกทั้งจะเป็นส่วนที่มีบทบาทสำคัญในการเสนอต่อรัฐมนตรีเพื่อออกประกาศ เกี่ยวกับการปกป้องคุ้มครองเด็กจากสิ่งที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กบนอินเทอร์เน็ตด้วย

- เทคโนโลยีและอุปกรณ์ที่ทันสมัย จากที่กล่าวมาแล้วว่าสิ่งที่หน่วยงานจะต้อง เผชิญหน้าก็คือเนื้อหาข้อมูลบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต จึงจำเป็นต้องอาศัยเทคโนโลยีและ อุปกรณ์ต่างๆ ที่มีความทันสมัย เพราะถ้าหน่วยงานล่าช้ากว่าผู้ที่หน่วยงานต้องการจะกำกับดูแล แล้ว หน่วยงานย่อมไม่สามารถที่จะทำหน้าที่ได้อย่างแน่นอน ซึ่งจะทำให้ประสิทธิภาพของ หน่วยงานลดน้อยลงไป เป็นต้น

4.4.2.3 คณะกรรมการและพนักงานเจ้าหน้าที่

เนื่องจากในขณะนี้กฎหมายของประเทศไทยยังไม่มีกำหนดการจัดระดับ เนื้อหาข้อมูลบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตจึงมีความจำเป็นที่หน่วยงานที่จะจัดตั้งขึ้นต้องประกอบด้วย คณะกรรมการที่จะมาทำหน้าที่ในการพิจารณาจัดระดับข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต โดยคณะกรรมการ ดังกล่าวจะต้องประกอบไปด้วยผู้ที่มีความรู้และมีส่วนเกี่ยวข้องในด้านต่างๆ ที่มีความจำเป็น เช่น

- ด้านของเทคโนโลยีสารสนเทศและข้อมูลข่าวสาร
- ด้านจิตวิทยาเด็กและเยาวชน
- ด้านการศึกษาและศิลปวัฒนธรรม
- ด้านการคุ้มครองผู้บริโภค
- ด้านสิทธิเด็ก
- ด้านอุตสาหกรรมคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

ทั้งนี้ จะต้องมีกำหนดเรื่องของคุณสมบัติ วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่งและองค์ประชุมในการพิจารณาด้วย โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพและความโปร่งใสในการปฏิบัติหน้าที่เป็นสำคัญ

นอกจากจะต้องมีคณะกรรมการดังกล่าวแล้ว ก็จำเป็นที่จะต้อง มีพนักงานเจ้าหน้าที่ที่จะมาทำหน้าที่ในการตรวจสอบและบังคับให้เป็นไปตามกฎหมาย ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่อาจจะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและข้อมูลข่าวสารตั้งขึ้นเพื่อมาทำหน้าที่ตามกฎหมายดังกล่าว ทั้งนี้ ในเรื่องของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่จะต้องคำนึงถึงเรื่องต่างๆ ที่สำคัญ เช่น

- คุณสมบัติของผู้ที่จะมาเป็นเจ้าหน้าที่ต้องมีความเหมาะสม เนื่องจากการปกป้องคุ้มครองเด็กจากข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กบนอินเทอร์เน็ตต้องอาศัยความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตเป็นอย่างมาก
- จำนวนของเจ้าหน้าที่ ต้องมีการกำหนดไว้ให้รองรับกับปริมาณของข้อมูลอินเทอร์เน็ตและร้านอินเทอร์เน็ตที่เพิ่มขึ้นทุกๆ วัน
- การอบรมและพัฒนาความรู้ เนื่องจากอินเทอร์เน็ตเป็นสื่อที่มีความเปลี่ยนแปลงสูง จึงมีความจำเป็นที่ผู้บังคับใช้กฎหมายจะต้องสามารถติดตามเท่าทันเทคโนโลยีนี้ ทางรัฐจึงต้องคำนึงถึงการให้ความรู้ที่จำเป็นเพิ่มเติมแก่เจ้าหน้าที่ เพื่อการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ
- ระบบการตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เนื่องจากเจ้าหน้าที่อาจจะมีจำนวนมากเพื่อให้รองรับกับข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตและร้านอินเทอร์เน็ต จึงจำเป็นที่จะต้องมีการ

วางระบบการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ที่มีประสิทธิภาพด้วย มิฉะนั้นแล้ว เจ้าหน้าที่อาจใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ไปในทางที่ไม่สุจริตก็เป็นได้ เพราะอินเทอร์เน็ตเป็นธุรกิจที่เกี่ยวกับเงินทูลจำนวนมาก เป็นต้น

4.4.2.4 อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการและพนักงานเจ้าหน้าที่

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการพิจารณาจัดระดับข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต

กฎหมายควรกำหนดกรอบอำนาจหน้าที่ของผู้ที่จะมารับหน้าที่จัดระดับความเหมาะสมของข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตให้มีความเหมาะสมกับความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการกับข้อมูลที่มีอยู่มากมายหลายประเภทบนอินเทอร์เน็ต ซึ่งเมื่อวิเคราะห์ถึงสภาพของข้อมูลที่ไม่เหมาะสมบนอินเทอร์เน็ตที่มีอยู่มากมายในปัจจุบันแล้ว ผู้ที่จะเข้ามาทำหน้าที่นี้จำเป็นที่จะต้องมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่สำคัญต่างๆ เช่น

1. การกำหนดลักษณะและจัดระดับความเหมาะสมของข้อมูล
2. การตรวจพิจารณาและจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหาข้อมูลที่จะมีการนำออกเผยแพร่บนอินเทอร์เน็ต
3. การอนุญาตหรือห้ามการนำเนื้อหาข้อมูลเข้าสู่ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต
4. การพิจารณาเนื้อหาข้อมูลตามที่ได้รับการร้องเรียนจากบุคคล องค์กรหรือหน่วยงานต่างๆ
5. การวางมาตรการพิเศษที่จะนำมาใช้กับบุคคลต่างๆ เพื่อป้องกันเด็กจากข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กบนอินเทอร์เน็ต
6. การที่อาจจะต้องปฏิบัติตามที่กฎหมายอื่นหรือตามที่ได้รับผิดชอบอาจกำหนดให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการ เป็นต้น

การตรวจพิจารณาจัดระดับข้อมูลหรือการห้ามการนำเข้าข้อมูลสู่ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต อาจจะมีข้อโต้แย้งต่างๆ เกิดขึ้นได้ ดังนั้น อาจจำเป็นต้องจัดระบบการอุทธรณ์การพิจารณาเอาไว้ เพื่อให้สิทธิแก่ผู้จัดทำข้อมูลได้ให้เหตุผลโต้แย้งและขอให้คณะกรรมการพิจารณาใหม่อีกรอบหนึ่ง แต่อย่างไรก็ตาม ในการพิจารณาอุทธรณ์ดังกล่าวจะต้องมีการวางระบบที่นำเชื่อถือว่าจะเหตุผลที่ผู้จัดทำข้อมูลได้ให้ไปได้ถูกนำไปพิจารณา และควรให้ผลของการพิจารณา

อุทธรณ์เป็นที่สุดที่คณะกรรมการพิจารณาจัดระดับข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต เพื่อให้อำนาจในการกำกับดูแลเป็นหนึ่งเดียวและมีประสิทธิภาพที่สุด

ซึ่งในการกำหนดกรอบอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการพิจารณาจัดระดับข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตดังกล่าวจะต้องคำนึงถึงประสิทธิภาพในการทำหน้าที่ของคณะกรรมการ โดยเฉพาะในเรื่องของการประสานงานกับหน่วยงานที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน เนื่องจากหน่วยงานในขณะนี้อาจมีความจำเป็นที่จะต้องพิจารณาข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตเพื่อจะได้ปรับใช้กฎหมายได้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ซึ่งหน่วยงานที่ตั้งขึ้นมานี้จะเป็นหน่วยงานที่มีความพร้อมที่สุดในการพิจารณา ดังนั้น จึงควรเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางของเครือข่ายข้อมูลในทุกฝ่ายจะสามารถหาคำตอบได้ว่า ข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตมีความเหมาะสมหรือไม่ เพียงใด และจะเป็นอันตรายต่อเด็กที่รับรู้ข้อมูลนั้นหรือไม่

อำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่

พนักงานเจ้าหน้าที่ควรมีอำนาจหน้าที่ที่จะทำให้การปฏิบัติบังคับใช้กฎหมายเกิดความรวดเร็ว มีประสิทธิภาพและมีความโปร่งใส โดยอำนาจหน้าที่ที่สำคัญและควรได้รับพิจารณา กำหนดไว้ในกฎหมาย เช่น

1. อำนาจที่จะเข้าไปในสถานที่ที่มีการจัดทำหรือเผยแพร่เนื้อหาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต เพื่อตรวจสอบเนื้อหาข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก หรือเนื้อหาข้อมูลหรือการกระทำใดที่อาจฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งกฎหมาย
2. อำนาจในการตรวจ ค้น อายัด หรือยึดเนื้อหาข้อมูล ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการจัดทำข้อมูลที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย
3. อำนาจในการสั่งให้หยุดการจัดทำข้อมูลที่เข้าข่ายว่าเป็นการบ่อนทำลายสังคมและวัฒนธรรม ชัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรืออาจกระทบกระเทือนต่อความมั่นคง หรืออาจเป็นข้อมูลที่ห้ามเผยแพร่ตามกฎหมายถ้าได้รับการจัดระดับแล้ว
4. อำนาจในการสั่งให้ระงับการเผยแพร่หรือการเข้าถึงหรือการโฆษณาประชาสัมพันธ์ ซึ่งข้อมูลที่ยังไม่ได้รับการจัดระดับ และมีหน้าที่ส่งหรือให้ส่งข้อมูลที่ยังไม่ได้รับการจัดระดับนั้นให้แก่คณะกรรมการเพื่อทำการพิจารณาจัดระดับความเหมาะสมของข้อมูล

5. หน้าที่ในการตรวจสอบและกำกับดูแลผู้ที่เกี่ยวข้องกับอินเทอร์เน็ต ในการปรับใช้มาตรการต่างๆ ตามที่คณะกรรมการจัดระดับความเหมาะสมของข้อมูลกำหนด
6. หน้าที่ในการเป็นตัวกลางประสานงานระหว่างคณะกรรมการพิจารณาเกี่ยวกับหน่วยงานอื่น และอำนาจในการร้องขอข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก เนื้อหาที่ผิดกฎหมายหรือเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมต่างๆ จากหน่วยงานอื่น เป็นต้น

โดยในการกำหนดอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่นั้นจะต้องคำนึงถึงความชอบธรรมในการใช้อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ด้วย ถ้าการใช้อำนาจใดอาจไปกระทบถึงสิทธิเสรีภาพของบุคคล การใช้อำนาจนั้นก็ควรที่จะได้รับการพิจารณาความเหมาะสมและความชอบธรรมก่อน เช่น ในพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550 มาตรา 19 ที่ได้กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจเพื่อมีคำสั่งอนุญาตให้ดำเนินการทำสำเนา สั่งให้ส่งมอบ ตรวจสอบการเข้าถึง ยึดหรืออายัดข้อมูลคอมพิวเตอร์ก่อนที่จะมีการดำเนินการดังกล่าว โดยจะต้องระบุถึงเหตุผลและรายละเอียดต่างๆ เท่าที่จะทำได้เพื่อประกอบการพิจารณาของศาล หรือพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ.2551 มาตรา 61 ก็ได้กำหนดให้การตรวจ คั่น อายัดหรือยึดภาพยนตร์ วีดิทัศน์หรือสื่อโฆษณาในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำที่ฝ่าฝืนกฎหมายจะต้องมีหมายค้นจากศาล เว้นแต่มีเหตุอันควรเชื่อว่าหากเนินช้าพยานหลักฐานจะถูกทำลาย ยักย้าย ซุกซ่อนหรือทำให้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมจึงจะไม่ต้องมีหมายค้น แต่ก็ต้องปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่าด้วยการค้น เป็นต้น ซึ่งในส่วนของอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายเกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กนี้ก็ควรต้องขออนุญาตจากศาลก่อนกระทำการที่อาจจะไปกระทบสิทธิเสรีภาพของประชาชนเช่นกัน เพื่อให้ศาลเป็นผู้พิจารณาถึงความจำเป็นและความเหมาะสม อีกทั้ง ระบบการดำเนินการหลังจากที่มีการอายัดหรือยึดเนื้อหาข้อมูลหรือสั่งให้หยุดการจัดทำข้อมูล หรือสั่งให้ระงับการเผยแพร่หรือการเข้าถึงหรือการโฆษณาประชาสัมพันธ์ข้อมูลก็มีความสำคัญ โดยควรกำหนดให้เจ้าหน้าที่ต้องแจ้งให้เจ้าของข้อมูลนั้นจัดทำเนื้อหาข้อมูลให้ถูกต้องตามกฎหมายก่อน ถ้าแจ้งแล้วยังไม่มีการปฏิบัติตาม เจ้าหน้าที่อาจเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการเพื่อประสานงานดำเนินการปิดกั้นข้อมูลอย่างเด็ดขาด เพิกถอนใบอนุญาต หรือดำเนินการประสานงานไปยังหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการตาม

กฎหมายต่อไป โดยเจ้าหน้าที่ต้องดำเนินการตามที่คณะกรรมการพิจารณามีคำสั่งมา ทั้งนี้ไม่ควรให้เจ้าหน้าที่มีอำนาจดังกล่าวด้วยตนเอง เพราะอาจจะมีการใช้อำนาจหน้าที่ในทางที่ผิดได้

เมื่อมีการจัดตั้งหน่วยงานที่จะมาทำหน้าที่ด้านข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก ขึ้นมาและกำหนดโครงสร้างที่จำเป็นต่างๆ ดังกล่าวแล้ว ยังสามารถที่จะบัญญัติกฎหมายให้หน่วยงานพิเศษนี้สามารถใช้อำนาจตามที่กฎหมายอื่นให้อำนาจได้อีกด้วย โดยการที่มีหน่วยงานนี้ มาทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางของข้อมูลจะช่วยให้การประสานงานระหว่างหน่วยงานต่างๆ มีความเป็นระบบมากยิ่งขึ้น เนื่องจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถติดต่อประสานงานมายังหน่วยงานนี้ได้โดยตรง เกิดมาตรฐานการตีความเรื่องความเหมาะสมของข้อมูลที่เป็นหนึ่งเดียว ช่วยลดภาระหน้าที่ของหน่วยงานอื่นที่ไม่ได้มีหน้าที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์ตรวจสอบเนื้อหาข้อมูลโดยตรง อันจะช่วยเสริมให้หน่วยงานอื่นสามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นด้วย

นอกจากนี้ ยังอาจกำหนดให้หน่วยงานพิเศษนี้มีพันธกิจทางด้านสังคม ในเรื่องของการส่งเสริมการดูแลตนเองของผู้ใช้อินเทอร์เน็ต การส่งเสริมความร่วมมือของภาคอุตสาหกรรมในการควบคุมดูแลความปลอดภัยบนอินเทอร์เน็ต การส่งเสริมการพัฒนาเครื่องมือหรือโปรแกรมที่จำเป็น รวมถึงการให้ความรู้แก่เด็กที่จะต้องสัมผัสกับอินเทอร์เน็ตให้รู้ถึงวิธีการในการป้องกันตัวเองจากภัยบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ทั้งนี้ เพื่อให้มาตรการทางกฎหมาย มาตรการทางสังคมและมาตรการทางเทคนิคสามารถบูรณาการเข้าด้วยกันได้ อันจะก่อให้เกิดความร่วมมือจากทุกฝ่ายในการที่จะช่วยกันปกป้องเด็กจากภัยร้ายที่เด็กอาจจะได้รับจากข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กบนอินเทอร์เน็ต ซึ่งเมื่อทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมแล้วประสิทธิภาพในการป้องกันจะเกิดขึ้นและผลประโยชน์สูงสุดของเด็กก็จะได้รับความคุ้มครอง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

ปัญหาเกี่ยวกับการกระทำคามผิดของเด็กในขณะนี้ ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการที่เด็กได้รับข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก ซึ่งข้อมูลดังกล่าวสามารถส่งผลกระทบต่อเด็กทั้งทางด้านพฤติกรรมและพัฒนาการ โดยข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กสามารถเข้าสู่การรับรู้ของเด็กได้จากหลากหลายทิศทาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผ่านทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งขณะนี้ถือได้ว่าอินเทอร์เน็ตเป็นศูนย์รวมของข้อมูลทุกรูปแบบและมีแนวโน้มที่จะหลอมรวมเอาสื่อทุกชนิดเข้าด้วยกัน ทำให้ข้อมูลบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมีความหลากหลายแตกต่างกันไปตามแต่วัตถุประสงค์ของผู้ที่จัดทำเนื้อหาบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตนั้น อีกทั้งในปัจจุบัน เด็กมีการเรียนรู้เทคโนโลยีที่รวดเร็วขึ้น ในขณะที่ผู้ปกครองก็ต้องทุ่มเทเวลากับการทำงานจนไม่มีเวลาดูแลเอาใจใส่เด็กที่อยู่ในความดูแล ส่วนภาคอุตสาหกรรมก็จำเป็นต้องเร่งรัดการพัฒนาเพื่อให้สามารถดำรงอยู่ได้ในสภาวะเศรษฐกิจที่ย่ำแย่จนถึงความรับผิดชอบต่อเด็กในสังคม อันจะทำให้ความเสี่ยงของเด็กในการที่รับรู้ข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กจากอินเทอร์เน็ตมีมากขึ้น เราจึงพบว่าขณะนี้ปัญหาเกี่ยวกับเด็กในเรื่องของพัฒนาการ ความประพฤติและกระทำคามผิดมีเพิ่มมากขึ้น

ขณะเดียวกันในหลายประเทศก็ได้เริ่มตระหนักถึงปัญหาเกี่ยวกับเด็กที่เกิดจากการเข้าถึงและรับรู้ข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กบนอินเทอร์เน็ต ทำให้เกิดการคิดวางแผนทางต่างๆ เพื่อใช้ป้องกันและแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น โดยในสหภาพยุโรปได้มีการกำหนดแผนการสร้างอินเทอร์เน็ตที่ปลอดภัยกว่า (EU Safer Internet Action Plan) เพื่อให้ประเทศสมาชิกนำไปใช้เป็นแนวทางวางมาตรการที่เหมาะสมสำหรับประเทศของตนเอง โดยมีจุดประสงค์หลักก็คือการป้องกันเด็กและเยาวชนจากเนื้อหาที่เป็นอันตรายบนอินเทอร์เน็ต ซึ่งในการจะบรรลุถึงวัตถุประสงค์ดังกล่าวทางสหภาพยุโรปได้มีการวางแผนทางปฏิบัติต่างๆ เอาไว้ เช่น การตั้งสายด่วน การใช้เครื่องมือทางเทคนิคเพื่อกลั่นกรองข้อมูล การจัดระดับความเหมาะสมของข้อมูล ส่งเสริมการดูแลตนเอง เป็นต้น ทั้งนี้ ไม่เฉพาะแต่สหภาพยุโรปเท่านั้นที่ตระหนักถึงปัญหาเกี่ยวกับเด็กในเรื่องการเข้าถึงข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กบนอินเทอร์เน็ต ประเทศอื่นๆ ทั่วโลกก็ตระหนักถึงปัญหานี้

เช่นกัน แม้แต่ประเทศที่สิทธิเสรีภาพได้รับการยอมรับอย่างมากอย่างประเทศสหรัฐอเมริกา ก็ยังมี ความพยายามที่จะกำหนดมาตรการเกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กบน อินเทอร์เน็ต จะเห็นได้จากการออกกฎหมายมา 3 ฉบับซึ่งล้วนแล้วแต่มีเนื้อหาเพื่อควบคุมข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กที่ปรากฏอยู่บนอินเทอร์เน็ตทั้งสิ้น แม้ปัจจุบันกฎหมาย 2 ฉบับแรกจะถูก ยกเลิกไปเพราะเหตุผลในเรื่องของการจำกัดสิทธิเสรีภาพและความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ทำให้ เหลือเพียง Children's internet Protection Act 2000 ที่ยังสามารถใช้บังคับได้ โดยกฎหมายฉบับ นี้ได้กำหนดให้สถาบันการศึกษาหรือห้องสมุดที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนจากรัฐต้องติดตั้ง โปรแกรมกั้นกรองข้อมูลบนเครื่องคอมพิวเตอร์ในขณะที่เด็กใช้อินเทอร์เน็ต แต่อย่างไรก็ตาม ความพยายามดังกล่าวก็แสดงให้เห็นถึงการตระหนักถึงปัญหาในเรื่องข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กบนอินเทอร์เน็ตแล้ว

ในประเทศออสเตรเลียเองก็มีการนำมาตรการจัดระดับความเหมาะสมของข้อมูล มาใช้ โดยมีการวิเคราะห์จัดแบ่งข้อมูลออกเป็นประเภทต่างๆ ตามความเหมาะสมของแต่ละช่วง อายุ อีกทั้งยังมีการวางระบบในเรื่องของการร้องเรียนเกี่ยวกับข้อมูลและการแจ้งให้ลบข้อมูลที่ไม่ เหมาะสมอีกด้วย ส่วนประเทศเพื่อนบ้านของไทยอย่างประเทศสิงคโปร์ก็ได้เริ่มมีการกำกับดูแล อินเทอร์เน็ตภายใต้อำนาจการกำกับของการแพร่ภาพและกระจายเสียงแห่งสิงคโปร์ (SBA) โดยรวมเอาความร่วมมือจากทั้งภาครัฐ ภาคอุตสาหกรรมและภาคประชาชนเข้าด้วยกัน เพื่อให้ การใช้อินเทอร์เน็ตเป็นไปอย่างสมดุลและเหมาะสม โดยกำหนดมาตรการที่สำคัญคือ การกำหนด ขอบข่ายกฎระเบียบอินเทอร์เน็ตที่ไม่รุนแรง การกระตุ้นภาคอุตสาหกรรมในการกำหนดระเบียบ ด้วยตนเอง และการส่งเสริมและให้การศึกษากับการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัย โดยให้การ ควบคุมทั้งในเรื่องของใบอนุญาตและการปิดกั้นการเข้าถึงเว็บไซต์ประกอบ หรือในอีกประเทศหนึ่ง ที่การควบคุมในเรื่องของข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กค่อนข้างที่จะเคร่งครัดมากก็คือ ประเทศ เกาหลีใต้ ซึ่งแม้ในช่วงแรกๆ กฎหมายของประเทศเกาหลีใต้ที่ออกมาเพื่อควบคุมอินเทอร์เน็ตจะ เกี่ยวข้องกับการต่อต้านลัทธิคอมมิวนิสต์ แต่ระยะต่อมากฎหมายของประเทศเกาหลีใต้ก็ได้ให้ ความสำคัญกับเด็กและเยาวชนมากขึ้นและมีการกำหนดลักษณะขอบเขตของข้อมูลที่เป็น อันตรายแก่เด็กเอาไว้โดยเฉพาะด้วย

การกำหนดมาตรการเพื่อคุ้มครองเด็กให้พ้นจากภัยอันอาจเกิดจากข้อมูลที่ไม่ เหมาะสมสำหรับเด็กจะต้องวิเคราะห์เรื่องของสิทธิเสรีภาพของเด็กในการที่จะเข้าถึงและรับรู้ข้อมูล ข่าวสารด้วย ทั้งนี้ จะต้องมีบทชี้แจงนำหน้าระหว่างผลประโยชน์ของเด็กที่จะได้รับความคุ้มครองกับ

สิทธิเสรีภาพของเด็กที่จะต้องสูญเสียไปจากการบังคับใช้มาตรการต่างๆ ซึ่งถ้าดูตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กแล้วจะเห็นได้ว่า อนุสัญญากำหนดให้ประเทศภาคีต้องให้การประกันว่าเด็กจะสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้จากแหล่งต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลข่าวสารที่มุ่งส่งเสริมความผาสุก ทั้งทางสังคม จิตใจ และศีลธรรม ตลอดจนสุขภาพกายและจิตของเด็ก โดยรัฐภาคีจะให้การส่งเสริมให้สื่อมวลชนเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและวัสดุ ที่จะมีประโยชน์ทางสังคมและวัฒนธรรมแก่เด็ก ส่งเสริมการพัฒนาแนวทางที่เหมาะสมสำหรับการป้องกันเด็กจากข้อมูลข่าวสารที่เป็นอันตรายต่อความอยู่ดีกินดีของเด็ก อีกทั้ง เด็กจะต้องมีสิทธิเสรีภาพในการแสดงออก ซึ่งรวมถึงเสรีภาพที่จะแสวงหา ได้รับ หรือถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร และความคิดทุกลักษณะ แต่การใช้สิทธิของเด็กดังกล่าวอาจอยู่ภายใต้ข้อจำกัดของกฎหมายบางประการเฉพาะเท่าที่จำเป็นเพื่อการเคารพต่อสิทธิและชื่อเสียงของบุคคลอื่น การรักษาความมั่นคงแห่งชาติ หรือความสงบเรียบร้อย หรือสาธารณสุข หรือศีลธรรมของประชาชน ดังนั้น การที่จะกำหนดมาตรการเกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กมาใช้จึงจำเป็นต้องสอดคล้องกับอนุสัญญาดังกล่าว โดยข้อมูลที่ส่งเสริมสิ่งที่ดีงามในตัวเด็กจะต้องได้รับการส่งเสริม ในขณะที่ข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กก็จะต้องมีการพิจารณาอย่างถี่ถ้วนแล้วว่าจะส่งผลเสียต่อเด็กถ้าเด็กได้รับรู้ แล้วจึงดำเนินการหามาตรการเพื่อป้องกันเด็กมิให้เข้าถึงข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กนั้น

สาเหตุประการสำคัญที่ทำให้กฎหมายของไทยที่มีอยู่ในขณะนี้ไม่สามารถคุ้มครองเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากความแตกต่างระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ หรือกล่าวอีกในหนึ่งก็คือเพราะ “ความเป็นเด็ก” นั้นเอง โดยในปัจจุบันทางการแพทย์ให้การยอมรับแล้วว่า เด็กมีพัฒนาการของสมองและจิตใจที่ด้อยกว่าผู้ใหญ่ ยังไม่สามารถที่จะเข้าใจสิ่งต่างๆ รอบตัวได้อย่างถ่องแท้ ไม่สามารถที่จะแยกแยะผิดถูกได้ มักจะถือเอาความคิดของตนเองเป็นศูนย์กลางจึงทำให้ได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมรอบตัวได้ง่าย อีกทั้งทางด้านของจิตวิทยาก็ได้แสดงผลของการศึกษาว่า เด็กยังไม่มีสิ่งที่สำคัญที่จะช่วยให้เด็กสามารถทำหน้าที่ต่างๆ ได้อย่างสมบูรณ์ ซึ่งก็คือวุฒิภาวะส่งผลให้พัฒนาการทั้งทางด้านร่างกายและความคิดของเด็กด้อยกว่าผู้ใหญ่ อันเป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องหามาตรการที่จะนำมาใช้คุ้มครองเด็กที่แตกต่างไปจากผู้ใหญ่

การที่กฎหมายของไทยที่มีอยู่ในขณะนี้ยังไม่สามารถแก้ปัญหาเกี่ยวกับกับข้อมูลที่
ที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กบนอินเทอร์เน็ตได้เนื่องมาจากความขัดข้องบางประการ กล่าวคือ

1. ปัญหาความไม่ครอบคลุมและความไม่เท่าทันของกฎหมาย อันเป็นผลมาจากที่ข้อมูลบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมีลักษณะที่กระจายตัว ไม่กระจุกตัวในแนวดิ่งและไม่กระจุกตัวแบบรวมจุดศูนย์กลางที่จะสามารถควบคุมได้ อีกทั้งยังไม่มีขอบเขตที่แน่นอนในเรื่องของพื้นที่ของข้อมูล และที่สำคัญคือเป็นข้อมูลที่สามารถเข้าถึงได้ง่ายและสะดวกรวดเร็ว ซึ่งในปัจจุบันข้อมูลก็มีปริมาณเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ลักษณะของข้อมูลก็มีความหลากหลายทำให้เป็นการยากต่อการควบคุมหรือกำกับดูแล กฎหมายที่มีอยู่ก็ไม่สามารถที่จะตามไปตรวจสอบหรือดำเนินการกับข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กบนอินเทอร์เน็ตได้ ทั้งนี้เนื่องจากลักษณะอันจำกัดของกฎหมายบางฉบับที่ต้องตีความอย่างเคร่งครัด เช่น ประมวลกฎหมายอาญา หรือด้วยการที่กฎหมายยังบัญญัติไม่ครอบคลุมเพียงพอที่จะตีความถึงข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กได้ เช่น ลักษณะของข้อมูลที่ห้ามนำเข้า เผยแพร่หรือส่งต่อตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 มาตรา 14 ซึ่งกำหนดไว้เพียงไม่กี่ประเภทเท่านั้น หรือการที่บัญญัติกฎหมายไม่ชัดเจนสร้างปัญหาในการตีความและการบังคับใช้ เช่น พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 ที่สร้างปัญหาการตีความว่าร้านที่ให้บริการเช่าเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อใช้อินเทอร์เน็ตเพียงอย่างเดียวจะต้องอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายฉบับนี้หรือไม่ และจากการตีความกฎหมายก็เกิดผลเสียที่ทำให้ร้านที่ให้บริการใช้อินเทอร์เน็ตเพียงอย่างเดียวไม่มีกฎหมายใดที่จะมากำกับควบคุม เป็นต้น อีกทั้งในปัจจุบันเรื่องของสิทธิเสรีภาพก็เป็นเรื่องที่ต้องคำนึงถึงเป็นลำดับแรกในการบัญญัติกฎหมาย ทำให้การบัญญัติและการตีความกฎหมายต้องอาศัยความระมัดระวังอย่างมาก

2. ปัญหาในการบังคับใช้กฎหมาย อันเกิดจากหลายปัจจัยประกอบกัน กล่าวคือ ปัจจัยในด้านของสังคม เศรษฐกิจและเทคโนโลยี ซึ่งในขณะนี้สังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ประกอบกับสภาพเศรษฐกิจที่ตกต่ำ และเทคโนโลยีที่ได้รับการพัฒนาให้ก้าวล้ำจนเกินกว่าที่กฎหมายจะตามได้ทัน ส่งผลให้กฎหมายที่มีอยู่ไม่สามารถนำมาปรับใช้กับปัญหาที่เกิดขึ้นได้ อีกทั้งในส่วนของผู้บังคับใช้กฎหมายเองที่นอกจากจะต้องสืบสนกับการตีความกฎหมายให้เข้ากับสภาพปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นแล้ว ยังจะต้องเผชิญกับวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อเรื่องความเป็นอยู่ อันอาจส่งผลกระทบทำให้การปฏิบัติหน้าที่เกิดความสั่นคลอนได้ ผนวกกับเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายบางคนอาจจะยังไม่เข้าใจถึงสถานการณ์และความสำคัญของปัญหาที่ต้องการการบังคับใช้กฎหมายที่เด็ดขาดและจริงจัง ทำให้การบังคับใช้กฎหมายในขณะนี้ไม่สามารถที่จะแก้ปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นให้หมดไปได้

3. **ปัญหาความไม่ชัดเจนและซ้ำซ้อนในเรื่องอำนาจหน้าที่** กล่าวคือ กฎหมายบางฉบับไม่ได้บัญญัติอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ให้มีความสมบูรณ์พร้อมในตัวเอง ทำให้การบังคับใช้ไม่สามารถกระทำได้อย่างทันท่วงที เช่น เจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก ที่ต้องร้องขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติดังกล่าว อันส่งผลให้การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่เป็นไปอย่างล่าช้าและไม่มีอำนาจในการกำกับดูแลที่แท้จริง อีกทั้งอำนาจหน้าที่บางประการของเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กยังมีความซ้ำซ้อนกับอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์อีกด้วย ซึ่งความบกพร่องดังกล่าวอาจทำให้เกิดการเกี่ยงกันในการปฏิบัติหน้าที่ ทำให้ประชาชนเกิดความสับสนและต้องแบกรับภาระเกินจำเป็น และยังอาจทำให้เกิดปัญหาเรื่องความโปร่งใสในการปฏิบัติหน้าที่ด้วย

จากปัญหาดังกล่าวทำให้ขณะนี้เด็กยังไม่ได้รับการปกป้องคุ้มครองที่เพียงพอ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องหาวิธีการที่จะช่วยให้เด็กพ้นจากภัยที่เกิดจากข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กบนอินเทอร์เน็ต ซึ่งวิธีการที่หลายๆ ฝ่ายยอมรับและน่าจะเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดก็คือ การสร้างความร่วมมือกันจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง (Co-regulation) โดยเริ่มต้นจากการควบคุมดูแลตนเองของผู้ใช้อินเทอร์เน็ต (Self-regulation) โดยเฉพาะเด็กที่ต้องได้รับการชี้แนะวิธีการที่จะสามารถใช้อินเทอร์เน็ตได้อย่างปลอดภัย การควบคุมดูแลโดยกลุ่มภาคอุตสาหกรรมอินเทอร์เน็ต โดยการร่วมกันวางแนวทางที่เหมาะสมสำหรับอุตสาหกรรมอินเทอร์เน็ต (Code of Conduct) ซึ่งแนวทางดังกล่าวจะต้องคำนึงถึงผู้ใช้อินเทอร์เน็ตที่เป็นเด็กและการประสานประโยชน์ของทุกฝ่ายเข้าด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือภาคเอกชน เพื่อให้เกิดการดำรงไว้ซึ่งประโยชน์ของทุกฝ่าย อันจะช่วยให้เกิดการร่วมมือกันในการกำกับดูแลอย่างเต็มใจและแท้จริง

อย่างไรก็ตาม แม้วิธีการดังกล่าวจะเป็นวิธีที่ดีและเหมาะสมมากที่สุด แต่การจะก่อให้เกิดความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับอินเทอร์เน็ตเพื่อให้เด็กได้รับการปกป้องคุ้มครองจากผลกระทบที่อาจเกิดจากข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กบนอินเทอร์เน็ตเป็นเรื่องที่ดำเนินการได้ไม่ย่ายนั้ เพราะเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นเครือข่ายทางธุรกิจที่เกี่ยวข้องถึงผลประโยชน์และเงินทุนจำนวนมาก อีกทั้งยังต้องคำนึงถึงความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีและการสื่อสารที่ทำให้เกิดเป็นภาวะจำเป็นที่ทุกประเทศจะต้องยอมรับสิทธิเสรีภาพบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตนี้ ทำให้การตั้งข้อจำกัดทำได้ยากตามไปด้วย ส่งผลให้การที่จะให้ทุกฝ่ายตระหนักถึงผลกระทบจากข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กบนอินเทอร์เน็ตและหันมาร่วมมือกันเพื่อ

ปกป้องคุ้มครองเด็กดังกล่าวอาจจะมีอุปสรรคเกิดขึ้น จึงเกิดความจำเป็นที่จะต้องอาศัยมาตรการทางกฎหมายและการกำกับดูแลที่สอดคล้องเพื่อให้เกิดหลักประกันว่ามาตรฐานขั้นต่ำเรื่องของสวัสดิภาพของเด็กในการเข้าถึงและรับรู้ข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตจะได้รับการปกป้องคุ้มครองให้มีความปลอดภัยและเหมาะสมสำหรับเด็กมากที่สุด

5.2 ข้อเสนอแนะ

การที่จะปกป้องคุ้มครองเด็กจากข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กบนอินเทอร์เน็ตได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น มาตรการที่จะนำมาบังคับใช้ควรต้องเข้ามากำกับดูแลตั้งแต่ขั้นของการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของเด็ก เนื่องจากตามหลักทฤษฎีทางอาชญาวิทยาและจิตวิทยาจะเห็นได้ว่าเมื่อเด็กได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารใดมาแล้ว จะเกิดกระบวนการเรียนรู้ เลือกรัดจำและทำตาม ซึ่งเป็นการยากที่เราจะสามารถรู้ได้ว่าเด็กจะรับรู้และจดจำเฉพาะในสิ่งที่ดีหรือไม่ อีกทั้งเมื่อเด็กโตขึ้นมาสู่ระดับเริ่มต้นของการเป็นวัยรุ่นแล้ว เด็กจะมีกระบวนการเลือกเก็บหรือทำลายข้อมูลที่ตนเองเคยได้รับมาตั้งแต่เกิด ซึ่งเมื่อผ่านกระบวนการดังกล่าวแล้วพฤติกรรมและบุคลิกภาพของเด็กจะยากที่จะเปลี่ยนแปลง และหากการเรียนรู้นั้นมีสิ่งที่ไม่เหมาะสมเข้ามาปะปน ก็อาจเกิดความเสียหายมากที่เด็กจะเลือกรัดจำสิ่งที่ไม่เหมาะสมเหล่านั้นแล้วนำมาสร้างเป็นพฤติกรรมของตนเอง อันอาจนำไปสู่ปัญหาการทำความผิดของเด็กและปัญหาอาชญากรรมในอนาคต

การกำกับดูแลการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารบนอินเทอร์เน็ตจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงทุกช่องทางที่เด็กจะสามารถเข้าถึงข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตได้ เช่น บ้าน สถาบันการศึกษา หอสมุดหรือร้านอินเทอร์เน็ต โดยผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตของเด็กจะต้องให้ความร่วมมือในการกำกับดูแลการเข้าถึงข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตของเด็ก อีกทั้งผู้จัดทำเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ตก็จะต้องคำนึงถึงความเหมาะสมของเนื้อหาและการจำกัดการเข้าถึงของเด็กในเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กด้วย โดยมีกฎหมายเป็นตัวหลักในการวางมาตรการที่จะให้ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตผู้จัดทำเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ตและผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตต้องปฏิบัติ โดยมาตรการดังกล่าวต้องคำนึงถึงสวัสดิภาพและผลประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ อีกทั้งหน่วยงานที่จะมาทำหน้าที่กำกับดูแลมาตรการก็ต้องมีความพร้อมทั้งทางด้านของอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ เครื่องมืออุปกรณ์ที่ทันสมัย รวมทั้งมีงบประมาณเพียงพอที่จะมาดำเนินการ

ดังนั้น เพื่อเป็นการคุ้มครองเด็กจากข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก เราจึงควรวางมาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมโดยให้ครอบคลุมถึงบุคคลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

กับการเข้าถึงข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตของเด็ก กล่าวคือ มาตรการเกี่ยวกับผู้ใช้อินเทอร์เน็ต มาตรการเกี่ยวกับเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ต และมาตรการเกี่ยวกับผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต โดยจะต้องมีมาตรการทางอาญาหรือมาตรการอื่นๆ ที่จะมาใช้บังคับหรือลงโทษในกรณีที่มีการฝ่าฝืนกฎหมาย รวมถึงต้องกำหนดเรื่องอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่จะมาทำหน้าที่กำกับดูแลมาตรการด้วย

1. **มาตรการเกี่ยวกับผู้ใช้อินเทอร์เน็ต** ซึ่งคำว่า “ผู้ใช้อินเทอร์เน็ต” ควรให้หมายความถึงทั้งผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตที่เป็นผู้ให้บริการปลายทาง เช่น เด็ก นักเรียนนักศึกษา ครู อาจารย์ พนักงานบริษัท เป็นต้น และผู้ใช้อินเทอร์เน็ตที่เป็นผู้ใช้งานปลายทาง เช่น โรงเรียน ห้างสรรพสินค้า ร้านอินเทอร์เน็ต เป็นต้น ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นผู้รับบริการจากผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตที่เป็น Gateway ทั้งสิ้น โดยผู้ใช้อินเทอร์เน็ตที่ต้องได้รับการคำนึงถึงมากที่สุดก็คือเด็ก ซึ่งเป็นผู้ที่อาจได้รับอิทธิพลจากข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสมมากที่สุด ดังนั้น เพื่อสวัสดิภาพของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตที่เป็นเด็กจึงควรวางข้อกำหนดและมาตรการต่างๆ คือ

- ควรกำหนดให้เด็กที่อายุไม่เกิน 15 ปี ควรได้รับความคุ้มครองเป็นพิเศษในเรื่องของข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กบนอินเทอร์เน็ต เนื่องจากเป็นช่วงอายุที่ยังไม่วุฒิภาวะเพียงพอและมีความเสี่ยงต่อการรับอิทธิพลในทางลบจากข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กมากที่สุด แต่ทั้งนี้ อาจจะแบ่งช่วงอายุของเด็กออกเป็นช่วงอายุต่ำกว่า 12 ปีกับช่วงอายุไม่เกิน 15 ปี โดยวิเคราะห์ความเหมาะสมของข้อมูลตามช่วงอายุแต่ละช่วงดังกล่าว เพราะทั้งสองช่วงอายุมีความสามารถในการวิเคราะห์พิจารณาข้อมูลที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ ก็เพื่อจะได้ไม่เป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพของเด็กมากเกินไป

- ควรกำหนดให้เป็นหน้าที่ของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในแสดงตน (Declaration) ก่อนเข้าใช้บริการอินเทอร์เน็ตหรือก่อนที่จะเข้าถึงข้อมูลในส่วนที่มีข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก อยู่ โดยกำหนดหลักฐานที่จะใช้สำหรับแสดงตนเอาไว้ให้ชัดเจนว่าสิ่งใดสามารถใช้ได้และมีความน่าเชื่อถือ เช่น บัตรประจำตัวประชาชน เป็นต้น โดยถ้าไม่มีการแสดงตนก็จะต้องกำหนดให้ไม่สามารถเข้าใช้บริการได้

- ควรกำหนดให้เป็นหน้าที่ของผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตที่เป็นต้นทาง ในการจัดให้มีการลงทะเบียนเข้าใช้อินเทอร์เน็ต (Registration) โดยจะต้องมีรายละเอียดเรื่องของอายุเป็นสำคัญ โดยการลงทะเบียนเข้าใช้ดังกล่าวจะต้องกระทำพร้อมทั้งหลักฐานการแสดงตนของผู้ใช้

อินเทอร์เน็ตด้วย ซึ่งถ้าผู้ใช้อินเทอร์เน็ตปลายทางไม่ให้ความร่วมมือหรือขาดหลักฐานการแสดงตน ดังกล่าว ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตที่เป็นต้นทางต้องไม่อนุญาตให้ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตปลายทางเข้าใช้ อินเทอร์เน็ต

- ควรกำหนดให้ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตที่เป็นต้นทางต้องวิเคราะห์ความเสี่ยง ในการที่เด็กจะเข้าใช้อินเทอร์เน็ตผ่านตนเอง โดยต้องให้ความร่วมมือในการแจ้งข้อมูลดังกล่าวแก่ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตด้วย ซึ่งในกรณีที่มีความเสี่ยง เช่น สถาบันการศึกษา ห้องสมุดหรือร้าน อินเทอร์เน็ต ก็ควรกำหนดให้มีการติดตั้งโปรแกรมกั้นกรองข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก และ กำหนดให้เปิดใช้โปรแกรมตลอดเวลาที่เด็กเป็นผู้ใช้อินเทอร์เน็ต แต่ทั้งนี้ ในส่วนของบ้านเรือนควร ปลดปล่อยให้เป็นการวินิจฉัยของผู้ปกครองในการพิจารณาตัดสินใจว่าควรจะใช้โปรแกรม กั้นกรองข้อมูลหรือไม่

- ควรกำหนดให้ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตต้นทางที่มีความเสี่ยงต่อการเข้าถึงข้อมูลที่ไม่ เหมาะสมสำหรับเด็กและมีเครื่องคอมพิวเตอร์ที่สามารถเข้าอินเทอร์เน็ตได้อยู่หลายเครื่อง เช่น ร้านอินเทอร์เน็ต ต้องมีการจัดแบ่งพื้นที่ (Zoning) การวางเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยแยกระหว่าง เครื่องคอมพิวเตอร์ที่เด็กใช้กับเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ผู้ใหญ่ใช้ ทั้งนี้ โดยจะต้องไม่ให้เด็กเห็นข้อมูลที่ ผู้ใหญ่กำลังเปิดดูอยู่ในอินเทอร์เน็ตได้

- ควรกำหนดให้ร้านที่ให้บริการอินเทอร์เน็ตเพียงอย่างเดียวต้องอยู่ภายใต้ ระบบของใบอนุญาตดังเช่นร้านเกมอินเทอร์เน็ต เพื่อจะได้สามารถควบคุมและตรวจสอบลักษณะ การให้บริการได้ และเพื่ออุดช่องว่างของกฎหมายที่มีอยู่ในขณะนี้

- ในกรณีของสถาบันการศึกษาหรือห้องสมุด รัฐควรที่จะหาจุดร่วมที่จะ สามารถดึงเอาสถาบันการศึกษาหรือห้องสมุดเข้ามาสู่มาตรการที่จะช่วยปกป้องคุ้มครองเด็กจาก ข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กโดยเต็มใจ อย่างเช่น ระบบการให้เงินทุนช่วยเหลือของประเทศ สหรัฐอเมริกา ซึ่งระบบดังกล่าวอาจนำมาเป็นมาตรการลงโทษทางอ้อมได้ด้วย

2. มาตรการเกี่ยวกับเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ต เนื้อหาข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต ถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องได้รับการกำกับดูแล เพราะอันตรายที่จะเกิดกับเด็กจากข้อมูลที่ไม่ เหมาะสมสำหรับเด็กล้วนแล้วแต่บรรจุแฝงอยู่ในเนื้อหาข้อมูลทั้งสิ้นโดย

- ควรกำหนดความหมายของ “ผู้จัดทำเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ต” เอาไว้ โดยจะต้องครอบคลุมถึงผู้ที่มีส่วนสำคัญที่จะทำให้เนื้อหาที่นั้นเกิดขึ้นและคงอยู่ได้ โดยอย่างน้อยต้องรวมถึงผู้ควบคุมดูแลเซิร์ฟเวอร์ เจ้าของเว็บไซต์ เว็บมาสเตอร์ และผู้ที่นำเนื้อหามาลงในเว็บไซต์ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในตัวบุคคลที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายและบุคคลที่กฎหมายจะใช้บังคับ

- ควรต้องกำหนดนิยามของ “ข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก” ไว้โดยเฉพาะ โดยขอบเขตของข้อมูลดังกล่าวจะต้องครอบคลุมถึงเรื่องต่างๆ คือ

- (1) ข้อมูลที่ลามกอนาจาร หรือข้อมูลที่ไม่ถึงขนาดลามกอนาจารแต่อาจจะกระตุ้นให้เด็กเกิดความต้องการทางเพศได้
- (2) ข้อมูลที่ส่งเสริมเรื่องการรักร่วมเพศ การมีเพศสัมพันธ์ภายในครอบครัว หรือข้อมูลที่อาจทำให้เด็กมีความคิดที่ผิดจากทำนองคลองธรรม
- (3) ข้อมูลที่มีลักษณะก้าวร้าวหรือแสดงถึงความรุนแรงโหดเหี้ยม อันอาจเป็นเหตุให้เกิดความรุนแรงหรือความป่าเถื่อนในตัวเด็ก หรือกระตุ้นให้เด็กกระทำความผิด
- (4) ข้อมูลที่เกี่ยวกับยาเสพติด หรือที่มีการแสดงถึงการใช้จ่ายในทางที่ผิด ซึ่งอาจกระตุ้นความอยากรู้อยากลองของเด็ก
- (5) ข้อมูลที่มีลักษณะยกย่อง ยั่วยุ หรือให้การสนับสนุนความเกลียดชัง ความขัดแย้งหรือการไม่ยอมรับในเรื่องของมนุษยชาติ เชื้อชาติ ศาสนา หรือการเมือง อันอาจชักจูงเด็กไปสู่การต่อต้านสังคม

โดยการกำหนดขอบเขตของข้อมูลดังกล่าวจะต้องคำนึงถึงคุณค่าที่แท้จริงของข้อมูลในด้านของความเป็นวรรณกรรม ศิลปกรรม การศึกษา การเมือง การแพทย์หรือวิทยาศาสตร์ โดยพิจารณาความเป็นเด็กเป็นสำคัญ

- ควรกำหนดให้เนื้อหาบนอินเทอร์เน็ตต้องได้รับการจัดระดับความเหมาะสม (Rating) ก่อนที่จะถูกนำเข้าสู่ระบบอินเทอร์เน็ต โดยจะต้องมีการแบ่งระดับข้อมูลให้ครอบคลุมข้อมูลทุกประเภทมากที่สุด โดยกำหนดลักษณะของข้อมูลในแต่ละระดับให้มีความชัดเจน โดยอาจแบ่งข้อมูลเป็นระดับต่างๆ ดังนี้

- (1) ระดับที่ส่งผลกระทบต่อเด็กน้อยมาก เด็กทุกช่วงอายุสามารถรับรู้ได้
- (2) ระดับที่ส่งผลกระทบต่อเด็ก เป็นระดับที่เด็กที่อายุต่ำกว่า 12 ปีสามารถรับรู้ได้แต่ควรที่จะมีผู้ปกครองคอยแนะนำ
- (3) ระดับที่ส่งผลกระทบต่อปานกลาง เป็นระดับที่เด็กที่อายุต่ำกว่า 12 ปีไม่ควรรับรู้ แต่ถ้าจะรับรู้ต้องมีผู้ปกครองอยู่ด้วยเสมอ
- (4) ระดับที่ส่งผลกระทบมาก เป็นข้อมูลที่ห้ามเด็กที่อายุต่ำกว่า 12 ปีรับรู้
- (5) ระดับที่ส่งผลกระทบรุนแรงมาก เป็นข้อมูลที่ห้ามเด็กที่อายุไม่เกิน 15 ปีรับรู้
- (6) ระดับที่ส่งผลกระทบรุนแรงมากที่สุด ไม่ควรที่จะได้รับการจัดระดับ หรือนำออกเผยแพร่สู่การรับรู้ของบุคคลใดก็ตามหรือเป็นข้อมูลที่ผิดกฎหมาย

โดยรายละเอียดลักษณะของข้อมูลในแต่ละระดับจะต้องประกอบไปด้วยข้อมูลแบบใดนั้น จะต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญในด้านต่างๆ มาร่วมกันวิเคราะห์ ทั้งนี้ ด้วยการที่ข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตมีมากจนอาจจะเกินกว่าที่ผู้ใดผู้หนึ่งจะสามารถรับผิดชอบในเรื่องของการจัดระดับข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตได้ทั้งหมด จึงอาจจะใช้วิธีการให้ผู้จัดทำข้อมูลทำการพิจารณาจัดระดับข้อมูลของตนเอง โดยทางรัฐตั้งหน่วยงานขึ้นมาทำหน้าที่ตรวจสอบก็ได้ แต่ทั้งนี้ในกรณีที่ผู้จัดทำข้อมูลมีความสงสัย ไม่สามารถตัดสินใจจัดระดับได้ด้วยตนเองก็สามารถร้องขอให้หน่วยงานที่รับผิดชอบพิจารณาจัดระดับให้ได้

- ควรกำหนดให้ผู้จัดทำเนื้อหาต้องติดป้ายหรือแสดงสัญลักษณ์ (Labeling) ที่จะสามารถอธิบายถึงลักษณะของข้อมูล หลักการและเหตุผลของการจัดระดับข้อมูลแต่ละระดับ โดยแสดงไว้ควบคู่กับข้อมูล และต้องแบ่งพื้นที่การจัดวางข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กออกจากข้อมูลทั่วไป (Zoning) โดยวางมาตรการตรวจสอบอายุ (Age Verification) ของผู้ที่เข้าถึงในส่วนของข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กนั้น อีกทั้งบนหน้าเว็บไซต์ควรจะต้องมีจุดเชื่อมโยง (Link) ที่จะนำผู้ใช้อินเทอร์เน็ตไปสู่ส่วนที่สามารถแจ้งเกี่ยวกับข้อมูลที่ไม่เหมาะสมต่างๆ ได้

3. มาตรการเกี่ยวกับผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต ซึ่งคำว่า “ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต” ควรกำหนดความหมายให้หมายถึงเฉพาะผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตที่เป็นประตูทางเข้า (Gateway) ของข้อมูล เพื่อความมีประสิทธิภาพในการดำเนินการกับข้อมูลที่ไม่เหมาะสมต่างๆ

และลดความซ้ำซ้อนของการบังคับใช้มาตรการ ซึ่งถ้ามาตรการในส่วนนี้มีประสิทธิภาพเพียงพอแล้วก็จะเป็นการยากที่ข้อมูลที่ไม่เหมาะสมต่างๆ จะผ่านไปโดยไม่ถูกจัดระดับ

- ควรกำหนดให้เป็นหน้าที่ของผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตที่จะต้องปิดกั้นเว็บไซต์ตามที่ได้รับแจ้งจากหน่วยงานที่รับผิดชอบว่าเว็บไซต์ดังกล่าวมีข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กปรากฏอยู่โดยไม่มีมาตรการควบคุมการเข้าถึง (Notice and Take-Down)

- ควรสนับสนุนให้ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตจัดให้มีบริการในการกั้นกรองข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต (Filtering) ควบคู่กับบริการอินเทอร์เน็ต และควรกำหนดรูปแบบการทำสัญญาให้บริการอินเทอร์เน็ตของผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตให้ต้องมีการระบุถึงบริการในเรื่องของโปรแกรมกั้นกรองข้อมูลว่ามีจัดไว้ให้อย่างไรบ้างหรือจะหาได้จากที่ใด โดยจะต้องบอกถึงลักษณะ วิธีใช้ และประโยชน์ของโปรแกรมห้ชัดเจนว่าการที่จะช่วยป้องกันเด็กจากข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กบนอินเทอร์เน็ต

- ควรกำหนดให้ในการทำสัญญาให้บริการอินเทอร์เน็ตจะต้องมีการสำรวจถึงความเสี่ยง (Risk Analysis) ในกรณีที่ได้ก็จะเข้าถึงข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตผ่านทางผู้ขอใช้บริการดังกล่าว โดยผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตต้องแจ้งข้อมูลที่เป็นสำเนาป้องกันเด็กจากข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กแก่ผู้ที่มีความเสี่ยง เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับเว็บไซต์หรือหน่วยงานที่ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตจะสามารถเข้าถึงข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก กระบวนการหรือวิธีการในการร้องเรียนต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบ รายชื่อเว็บไซต์ที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก เป็นต้น

4. มาตรการทางอาญาและมาตรการบังคับอื่น ๆ ในกรณีที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรการที่กฎหมายกำหนด

4.1 มาตรการทางอาญา

4.1.1 โทษปรับและโทษจำคุก

การนำโทษทางอาญาทั้งสองประการมาใช้ไม่ว่าจะกับทั้งผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต ผู้จัดทำเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ตหรือผู้ใช้อินเทอร์เน็ตที่เป็นต้นทางจำเป็นต้องคำนึงถึงความเหมาะสมในหลายๆ ด้าน เพื่อไม่ให้เป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนมากเกินไป โดยเฉพาะการลงโทษจำคุกซึ่งเป็นโทษที่ตัดสิทธิเสรีภาพของผู้กระทำความผิดควรจะนำมาใช้เฉพาะในกรณีที่ผู้กระทำความผิดมีเจตนาชั่วร้ายจงใจที่จะละเมิดกฎหมายและไม่มีมาตรการอื่นที่เหมาะสมกว่าแล้ว เช่น กรณีที่ผู้จัดทำเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ตจงใจ

ที่จะให้มีข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กปรากฏบนหน้าเว็บไซต์ของตน โดยเมื่อได้รับแจ้งให้แก้ไขก็
 ไม่มีการดำเนินการแก้ไขและโทษปรับก็ไม่สามารถที่จะทำให้เกรงกลัวหรือเข็ดหลาบได้ เป็นต้น แต่
 ทั้งนี้ เมื่อดูจากสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันเห็นว่า มาตรการบังคับจะมีประสิทธิภาพมากที่สุดใ
 กรณีสที่มาตรการนั้นส่งผลต่อสถานะทางการเงินหรือเศรษฐกิจของผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต
 เนื่องจากการประกอบธุรกิจให้บริการอินเทอร์เน็ตต้องลงทุนสูงและหวังผลกำไรสูง ดังนั้น การ
 ลงโทษปรับจึงเป็นมาตรการที่น่าจะสามารถนำมาใช้กำกับควบคุมผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตได้ โดย
 ให้เป็นดุลพินิจของศาลที่จะเป็นผู้กำหนดเพดานของโทษปรับตามประโยชน์ที่ผู้ให้บริการ
 อินเทอร์เน็ตจะได้รับ

4.1.2 วิธีการเพื่อความปลอดภัย การนำวิธีการเพื่อความปลอดภัย

ในเรื่องของการห้ามประกอบอาชีพบางอย่างมาใช้ก็น่าจะเป็นอีกมาตรการหนึ่งที่มีประสิทธิภาพ
 แต่ด้วยการที่กฎหมายจำกัดว่าการที่ศาลจะสามารถนำวิธีการนี้มาใช้ได้นั้น ศาลจะต้องพิพากษา
 ลงโทษผู้กระทำความผิด จึงส่งผลให้เป็นไปได้ยากที่จะสามารถนำมาตรการดังกล่าวมาใช้ได้ ทำให้
 ถ้าศาลไม่พิพากษาลงโทษแม้จะมีพฤติการณ์ว่าจะมีการกระทำความผิดอีกศาลก็ไม่สามารถปรับ
 ใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยประเภทนี้ได้ จึงควรที่จะแก้บทบัญญัติกฎหมายให้ศาลสามารถห้าม
 ประกอบอาชีพบางอย่างได้โดยไม่จำเป็นต้องพิพากษาลงโทษ ทั้งนี้โดยพิจารณาจาก
 ข้อเท็จจริงต่างๆ ประกอบ

อย่างไรก็ตาม อาจจะมีการกำหนดบทสันนิษฐานที่เป็นคุณสำหรับบุคคลที่จะต้อง
 ปฏิบัติตามกฎหมายไว้ด้วย เช่น ถ้ามีการกำหนดมาตรการป้องกันการเข้าถึงเว็บไซต์ที่มีข้อมูล
 ที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กโดยให้ต้องใส่รหัสบัตรประจำตัวประชาชนหรือบัตรเครดิตก่อน ก็ถือว่าผู้
 ให้บริการอินเทอร์เน็ตหรือผู้จัดทำเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ตได้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ถูกกฎหมายได้บัญญัติ
 แล้ว แม้ต่อมาจะปรากฏว่าเด็กสามารถเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวได้ก็ไม่ต้องรับผิดชอบ เป็นต้น

4.2 มาตรการบังคับอื่นๆ

4.2.1 มาตรการเพิกถอนใบอนุญาตให้ประกอบกิจการ โดยต้อง

วางระบบของใบอนุญาตให้ครอบคลุมทุกส่วนที่ต้องการจะกำกับดูแล ซึ่งขณะนี้จำเป็นอย่างยิ่งที่
 จะต้องดึงเอาฐานที่ให้บริการอินเทอร์เน็ตเพียงอย่างเดียวเข้ามาอยู่ในระบบของใบอนุญาตให้
 ประกอบกิจการด้วย โดยเมื่อระบบของใบอนุญาตประกอบกิจการมีความครอบคลุมแล้ว หากผู้ที่
 ได้รับอนุญาตมีการฝ่าฝืนกฎหมายก็จะสามารถใช้มาตรการเพิกถอนใบอนุญาตดำเนินการได้ ซึ่งก็

จะเป็นอีกมาตรการบังคับที่มีประสิทธิภาพเพราะจะส่งผลต่อเรื่องการเงินของผู้ประกอบกิจการ อินเทอร์เน็ต

4.2.2 มาตรการปิดกั้นการเข้าถึงเว็บไซต์ (Blocking) การดำเนินการปิดกั้นการเข้าถึงเว็บไซต์เป็นการกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคลทั่วไป ไม่ว่าจะทั้งเจ้าของเว็บไซต์หรือว่าผู้ใหญ่ ดังนั้น กระบวนการในการดำเนินการปิดกั้นจะต้องเหมาะสมและสามารถตรวจสอบได้ จึงควรให้เจ้าหน้าที่ที่ต้องดำเนินการขอศาลให้เป็นผู้พิจารณาอนุญาตก่อนที่จะดำเนินการดังกล่าวได้ ซึ่งเจ้าหน้าที่จะต้องเสนอต่อศาลถึงเหตุผลและความจำเป็นในการปิดกั้นดังกล่าว โดยศาลต้องชั่งน้ำหนักระหว่างการปกป้องคุ้มครองเด็กจากข้อมูลที่ไม่เหมาะสมกับการจำกัดสิทธิเสรีภาพของเจ้าของเว็บไซต์หรือบุคคลอื่นที่เป็นผู้ใหญ่ ทั้งนี้ อาจจะวางบทบัญญัติกฎหมายที่เป็นข้อยกเว้นไว้ในกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วนให้เจ้าหน้าที่ที่สามารถดำเนินการปิดกั้นเว็บไซต์ได้โดยที่ยังไม่มีการขออนุญาตจากศาล โดยจะต้องมีการวางกรอบของความจำเป็นเร่งด่วนไว้ให้ชัดเจน แต่ทั้งนี้ เมื่อมีการดำเนินการไปแล้วจะต้องมาขออนุญาตจากศาลโดยมิชักช้า

4.2.3 มาตรการขึ้นบัญชีดำ (Black List) การขึ้นบัญชีดำเว็บไซต์ อาจกระทบต่อเศรษฐกิจของเว็บไซต์ที่มีรายชื่อได้ ดังนั้น ก่อนที่จะมีการขึ้นบัญชีดำเว็บไซต์ใด ควรที่จะวางระบบตรวจสอบว่าเว็บไซต์ดังกล่าวควรถูกขึ้นบัญชีดำจริงหรือไม่ อีกทั้ง มาตรการบังคับนี้ยังสามารถใช้รองรับกับมาตรการปิดกั้นการเข้าถึงเว็บไซต์ได้ด้วย กล่าวคือ เมื่อเว็บไซต์ใดถูกปิดกั้นแล้วโดยการพิจารณาของศาล ก็แสดงว่ารายชื่อเว็บไซต์นั้นก็สมควรที่จะปรากฏอยู่ในบัญชีเช่นกัน เพราะถือว่าเป็นเว็บที่ผ่านการพิจารณาอย่างรอบคอบแล้วว่าไม่เหมาะสม

5. หน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับดูแลมาตรการ ซึ่งเป็นผู้ที่จะช่วยให้มาตรการต่างๆ เกิดสัมฤทธิ์ผลขึ้นได้ โดยในขณะนี้ประเทศไทยมีกฎหมายหลายฉบับที่เกี่ยวกับการกำกับดูแลการเผยแพร่สิ่งที่ไม่เหมาะสมบนอินเทอร์เน็ตและก็มีหลายหน่วยงานที่เข้ามาทำหน้าที่ แต่ก็ล้วนมีข้อขัดข้องที่ทำให้หน่วยงานที่มีอยู่ไม่สามารถดำเนินการต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- ควรจัดตั้งหน่วยงานที่จะมารับผิดชอบในเรื่องเกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กเป็นการเฉพาะ เพื่อทำหน้าที่เป็นตัวหลักในการดำเนินการกับข้อมูลต่างๆ ที่อยู่บนอินเทอร์เน็ต และคอยประสานงานระหว่างหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่างๆ

- หน่วยงานที่จะมาทำหน้าที่ควรจะเป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแล โดยองค์กรของรัฐ ซึ่งองค์กรของรัฐที่มีอยู่ในขณะนี้ที่มีความเหมาะสมมากที่สุดก็คือกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารหรือไอซีที เพราะมีขอบข่ายหน้าที่ดูแลในด้านของข้อมูลที่ไม่เหมาะสมต่างๆ บนอินเทอร์เน็ตอยู่เช่นกัน เพียงแต่ขอบข่ายงานดังกล่าวยังไม่สามารถครอบคลุมถึงข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กและเยาวชนของครอบครัวและกระบวนการอื่นๆ อย่างใน การที่จะกำกับดูแลข้อมูลดังกล่าว ซึ่งจะสามารถเติมเต็มได้โดยหน่วยงานใหม่ที่จะตั้งขึ้นมา

- หน่วยงานที่จะมาทำหน้าที่ควรจะต้องประกอบไปด้วยเครื่องมือที่จำเป็น ต่างๆ ที่จะนำมารับมือกับข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กบนอินเทอร์เน็ต โดยอย่างน้อยควรจะ ประกอบไปด้วย ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคนิค ผู้เชี่ยวชาญทางด้านจิตวิทยาเด็ก เทคโนโลยีและ อุปกรณ์ที่ทันสมัยและหน่วยการค้นคว้าวิจัยและพัฒนา ทั้งนี้ เพื่อจะได้สามารถดำเนินการกับ ข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตได้อย่างเหมาะสมและเท่าทันพร้อมกับประโยชน์ของเด็กได้รับการคำนึงถึง อย่างเพียงพอ

- ในหน่วยงานที่ตั้งขึ้นควรประกอบด้วยคณะกรรมการที่จะมาทำหน้าที่ พิจารณาจัดระดับข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต โดยจะต้องกำหนดคุณสมบัติหรือความรู้ที่เหมาะสมและ จำเป็นในการจัดระดับข้อมูล เช่น ความรู้ด้านของเทคโนโลยีสารสนเทศและข้อมูลข่าวสาร ด้าน จิตวิทยาเด็กและเยาวชน ด้านการคุ้มครองผู้บริโภค ด้านการศึกษาและศิลปวัฒนธรรม ด้านสิทธิ เด็ก ด้านอุตสาหกรรมคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต เป็นต้น และควรให้คณะกรรมการมีอำนาจ หน้าที่ดังต่อไปนี้

- (1) กำหนดลักษณะและจัดระดับความเหมาะสมของข้อมูล โดยคำนึงถึง ความเป็นเด็กและผลประโยชน์สูงสุดของเด็กประกอบ
- (2) ตรวจสอบพิจารณาและจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหาข้อมูลที่จะมีการ นำออกเผยแพร่บนอินเทอร์เน็ต
- (3) อนุญาตหรือห้ามการนำเนื้อหาข้อมูลเข้าสู่ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต
- (4) พิจารณาเนื้อหาข้อมูลตามที่ได้รับการร้องเรียนจากบุคคล องค์กรหรือ หน่วยงานต่างๆ
- (5) วางมาตรการพิเศษที่จะนำมาใช้กับบุคคลต่างๆ เพื่อป้องกันเด็กจาก ข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กบนอินเทอร์เน็ต

- (6) ปฏิบัติการอื่นตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการ หรือตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

โดยในกรณีเกี่ยวกับการพิจารณาจัดระดับข้อมูลหรือการห้ามการนำเข้า ข้อมูลสู่ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต จะต้องจัดระบบการอุทธรณ์การพิจารณาดังกล่าว เพื่อให้สิทธิ แก่ผู้ที่จัดทำข้อมูลได้ให้เหตุผลโต้แย้ง โดยคณะกรรมการจะต้องพิจารณาเนื้อหาข้อมูลนั้นอีกรอบ หนึ่ง แต่อย่างไรก็ตามควรกำหนดให้การพิจารณาอุทธรณ์ดังกล่าวเป็นที่สุดท้ายที่คณะกรรมการ พิจารณาจัดระดับข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต เพื่อให้อำนาจในการกำกับดูแลเป็นหนึ่งเดียวและมี ประสิทธิภาพที่สุด

- ควรกำหนดให้มีพนักงานเจ้าหน้าที่ที่จะมาทำหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับ ข้อมูลที่ไม่เหมาะสมโดยเฉพาะ ซึ่งจะต้องกำหนดคุณสมบัติและความรู้ความสามารถเช่นกัน โดยเฉพาะความรู้เรื่องของเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต โดยจำนวนของพนักงาน เจ้าหน้าที่จะต้องเพียงพอกับภาระหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติและจะต้องวางระบบตรวจสอบความ โปร่งใสของการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ไว้ด้วย

- ควรจัดให้มีการให้ความรู้ที่จำเป็นเพิ่มเติมแก่เจ้าหน้าที่ โดยการจัดอบรม ความรู้ที่จำเป็นและเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่อาจจะต้องพบเจอในการปฏิบัติหน้าที่อีกทั้งให้ความรู้เรื่อง กฎหมายแก่เจ้าหน้าที่อย่างเพียงพอที่จะสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้โดยถูกต้องตามกระบวนการทาง กฎหมายและไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของประชาชน

- ควรกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (1) เข้าไปในสถานที่ที่มีการจัดทำหรือเผยแพร่เนื้อหาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นจนถึงพระอาทิตย์ตกหรือในเวลาทำการ ของสถานที่นั้น เพื่อตรวจสอบเนื้อหาข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก หรือเนื้อหาข้อมูลหรือการกระทำใดที่อาจฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่ง กฎหมาย
- (2) ตรวจ ค้น อาศัย หรือยึดเนื้อหาข้อมูล ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามี การจัดทำข้อมูลที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ใน

ระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นจนถึงพระอาทิตย์ตกหรือในเวลาทำการของสถานที่นั้น

- (3) สั่งให้หยุดการจัดทำข้อมูลที่เข้าข่ายว่าเป็นการบ่อนทำลายสังคมและวัฒนธรรม ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรืออาจกระทบกระเทือนต่อความมั่นคง หรืออาจเป็นข้อมูลที่ต้องห้ามเผยแพร่ตามกฎหมายถ้าได้รับการจัดระดับแล้ว
- (4) สั่งให้ระงับการเผยแพร่หรือการเข้าถึงหรือการโฆษณาประชาสัมพันธ์ ซึ่งข้อมูลที่ยังไม่ได้รับการจัดระดับ และมีอำนาจสั่งให้ส่งข้อมูลที่ยังไม่ได้รับการจัดระดับนั้นให้แก่คณะกรรมการเพื่อทำการพิจารณาจัดระดับความเหมาะสมของข้อมูล
- (5) ตรวจสอบและกำกับดูแลผู้ที่เกี่ยวข้องกับอินเทอร์เน็ต ในการปรับใช้มาตรการต่างๆ ตามที่คณะกรรมการจัดระดับความเหมาะสมของข้อมูลกำหนด
- (6) ร้องขอข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก เนื้อหาที่ผิดกฎหมายหรือเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมต่างๆ จากหน่วยงานอื่นๆ รวมถึงทำหน้าที่เป็นตัวกลางประสานงานระหว่างคณะกรรมการพิจารณา กับหน่วยงานอื่นด้วย

โดยการใช้อำนาจใดที่จะต้องไปกระทบถึงสาระสำคัญของสิทธิเสรีภาพของประชาชน การใช้อำนาจนั้นก็ควรที่จะได้รับการพิจารณาความเหมาะสมและความชอบธรรมก่อน โดยให้ศาลเป็นผู้พิจารณาอนุญาต ทั้งนี้ เมื่อมีการอายัดหรือยึดเนื้อหาข้อมูล หรือสั่งให้หยุดการจัดทำข้อมูล หรือสั่งให้ระงับการเผยแพร่หรือการเข้าถึงหรือการโฆษณาประชาสัมพันธ์ข้อมูล พนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องแจ้งให้เจ้าของข้อมูลนั้นจัดทำเนื้อหาข้อมูลให้ถูกต้องตามกฎหมาย และถ้าแจ้งแล้วยังไม่มีการปฏิบัติตามคำสั่งพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการเพื่อประสานงานดำเนินการปิดกั้นข้อมูลอย่างเด็ดขาด เพิกถอนใบอนุญาต หรือดำเนินการประสานงานไปยังหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการตามกฎหมายต่อไป

อนึ่ง มาตรการทางกฎหมายดังที่กล่าวมาเป็นเพียงส่วนหนึ่งที่จะเข้ามาช่วยปกป้องคุ้มครองเด็กจากอันตรายที่อาจเกิดจากข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กบนอินเทอร์เน็ต

เท่านั้น เพื่อส่งเสริมการปกป้องคุ้มครองเด็กที่ครอบคลุมทุกด้านและดึงเอาความร่วมมือจากทุกภาคส่วนของสังคมมากที่สุด เราอาจต้องพิจารณามาตรการทางด้านสังคมควบคู่ไปด้วย เช่น

- ส่งเสริมการกำกับดูแลตนเองของผู้ใช้อินเทอร์เน็ต โดยให้ความรู้เกี่ยวกับภัยที่อาจมาพร้อมกับข้อมูลข่าวสารบนอินเทอร์เน็ต โดยเฉพาะภัยสำหรับเด็กและเยาวชนที่ขณะนี้ เป็นปัญหาใหญ่ของหลายๆ ประเทศ โดยต้องชี้ให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการเอาใจใส่ดูแลเด็กที่อยู่ในปกครองของตน พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางการควบคุมดูแลการใช้อินเทอร์เน็ตของเด็กแก่ผู้ปกครองด้วย
- ส่งเสริมให้ภาคอุตสาหกรรมจัดทำ Code of Conduct ขึ้นมาเพื่อเป็นมาตรฐานของอุตสาหกรรมเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ตที่ถูกต้องตามกฎหมายและมีความรับผิดชอบต่อสังคม โดยเฉพาะความรับผิดชอบต่อผู้ใช้อินเทอร์เน็ตที่เป็นเด็ก
- ส่งเสริมให้ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตมีการพัฒนาโปรแกรมกลั่นกรองข้อมูลให้ทันสมัยและใช้งานง่าย โดยให้ผู้ใช้งานสามารถติดตั้งโปรแกรมการกลั่นกรองหรือปรับเปลี่ยนเกณฑ์ในการกลั่นกรองตลอดจนเพิ่มรายการของเว็บไซต์ที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ได้ด้วยตนเอง
- ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรู้ถึงความมีอยู่ของระบบการแจ้งเกี่ยวกับข้อมูลที่ไม่เหมาะสม และจัดทำให้ระบบดังกล่าวมีความโปร่งใสและตรวจสอบได้ กล่าวคือ ผู้ใช้จะต้องรู้ว่าหน่วยงานหรือองค์กรใดเป็นผู้บริหารจัดการสายด่วน และต้องมีการอธิบายกฎเกณฑ์ตลอดจนกระบวนการต่างๆ ในการรับเรื่องร้องเรียนและการรักษาความลับของผู้แจ้งข้อมูลอย่างละเอียด นอกจากนี้ ผู้ร้องเรียนควรที่จะสามารถติดตามความคืบหน้าของการร้องเรียนของตน เป็นต้น

เมื่อมาตรการทางกฎหมายมีความครอบคลุม หน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมายมีโครงสร้างที่สมบูรณ์พร้อม อีกทั้งมีการนำเอามาตรการทางสังคมมาเป็นแรงเสริมก็จะช่วยให้มาตรการเกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กบนอินเทอร์เน็ตสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น กล่าวคือ ความเสี่ยงของเด็กที่จะได้รับผลกระทบในทางลบจากข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กบนอินเทอร์เน็ตก็จะลดน้อยลง ส่งผลให้เป็นการช่วยป้องกันและลดการกระทำผิดของเด็กไปด้วย เนื่องจากเด็กเป็นผู้ที่ได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมได้ง่าย ยังไม่มีวุฒิภาวะเพียงพอที่จะพิจารณาหรือวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ อันอาจทำให้เด็กเกิดความความเข้าใจแบบผิดๆ ได้หากได้รับรู้ข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก การที่กำหนดให้

มีมาตรการกำกับดูแลมิให้เด็กต้องเข้าถึงหรือรับรู้ข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กดังกล่าวจึงช่วยให้เด็กไม่ต้องเสี่ยงกับการที่จะเข้าใจผิดหรือถูกชักจูงไปในทางที่ไม่ดีโดยข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กเหล่านั้น และเมื่อข้อมูล que เด็กได้รับมีแต่ข้อมูลที่ไม่เป็นผลร้ายต่อเด็กก็จะเป็นการช่วยคุ้มครองให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านความคิด ลักษณะนิสัยและบุคลิกภาพในทางที่ถูกที่ควร อันจะช่วยให้เด็กมีพฤติกรรมที่เหมาะสมกับวัยและเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพในอนาคตด้วย

อย่างไรก็ตาม มาตรการทางกฎหมายที่จะออกมาบังคับใช้จะต้องคงไว้ซึ่งสิทธิเสรีภาพของเยาวชนให้มากที่สุด เป็นที่น่าคิดอย่างยิ่งว่า กฎหมายของไทยที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนี้ ได้คำนึงถึงเรื่องสิทธิเสรีภาพของเด็กและเยาวชนอย่างเพียงพอหรือไม่ แม้ว่าจะเป็นที่ยอมรับว่า มาตรการทางกฎหมายที่ออกมาบังคับ อาจจำเป็นที่จะต้องจำกัดสิทธิเสรีภาพของเด็กบางประการ เพื่อประสิทธิภาพในการปกป้องคุ้มครองเด็ก ซึ่งทั้งในอนุสัญญาระหว่างประเทศอย่างอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กหรือกฎหมายไทยอย่างเช่นรัฐธรรมนูญ ต่างก็กำหนดการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของเด็กเอาไว้ โดยมีการวางข้อยกเว้นในการที่จะสามารถจำกัดสิทธิเสรีภาพของเด็กได้บางประการ แต่ทั้งนี้การจำกัดดังกล่าวต้องทำเท่าที่จำเป็นเพื่อปกป้องคุ้มครองเด็กโดยคำนึงถึงความเป็นเด็กเป็นสำคัญ จึงต้องพิจารณาว่ากฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนี้มีการจำกัดสิทธิเสรีภาพของเด็กเฉพาะเท่าที่จำเป็นหรือไม่ ซึ่งการที่กฎหมายกำหนดมาตรการต่างๆ ออกมาโดยไม่ได้วิเคราะห์ถึงความเหมาะสมของมาตรการ อาจทำให้เด็กถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพเกินควร อันจะทำให้มาตรการดังกล่าว เป็นสิ่งที่ส่งผลร้ายเด็กไปด้วย จึงจำต้องหันกลับมามองมาตรการทางกฎหมายในขณะนี้ว่ามีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด และได้คำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของเด็กอย่างเพียงพอแล้วหรือไม่ ซึ่งจะต้องทำการศึกษาค้นคว้าต่อไป อีกทั้ง เมื่อเรามีมาตรการทางอาญาเกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กแล้ว เรายังจะต้องพิจารณาด้วยว่ายังมีช่องทางอื่นอีกหรือไม่ ที่เด็กจะสามารถเข้าถึงข้อมูลที่ไม่เหมาะสมได้ ซึ่งเป็นที่น่าคิดอย่างยิ่งว่าในปัจจุบันนี้เทคโนโลยี อย่างเช่นโทรศัพท์มือถือก็เป็นอุปกรณ์อีกชิ้นหนึ่งที่เด็กแทบทุกคนมี และที่สำคัญข้อมูลที่หลั่งไหลผ่านเข้ามาทางมือถือนี้ก็อาจจะเป็นข้อมูลที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กได้ด้วยเช่นกัน ทำให้เราต้องคำนึงถึงอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อื่นๆ ที่สามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้ด้วย ซึ่งต้องทำการศึกษาต่อไป

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กนกวรรณ ว่องวัฒน์สิน. การศึกษาผ่านอินเทอร์เน็ต. ผู้จัดการรายวัน (27 มีนาคม 2544): 2.
การศึกษานอกโรงเรียน, กรม. ศูนย์การส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัย. การจัดระเบียบทางสังคม:
บรรทัดฐานทางสังคม. [ออนไลน์] แหล่งที่มา:
<http://dnfe5.nfe.go.th/ilp/soc1/index.html> [20 ตุลาคม 2551].
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. คณะนิติศาสตร์. รายงานการศึกษาวิเคราะห์ โครงการพัฒนากฎหมาย
ICT ที่ใช้ควบคุมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ขัดต่อกฎหมายและศีลธรรม
อันดี. กรุงเทพมหานคร: คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.
- จำนง อติวัฒน์สิทธิ์ และคนอื่นๆ. สังคมวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2540.
- ชาย เสวิกุล. อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
2527.
- ดูเว็บไปรษณีย์เน็ต 3 เด็กชาย เลียน รุมนโรดมเด็กหญิง 7 ขวบ. ข่าวสด (26 เมษายน 2551).
[ออนไลน์] แหล่งที่มา: [http://matichon.co.th/khaosod/view_news.php?newsid=
TUROd01ERXdNakkyTURRMU1RPT0=§ionid=TURNd01RPT0=&day=TWpB
d09DMHdOQzB5Tmc9PQ==](http://matichon.co.th/khaosod/view_news.php?newsid=TUROd01ERXdNakkyTURRMU1RPT0=§ionid=TURNd01RPT0=&day=TWpBd09DMHdOQzB5Tmc9PQ==) [5 กันยายน 2551].
- โทษของอินเทอร์เน็ต. [ออนไลน์] แหล่งที่มา:
[http://www.thaigoodview.com/library/teachershow/
poonsak/ictinternet/else.html](http://www.thaigoodview.com/library/teachershow/poonsak/ictinternet/else.html)
[10 กันยายน 2551].
- ประสาน หอมพูล และ ทิพวรรณ หอมพูล. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพมหานคร : พิเศษผู้การพิมพ์,
2537.
- ประเทือง ธนียผล. อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: แสงจันทร์การ
พิมพ์, 2538.
- ปัทมปาณี พลวัน. ความรับผิดชอบทางอาญา: ศึกษากรณีเกณฑ์อายุขั้นต่ำและขั้นสูงของเด็กและ
เยาวชน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2545.

พรเพชร วิชิตชลชัย. คำอธิบายพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ดอกเบี๋ย, 2550.

พรรณพิมล หล่อตระกูล. เลี้ยงลูกได้ปราดเปรื่อง ถ้ารู้เรื่องของสมอง (จิตวิทยา – สมองกับการเรียนรู้). ประชุมวิชาการ การพัฒนาสติปัญญาเด็กไทย ครั้งที่ 2 เรื่อง สมองและการเรียนรู้. 7-9. 2548. [ออนไลน์] แหล่งที่มา:

http://www.iqeqdekthai.com/project/research_view.php?id=146 [19 กันยายน 2551].

ม.3 มอบตัวทำปี่มเองระเบิด โรงเรียนเชียงใหม่. ข่าวสด (1 ธันวาคม 2549). [ออนไลน์] แหล่งที่มา: <http://matichon.co.th/khaosod> [14 กันยายน 2551].

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช. คณะครุศาสตร์. หลักสูตรครุศึกษา : พฤติกรรมเบี่ยงเบน. [ออนไลน์] แหล่งที่มา: http://edu.nstru.ac.th/~social_edu/index.php?option=com_content&task=view&id=53&Itemid=46 [29 พฤศจิกายน 2551].

รู้จักอาชญากรรมในโลกอินเทอร์เน็ต. โครงการอินเทอร์เน็ตสีขาวเพื่อประชาชน. [ออนไลน์] แหล่งที่มา:

http://www.thaicleanet.com/modules.php?name=tcn_stories_view&sid=122 [13 ตุลาคม 2551].

โรงพยาบาลไทยนครินทร์. สารแนะนำ "จิตวิทยาเด็ก". [ออนไลน์] แหล่งที่มา: <http://www.thainakarin.co.th/tipsdetailth.php?id=16> [18 กันยายน 2551].

วรวิทย์ ฤทธิพิศ. สื่อมวลชนกับความรับผิดชอบตามกฎหมาย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ดอกหญ้า, 2538.

วิจิต มันทากรณ์. อาจารย์คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สัมภาษณ์, 25 กุมภาพันธ์ 2552.

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, กระทรวง. สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ. รายงานผลสำรวจกลุ่มผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2551 (Internet user profile of Thailand 2008).

กรุงเทพมหานคร: กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2551.

สถาบันกฎหมายอาญา. กฎหมายอาชญากรรมคอมพิวเตอร์. รายงานสัมมนาทางวิชาการในโครงการ "เวทีความคิดเพื่อการพัฒนากระบวนการยุติธรรมไทย". 11-13.

กรุงเทพมหานคร, 2541.

- สมโภชน์ เขียมสุภาชาติ. การปรับพฤติกรรม. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2526.
- สร้อยตระกูล (ติวานนท์) อรรถมานะ. พฤติกรรมองค์การ ทฤษฎีและการประยุกต์.
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2541.
- สุพจน์ สุโรจน์. พฤติกรรมเบี่ยงเบนของเด็กและเยาวชนในสังคมไทย. วารสารสุขุทัยธรรมมาธิราช
3 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2523): 62.
- เสริน ปุณณะทิตานนท์. การกระทำผิดในสังคม: สังคมวิทยาอาชญากรรมและพฤติกรรม
เบี่ยงเบน. กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.
- โสภิต พิไลมันน์. อาชญากรรม: ปัญหาที่ควรแก้ไขในสังคมปัจจุบัน. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2537.
- อรัญ สุวรรณบุปผา. หลักอาชญาวิทยา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2518.
- อุบลรัตน์ เฟ็งสถิต. จิตวิทยาพัฒนาการเด็ก (Developmental Psychology for Children).
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2542.
- เอกแพท อินเตอร์เนชั่นแนล. คู่มือปกป้องน้องน้อยจากภัยออนไลน์. กรุงเทพฯ: เอกแพท อินเตอร์
เนชั่นแนล, 2543.
- เอกแพท อินเตอร์เนชั่นแนล. ผลการสำรวจเด็กไทยกับภัยออนไลน์ กรณีศึกษาประเทศไทย.
กรุงเทพฯ: เอกแพท อินเตอร์เนชั่นแนล, 2546.

ภาษาอังกฤษ

- Commission of The European Communities. Proposal for a DECISION OF THE
EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL establishing a multiannual
Community programme on protecting children using the Internet and other
communication technologies. Available (online) from:
http://ec.europa.eu/information_society/activities/sip/programme/index_en.htm
[December 1, 2008].
- Electronic Frontiers Australia Inc. Internet Censorship Laws in Australia. Available
(online) from: <http://www.efa.org.au/Issues/Censor/cens1.html#curr> [December
3, 2008].

- FCC Consumer Facts. Children's Internet Protection Act. Available (online) from:
<http://www.fcc.gov/cgb/consumerfacts/cipa.html> [October 23, 2008].
- Keller, E., A. Environmental geology, 7th ed. New Jersey: Prentice Hall, 1996.
- Kohlberg, L. Moral stages and moralization: The cognitive development approach. In T. Lickona ed. Moral development and behavior: Theory, research and social issues. New York: Holt, Rinehart and Winston, 1976.
- Official Journal of the European Union. DECISION No 854/2005/EC OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 11 May 2005 establishing a multiannual Community Programme on promoting safer use of the Internet and new online technologies, Available (online) from:
http://ec.europa.eu/information_society/activities/sip/programme/decision/index_en.htm [December 2, 2008].
- Reid, S., T. Crime and criminology, 4th ed. New York: Holt, Rinehart and Winston, 1985.
- Russel, B. Juvenile delinquency: The new book of knowledge. vol. 7. New York: 1977.
- Safer Internet Programme (2009 – 2013). Available (online) from:
http://ec.europa.eu/information_society/activities/sip/programme/index_en.htm
[December 2, 2008].
- The Media Development Authority (MDA). About us all about the MDA. Available (online) from: <http://www.mda.gov.sg/wms.www/aboutus.aspx> [November 3, 2008].
- The OpenNet Initiative. Country profiles: South Korea. Available (online) from:
<http://opennet.net/research/profiles/south-korea> [December 1, 2008].
- Vold, G. B., Bernard, T. J. and Snipes, J. B. Theoretical criminology. 5th ed. New York: Oxford University Press, 2002.

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายสัณฐิชัย สนิทไชย เกิดเมื่อวันศุกร์ที่ 7 กันยายน พุทธศักราช 2527 ที่จังหวัดสระบุรี สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจากโรงเรียน ภ.ป.ร. ราชวิทยาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์ ปีการศึกษา 2542 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจากโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ปีการศึกษา 2545 ระดับปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิตจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2549 ระดับปริญญารัฐศาสตรบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ปีการศึกษา 2549 เนติบัณฑิตไทย สมัยที่ 60 และเข้าศึกษาในหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2550

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย